JOHN LE CARRÉ

CÂNTECUL MISIUNII

John le Carré

CÂNTECUL MISIUNII

Traducere din limba engleză
GABRIEL STOIAN

Versiune 2.0

JOHN LE CARRÉ
The Mission Song

ISBN 978-973-103-373-0

RAO International Publishing Company S.A.

Noiembrie 2007

„Cucerirea pământului, lucru care în cele mai multe cazuri înseamnă spolierea celor cu o altă nuanţă a pielii sau cu un nas ceva mai turtit decât al nostru, nu este un lucru prea plăcut dacă îl analizezi îndeaproape.”

Joseph Conrad – *Inima întunericului*

1

Mă numesc Bruno Salvador. Prietenii îmi spun Salvo, la fel şi duşmanii. În ciuda afirmaţiilor unor răuvoitori, sunt un cetăţean ireproşabil al Regatului Unit al Marii Britanii şi al Irlandei de Nord, iar prin profesiune, un recunoscut interpret de swahili şi de alte limbi mai puţin cunoscute, dar vorbite pe scară largă în Congo de Est, teritoriu aflat în trecut sub dominaţie belgiană, fapt căruia se datorează cunoştinţele mele excelente de franceză, o armă suplimentară în panoplia mea profesională. Am devenit o figură cunoscută în tribunalele londoneze, atât civile, cât şi penale, şi sunt solicitat de regulă la conferinţe unde se dezbat chestiuni ale ţărilor Lumii a Treia, a se vedea referinţele mele impresionante puse la dispoziţie de multe dintre personalităţile cele mai apreciate ale unor corporaţii de mare prestigiu. Graţie aptitudinilor mele deosebite, am fost solicitat să-mi fac datoria patriotică, în baza unui contract de confidenţialitate, în slujba unui minister a cărui existenţă este de obicei negată. N-am avut niciodată necazuri, îmi achit impozitele cu regularitate, beneficiez de o evaluare pozitivă de credit, şi sunt posesorul unui cont bancar care dovedeşte cumpătare. Acestea sunt realităţi de netăgăduit ce nu pot fi modificate prin manipulări birocratice, indiferent cât de mult s-ar strădui cineva să demonstreze contrariul.

În şase ani de activitate onestă în lumea comerţului, mi-am oferit serviciile – fie în cadrul unor convorbiri telefonice sistem teleconferinţă, exprimându-mă cu mare precauţie, fie la întâlniri discrete, stabilite în oraşe neutre de pe continentul european – pentru ajustarea creativă a preţurilor la ţiţei, la aur, la diamante, la substanţe minerale şi la alte materii prime, fără a mai pomeni despre dirijarea şi ascunderea multor milioane de dolari de ochii curioşi ai acţionarilor lumii în fonduri dubioase, aflate departe de surse, în locuri precum Panama, Budapesta şi Singapore. Întrebaţi-mă dacă, în facilitarea acestor tranzacţii, m-am simţit obligat să-mi consult conştiinţa, şi veţi primi un răspuns ferm: „Nu”. Codul moral al interpretului de renume este sacrosanct. El nu este angajat ca să cedeze în faţa propriilor scrupule morale. El îşi ia angajament faţă de angajatorul său în acelaşi

mod în care soldatul depune jurământul în faţa drapelului. Din respect pentru nefericiţii acestei lumi, mi-am făcut totuşi un obicei din a mă pune, *pro bono,* la dispoziţia spitalelor londoneze, a închisorilor şi a autorităţilor care răspund de imigraţie, în ciuda faptului că remuneraţia în astfel de cazuri este ridicolă.

Figurez pe listele electorale la adresa 17 Norfolk Mansions, Prince of Wales Drive, Battersea, South London, şi sunt coproprietar minoritar al acestei case împreună cu soţia mea legală, Penelope – a nu i se spune *niciodată* Penny –, ziaristă care face parte din eşalonul de vârf din Oxbridge, cu patru ani mai în vârstă decât mine şi care, la 32 de ani, este o stea în devenire pe firmamentul ziarelor de scandal cu tiraje de masă din Marea Britanie, capabile să manipuleze milioane de lire sterline. Tatăl lui Penelope este acţionar majoritar la o distinsă firmă de avocatură, iar mama ei, o forţă considerabilă în cadrul filialei locale a Partidului Conservator. Ne-am căsătorit în urmă cu cinci ani, ca urmare a unei puternice atracţii fizice reciproce, la care s-a adăugat înţelegerea că ea va rămâne însărcinată imediat ce evoluţia carierei îi va permite, datorită dorinţei mele de a crea o familie stabilă, care să aibă şi o mamă, conform preceptelor convenţionale britanice. Cu toate acestea, momentul propice nu s-a ivit deocamdată, iar acest lucru se datorează ascensiunii ei rapide în ierarhia ziarului, dar şi altor factori.

Uniunea noastră nu a fost tocmai ortodoxă în toate privinţele. Penelope este fata cea mare a unei familii de albi din Surrey, cu o reputaţie profesională deosebită, în vreme ce Bruno Salvador, alias Salvo, este fiul natural al unui misionar romano-catolic de origine irlandeză şi al unei ţărănci congoleze, al căror nume de familie s-a pierdut pe vecie în ravagiile produse de războaie şi de vremuri. M-am născut, ca să fiu mai precis, îndărătul uşilor zăvorâte ale unei mănăstiri carmelite din oraşul Kisangani, ori Stanleyville, cum se numea pe vremea aceea, fiind adus pe lume de călugăriţe care juraseră să-şi ţină gura, lucru care, tuturor, mai puţin mie, li se pare ilar, din altă lume ori de-a dreptul inventat. Pentru mine însă, este o realitate biologică, şi ar fi la fel şi pentru dumneavoastră dacă, la vârsta de zece ani, aţi fi stat la căpătâiul sfântului dumneavoastră părinte într-o casă a Misiunii din ţinuturile muntoase, înverzite, din sudul regiunii Kivu din Congo de Est, ascultându-l suspinând şi exprimându-şi sentimentele când în franceza normandă, când în engleza folosită în revista literară *Honest Ulsterman,* în timp ce picăturile grele ale ploii ecuatoriale izbeau ca nişte picioare de elefant în acoperişul verde din tablă galvanizată, iar lacrimile i se scurgeau atât de repede pe obrajii supţi, încât ai fi crezut că întreaga natură ni s-a alăturat ca să ia parte la distracţie. Întrebaţi un occidental unde este Kivu, iar el va clătina din cap, în semn de neştiinţă, apoi vă va surâde. Puneţi aceeaşi întrebare unui african, iar el vă va spune: „În

rai”, pentru că aşa şi este: un tărâm din Africa Centrală, cu lacuri deasupra cărora plutesc ceţuri, cu munţi vulcanici, cu păşuni de culoarea smaraldului, cu crânguri cu pomi fructiferi şi altele asemenea.

În ultimul şi cel de-al şaptezeci şi unulea an de viaţă, preocuparea principală a tatălui meu a fost dacă încătuşase mai multe suflete decât eliberase. În opinia lui, misionarii trimişi de Vatican în Africa erau prinşi, ca un şarpe în crăcană, între ceea ce datorau vieţii şi ceea ce datorau Romei, iar eu eram parte din ceea ce datora el vieţii, indiferent cât de chiorâş m-ar fi privit fraţii lui spirituali. L-am îngropat cu o slujbă în limba swahili, fiindcă aşa ceruse, dar când sarcina de a citi „Domnul e păstorul meu” la mormântul lui mi-a revenit mie, am rostit propria versiune în shi, preferata lui dintre toate limbile vorbite în Congo de Est, datorită vigorii şi flexibilităţii ei.

Ginerii nelegitimi cu sânge amestecat nu se încadrează în mod firesc printre locuitorii înstăriţi din Surrey, iar părinţii lui Penelope nu au constituit o excepţie de la acest truism consfinţit de vremuri. În lumina potrivită, aşa-mi spuneam eu când eram mai mic, arăt mai curând ca un irlandez ceva mai bronzat decât ca un african nu foarte negru, iar părul meu este drept, nu cârlionţat şi sârmos, ceea ce contează foarte mult, dacă stai să te gândeşti. Însă asta nu a păcălit-o pe mama lui Penelope, şi nici pe prietenele ei, toate soţii, de la clubul de golf, cel mai cumplit coşmar al femeii fiind că fiica ei va da naştere unui nepoţel complet negru în propria ogradă, lucru care explică lipsa de dorinţă a lui Penelope de a face o încercare pentru a vedea dacă respectiva afirmaţie se verifică, deşi, privind în urmă, nu sunt tocmai convins de asta, întrucât s-a căsătorit cu mine motivată parţial de dorinţa de a o şoca pe mama ei şi de a-i da peste nas surorii mai mici.

Aici şi-ar găsi locul şi câteva cuvinte despre lupta de o viaţă a scumpului şi regretatului meu tată. Intrarea lui în această lume, după cum mi-a mărturisit-o chiar el, nu fusese mai uşoară decât a mea. Născut în 1917 ca fiu al unui caporal din regimentul de puşcaşi Royal Ulster şi al unei fete de paisprezece ani dintr-un sat din Normandia, care se întâmplase să treacă pe lângă el în acel an, tata şi-a petrecut copilăria făcând naveta între un bordei din Munţii Sperrin şi un alt bordei din nordul Franţei, până când, ca urmare a învăţăturii, dar şi a faptului că stăpânea prin moştenire două limbi, a reuşit să-şi croiască drum până într-un Seminar din sălbăticia comitatului Donegal, şi astfel şi-a găsit vocaţia, aproape fără să-şi dea seama, luând calea lui Dumnezeu.

Trimis în Franţa pentru a-şi întări credinţa, a îndurat fără să crâcnească anii interminabili de educaţie în teologia catolică, însă, imediat ce a izbucnit cel de-al Doilea Război Mondial, a înşfăcat prima

bicicletă întâlnită, despre care, cu umorul lui irlandez, mi-a dat asigurări că era proprietatea unui protestant fără Dumnezeu, şi a pedalat ca un dement peste Pirinei, ajungând la Lisabona. Îmbarcându-se clandestin pe un cargobot care, întâmplător, ridica ancora să plece spre Leopoldville, el s-a sustras atenţiei guvernului colonial, ce nu agrea prezenţa misionarilor albi rătăciţi pe acolo, şi s-a alăturat unei comunităţi izolate de călugări care îşi dedicaseră viaţa ideii de a aduce Adevărata Credinţă celor două sute de triburi din Congo de Est, lucru ce constituie o misiune ambiţioasă în orice vremuri. Cei care mă acuză de impulsivitate nu trebuie să caute cauza prea departe, deoarece au la îndemână exemplul scumpului şi regretatului meu tată călare pe bicicleta unui eretic.

Ajutat de oameni proaspăt convertiţi, ale căror limbi materne el, ca lingvist înnăscut, şi le-a însuşit imediat, a ars cărămizi şi le-a lipit una de alta cu lut roşiatic pe care l-a frământat călcându-l chiar el în picioare, a săpat gropi pe dealuri şi a instalat latrine printre pâlcurile de banani. Apoi a început să construiască: întâi biserica, apoi şcoala cu turn şi clopot, după aceea clinica Maica Maria, iazurile pentru peşte şi plantaţiile de pomi fructiferi şi de legume pentru aprovizionare, pentru că asta îi era vocaţia adevărată ca ţăran într-o regiune binecuvântată din belşug cu bogăţiile naturii, fie că era vorba despre manioc, papaia, porumb, soia, arbori de chinină ori despre căpşunile sălbatice din Kivu, care sunt cele mai bune din lume. După toate astea, a urmat construirea casei Misiunii, iar în spatele acesteia, un cămin scund din cărămidă, cu ferestre mici, situate sus, pentru adăpostirea slujitorilor Misiunii.

În numele lui Dumnezeu a bătut sute de kilometri până în *patelins*[1] îndepărtate şi în aşezări miniere, nescăpând niciodată ocazia, atunci când i se oferea, de a mai adăuga o limbă la colecţia lui din ce în ce mai cuprinzătoare, asta până într-o zi, când s-a întors la Misiune şi a descoperit că fraţii lui preoţi fugiseră, vacile, caprele şi păsările fuseseră furate, şcoala şi casa Misiunii – rase din temelii, spitalul – jefuit, surorile medicale – schilodite, violate şi măcelărite, iar el s-a trezit prizonier al militanţilor zdrenţăroşi ai temuţilor simba, o bandă ucigaşă de revoluţionari, al căror unic scop, până la dispariţia lor oficială cu câţiva ani mai înainte, fusese să aducă moarte şi teroare în rândul tuturor celor pe care îi considerau agenţi ai colonizării, putând fi vorba despre persoane stabilite arbitrar de ei sau de către spiritele călăuzitoare ale strămoşilor războinici dispăruţi de mult.

Adevărat că, în principiu, simba s-au ferit să aducă vătămări preoţilor albi, temându-se că, procedând astfel, ar încălca *dawa* care îi făcea imuni la gloanţe. Cu toate acestea, în cazul scumpului şi regretatului meu tată, răpitorii au renunţat de îndată la orice rezerve, susţinând că, de vreme ce vorbea limba lor la fel de bine ca şi ei, era

un diavol negru deghizat în alb. Despre păţaniile din timpul captivităţii s-au povestit ulterior multe. Biciuit în mod repetat ca să iasă la iveală adevărata culoare a pielii lui de diavol, torturat şi silit să asiste la torturarea altor oameni, el a recitat mereu din Scriptură şi a cerşit iertarea lui Dumnezeu pentru cei care îl chinuiau. Ori de câte ori era în stare, mergea printre prizonieri, tovarăşii săi de suferinţă, dându-le ultima împărtăşanie. Şi totuşi, Sfânta Biserică, în marea ei înţelepciune, n-ar fi putut fi pregătită pentru efectul cumulativ pe care aceste privaţiuni l-au avut asupra lui. Suferinţele cărnii, aşa ni se spune, asigură triumful spiritului. Nu astfel stăteau lucrurile în cazul scumpului şi regretatului meu tată, care, la câteva luni după eliberare, a demonstrat cusurul propriei teorii, şi nu doar cu scumpa şi regretata mea mamă:

— Fiule, dacă există vreun plan divin în privinţa conceperii tale, mi-a mărturisit el pe patul de moarte, apelând la încântătoarea sa pronunţie irlandeză, pentru ca fraţii lui preoţi să nu înţeleagă, în cazul în care trăgeau cu urechea prin crăpăturile din podea, acesta se află în acea colibă împuţită în care am fost întemniţat şi lângă stâlpul de care eram legat atunci când mă biciuiau. Gândul că aş putea muri fără să cunosc consolarea unui trup de femeie a fost singura tortură pe care nu am putut să o îndur.

Răsplata pentru că m-a adus pe lume a fost atât crudă, cât şi nedreaptă pentru mama. La îndemnul tatălui meu, ea a pornit spre sătucul ei natal, cu intenţia de a mă naşte printre membrii clanului şi tribului ei. Însă Congo, ori – aşa cum insista generalul Mobutu ca ţara să fie cunoscută – Zairul, trăia vremuri tulburi. În numele *autenticităţii,* preoţii străini au fost alungaţi pentru păcatul de a fi botezat copiii cu nume occidentale, şcolilor li s-a interzis să mai predea despre viaţa lui Isus, iar Crăciunul a fost declarat o zi obişnuită de muncă. Prin urmare, nu a surprins pe nimeni când bătrânii din satul mamei au protestat la perspectiva de a hrăni un copil născut din dragoste, aparţinând unui misionar alb, a cărui prezenţă putea atrage o pedeapsă asupra lor, şi, drept urmare, au expediat problema înapoi de unde le căzuse pe cap.

Însă părinţii Misiunii s-au dovedit la fel de nereceptivi ca şi bătrânii satului atunci când a venit vorba să ne primească, trimiţând-o pe mama la un schit îndepărtat, unde a ajuns cu doar două ore înainte de a mă naşte. Trei luni de iubire acră din partea surorilor carmelite au fost mai mult decât suficiente pentru ea. Socotind că acestea se pricepeau mai bine să-mi asigure un viitor, m-a încredinţat milei lor şi, fugind la miez de noapte pe acoperişul clădirii ce slujea drept baie, s-a furişat până la neamurile ei, care, la câteva săptămâni după aceea, au fost masacrate de un trib de demenţi până la ultimul străbunic,

unchi, văr, mătuşă, frate şi soră vitregă.

— A fost fiica unui şef de sat, fiule, mi-a şoptit tata printre lacrimi, când am insistat să-mi dea amănunte pentru a mă ajuta să-mi fac o imagine despre ea care să-mi dea putere în viaţa ce mă aştepta. Mă adăpostisem sub acoperişul lui. Ea a gătit şi mi-a adus apă să mă spăl. Generozitatea ei m-a copleşit. Renunţase să predice la amvon, şi-şi pierduse apetitul faţă de exprimări verbale scânteietoare. Cu toate acestea, amintirea a reaprins focul retoric ce mocnea în sufletul lui de irlandez: Era înaltă cum şi tu vei fi într-o bună zi, fiule! Frumoasă precum întreaga creaţie! Pentru numele lui Dumnezeu, cum poate cineva spune că te-ai născut din păcat? Te-ai născut din iubire, fiule! Alt păcat decât ura nu cunosc!

Răsplata primită de tata din partea Sfintei Biserici a fost mai puţin draconică, totuşi destul de severă. Un an într-un penitenciar iezuit de reabilitare din apropierea Madridului, alţi doi ca preot muncitor într-o mahala din Marsilia, şi abia după aceea întoarcerea în Congo, pe care îl iubea nebuneşte. Şi nu am nicio idee cum s-a descurcat, după cum nici Dumnezeu nu ştie, probabil, dar undeva, de-a lungul potecii presărate cu pietre ascuţite, el a convins orfelinatul care avea custodie asupra mea să-i fiu dat spre creştere. După aceea, bastardul metis care se numea Salvo l-a urmat, fiind dat în grija servitoarelor alese pe motiv de vârstă şi de urâţenie, întâi fiind declarat odrasla unui unchi decedat, ulterior ca acolit şi ca slujitor, până în noaptea aceea memorabilă când împlinisem zece ani şi când, conştient atât de mortalitatea lui, cât şi de maturitatea mea, şi-a deschis inima foarte umană aşa cum am precizat mai devreme, lucru pe care l-am considerat şi încă îl consider drept cel mai frumos compliment pe care un tată îl poate face unui fiu născut întâmplător.

Anii care au urmat morții scumpului şi regretatului meu tată nu au trecut fără necazuri pentru orfanul Salvo, din cauza faptului că misionarii albi vedeau prezenţa mea printre ei ca pe un afront cumplit, de unde şi porecla mea în swahili: *mtoto wa siri,* ceea ce înseamnă „copil secret”. Africanii susţin că primim spiritul de la tată, iar sângele de la mamă, şi, în esenţă, asta a fost problema mea. Dacă scumpul şi regretatul meu tată ar fi fost negru, poate că aş fi fost tolerat ca un bagaj suplimentar. Însă el era alb fără putinţă de tăgadă, indiferent ce ar fi putut crede simba, iar pe deasupra, şi irlandez; or, misionarii albi, se ştie, nu zămislesc copii în afara căsătoriei. Copilul secret putea sluji la masa şi la altarul preoţilor, ba chiar să urmeze şcolile lor, dar, la sosirea vreunui demnitar ecleziastic, indiferent de culoarea pielii, era trimis de urgenţă la căminul lucrătorilor Misiunii pentru a fi ascuns până ce trecea primejdia, lucru pe care îl amintesc nu pentru a-i vorbi de rău pe fraţi pentru prudenţa lor, şi nici pentru

a-i învinovăţi de căldura uneori excesivă a grijii lor faţă de mine. Spre deosebire de scumpul şi regretatul meu tată, aceştia se mulţumiseră cu cei de acelaşi sex când venea vorba despre păcatele cărnii: drept dovadă a acestei afirmaţii stă părintele André, marele orator al Misiunii noastre, care mi-a acordat mai multă atenţie decât puteam eu suporta, ori părintele François, căruia îi plăcea să-l considere pe André drept prietenul său ales şi s-a arătat mâhnit văzând această înflorire a afecţiunii sale. Între timp, în şcoala Misiunii noastre nu m-am bucurat nici de deferenţa cu care erau trataţi cei câţiva copii albi, nici de camaraderia ce-mi era datorată de semenii mei băştinaşi. Nu era de mirare, aşadar, că am gravitat în mod firesc în jurul adăpostului scund din cărămidă rezervat slujitoarelor Misiunii, lucru care, necunoscut părinţilor, reprezenta adevăratul miez al comunităţii noastre, sanctuarul natural pentru toţi călătorii aflaţi în trecere şi punctul de schimb de informaţii verbale pe o rază de zeci de kilometri.

În acel loc, nebăgat în seamă şi ghemuit pe un pat de lemn, alături de coronamentul de coş, făcut din cărămidă, ascultam fascinat poveştile vânătorilor rătăcitori, ale vracilor, ale vânzătorilor de farmece, ale războinicilor şi ale bătrânilor, abia îndrăznind să scot vreo vorbă de teamă că voi fi trimis urgent la culcare. Acolo s-a înfiripat şi a prins rădăcini iubirea mea tot mai mare faţă de nenumăratele limbi şi dialecte vorbite în Congo de Est. Tezaurizându-le drept moştenire preţioasă lăsată de scumpul şi regretatul meu tată, eu le şlefuiam şi le cerneam în secret, înmagazinându-le în minte ca mijloc de apărare împotriva nu ştiu căror pericole, sâcâindu-i deopotrivă pe băştinaşi şi pe misionari ca să aflu vreo vorbă nestemată în argou ori vreo întorsătură iscusită de cuvinte. În intimitatea micuţei mele chilii mi-am compus propriul dicţionar copilăresc, la lumina lumânării. Curând, aceste piese fermecate de puzzle au devenit identitatea şi refugiul meu, sfera personală pe care nu mi-o putea smulge nimeni şi în care prea puţinora li se îngăduia să pătrundă.

Şi deseori m-am întrebat, la fel cum mă minunez şi acum, ce curs ar fi luat viaţa copilului secret dacă mi s-ar fi îngăduit să continui pe acel drum solitar şi ambivalent: şi dacă atracţia exercitată de sângele moştenit de la mama s-ar fi dovedit mai puternică decât cea exercitată de spiritul primit de la tatăl meu. Cu toate acestea, întrebarea rămâne retorică, întrucât foştii fraţi ai scumpului şi regretatului meu tată conspirau cu stăruinţă să se debaraseze de mine. Culoarea acuzatoare a pielii mele, capacitatea de a înţelege şi de a vorbi toate acele limbi, caracterul meu semeţ, irlandez şi, mult mai grav, înfăţişarea atrăgătoare pe care, potrivit slujitoarelor Misiunii, o datoram mamei, constituiau elemente ce-mi aduceau zilnic aminte de căile greşite bătute de tata.

După numeroase intrigi, s-a aflat, deşi părea cel puţin improbabil,

că naşterea mea fusese înregistrată la Consulatul Britanic din Kampala, potrivit căruia Bruno – celelalte nume fiind necunoscute – era un copil adoptat de Sfântul Scaun. Presupusul său tată, un călător din Irlanda de Nord, lăsase nou-născutul în braţele maicii superioare a mănăstirii carmelite, cu rugămintea să fie crescut şi educat în spiritul Adevăratei Credinţe. Ulterior, acesta dispăruse fără să lase vreo adresă la care putea fi contactat. Cel puţin, aşa suna relatarea, nu tocmai plauzibilă, scrisă de mână, a binevoitorului consul, care era şi el un fiu credincios al Romei. Numele mic, *Salvador,* a explicat el, fusese ales chiar de maica superioară, aceasta având origini spaniole.

Dar ce rost ar avea să crâcnesc? Eram un punct oficial pe harta demografică a lumii, recunoscător braţului stâng foarte lung al Romei, care îmi venise în ajutor.

Îndrumat de acelaşi braţ lung spre Anglia, care nu-mi era ţară natală, am ajuns sub protecţia sanctuarului Inimii Sacre, o eternă şcoală cu internat pentru orfani de origine catolică ambiguă, de sex masculin, aşezată printre dealurile domoale din Sussex Downs. Traiul dincolo de porţile ca de închisoare ale acestei şcoli în care am intrat într-o după-amiază arctică de sfârşit de noiembrie a trezit în mine un spirit de revoltă pentru care nu eram pregătiţi nici eu, nici gazdele mele. Într-un interval de câteva săptămâni am dat foc cearşafurilor de la propriul pat, am pocit coperta cărţii de latină, am lipsit de la masă fără permisiune şi am fost prins încercând să evadez ascunzându-mă în partea din spate a unei furgonete care prelua rufăria murdară pentru spălat. Dacă simba îl biciuiseră pe scumpul şi regretatul meu tată ca să dovedească faptul că era negru, părintele gardian şi-a folosit toată energia pentru a dovedi că eram alb. El însuşi irlandez, se simţea în mod deosebit dator să dovedească acest lucru. Sălbaticii, îmi spunea el tunător în timp ce trudea, sunt nesăbuiţi prin natura lor. Ei nu posedă simţul măsurii. Pentru fiecare om, simţul măsurii înseamnă autodisciplină, şi, bătându-mă şi rugându-se în tot acest timp pentru mine, el spera să compenseze deficienţele de care dădeam dovadă. Ceea ce nu ştiam era faptul că salvarea se afla chiar sub nasul meu, în persoana unui călugăr albit de ani, dar energic, care întorsese spatele lumii şi bogăţiei.

Fratele Michael, noul meu proteguitor şi confesor numit, era un reprezentant de marcă al micii nobilimi catolice din Anglia. Rătăcirile lui de o viaţă îl duseseră până în cele mai îndepărtate colţuri ale pământului. Îndată ce m-am învăţat cu mângâierile lui, am devenit prieteni apropiaţi şi aliaţi, iar atenţiile părintelui gardian au scăzut cam în aceeaşi măsură, deşi nu ştiam – şi nici nu m-am sinchisit să aflu – dacă acest lucru era o consecinţă a purtării mele revizuite ori era, aşa cum bănuiesc acum, urmarea unei înţelegeri între ei. Într-o

după-amiază cu aer înviorător, în cursul unei plimbări prin peisajul spălat de ploaie din Downs, întrerupte de demonstraţii de afecţiune, fratele Michael m-a convins că, departe de a fi o pată ce trebuia îndepărtată, amestecul de rase din sângele meu reprezenta un dar mai ciudat pe care Dumnezeu mi-l făcuse, părere pe care am îmbrăţişat-o cu recunoştinţă. În primul rând, admira foarte mult capacitatea mea de a trece fără nicio şovăire de la o limbă la alta, aptitudine pe care, cu îndrăzneală, i-am dovedit-o. La casa Misiunii plătisem scump pentru că-mi demonstrasem calităţile, însă, sub ochiul atent al fratelui Michael, talentul meu a căpătat un statut aproape ceresc.

— Ce binecuvântare mai mare se poate găsi, dragul meu Salvo, a exclamat el, în timp ce pumnul lui sfrijit a ţâşnit de sub sutană, izbind aerul, în vreme ce cu cealaltă mână scotocea în mod vinovat prin îmbrăcămintea mea, decât să devii puntea, legătura indispensabilă între sufletele chinuite ale lui Dumnezeu? Decât să atragi laolaltă pe copiii Săi, într-o înţelegere armonioasă şi reciprocă?

Curând, în timpul uneia dintre plimbările pe care le-am făcut împreună, i-am relatat lucruri din viaţa mea, pe care fratele Michael nu le cunoştea. I-am povestit despre nopţile fermecate petrecute în apropierea focului, în adăpostul pentru slujitori. I-am descris felul în care, în ultimii ani de viaţă ai tatălui meu, călătoream până la un sat din apropiere şi, în vreme ce el discuta amical cu bătrânii, eu mă duceam cu copiii până la malul râului, făcând schimb de cuvinte şi de expresii idiomatice care constituiau preocuparea permanentă a părintelui meu. Alţii ar fi căutat jocuri mai violente, animale sălbatice, plante ori dansuri locale drept cale spre propria fericire, dar Salvo, copilul secret, alesese intimităţile cântate ale vocii africane în nenumăratele sale nuanţe şi variaţiuni.

Şi în vreme ce evocam aceste aventuri, dar şi altele asemănătoare, fratele Michael a avut o revelaţie precum Ioan Damaschinul[2].

— Pentru că Domnului nostru i-a plăcut să semene în tine, Salvo, acum hai să *culegem!* a exclamat el.

Şi aşa am şi făcut. Dând dovadă de aptitudini demne mai curând de un comandant militar decât de un călugăr, aristocratul Michael a studiat prospecte, a comparat onorarii, m-a silit să merg la interviuri, i-a examinat pe potenţialii mei instructori, bărbaţi ori femei, şi a rămas alături de mine cât m-am hotărât unde să mă înscriu. Obiectivele lui, înflăcărate datorită adoraţiei, erau la fel de implacabile ca şi credinţa sa. Eu urma să primesc o educaţie oficială în fiecare dintre limbile pe care le cunoşteam. Trebuia să redescopăr acele limbi care, în cursul copilăriei mele presărate de rătăciri, căzuseră în uitare.

Dar cine avea să plătească toate acestea? Un anumit înger, care ne-a fost trimis sub forma Imeldei, înstărita soră a lui Michael, a cărei

casă cu coloane, construită din gresie de culoare aurie ca mierea, cuibărită între dealurile calme din Somerset, a devenit sanctuarul meu aflat departe de Sanctuar. În Willowbrook, unde trăiau trei surori, Imelda fiind cea mai vârstnică, poneii, care trăgeau cândva la cărucioare de mină, stăteau în padocuri, iar câinii îşi aveau propriile fotolii. Noi am beneficiat de o capelă particulară, de un clopot Angelus, de un gard îngropat[3], de o gheţărie, de o peluză pentru crochet şi de lămâi plângători care se legănau cumplit în timpul furtunilor. Am stat în camera unchiului Henry, deoarece mătuşa Imelda era văduva unui erou de război pe nume Henry, care, singur-singurel, a făcut din Anglia un loc sigur pentru noi, astfel că totul se găsea acolo, de la primul ursuleţ care stătea aşezat pe perna lui, până la ultima scrisoare a lui de pe front, într-o casetă aurită. Cu toate astea, nu apărea în nicio fotografie, motiv pentru care suntem recunoscători. Mătuşa Imelda, care era nepăsătoare ca purtare pe cât era de bună la suflet, îşi amintea *perfect* de Henry *fără* ajutorui pozelor, reuşind în acest fel să îl păstreze pe Henry doar pentru sine.

Însă fratele Michael îmi cunoştea şi punctele slabe. Ştia că mai toţi copiii geniali – pentru că mai văzuse de-alde d-ăştia – trebuiau ţinuţi din scurt, dar şi ajutaţi să crească. Ştia că eram băiat bun, dar prea direct: prea dornic să mă dărui oricui se dovedea amabil cu mine, prea temător să nu fiu respins, ignorat ori, mai grav decât orice, luat în râs, prea grăbit să accept orice mi se oferea din teama că nu voi mai beneficia de o a doua şansă. Preţuia la fel de mult ca şi mine auzul meu de mierlă mandarin[4] şi memoria de stăncuţă, însă insista să exersez aceste calităţi cu sârg, aşa cum procedează un muzician cu instrumentul său, sau ca un preot ce predică. Ştia că toate limbile erau preţioase pentru mine, nu doar cele cu greutate, ci şi cele condamnate la dispariţie din lipsa unei formulări scrise; ştia că fiul misionarului trebuia să alerge după aceste mioare rătăcite şi să le readucă în mijlocul turmei, că percepeam legende, istorie, tâlcuri şi poezie în ele, iar glasul mamei mele imaginate mă desfăta cu poveşti despre spirite. Era conştient că un tânăr care stătea cu urechile ciulite la orice nuanţă şi inflexiune a vocii umane devine şi extrem de influenţabil, maleabil, nevinovat şi lesne de tras pe sfoară. „Salvo, obişnuia el să-mi spună, ai grijă. Pe lume există oameni pe care doar Dumnezeu îi iubeşte."

Tot Michael a fost acela care, aducându-mă cu forţa pe drumul aspru al disciplinei, a transformat talentul meu neobişnuit într-o maşinărie versatilă. Nimic din ceea ce reprezenta Salvo nu trebuia să se risipească, insista el, nimic nu trebuia să ruginească din cauza lipsei de exerciţiu. Fiecare muşchi şi fibră ale darului meu divin se impunea să fie puse la treabă în sala de gimnastică a minţii mele, întâi prin intermediul unor instructori particulari, iar după aceea la Şcoala de Studii Africane şi Orientale din Londra, unde am obţinut onoruri Clasa

întâi în Cultura şi Limbile Africane, specializându-mă în swahili, şi având cunoştinţe solide de franceză. Iar în cele din urmă, la Edinburgh, unde am dobândit gloria supremă: diploma de Master în traducere şi interpretare pentru servicii publice.

Astfel, când mi-am încheiat studiile, mă puteam lăuda cu mai multe diplome şi activităţi de interpretare decât jumătate dintre amărâtele birouri de traduceri înşirate pe Chancery Lane, care se bat să-şi ofere jalnicele servicii. Înainte de a muri, fratele Michael, aflat pe patul lui de fier, a mai reuşit să-mi mângâie mâinile, asigurându-mă că eram cea mai minunată creaţie a lui, şi, în semn de recunoaştere, mi-a dat cu forţa un ceas din aur, un cadou pe care îl primise de la Imelda, Dumnezeu s-o odihnească, rugându-mă să-l întorc cu regularitate, ca un simbol al legăturii noastre care să treacă şi dincolo de mormânt.

Să nu confundaţi, vă rog, un simplu traducător cu un interpret de clasă. Interpretul este şi traducător, adevărat, dar reversul nu funcţionează. Traducător poate fi orice individ care cunoaşte o limbă pe jumătate, dar posedă un dicţionar şi un birou la care să se aşeze pentru a lucra până-n miez de noapte: ofiţeri polonezi de cavalerie ajunşi la pensie, studenţi străini prost plătiţi, şoferi de microbuze, chelneri cu jumătate de normă şi profesori suplinitori, precum şi oricine este pregătit să-şi vândă sufletul pentru şaptezeci de lire mia de cuvinte. O asemenea persoană nu are nimic în comun cu cel care face traducere şi interpretare simultană, care transpiră pe durata a şase ore de negocieri complexe. Interpretul de marcă trebuie să gândească la fel de repede ca şi băiatul obsedat de cifre, purtând o jachetă colorată, care cumpără acţiuni financiare de tip futures. Uneori este mai bine dacă el nu gândeşte deloc, ci se mulţumeşte să poruncească rotiţelor care se mişcă în capul lui să lucreze, după care se reazemă de spătar şi aşteaptă să vadă ce-i iese din gură.

Uneori, oamenii se apropie de mine în timpul conferinţelor, de obicei la sfârşitul unei zile obositoare, între încheierea afacerilor şi nebunia cocktailurilor. „Hei, Salvo, nu vrei să lămureşti o neînţelegere? Care ţi-e limba maternă?” Iar dacă am impresia că oamenii sunt niţel mai aroganţi decât s-ar cuveni, lucru de obicei valabil, deoarece până acum trebuie să se fi convins de faptul că nu sunt cele mai importante persoane de pe planetă, eu întorc întrebarea, lăsându-i să găsească singuri răspunsul. „Depinde cine mi-a fost mamă, nu?”, ripostez, şi arborez un zâmbet enigmatic, tipic pentru mine. Iar după aceea, mă lasă în pace cu cartea mea.

Cu toate acestea, îmi place să-i văd cum se miră. Asta-mi demonstrează că am adoptat tonul potrivit. Cel englezesc, desigur. Nu sugerează superioritate, un statut mediu, nu e pretenţios. Nu este *faux royale*[5], dar nici pronunţie dobândită, luată în derâdere de stânga britanică. Este, dacă vreţi neapărat să îl definesc, neutru la modul

agresiv, situat exact la centrul societăţii anglofone. Nu este genul de engleză despre care cineva să poată afirma: „A, sărmanul om, uite de unde provine, uite drept cine vrea să treacă, uite cine i-au fost părinţii şi uite ce şcoală a urmat”. Modul de a vorbi engleza nu trădează originile mele amestecate, spre deosebire de pronunţia mea în franceză, care, oricât de mult m-aş strădui, nu va reuşi niciodată să se debaraseze de povara africană. Nu este pronunţia regională, nici bâiguiala de genul Blair, care se vrea popular şi nelegat de vreo clasă socială, nici pronunţia cockney a conservatorului cu nasul pe sus, şi nici melodicitatea limbii vorbite prin Caraibi. Şi nu a păstrat nicio urmă din vocalele dispărute din pronunţia scumpului şi regretatului meu tată. I-am iubit vocea, şi încă o iubesc, dar a rămas a lui şi n-a fost niciodată a mea.

Nu. Engleza pe care o vorbesc este neutră, periată şi curată, fără vreo marcă anume, cu excepţia câte unei aluniţe, acolo: vreo inflexiune subsahariană, introdusă în mod deliberat, la care apelez în joacă, aşa cum procedez atunci când îmi torn o picătură de lapte în cafea. Îmi place, şi asta place şi clienţilor. Le dă sentimentul că mă simt în largul meu. Nu mă aflu în tabăra lor, dar nici în a celorlalţi. Rămân ancorat în mijlocul oceanului şi sunt ceea ce spunea fratele Michael că trebuie să fiu: puntea, legătura indispensabilă dintre sufletele chinuite ale lui Dumnezeu. Fiecare om are vanitatea sa, iar a mea este de a deveni singura persoană din încăpere de care nimeni nu se poate dispensa.

Şi exact persoana asta am vrut să fiu pentru răpitoarea mea soţie Penelope, în timp ce aproape mă sinucideam urcând în goană două şiruri de trepte din piatră, în efortul disperat de a ajunge la timp la festivitatea ce se ţinea în onoarea ei în saloanele de la etaj ale unei vinării la modă de pe Canary Wharf din Londra, capitala marii noastre industrii britanice a jurnalismului, asta înainte de un dineu oficial oferit câtorva aleşi la domiciliul exclusivist din Kensington care aparţine noului proprietar miliardar al ziarului.

Potrivit ceasului de aur al mătuşii Imelda, am întârziat doar douăsprezece minute, arătând, după toate probabilităţile, destul de proaspăt şi de prezentabil pentru un asemenea salon, lucru care, în Londra speriată de bombele teroriştilor, cu jumătate din staţiile de metrou scoase din uz, ar putea fi considerat o mare realizare, însă pentru Salvo, soţul hiperconştiincios, întârzierea asta este echivalentă cu douăsprezece ore. Seara cea mare a lui Penelope, până acum, cea mai măreaţă din cariera ei meteorică, iar eu, soţul ei, apar în fugă după ce toţi oaspeţii au venit de la birourile ziarului, aflate peste drum. Din District Hospital din nordul Londrei, unde am fost reţinut în mod inevitabil încă de seara trecută de circumstanţe de care nu mă fac

răspunzător, mă lăfăisem într-un taxi până acasă, în Battersea, făcându-l să mă aştepte cât eu m-am schimbat cu repeziciune, îmbrăcând smochingul cel nou, cumpărat special pentru dineuri, aşa ceva fiind *de rigueur* la masa patronului, fără a mai apuca să mă rad ori să fac duş, sau să-mi perii dinţii. Până să ajung la destinaţie în costumaţia corespunzătoare, eram transpirat şi lipicios, dar măcar am reuşit să fiu prezent; şi curând i-am văzut şi pe *ei,* o sută şi ceva de colegi ai lui Penelope, cei câţiva de la vârful ierarhiei purtând smochinguri şi rochii lungi, restul, haine scumpe, dar de stradă, toţi îngrămădiţi în încăperea de primire de la etaj, având grinzi la vedere şi armuri complete din plastic fixate pe perete, bând vin alb călduţ şi ţinându-şi coatele spre exterior, iar eu, întârziatul, stând pe margine alături de chelneri, majoritatea de culoare.

În prima clipă, nici n-am reuşit să o văd. Am crezut că plecase fără aprobare, asemenea soţului ei. Apoi, preţ de o clipă, am sperat că hotărâse să-şi regizeze o intrare mai târzie, asta până când am zărit-o strivită la celălalt capăt al încăperii, prinsă într-o conversaţie animată cu şeful cel mare al ziarului şi îmbrăcată cu taior cu pantaloni din satin ultimul răcnet, pe care sigur şi-l cumpărase ca un cadou şi pe care îl îmbrăcase la birou, ori în ultimul loc în care fusese. De ce, da, de ce – a urlat ceva în mintea mea –, de ce nu i-l cumpărasem eu? De ce nu-i spusesem în urmă cu o săptămână, la micul dejun ori în pat, presupunând că se afla acolo ca să-i pot vorbi: „Penelope, draga mea, mi-a venit o idee grozavă, să mergem împreună până la Knightsbridge şi să alegem fiecare câte ceva de îmbrăcat pentru seara ta cea mare, totul din partea mea!” Nimic nu-i place mai mult decât să meargă la cumpărături. Aş fi putut transforma asta într-o ocazie specială, aş fi intrat în rolul admiratorului gentleman, aş fi dus-o apoi la unul dintre restaurantele ei preferate, fără să mă mai gândesc la faptul că ea câştigă de două ori mai mult decât mine, la care se adaugă prime de valori incredibile.

Pe de altă parte, din motive ce se cuvine a fi analizate într-un moment de linişte şi de pace, o altă parte a minţii mele era foarte încântată că nu făcusem o asemenea propunere, care nu avea nici în clin, nici în mânecă cu banii, dar spunea multe despre tendinţele contrare care se nasc în mintea umană în condiţii de stres.

Cineva m-a pişcat de fund. M-am răsucit şi m-am trezit faţă în faţă cu expresia de beatitudine a lui Jellicoe, alias Jelly, cea mai recentă mare speranţă albă, suflat recent de la un ziar rival. Deşirat, ameţit şi ca de obicei excentric, ţinea între degetul arătător şi cel mare o ţigaretă pe care şi-o rulase chiar el.

— Penelope, am sosit, am reuşit! am strigat eu, ignorându-l pe Jelly. Am avut o zi grea la spital. Regret din suflet!

Regret, pentru ce? Pentru ziua grea? Câteva persoane au întors

capul spre mine. „A, el. Salvo. Suliţaşul lui Penelope.” Am ridicat şi mai mult glasul, încercând o glumă: „Hei, Penelope! Mă mai ţii minte? Sunt eu, fostul tău soţ”, şi m-am pregătit să mă lansez într-o istorisire supersofisticată drept scuză, despre felul în care un spital – din raţiuni de securitate, nu voi menţiona numele lui – m-a solicitat la căpătâiul unui bărbat pe moarte din Rwanda, care avea un cazier încărcat şi care ba îşi pierdea cunoştinţa, ba îşi revenea, cerându-mi-se să slujesc drept interpret, nu doar pentru personalul medical, ci şi pentru doi detectivi de la Scotland Yard, ceea ce mă făcea să sper că-i va înmuia inima: sărmanul Salvo!... Am văzut un zâmbet cremos apărând pe faţa ei şi mi-am închipuit că reuşisem să mă fac văzut şi auzit, însă am realizat că era adresat unui mascul cu gât de taur şi cu smoching, care se ridicase pe un scaun ca să răcnească:

— Tăcere, ce naiba! Tăceţi cu toţii, fir-ar să fie!

Cu inflexiuni scoţiene.

Publicul, indisciplinat până în acea clipă, a tăcut, strângându-se în jurul lui cu supuşenie. Pentru că acela nu era altul decât Fergus Thorne, atotputernicul redactor-şef al lui Penelope, cunoscut în cercurile jurnalistice sub numele Thorne the Horn[6], care a anunţat că îşi propusese să ţină o cuvântare hazlie despre soţia mea. Am ţopăit, făcând tot ce-mi stătea în putinţă ca să stabilesc un contact vizual cu ea, însă chipul de la care tânjeam să primesc mântuirea se îndreptase spre şeful ei, aidoma unei flori care stă mereu cu faţa la soarele dătător de viaţă.

— O *ştim* cu toţii pe Penelope, tocmai spunea Thorne Gornistul, acompaniat de hohote de râs linguşitoare, lucru care m-a iritat, şi toţi o *iubim* pe Penelope – a urmat o pauză cu subînţeles –, fiecare din poziţia noastră.

Am încercat să-mi croiesc drum spre ea, dar publicul strânsese rândurile soldăţeşte şi o trecea pe Penelope din mână în mână, ca pe o mireasă îmbujorată, până a ajuns să stea la picioarele domnului Thorne, oferindu-i acestuia, întâmplător, o privire panoramică a decolteului ei mai mult decât generos şi revelator. Şi atunci a început să mi se înfiripe în minte ideea că probabil ea nu-mi simte absenţa, ca să nu mai vorbesc de prezenţă, când atenţia mi-a fost distrasă de ceea ce am diagnosticat drept judecata lui Dumnezeu împotriva mea, sub forma unui atac de inimă de intensitate foarte mare. Pieptul a început să-mi vibreze, am simţit o amorţeală care s-a răspândit în valuri ritmice începând de la sfârcul mamelonului meu stâng, şi am socotit că-mi sosise sfârşitul, căci aşa meritam. Abia după ce am dus mâna la zona suferindă mi-am dat seama că telefonul meu mobil vibra, lucru cu care nu eram obişnuit, deoarece aşa îl setasem înainte de plecarea din spital, ce avusese loc în urmă cu o oră şi treizeci şi cinci de minute.

Excluderea mea din mulţime se dovedea acum un avantaj. În vreme ce domnul Thorne a început să dezvolte remarcile cu dublu înţeles pe care le lansase despre soţia mea, am reuşit să mă strecor afară în vârful picioarelor, către o uşă pe care scria: TOALETE. Făcându-mi astfel ieşirea din scenă, am aruncat o privire înapoi şi am văzut-o pe Penelope ridicând capul către patronul ei, proaspăt coafată, cu buzele desfăcute în semn de plăcută surpriză şi cu sânii în plină paradă în decolteul taiorului croit cu zgârcenie. Am lăsat telefonul să tremure mai departe, cât am coborât treptele până într-un coridor liniştit, apoi am apăsat pe butonul verde şi mi-am ţinut răsuflarea. Însă, în locul vocii pe care mă temeam mai mult decât orice să o aud în acele momente, am descoperit glasul hârâit, de unchiaş, specific nordului, al domnului Anderson de la Ministerul Apărării, care voia să ştie dacă eram dispus să fac puţină activitate de interpretare de interes vital pentru ţara mea, iar asta pe nepusă masă, el sperând cu sinceritate că aveam să accept imediat.

Faptul că domnul Anderson apela la un om ca mine, care lucrează cu program redus, demonstra anvergura crizei ce se profila. De obicei, eram contactat de Barney, şeful lui de cabinet, un bărbat de o vioiciune remarcabilă. În ultimele zece zile, Barney mă avertizase că mă paşte o traducere din clipă în clipă, pentru ca apoi, de fiecare dată, să-mi spună că fusese o alarmă falsă.

— Chiar *acum,* domnule Anderson?

— Exact în această clipă. De preferinţă, chiar mai devreme, dacă s-ar putea, îmi pare rău că-ţi stric petrecerea şi ce mai faci pe acolo, dar avem nevoie de tine urgent, a continuat el, şi presupun că s-ar fi cuvenit să rămân surprins că el ştia de petrecerea dată în onoarea lui Penelope, dar nu m-am mirat defel. Domnul Anderson reprezenta genul de om a cărui treabă era să cunoască lucruri interzise multor muritori de rând. E vorba despre teritoriul tău natal, Salvo, ţara ta de suflet.

— Da, domnule Anderson, dar...

— Ce s-a întâmplat, fiule?

— Nu este doar petrecerea ei. După aceea, va avea loc dineul oferit de noul patron. La cravată neagră, am adăugat eu, ca să-l impresionez. Ceva fără precedent. Pentru un *patron,* la asta mă refeream. Ca redactor-şef, da. Dar ca *patron*...

Numiţi asta sentiment al vinovăţiei ori sentimentalism, dar îi eram dator soţiei mele să mimez o minimă rezistenţă.

A urmat o tăcere, de parcă l-aş fi prins pe picior greşit, dar nimeni nu-i face aşa ceva domnului Anderson, el este piatra pe care se înalţă propria biserică.

— Şi aşa ceva porţi acum, fiule? Un smoching?

— Bineînţeles, domnule Anderson!

— Acum, în timp ce discutăm? Eşti îmbrăcat cu aşa ceva?

— Da. (Dar ce-şi închipuia? Că participam la bacanale?) Şi cât va dura? am întrebat când s-a lăsat liniştea, ceva mai adâncă, am bănuit, din cauza faptului că el îşi pusese palma masivă peste receptor.

— Cât durează ce, fiule? a întrebat el, de parcă ar fi pierdut şirul.

— Misiunea, domnule, treaba urgentă pentru care aveţi nevoie de mine. Cât ţine?

— Două zile. Să zicem trei, ca să avem o rezervă. Se plăteşte bine, e de aşteptat. Cinci mii de dolari nu reprezintă o sumă excesivă. Şi, după alte consultări pe care eu nu trebuia să le aud, pe un ton de evidentă uşurare, continuă: Se va găsi şi îmbrăcăminte, Salvo. Mi s-a spus că îmbrăcămintea nu va constitui o problemă.

Alertat de diateza pasivă, aş fi vrut să întreb cine erau aceşti *ei* care îmi ofereau această bonificaţie fără precedent, în locul tarifului modest, plus orele suplimentare, pe care le primesc de obicei pentru onoarea de a-mi apăra ţara, însă un sentiment de politeţe m-a împiedicat să comentez, lucru obişnuit atunci când tratam cu domnul Anderson.

— Domnule Anderson, luni trebuie să traduc la înalta Curte de Casaţie. Un caz mare, am zis eu pe un ton rugător. Şi, abordând tonul celui care-şi iubeşte foarte mult nevasta, pentru a treia şi ultima oară, am zis: Asta este, ce să-i spun soţiei?

— Ţi s-a găsit deja un înlocuitor, Salvo, şi înalta Curte se mulţumeşte cu omul pe care l-am ales, aşa că stai liniştit. A făcut o pauză, iar când domnul Anderson face o pauză, trebuie să-i urmezi exemplul. În ce o priveşte pe soţia ta, îi poţi spune că un client corporat de mare prestigiu îţi solicită serviciile de urgenţă şi că nu-ţi permiţi să-l dezamăgeşti.

— Sigur, domnule. Am înţeles!

— Alte explicaţii ţi-ar complica inutil viaţa, aşa că nici măcar nu încerca. Deci asta e ceea ce porţi în aceste momente, da? Pantofi de lac, cămaşă şi tot tacâmul?

Prin negurile vălătucite ale perplexităţii mele, am recunoscut că aceea îmi era costumaţia.

— De ce nu aud în fundal flecărelile idioate, specifice petrecerilor fără rost?

I-am explicat că mă refugiasem pe un coridor pentru a putea răspunde la apelul lui.

— Există vreo ieşire separată pe unde te poţi face nevăzut?

O scară se deschidea în faţa mea, iar în ciuda derutei mele, cred că am răspuns afirmativ.

— Atunci nu te mai întoarce la petrecere. Când ieşi în stradă, te uiţi în stânga şi o să vezi un Ford Mondeo albastru parcat în faţa unei case de pariuri. Ultimele trei litere ale numărului de înmatriculare sunt

LTU, iar şoferul este alb şi îl cheamă Fred. Ce măsură porţi la pantofi?

Niciun om de pe lumea asta nu-şi uită numărul la pantofi, însă eu a trebuit să fac un efort de memorie ca să mi-l amintesc. 43.

— Mai lat sau mai îngust?

— Lat, domnule, i-am răspuns.

Aş fi putut adăuga că fratele Michael avea obiceiul să spună că am picioare de african, dar mi-am ţinut gura. Mintea nu-mi era la fratele Michael ori la picioarele mele, fie ele de african ori de altceva. Şi nici nu mă gândeam la misiunea de importanţă vitală a domnului Anderson, cu toate că ţineam, ca întotdeauna, să-mi slujesc regina şi ţara. Asta-mi spunea că, din senin, mi se oferea cheia salvării mele, plus o foarte necesară cameră de decompresie care îmi oferea două zile de activitate remunerată şi două nopţi de meditaţie solitară în vreun hotel de lux, în vreme ce îmi peticeam la loc universul dislocat. În timp ce scoteam telefonul mobil din buzunarul smochingului şi îl duceam la ureche, inhalasem aromele corporale reîncălzite ale unei asistente medicale de origine africană, pe nume Hannah, cu care făcusem dragoste neîngrădită începând cu puţin după ora 11 seara, ora de vară britanică, adică din seara trecută, şi continuasem până în momentul plecării mele, în urmă cu o oră şi treizeci şi cinci de minute, miros pe care, în graba mea de a ajunge la petrecerea lui Penelope, nu reuşisem să-l îndepărtez printr-un duş.

2

Nu sunt omul care să creadă în semne, în prevestiri, în fetişuri ori în magie albă sau neagră, deşi pot paria până şi ultimul bănuţ că toate acestea există undeva în mine, moştenite prin sângele mamei. Este de netăgăduit că drumul meu spre Hannah a fost presărat cu tot soiul de semne, numai să fi avut ochi să le văd, lucru care nu s-a întâmplat.

Primul semnal înregistrat a apărat în seara de luni care a precedat fatala zi de vineri în chestiune, la Trattoria Bella Vista din Battersea Park Road, localul meu preferat din zonă, unde mă bucuram de o masă solitară, alcătuită din canelloni reciclaţi şi dintr-un chianti cam tare de la Giancarlo's. Pentru ridicarea gradului meu de cultură adusesem cu mine un exemplar ieftin din *Cromwell, conducător al oamenilor* de Antonia Fraser, deoarece istoria Angliei reprezintă unul dintre punctele mele slabe, pe care mă străduiesc să-l elimin sub îndrumarea amabilă a domnului Anderson, el însuşi un învăţăcel silitor al poveştilor despre insula noastră. Respectiva *trattoria* era pustie, exceptând două mese care erau ocupate: una mare, sediul unui grup gălăgios de provinciali, şi una mică, ochită de obicei de inimi singuratice, la care stătea în acea seară un domn spilcuit, cu aspect de pensionar şi cu o statură insignifiantă. Am remarcat că pantofii lui erau lustruiţi cu minuţiozitate. Încă de când eram în Sanctuar am pus mare preţ pe pantofii lustruiţi.

Nu avusesem de gând să mănânc canelloni reciclaţi. Cum în acea zi se împlineau cinci ani de la căsătoria mea cu Penelope, revenisem acasă mai devreme ca să pregătesc felul ei preferat, un *coq au vin,* însoţit de o sticlă din cel mai bun vin roşu, plus o brânză Brie foarte aromată, de la magazinul de delicatese din apropiere. Trebuia să mă fi obişnuit deja cu ciudăţeniile lumii jurnalistice, dar când Penelope mi-a telefonat *in flagrante* – eu fiind *in flagrante,* pentru că tocmai flambasem puiul – ca să mă înştiinţeze că apărase o situaţie de criză în viaţa personală a unei stele a fotbalului şi că ea nu va reveni acasă înainte de miezul nopţii, m-am comportat într-o manieră care ulterior m-a şocat.

Nu am început să ţip, deoarece nu sunt genul. Sunt un britanic rezervat, asimilat, cu pielea cafenie. Îmi păstrez calmul, deseori într-o

măsură mai mare decât cei cu care sunt asimilat. Am pus receptorul la loc fără să-l trântesc. După aceea, fără să mă gândesc prea mult şi fără premeditare, am pus puiul, brânza Brie şi cartofii curăţaţi de coajă în tocătorul de gunoi, apoi am apăsat butonul de pornire şi mi-am uitat degetul acolo, n-aş putea spune câtă vreme, dar oricum mai mult decât era nevoie, având în vedere că puiul era fraged şi nu putea opune prea multă rezistenţă. M-am deşteptat din nou, ca să spun aşa, şi m-am trezit păşind cu pas apăsat şi vioi pe Prince of Wales Drive, cu *Cromwell* vârât în buzunarul hainei.

La masa ovală de la Bella Vista erau şase persoane care mâncau, trei bărbaţi robuşti, îmbrăcaţi cu blazere, însoţiţi de soţiile lor la fel de robuste, cu toţii învăţaţi cu lucrurile bune din viaţă. Veniseră din oraşul Rickmansworth, am aflat eu curând, fie că voiam, fie că nu, căruia îi spuneau Ricky. Văzuseră un matineu cu *The Mikado,* în Battersea Park. O soţie, cu o voce care domina conversaţia, şi-a declarat dezaprobarea faţă de spectacol. Nu o prea interesaseră niciodată japonezii – „nu-i aşa, dragul meu?" – şi, în opinia ei, faptul că aceştia cântau nu-i făcea mai agreabili. Monologul ei nu a separat subiectele, ci a continuat rostogolitor la acelaşi nivel sonor. Când şi când, făcând câte o pauză ca să lase impresia că mai şi gândea, îşi dregea glasul înainte de a continua, dar nu era nevoie să se deranjeze, pentru că nimeni nu avea curajul nesăbuit să o întrerupă. De la *Mikado* ea a trecut, fără să răsufle măcar şi fără să schimbe tonul, la recenta operaţie chirurgicală suferită. Ginecologul îşi bătuse joc de operaţie, dar ce să-i faci, era un prieten, iar ea hotărâse să nu-l dea în judecată. De la asta a sărit fără nicio pauză la faptul că o nemulţumea soţul artist al fiicei ei, un leneş cum ea nu se mai pomenise. Mai avea şi alte păreri, toate de neclintit, toate familiare mie, iar ea tocmai şi le exprima la volum maxim când micuţul gentleman cu pantofi lustruiţi a unit cele două jumătăţi ale ziarului *Daily Telegraph* şi, după ce le-a îndoit pe lung, a bătut cu jurnalul în masă: pleosc, pleosc, poc şi încă o dată *pleosc,* ca să fie cu noroc.

— *Nu* pot să tac, a zis el pe un ton sfidător, fără să se adreseze cuiva anume. Îmi sunt dator mie însumi. Prin urmare, aşa voi face...

Asta fiind o declaraţie de principiu destinată lui însuşi, nimănui altcuiva.

După aceea, a pornit către cel mai impresionant dintre bărbaţii masivi. Fiind italian, localul Bella Vista are pardoseală din mozaic Venețian, şi nu posedă draperii. Tavanul din rigips este jos şi subţire. Dacă nu-i auziseră declaraţia de intenţie, cei de la masă ar fi trebuit să-i audă măcar bocănitul pantofilor lustruiţi vibrând în timp ce se apropia, însă soţia dominantă ne destăinuia părerile ei privind sculptura modernă, păreri care nu erau nicidecum binevoitoare. Micuţul domn s-a văzut silit să rostească tare de câteva ori:

„Domnilor”, pentru a-şi face cunoscută prezenţa.

— *Domnule,* a repetat el, vorbind, conform protocolului, strict către cel din capul mesei. Am venit aici pentru a mânca în linişte şi pentru a-mi citi ziarul – şi a înălţat în aer ce mai rămăsese din ziar, de parcă fusese morfolit de un câine, ca probă în instanţă. Şi, în loc de asta, m-am trezit supus la un adevărat diluviu de dialog *atât* de tare, *atât* de banal, *atât* de strident, încât sunt de-a dreptul... *da* – acel „da” rostit drept confirmare că acum se bucura de atenţia celor de la masă – şi există o voce, domnule, o voce care le domină pe toate – nu voi arăta cu degetul, deoarece sunt un om bine-crescut –, dar, domnule, te rog să impui restricţii acestei voci.

După ce a vorbit, micuţul gentleman nu a părăsit nicidecum câmpul de luptă. A rămas pe poziţie dinaintea lor, ca un curajos luptător pentru libertate în faţa plutonului de execuţie, cu pieptul împins în faţă, cu pantofii lustruiţi lipiţi, cu ziarul zdrenţuit strâns cuminte pe lângă corp, pe când cei trei bărbaţi voinici se holbau uimiţi la el, iar femeia ofensată se uita fix la soţul ei.

— *Dragă,* a bolborosit ea. *Fă* ceva.

Ce anume? Şi ce voi face *eu* dacă ei vor face ceva? Se vedea că bărbaţii corpolenţi din Ricky fuseseră atleţi. Ecusoanele cusute pe blazerele lor radiau o strălucire ca de blazon. Nu era greu să deduci că făcuseră cândva parte din echipa de rugbi a vreunei secţii de poliţie. Dacă li se năzărea să-l bată măr pe micuţul domn, ce altceva putea face un martor nevinovat decât să se lase bătut la fel, ba chiar mai abitir, pentru ca apoi să fie arestat în baza prevederilor legilor antitero?

În situaţia respectivă, bărbaţii nu au întreprins nimic. În loc să-l facă praf şi să arunce în stradă ceea ce ar mai fi rămas din el, ei au început să-şi analizeze mâinile musculoase, punându-se de acord între ei că sărmanul om avea sigur nevoie de ajutor. Era ţăcănit. Putea deveni o ameninţare la adresa publicului. Ori la adresa propriei vieţi. Trebuia să cheme cineva o ambulanţă.

Cât priveşte domnul mărunţel, acesta s-a întors la masa lui, a lăsat o bancnotă de douăzeci de lire pe tăblie şi, cu un demn: „Vă doresc noapte bună, domnule”, în direcţia mesei celor şase, fără să-mi adreseze nicio vorbă, a pornit ca un colos miniatural spre stradă, lăsându-mă să fac comparaţii între un bărbat care spune: „Da, dragă, am înţeles” şi apoi pune *coq au vin* în dispozitivul de reciclare, şi cel care a provocat leul chiar în bârlogul său, în timp ce eu mă prefăceam că citesc din *Cromwell, conducător al oamenilor*.

Al doilea semnal recepţionat a fost transmis în seara următoare, marţi. Revenind de la Battersea, după ce am petrecut patru ore în Sala de Discuţii care protejează măreaţa noastră naţiune, m-am uimit pe mine însumi sărind din autobuzul în mers cu trei staţii mai devreme şi

pornind în goana mare, nu pentru a traversa parcul, către Prince of Wales Drive, care ar fi fost direcţia logică, ci înapoi, peste podul ce duce spre Chelsea, de unde tocmai veneam.

De ce Dumnezeu? De acord, sunt un om impulsiv. Dar ce m-a făcut să reacţionez astfel? Ora de vârf era la apogeu. Detest să merg pe trotuar când traficul abia se târăşte, mai ales în ultimul timp. Nu vreau să văd feţele celor din maşini care se uită la mine. Dar să alergi – întins, cu cei mai buni pantofi pe care-i ai, cu tălpi de piele şi tocuri şi ştaifuri din cauciuc –, să alergi, dacă ai culoarea pielii, statura şi vârsta mea, ducând în mână o geantă diplomat, să fugi ca din puşcă în Londra şocată de explozii declanşate de terorişti, fără să strigi după ajutor şi ciocnindu-te de oameni în fuga ta – o astfel de alergare, la orice oră din zi, este dezmăţ curat, iar la ora de vârf în trafic, o nebunie.

Aveam nevoie de mişcare? Nu. Penelope are instructor personal, iar eu fac jogging în fiecare dimineaţă în jurul parcului. Singurul lucru din lume care explica purtarea mea în faţa propriei conştiinţe, în timp ce goneam pe trotuarul aglomerat şi peste pod, era copilul îngheţat pe care îl zărisem de la etajul autobuzului. Avea şase ori şapte ani şi se lipise de zidul din granit care separă drumul de fluviu, cu călcâiele spre zid şi cu braţele întinse, cu capul într-o parte, pentru că era prea speriat ca să privească în sus sau în jos. Dedesubtul lui traficul se desfăşura cu rapiditate, iar deasupra se găsea un parapet îngust care poate fusese destinat huliganilor mai mari decât el care ţineau să se dea în spectacol, şi chiar erau doi cocoţaţi acolo, strâmbându-se la el, ţopăind şi strigând ocări, provocându-l să urce până la ei. Însă el nu poate, deoarece este şi mai înspăimântat de înălţimi decât de trafic, şi ştie că de cealaltă parte a parapetului, chiar dacă va reuşi să ajungă până acolo, există un gol de aproape douăzeci de metri care îl aşteaptă, până la mal şi la fluviu, iar el are rău de înălţime şi nici nu ştie să înoate, motiv pentru care eu alerg cât de repede mă ţin picioarele.

Şi totuşi, când ajung gâfâind acolo, scăldat în sudoare din cap până în picioare, ce văd? Niciun copil, fie el îngheţat ori nu. Iar locul a suferit o transformare. Nu există niciun parapet de granit. Nici vreo pasarelă ameţitoare, cu trafic intens de o parte, iar Tamisa curgând cu repeziciune, de cealaltă. În spaţiul rezervat din centru, o poliţistă nevinovată dirijează traficul.

— Nu trebuie să-mi vorbeşti, dragă, îmi spune ea în vreme ce face semne şoferilor.

— I-ai văzut pe cei trei puşti prostindu-se cu câteva clipe mai devreme? Puteau să moară.

— Nu aici, dragă.

— I-am văzut, jur! Era un puşti lipit de zid.

— Dragă, mă sileşti să te amendez! Acum, du-te!

Şi exact asta am făcut. Am traversat în sens invers podul pe care, în primul rând, nici nu ar fi trebuit să trec, şi toată noaptea, cât am aşteptat-o pe Penelope să vină acasă, m-am gândit la copilul îngheţat în iadul lui inventat în care credea. Iar dimineaţa, când am pornit în vârful picioarelor spre baie ca să nu o trezesc, încă mă sâcâia, copilul care nu era acolo. În cursul zilei, cât am făcut traducere simultană pentru un consorţiu olandez de diamante, l-am ţinut încuiat în minte, unde se desfăşurau multe lucruri, toate fără cunoştinţa mea. Iar el era încă acolo cu braţele întinse în lături şi cu palmele lipite de zidul de granit, şi în seara următoare, când, răspunzând unui apel urgent venit de la Northern London District Hospital, m-am prezentat la ora opt fără un sfert seara la secţia de boli tropicale, pentru a traduce spusele unui african pe moarte, de vârstă nedefinită, care refuza să scoată vreo vorbă într-o limbă cunoscută, preferând-o pe cea natală, care se cheamă kinyarwanda.

Lumini de veghe de culoare albastră mi-au arătat calea de-a lungul coridoarelor nesfârşite. Semne ciudate mi-au spus unde să cotesc. Anumite paturi sunt protejate cu paravane, indicând bolnavi în stare critică. Cazul nostru era unul dintre acestea. De o parte a patului se ghemuieşte Salvo, de cealaltă, având doar genunchii muribundului între noi, această asistentă cu *grad universitar*. Iar această asistentă, pe care o bănuiesc a fi de origine central-africană, are cunoştinţe şi răspunderi ce le depăşesc pe ale mai tuturor doctorilor, deşi nu se prezintă astfel, fiind mlădioasă şi impozantă prin ţinută, având ciudatul nume mic Hannah înscris deasupra sânului stâng, şi o cruciuliţă de aur atârnată la gât, fără a mai vorbi de trupul longilin şi zvelt, încorsetat în uniforma alb-albăstruie. Când se ridică şi se mişcă prin rezervă, e fluidă ca o dansatoare, cu părul împletit atent, deşi tăiat scurt, din raţiuni practice, plecând dinspre frunte în brazde, până în punctul unde i se îngăduie să crească.

Iar eu şi această asistentă, această absolventă de facultate pe nume Hannah, nu facem decât să ne surprindem unul altuia privirea pe perioade de timp ce cresc exponenţial, în vreme ce ea adresează întrebări pacientului nostru cu ceea ce eu percep a fi o severitate protectoare, iar eu redau întocmai vorbele femeii în limba kinyarwanda, şi amândoi aşteptăm uneori minute în şir – cel puţin aşa mi se pare mie –, ca sărmanul bărbat să răspundă cu accentul bolborosit din copilăria lui africană, despre care el a hotărât că-i va fi şi ultima amintire din această viaţă.

Dar afirmând aceste lucruri înseamnă să nu ţin seama de alte acţiuni milostive pe care Hannah, asistenta cu diplomă universitară, le face pentru el cu ajutorul unei alte asistente, Grace, despre care ştiu,

judecând după intonaţia ei, că este de origine jamaicană, şi care stă la capul bolnavului, ştergându-l de vomă, verificându-i orice alte pierderi de lichide sau mai rău, însă şi Grace se dovedeşte a fi o femeie de treabă şi, văzând interacţiunea dintre ele şi privirile pe care le schimbă, o camaradă bună a lui Hannah.

Iar voi s-ar cuveni să ştiţi că eu sunt un om care urăşte, chiar aşa, urăşte spitalele, şi, prin religie, este alergic la industria sănătăţii. Sânge, ace, ploşti, cărucioare cu foarfeci pe ele, mirosuri chirurgicale, oameni bolnavi, câini morţi şi bursuci călcaţi de maşini, ajunşi pe marginea drumului, mi-e suficient să ajung în apropierea lor şi încep să am frisoane, lucru pe care l-ar face orice om normal căruia i s-au extirpat amigdalele, apendicele ori prepuţul într-o serie de clinici nesanitare, aflate pe dealurile africane.

Iar eu am mai întâlnit-o pe această asistentă cu diplomă. O dată. Cu toate acestea, în ultimele trei săptămâni, acum îmi dau seama, ea a rămas o amprentă neconştientizată pe memoria mea, şi nu ca îngerul-şef din acest loc nefericit. Am mai vorbit cu ea, deşi, probabil, nu-şi mai aducea aminte. La prima mea vizită acolo, am rugat-o să-mi semneze documentul prin care se autentifica faptul că îndeplinisem spre satisfacţia ei îndatoririle pentru care fusesem angajat. Ea zâmbise, îşi aplecase capul într-o parte, de parcă ar fi analizat dacă, în mod absolut sincer, se putea declara mulţumită de serviciile mele, apoi, cu un aer dezinvolt, scosese o cariocă de după ureche. Deşi neîndoielnic nevinovat din partea ei, gestul acela mă impresionase profund, în imaginaţia mea nu prea fertilă, aducea a preludiu la dezbrăcare.

Însă în această seară nu mai trăiesc asemenea fantezii nelalocul lor. În această seară nu există decât munca, pentru că ne aflăm la căpătâiul unui muribund. Iar Hannah, profesionistă în ale sănătăţii, care, din câte ştiu, trăieşte acest sentiment de trei ori înainte de masa de prânz, şi-a încleştat fălcile ca să nu nutrească şi alte sentimente, motiv pentru care am procedat şi eu la fel.

— Întreabă-l cum îl cheamă, îmi cere ea, într-o engleză cu parfum de franceză.

Numele lui, ne informează bolnavul după ce se gândeşte îndelung, este Jean-Pierre. Şi, spre lămurirea noastră, adaugă, cu o agresivitate excesivă, de câtă poate da dovadă în starea lui cumplită, că este de naţionalitate tutsi şi că se mândreşte cu asta, o informaţie fără nicio importanţă, pe care atât eu, cât şi Hannah, convenim să o trecem cu vederea, fie şi numai pentru că până şi noi am fi putut spune asta, deoarece Jean-Pierre, în ciuda tuburilor, arată ca un tutsi, cu pometii înalţi, cu falca trădând prognatism şi cu o ceafă lungă, exact aşa cum se presupune că arată orice tutsi în imaginaţia unui african, deşi mulţi nu au habar de toate astea.

— Jean-Pierre şi mai cum? întreabă ea cu acelaşi aer sever, iar eu

redau cele spuse de ea.

Oare Jean-Pierre nu mă aude, ori preferă să nu aibă nume de familie? Întârzierea, cât asistenta Hannah şi eu aşteptăm răspunsul lui, oferă ocazia primei priviri mai lungi pe care o schimbăm între noi, lungă în sensul că a durat mai mult decât ţi-ar lua să verifici dacă persoana ale cărei cuvinte le redai ascultă ceea ce spui, pentru că niciunul din noi nu a zis nimic, şi nici bolnavul din pat.

— Întreabă-l unde locuieşte, te rog, spune ea, tuşind delicat pentru a scăpa de un nod în gât care o sâcâie ca şi pe mine.

Doar că, de data aceasta, spre uimirea şi spre încântarea mea, ea mi se adresează ca unui amic african, în swahili. Şi, ca şi cum asta nu ar fi de ajuns, vorbeşte cu *accentul unei femei din Congo de Est!*

Însă eu am venit aici ca să muncesc. Asistenta cu diplomă i-a adresat pacientului nostru încă o întrebare, astfel că trebuie să o traduc. Aşa şi fac. Din swahili în kinyarwanda. Apoi redau răspunsul la întrebare, din limba kinyarwanda a lui Jean-Pierre drept în ochii ei adânci şi negri, în vreme ce reproduc – dacă nu chiar imit perfect – accentul ei familiar.

— Locuiesc în Heath, o informez eu, repetând cuvintele lui Jean-Pierre, de parcă ar fi ale noastre, sub un tufiş. Şi acolo o să mă întorc după ce plec din acest... loc – omiţând, din decenţă, epitetul pe care el îl foloseşte drept descriere. Hannah, continui eu în englezeşte, poate pentru a mai reduce din tensiune. Pentru numele lui Dumnezeu! Cine eşti? De unde vii?

Fără să ezite câtuşi de puţin, îşi declară naţionalitatea:

— Sunt din regiunea Goma din Kivu de Nord, din tribul Nande, murmură ea. Iar acest amărât este un duşman al poporului meu.

Iar eu vă voi spune, ca pe un adevăr neînfrumuseţat, că respiraţia ei reţinută, dilatarea pupilelor, apelul ei urgent pe care mi-l adresa pentru a înţelege această afirmaţie, îmi arată, într-o singură clipă, întristătoarea stare a iubitului ei Congo, aşa cum îl percepe: cadavrele cu feţe uscate ale rudelor şi ale celor iubiţi, câmpurile nesemănate şi vitele moarte, dar şi oraşele arse din temelii care au constituit căminul ei, asta până când rwandezii au trecut graniţa ca lăcustele şi, transformând Congo de Est într-un câmp de bătălie pentru războiul lor civil, au dat naştere unor orori de neconceput într-o ţară care oricum se stingea din cauza neglijenţei.

La început, invadatorii au vrut doar să-i vâneze pe *génocidaires*[7], care uciseseră cu mâna lor un milion de cetăţeni în o sută de zile. Însă ceea ce a început ca o urmărire îndrăcită a devenit un jaf general al resurselor minerale din Kivu şi, ca urmare, o ţară în pragul anarhiei s-a prăbuşit total, lucru pe care m-am străduit şi m-am zbătut să-l explic lui Penelope, care, ca orice jurnalist britanic, harnic şi corporatist, preferă să primească informaţiile din aceeaşi sursă ca toată lumea.

„Draga mea, i-am spus eu, ascultă-mă, ştiu că eşti ocupată. Ştiu că ziarelor voastre le place să respecte liniile directoare pe care deja le cunosc. Dar te rog, în genunchi te rog, doar de data asta, să spui lumii ce se întâmplă în Congo de Est. Au murit patru milioane de oameni, i-am zis eu. Doar în ultimii cinci ani. Lumea numeşte asta primul război mondial din Africa, iar voi nu-i daţi nicidecum vreun nume. Nu e vorba despre un război cu bum-bum, te asigur. Nu gloanţele, panga, ori grenadele de mână sunt acelea care provoacă marile pierderi. E vorba despre holeră, despre malarie, despre diaree şi despre binecunoscuta foamete, iar majoritatea morţilor au mai puţin de cinci ani. Şi se moare şi acum, cât noi stăm de vorbă, cu miile, iar asta în fiecare lună. Deci, trebuie să fie şi subiect pentru un articol, de asta sunt convins." Şi, desigur, exista. La pagina 29 a ziarului, alături de careul de cuvinte încrucişate cu rezolvare rapidă.

De unde obţinusem aceste informaţii jenante? Stând întins în pat târziu în noapte, aşteptând-o să vină acasă. Ascultând Servicul Internaţional de la BBC şi posturi de radio din îndepărtata Africă, în vreme ce ea reuşea să-şi respecte termenele care expirau la miezul nopţii. Stând singur în cafenele cu internet, în timp ce ea îşi ducea sursele de informaţii la restaurant. Din ziarele africane cumpărate pe furiş. Stând pe margine la mitinguri în aer liber, purtând un hanorac lălâi şi o şapcă, pe când ea participa la câte-un curs de instruire de la sfârşit de săptămână, pentru a se specializa în nu ştiu ce nouă stratagemă.

Însă languroasa Grace, care abia îşi reprimă un căscat la sfârşitul schimbului, nu ştie nimic din toate astea, şi de ce ar trebui să ştie ceva? Ea nu a rezolvat careul de cuvinte încrucişate. Nu ştie că eu şi Hannah participăm la o acţiune simbolică de reconciliere umană. În faţa noastră zace un rwandez pe moarte, care-şi spune Jean-Pierre. La căpătâiul lui stă o tânără femeie congoleză, pe nume Hannah, care a fost crescută să îl considere pe Jean-Pierre şi pe cei asemenea lui drept singurii care au adus mizeria şi nenorocirea în ţara ei. Şi, cu toate astea, îi întoarce ea spatele? Cheamă ea o colegă sau îl lasă în grija Celui de Sus? Nu. Îl numeşte „acest sărman rwandez" şi îl ţine de mână.

— Salvo, întreabă-l te rog unde trăia, îmi porunceşte pe un ton afectat, în engleza ei francofonă.

Şi din nou aşteptăm, ceea ce înseamnă că eu şi Hannah ne privim cu un aer nedumerit, uimit, total aerian, ca doi oameni care împărtăşesc o viziune celestă pe care nimeni altcineva nu o poate vedea, deoarece nu are ochiul format pentru aşa ceva. Însă Grace a văzut asta. Grace urmăreşte evoluţia relaţiei dintre noi cu o atenţie indulgentă.

— Jean-Pierre, unde ai trăit înainte de a te muta în Hampstead

Heath?

Îl întreb cu glas la fel de lipsit de patimă ca şi al lui Hannah.

— În închisoare.

— Şi înainte de închisoare?

Trece un veac până să-mi dea o adresă şi un număr de telefon din Londra, dar până la urmă o face, iar eu le traduc pentru Hannah, care din nou caută după ureche ca să extragă acea cariocă pe care o foloseşte pentru a scrie în blocnotesul ei. Rupe pagina şi i-o întinde lui Grace, care se retrage de-a lungul peretelui rezervei, până la un telefon – cam fără chef, deoarece deja nu mai vrea să-i scape ceva. Şi exact în acest moment, pacientul nostru, ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un vis urât, se ridică în capul oaselor, cu tot cu tuburile vârâte în el, şi întreabă, în stilul necizelat şi ilustrativ al limbii lui materne, kinyarwanda: „ce mama dracului se întâmplă cu mine?” şi „de ce m-a târât poliţia până aici împotriva voinţei mele?” – moment în care Hannah, într-o engleză devitalizată de emoţie, mă roagă să interpretez *cuvintele exacte* pe care vrea să i le adreseze, fără să adaug ori să elimin nimic – „Salvo, te rog, oricât de mult ai dori să faci asta personal, din respect faţă de pacientul nostru” – *pacientul nostru* fiind deja un concept de importanţă covârşitoare pentru amândoi. Iar eu, cu un glas la fel de lipsit de vlagă, o asigur că nici nu mi-a trecut prin minte să înfrumuseţez ceva din ceea ce a spus, indiferent cât de dureros ar fi acest lucru pentru mine.

— Am trimis după arhivar, iar acesta va veni cât de curând, pronunţă Hannah în mod deliberat, făcând în acelaşi timp o pauză, într-o manieră mult mai inteligentă decât majoritatea clienţilor mei, pentru a-mi lăsa timpul necesar redării. Jean-Pierre, trebuie să te informez că suferi de o tulburare acută a sângelui, care, după aprecierea mea, este într-o stare prea avansată pentru a mai putea fi tratată. Îmi pare foarte rău, dar trebuie să acceptăm această situaţie.

Cu toate acestea, în vreme ce vorbeşte, în ochii ei există o speranţă reală, o concentrare limpede şi veselă asupra mântuirii. Dacă Hannah este în stare să facă faţă unor veşti atât de proaste ca asta, atunci şi Jean-Pierre ar trebui să facă la fel, ca şi mine, de altfel. Iar după ce redau mesajul ei cât de bine pot – *cuvintele exacte* fiind întrucâtva o amăgire a celui care nu se pricepe, întrucât puţini rwandezi din tagma acestui sărman sunt capabili să înţeleagă nişte concepte precum „tulburare acută a sângelui” –, îl pune să repete prin intermediul meu ceea ce a spus ea, ca să se convingă de faptul că el ştie, şi el ştie că ea ştie, iar eu ştiu că amândoi ştiu, astfel că nu se produce nicio denaturare a vorbelor.

Iar după ce Jean-Pierre a repetat cu glas răguşit şi îmbufnat mesajul ei, iar eu l-am redat din nou, ea mă întreabă:

— Jean-Pierre are vreo dorinţă cât aşteaptă sosirea rudelor?

Ceea ce constituie un cod, deoarece amândoi ştim că este foarte probabil ca el să moară înainte de sosirea acestora la căpătâiul lui. Ceea ce ea nu întreabă, şi nici eu n-o fac, este motivul pentru care Jean-Pierre a ajuns să doarmă sub cerul liber în Heath, şi nu acasă, alături de nevastă şi de copii. Simt însă că ea priveşte astfel de întrebări personale drept o încălcare a intimităţii, la fel ca mine. Pentru că, de ce ar voi un rwandez să meargă şi să moară pe Hampstead Heath, dacă nu ar dori să rămână singur?

Apoi observ că ea nu-l ţine numai pe pacient de mână, ci şi pe mine. Iar Grace remarcă acelaşi lucru şi este impresionată, deşi nu într-un mod care să trădeze o curiozitate bolnăvicioasă, întrucât Grace ştie, la fel ca mine, că prietena ei Hannah nu are obiceiul de a ţine de mână orice interpret. Cu toate astea, iată, mâna mea cafenie, pe jumătate congoleză, şi versiunea complet neagră, cu palma de un roz spre alb, ambele împreunate pe patul de suferinţă al unui rwandez duşman. Şi nu este vorba despre sex – cum ar putea fi vorba despre aşa ceva cu muribundul Jean-Pierre între noi? –, ci despre înrudirea descoperită şi despre consolarea reciprocă, asta în timp ce facem tot ce se poate pentru pacientul nostru comun. Asta pentru că este profund mişcată, la fel ca mine. Este tulburată de sărmanul muribund, cu toate că vede tot timpul astfel de oameni, în fiecare zi a săptămânii. Este mişcată pentru că îi purtăm de grijă inamicului nostru recunoscut, şi îl iubim aşa cum scrie în Scriptura în respectul căreia a fost crescută, lucru de care îmi dau seama după cruciuliţa de aur de la gât. Este mişcată de vocea mea. De fiecare dată când traduc din swahili în kinyarwanda şi invers, ea îşi lasă ochii în jos, de parcă s-ar ruga. Este mişcată, deoarece încerc să-i spun din ochi – asta dacă m-ar asculta – că noi suntem persoanele pe care le-am căutat întreaga viaţă.

Nu voi afirma că după aceea ne-am ţinut de mână, pentru că n-am făcut-o, dar am rămas cu ochii minţii unul la celălalt. Poate că a stat cu spatele la mine, aplecându-se asupra bolnavului, ridicându-l, mângâindu-i obrajii ori verificând aparatele la care Grace îl conectase. Însă de fiecare dată când s-a întors să mă privească, mă aflam acolo pentru ea, şi am fost conştient că şi Hannah era acolo pentru mine. Şi tot ce s-a petrecut după aceea, eu aşteptând în apropierea porţilor iluminate cu lămpi de neon ca ea să iasă din tură, iar ea venind să mi se alăture cu ochii coborâţi, apoi îmbrăţişându-ne cu sfiiciunea unor copii ai Misiunii, dar păşind mână în mână ca nişte studenţi harnici care urcă drumul spre căminul ei, apoi coborând un pasaj strâmt care mirosea a mâncare asiatică, până la o uşă cu un lacăt de la care ea avea cheia, totul a decurs lin din privirile pe care le schimbasem în prezenţa muribundului nostru pacient rwandez şi din răspunderea pe care o simţeam unul faţă de celălalt, în vreme ce o viaţă umană ce ne

apropiase se stingea, îndepărtându-se de noi.

Motiv pentru care, între dezlănţuiri pătimaşe de iubire, am putut purta discuţii de genul cărora nu mai avusesem parte de la moartea fratelui Michael, deoarece în viaţa mea nu mai apăruse un confident, cu excepţia domnului Anderson, dar sigur nu sub forma unei femei africane: frumoasă, surâzătoare, plină de dorinţe, a cărei singură misiune este faţă de suferinzii lumii, şi care nu-ţi cere nimic, în nicio limbă, din ce nu eşti pregătit să oferi. Pentru relatările simple şi banale, am vorbit în engleză. Pentru iubire, am folosit franceza. Iar pentru visele noastre despre Africa, cum să nu ne întoarcem la limba swahili cu aromă congoleză a copilăriei noastre, cu amestecul ei jucăuş de bucurii şi de insinuări? Într-un interval de douăzeci de ore nedormite, Hannah devenise sora, iubita şi prietena apropiată care nu reuşise să-mi apară în cale pe toată durata copilăriei mele petrecute pe drumuri.

Ne-am simţit vinovaţi – noi, doi copii cuminţi şi creştini, crescuţi întru dumnezeire, iar acum deveniţi nişte adulteri de toată lauda? Nu. Am infirmat căsătoria mea, proclamând-o moartă, şi ştiam sigur că aşa era. Ne-am gândit la copilul lui Hannah, Noah, lăsat cu o mătuşă în Uganda, şi împreună am tânjit după el. Ne-am făcut promisiuni solemne, am discutat politică şi am făcut schimb de amintiri, am băut suc de afine cu apă minerală şi am mâncat pizza la cutie, am făcut dragoste până în momentul când ea şi-a îmbrăcat cu regret uniforma şi, opunându-se insistenţelor mele de a o mai îmbrăţişa o dată, a plecat la spital pentru un curs de anestezie pe care-l urmează înainte de a începe tura de noapte cu pacienţii ei muribunzi, în vreme ce eu plec să caut un taxi, deoarece, datorită atentatelor cu bombă, metroul funcţionează parţial, asta în cel mai bun caz, iar călătoria cu autobuzul mi-ar lua prea mult, şi, cu ajutorul lui Dumnezeu din Ceruri, poate ajung la timp. Cuvintele ei de despărţire, rostite în swahili, au continuat să răsune în urechile mele. Ţinându-mi faţa între palme, ea a clătinat din cap, într-o expresie de uimire veselă.

— Salvo, a zis ea. Când te-au făcut, mama şi tatăl tău s-au iubit foarte mult!

3

— Te deranjează dacă deschid geamul? am strigat către Fred, şoferul meu alb.

Aşezat comod pe bancheta moale din spate a automobilului Ford Mondeo, care se strecura şerpeşte prin traficul aglomerat de vineri după-amiaza, trăiam sentimente de eliberare vecine cu euforia.

— Simte-te în largul tău, amice, mi-a răspuns el cu glas languros, şi, în ciuda tonului colocvial, urechea mea ascuţită ca briciul a perceput imediat urmele unui accent căpătat într-o şcoală englezească foarte bună. Fred era de vârsta mea şi conducea cu aplomb. Îmi plăcea deja. Coborând geamul, m-am lăsat scăldat de aerul călduţ al serii.

— Fred, ai idee încotro mergem?

— Capătul străzii South Audley. Apoi, presupunând că eram îngrijorat de viteza deplasării, preocupare care nu era reală, a adăugat: Nu-ţi face griji, o să ajungi întreg acolo.

Nu-mi făceam griji, dar eram surprins. Întâlnirile mele cu domnul Anderson se desfăşuraseră până atunci la sediul ministerului său din Whitehall, într-o temniţă mochetată aşezată la capătul unui labirint de coridoare placate cu cărămidă vopsită în verde, păzite de uşieri cu ten măsliniu, înarmaţi cu aparate de emisie-recepţie. Pe pereţi atârnau fotografii alb-negru ale soţiei, ale fiicelor şi ale prepelicarilor lui, între care, furişate, o serie de diplome în rame aurii, acordate celeilalte iubiri, Sevenoaks Choral Society. Şi, după ce fusesem convocat printr-o scrisoare confidenţială la o serie de „discuţii de evaluare” desfăşurate de un organism enigmatic care se intitula Comisia de Evaluare Lingvistică, în acea temniţă îmi dezvăluise domnul Anderson deplina măreţie a Legii Protecţiei Secretelor de Stat, plus nenumăratele pedepse ce mă pândeau, întâi prin citirea unui pomelnic pe care sigur îl mai prezentase de cel puţin o sută de ori până atunci, iar apoi întinzându-mi un formular tipărit, având numele, data şi locul naşterii mele imprimate electronic şi, privindu-mă peste ochelarii de citit, mi se adresase astfel în timp ce eu semnam:

— Să-nu te înfumurezi prea tare, fiule, înţelegi? mi-a zis el, pe un ton care, în mod irezistibil, mi l-a readus în memorie pe fratele Michael. Eşti un flăcău inteligent, cel mai bun pe felia ta, dacă ceea ce

mi s-a comunicat este veridic. Ai în mânecă o sumedenie de limbi ciudate şi o reputaţie profesională clasa întâi, lucruri pe care niciun Serviciu de elită precum acesta nu le poate ignora.

Nu ştiam sigur la ce Serviciu de elită făcea aluzie, însă mă înştiinţase deja că era funcţionar superior al Coroanei, iar asta îmi era de ajuns. Nu l-am mai întrebat care dintre limbile cunoscute de mine i se păreau ciudate, cu toate că, dacă n-aş fi fost atât de aerian în acele momente, aş fi făcut-o, deoarece respectul meu faţă de oameni zboară pe fereastră fără să-mi dau măcar seama.

— Asta nu înseamnă că eşti buricul pământului, aşa că ia lucrurile aşa cum sunt, a urmat el, încă referindu-se la calificările mele. Vei fi AJM, asta înseamnă asistent cu jumătate de normă, funcţie de la baza ierarhiei. Trebuie să păstrezi secretul, dar rămâi neimportant, şi neimportant vei rămâne, cu excepţia cazului în care ţi se acordă statut de angajat permanent. Asta înseamnă că unii dintre cei mai buni specialişti rămân neimportanţi, pentru că aşa e jocul. Piese mai bune şi actori de o calitate mai bună, după părerea soţiei mele, Mary. Înţelegi ce-ţi spun, Salvo?

— Cred că da, domnule.

Folosesc acest „domnule” prea mult şi sunt conştient de asta, tot astfel cum rosteam *Mzee*[8] prea des când eram copil. Dar la Sanctuar, cine nu era frate, era domnule.

— Atunci repetă ceea ce tocmai ţi-am spus, te rog, ca să fim amândoi înţeleşi, mi-a sugerat el, slujindu-se de o tehnică utilizată mai târziu de Hannah pentru a-i transmite vestea cea proastă lui Jean-Pierre.

— Nu trebuie să mă las pradă fantazărilor. Nu trebuie să devin prea... Era cât pe ce să spun „excitat”, dar m-am controlat la ţanc. Entuziasmat.

— Fiule, te sfătuiesc să-ţi domoleşti sclipirea aceea înflăcărată din ochi. Acum şi pururea. Pentru că, dacă o mai văd, îmi voi face griji pentru tine. Suntem credincioşi, nu fanatici. Lăsând deoparte talentele tale neobişnuite, noi îţi oferim o treabă normală, plicticoasă cât încape, aceeaşi pe care o poţi face pentru orice alt client în vreo după-amiază ploioasă, numai că de data asta o faci fiind cu mintea la regină şi la ţară, lucru care ne place amândurora deopotrivă de mult.

L-am asigurat – având în acelaşi timp grijă să nu par excesiv de entuziasmat – că iubirea de ţară se afla foarte sus pe lista preferinţelor personale.

— Te asigur că există şi vreo două diferenţe, a continuat el, contrazicând orice obiecţii pe care încă nu le exprimasem. O diferenţă este că nu te vom informa prea mult în ceea ce priveşte situaţia înainte de a-ţi pune căştile pe urechi. Nu vei şti cine vorbeşte cu cine ori unde, ori despre ce se discută, ori modul în care am ajuns în

posesia acelei discuţii. Nu-ţi vom spune şi nici nu te va preocupa, pentru că asta ar afecta siguranţa. Iar dacă tu *faci* anumite presupuneri, te sfătuiesc să le păstrezi pentru tine. Pentru asta ai semnat, Salvo, asta înseamnă secretizarea, iar dacă te prindem că încalci regulile, te dăm afară şi te vopsim în negru. Iar culoarea asta nu se spală atât de uşor, a adăugat el cu satisfacţie în glas, deşi nu m-am putut abţine să nu mă gândesc că făcea o aluzie neintenţionată la culoarea pielii mele. Vrei să rupi în bucăţele foaia aceea de hârtie şi să uiţi că ai trecut pe aici? Pentru că e ultima ta şansă de a face asta.

La care eu am înghiţit în sec şi am spus:

— Nu, domnule. Am semnat cu inima – serios.

Rostind asta cu răceală, atât cât am reuşit să picur în glas, iar el mi-a strâns mâna şi mi-a urat bun venit în ceea ce a numit cu un aer încântat drept o companie onorabilă alcătuită din hoţi de sunete.

Ţin să spun că eforturile domnului Anderson de a-mi domoli înflăcărarea au fost inutile. Stăteam ghemuit într-o cabină izolată fonic, una dintre cele patruzeci, într-un buncăr subteran, bine păzit, cunoscut şi sub numele de Chat Room, avându-l în preajmă pe suavul Barney, şeful sectorului, care, în haina lui colorată, ne supraveghează de la balconul cu console – şi el numeşte asta treabă normală? Apoi, fete în blugi, care ne aduc şi ne iau benzile şi foile cu redarea discuţiilor şi, contrar bine-cunoscutelor reguli de corectitudine politică la locul de muncă, ne aduc şi ceşti cu ceai, în timp ce eu ascult un vorbitor de limbă acholi, membru de marcă al Armatei Rezistenţei Domnului din Uganda, complotând în cursul unei convorbiri prin satelit să înfiinţeze o bază dincolo de graniţă, în Congo de Est, după care ajung să transpir în docurile din Dar-es-Salaam, având zgomotul de nave la încărcare în fundal şi strigătele negustorilor ambulanţi, dar şi bâzâitul motorului unui ventilator de masă care goneşte muştele, şi ascult cum un grup ucigaş de simpatizanţi islamişti conspiră să importe un arsenal de rachete antiaeriene declarându-le drept maşini grele. Şi, în aceeaşi după-amiază, am devenit singurul martor auditiv la discuţia purtată de un trio de ofiţeri corupţi din armata rwandeză, care se tocmesc cu o delegaţie chineză pentru a vinde minerale congoleze luate cu japca. Ori mergând prin traficul aglomerat, în larmă de claxoane, în Nairobi, în limuzina cu şofer a unui mogul politic kenyan, care primeşte o mită substanţială doar pentru că îi permite unui contractor de construcţii de origine indiană să acopere 750 de kilometri de drum nou cu un strat de asfalt subţire ca foaia de hârtie, garantat să ţină cel puţin două sezoane ploioase. Asta nu este o treabă normală, domnule Anderson. Asta e o treabă anormală!

Dar nu am lăsat ca sclipirea să-mi apară în ochi, nici măcar faţă de Penelope. „Dacă ar şti!” gândeam eu ori de câte ori mă punea la punct

în faţa Paulei, prietena ei intimă, ori când pleca în vreuna dintre conferinţele de la sfârşit de săptămână, la care, în afara ei, nimeni altcineva nu părea să participe, de unde se întorcea foarte tăcută şi mulţumită după atâta confereală. Dacă ar şti că soţul ei, jucărie sexuală şi cam sărăcuţ la minte, se află pe statele de plată ale Serviciilor de Informaţii britanice!

Dar nu am cedat nicio clipă ispitei. Am făcut uitate satisfacţiile de moment. Doar îmi făceam datoria faţă de Anglia.

Fordul Mondeo ocolise Berkeley Square, pătrunzând pe Curzon Street. Trecând prin dreptul cinematografului, Fred a oprit lângă trotuar şi, întorcându-se, s-a aplecat peste spătarul banchetei lui ca să mi se adreseze ca de la spion la spion.

— Acolo e, amice, a murmurat el, înclinând puţin capul, dar fără să arate cu degetul, în cazul în care cineva ne-ar fi urmărit. La numărul 22B, uşa verde, la o sută de metri pe stânga. Pe butonul soneriei scrie HARLOW, ca oraşul. După ce ţi se răspunde, spui că ai un colet pentru Harry.

— O să fie şi Barney acolo? am întrebat, destul de agitat din cauza perspectivei de a-l întâlni pe domnul Anderson într-un cadru necunoscut.

— Barney? Cine e Barney?

Mustrându-mă în sinea mea pentru întrebarea nelalocul ei, am coborât. M-a întâmpinat un val de căldură. Un biciclist care mergea legănat aproape m-a doborât şi a scăpat o înjurătură. Fred a demarat, lăsându-mă cu sentimentul că aş mai fi avut nevoie de el. Am traversat strada şi am intrat pe South Audley Street. La numărul 22B era una dintre acele reşedinţe din cărămidă roşie, aşezate în şir, cu trepte abrupte care te conduceau până la intrare. Am găsit şase butoane de sonerie, toate iluminate discret. Cel mai de sus avea dedesubt numele de HARLOW, ca oraşul, scris cu cerneală spălăcită. În clipa în care mă pregăteam să sun, m-au asaltat două imagini contradictorii. Într-una vedeam capul lui Penelope la vreo cincisprezece centimetri de şliţul lui Thorne Gornistul, privind în sus cu un aer iubitor, cu sânii ieşind afară din taiorul ei cel nou, croit de nu ştiu ce stilist. În cealaltă, apăreau ochii mari ai lui Hannah, care nu îndrăznea nici să clipească, având gura deschisă pentru a-şi cânta fără sunet bucuria în vreme ce storcea până şi ultimele picături de viaţă din mine pe patul-canapea din celula ei de călugăriţă.

— Pachet pentru Harry, am zis eu, şi am văzut cum se deschide uşa fermecată.

N-am descris înfăţişarea domnului Anderson decât pentru a remarca asemănarea lui cu fratele Michael. Ca şi Michael, este un adevărat bărbat, înalt şi masiv, cu trăsături bine conturate, parcă

gravate în piatră, fiecare mişcare a lui fiind un eveniment. Ca şi Michael, el le devine tată celor din subordine. Trecut bine de cincizeci de ani, aşa presupui, deşi nu ai deloc impresia că el a fost până nu demult un tânăr activ şi răpitor, ori că mâine s-ar putea să treacă în lumea celor drepţi. Este rectitudinea personificată, are o statură regească, este stejarul Angliei. Până şi în simpla traversare a unei camere el are o justificare morală pe care o păstrează pentru sine. Poţi aştepta o veşnicie să-ţi adreseze un zâmbet, iar când acesta vine, te simţi mai aproape de Dumnezeu.

Cu toate acestea, pentru mine, ca întotdeauna, vocea îmi spune totul despre om: tempoul studiat al cântăreţului, pauzele gândite întotdeauna pentru a avea efect maxim, cadenţele tipice pentru cei născuţi în nord. În Sevenoaks, mi-a spus el, este baritonul principal. În tinereţe, a cântat ca tenor contraalto, şi a fost tentat să facă din cântat o profesiune, însă iubea Serviciul mai mult. Şi iarăşi, glasul domnului Anderson a fost acela care a dominat toate celelalte impresii în clipa când m-am aventurat trecând pragul uşii. Am perceput ca prin vis alte sunete şi alte trupuri existente în apropiere. Am văzut o fereastră glisantă deschisă şi nişte perdele umflate de vânt, aşa că aici bătea o briză, lucru care nu se întâmpla la nivelul străzii. Însă centrul interesului meu era silueta dreaptă a domnului Anderson, profilată în cadrul ferestrei, şi tonalităţile omului din nord în timp ce vorbea la telefonul său mobil.

— Jack, va sosi aici dintr-o clipă în alta, mulţumesc, l-am auzit spunând, evident, fără să ştie că stăteam la mai puţin de doi metri depărtare. O să ţi-l trimitem cât de curând posibil, Jack; mai repede nu se poate. Pauză. Ai dreptate. *Sinclair*. Dar nu Sinclair era numele celui cu care stătea de vorbă. Confirma doar că Sinclair era omul. Ştie asta prea bine, Jack. Iar când va sosi, îl voi face să fie şi mai conştient de asta – se uita deja la mine, neconfirmând prezenţa mea. Nu, nu e un băiat nou. A mai făcut câte ceva pentru noi şi te asigur că este omul potrivit pentru această treabă. Toate limbile care-ţi pot trece prin minte, capabil cât cuprinde, fidelitate impecabilă.

Oare la mine se referea când spunea: „capabil cât cuprinde, fidelitate impecabilă?" Însă m-am abţinut. Am domolit sclipirea înflăcărată din ochi.

— Iar asigurarea lui intră în sarcina voastră, nu a noastră, sper să ţii minte asta, Jack. Toate riscurile, te rog, plus îmbolnăvire în cursul misiunii şi repatriere cât mai rapid posibil. Nimic nu se încheie la uşa noastră. Jack, suntem aici, dacă o să ai nevoie de noi. Numai să ţii minte: de fiecare dată când telefonezi, nu faci decât să frânezi procesul. Cred că acum urcă scările. Tu eşti, Salvo? Apoi a închis. Acum fii foarte atent la mine, fiule! Trebuie să înveţi foarte multe lucruri într-un interval de timp extrem de scurt. Tânăra Bridget, aici

de faţă, îţi va pune la dispoziţie un schimb de haine. Smochingul acela îţi stă foarte bine şi e păcat, dar trebuie să-l dezbraci. S-au mai schimbat de pe vremea mea, de smochinguri vorbesc. Se purta negru şi numai negru la Balul Anual al Cântăreţilor. Roşu-închis ca al tău purtau doar şefii de orchestre. Aşadar, i-ai spus soţiei tale despre asta, adevărat? O misiune ultrasecretă de importanţă naţională care a răsuflat peste noapte, aşa să fie?

— N-am suflat nicio vorbă, domnule, i-am răspuns eu cu fermitate. Doar mi-aţi spus să nu vorbesc, aşa că n-am deschis gura. Iar smochingul l-am cumpărat special pentru serata soţiei, am adăugat, deoarece, cu Hannah ori fără ea, trebuia să păstrez credinţa lui în fidelitate conjugală până avea să sosească vremea să îi povestesc despre schimbarea preferinţelor mele.

Femeia la care el se referise drept tânăra Bridget se aşezase lângă mine şi, ţinând la buze un deget a cărui unghie era dată cu ojă, mă măsura din ochi. Purta cercei cu perle şi blugi unicat care cred că depăşeau posibilităţile ei, şi în tot acest timp şi-a mişcat şoldurile în ritmul gândurilor care îi veneau.

— Ce talie ai, Salvo? Noi am bănuit că 42.

— De fapt, port 40.

(Hannah spusese că sunt prea slab.)

— Şi lungimea la pantaloni?

— 81 de centimetri, din câte mai ţin minte, am răspuns pe un ton detaşat ca al ei.

— Şi cămăşile?

— 38.

Bridget a dispărut pe un coridor, uimindu-mă prin dorinţa mistuitoare care m-a cuprins pentru ea, până când mi-am dat seama că era vorba doar despre o revenire a dorinţei mele faţă de Hannah.

— Ţi-am pregătit puţină acţiune în direct, fiule, m-a anunţat domnul Anderson cu un aer important, timp în care şi-a vârât telefonul mobil în buzunarul unde-şi ţinea şi batista. Îmi pare rău, dar s-a terminat cu statul într-o cabină drăguţă şi confortabilă ca să asculţi lumea de la o distanţă sigură. Urmează să cunoşti pe câţiva dintre acei şmecheri în carne şi oase şi, fiindcă tot o să stai printre ei, o să faci şi un bine ţării tale.

Sper că nu ai ceva împotriva schimbării identităţii. Toţi vrem să fim altcineva la un anumit moment al vieţii noastre, eu aşa ştiu.

— Nu mă deranjează deloc, domnule Anderson. Mai ales dacă spuneţi că acest lucru este necesar. Sunt chiar foarte dispus. În ultimele douăzeci şi patru de ore îmi schimbasem deja identitatea, astfel că o repetare nu avea cum să-mi strice. De data asta de cine salvăm lumea? am întrebat eu, atent să-mi ascund entuziasmul îndărătul unei exprimări mai libere. Spre surprinderea mea, domnul

Anderson a luat în serios întrebarea mea şi s-a gândit bine înainte de a-mi adresa şi el una.

— Salvo.

— Da, domnule Anderson!

— Cât de delicat eşti dacă se pune problema să-ţi murdăreşti mâinile în numele unei cauze drepte?

— Consider că deja fac asta... Mda, doar într-o anumită *privinţă,* m-am grăbit eu să rectific.

Era prea târziu. Domnul Anderson s-a încruntat. Punea mare preţ pe integritatea morală a Chat Room-ului şi nu dorea să o vadă contestată de nimeni, cu atât mai puţin de mine.

— Salvo, până în acest moment ai îndeplinit un rol esenţial, desigur, dar *defensiv,* în numele naţiunii noastre împresurate. Însă începând cu seara asta, vei duce lupta pe teren inamic. Vei înceta să mai fii *defensiv* şi vei deveni – a început să caute cuvântul potrivit – *proactiv.* Oare am detectat ezitarea ta în faţa necesităţii de a mai face un mic efort?

— Nicidecum, domnule Anderson! Nu, dacă este vorba despre o cauză *dreaptă,* aşa cum afirmaţi. Aş fi chiar încântat să dau o mână de ajutor. Atâta vreme cât este vorba doar de două zile, am adăugat eu, incapabil să uit hotărârea mea importantă în ce o privea pe Hannah, hotărâre pe care doream să o pun în aplicare cât mai grabnic. Ori trei, cel mult.

— Mă văd totuşi silit să te previn că din momentul în care părăseşti această clădire, guvernul Maiestăţii Sale nu te *cunoaşte.* Dacă, din anumite motive, ajungi să fii descoperit, adică *deconspirat,* vei fi abandonat şi lăsat să te descurci singur. Ai băgat asta la cap, fiule? Dacă-mi permiţi s-o spun, pari cam de pe altă lume.

Cu degete pricepute şi elegante, Bridget trăgea smochingul jos de pe mine, fără să-şi dea seama că, la numai un pas de ea, eu şi Hannah aproape că ne prăvăleam pe patul-canapea, ne smulgeam hainele unul de pe celălalt şi făceam dragoste a doua oară.

— Am băgat la cap şi am acceptat riscurile, domnule Anderson, am zis eu binedispus, deşi cam târziu. De ce limbă este nevoie? Vorbim despre un vocabular specializat? Poate trebuie să trec pe la Battersea cât mai e timp, ca să-mi iau nişte lucrări de referinţă.

Evident că propunerea mea nu i-a fost pe plac, pentru că a strâns din buze.

— Asta va fi o chestiune pe care o vor decide cei care te-au angajat, Salvo. Nu avem cunoştinţă despre planurile lor amănunţite şi nici nu dorim asta.

Bridget m-a condus într-un dormitor întunecos şi nu tocmai curat, dar nu a intrat. Pe patul nefăcut stăteau întinse două perechi de pantaloni gri, purtaţi, trei cămăşi moştenite de undeva, articole de

lenjerie intimă culese de cine ştie unde, şosete şi o curea de piele cu o cataramă de pe care stratul subţire de crom începuse să se cojească. Pe un umeraş de sârmă atârnat pe uşă se afla o haină sport jerpelită. După ce m-am dezbrăcat de ţinuta mea de seară, am fost din nou recompensat cu o adiere a mirosului corporal al lui Hannah, încăperea ei minusculă nu avea chiuvetă. Iar băile de pe coridor erau ocupate de asistente care se pregăteau să plece la slujbă.

Dintre toate perechile de pantofi, cel mai puţin respingători erau şi cei care nu mi se potriveau. Înregistrând încă o victorie a vanităţii în faţa bunului-simţ, i-am ales totuşi pe aceia. Jacheta sport era din stofă de lână de rezistenţă industrială, cu subsuori rigide ca fierul: dacă împingeam pieptul înainte, gulerul dădea să-mi taie gâtul. La spate, haina mă strângea ca într-un cleşte, făcându-mă să mă simt ca un arestat. Iar cravata de un verde-oliv din nailon împletit completa acel ansamblu jalnic.

Ajuns aici, fie doar şi pentru o clipă, buna mea dispoziţie s-a năruit, pentru că probabil sunt dependent de lucruri fine şi elegante, îmi plac lucrurile şocante, culoarea şi etalarea, care, toate, izvorăsc, fără îndoială, din genele mamei mele congoleze. Dacă cineva ar arunca o privire în geanta mea diplomat într-o zi de muncă, oare ce ar putea găsi împăturit printre depoziţii scrise, informări, documente generale şi ordine de repatriere? Reviste şi pliante gratis, pe hârtie lucioasă, care înfăţişează articolele de vestimentaţie cele mai scumpe din lume, articole pe care nici în şase vieţi nu mi le-aş putea permite. Iar acum, mă cutremuram privindu-mă.

Revenind în living, am găsit-o pe Bridget scriind un inventar al posesiunilor mele pe un blocnotes: un telefon mobil de ultimă generaţie – extrasubţire, aspect de oţel matisat, cu cameră –, o legătură de chei, permis de conducere, un paşaport britanic pe care, din motive de mândrie ori de nesiguranţă, îl port întotdeauna asupra mea, şi un portofel subţire din piele de viţel, conţinând 45 de lire în bancnote şi cărţi de credit. Înţelegător în privinţa sentimentului datoriei, i-am înmânat şi ultimele vestigii ale fostei mele glorii: pantalonii de la smoching, aproape nepurtaţi, papionul marca Turnbull & Asser, cămaşa elegantă cu pliseuri, făcută din cel mai bun bumbac, butonii din onix, şosetele din mătase şi pantofii din piele adevărată. Încă trăiam acel calvar dureros când domnul Anderson a revenit la viaţă.

— Ai întâmplător cunoştinţă de un anumit *Brian Sinclair,* Salvo? Te rog să te gândeşti bine. *Sinclair? Brian?* Da sau nu?

L-am asigurat că, până în clipa când îl auzisem rostindu-l la telefon ceva mai devreme, nu mai întâlnisem acel nume.

— Prea bine. De acum încolo, pentru următoarele două zile şi nopţi, *Brian Sinclair* vei fi chiar tu. Te rog să remarci fericita potrivire

de iniţiale: B.S. În chestiuni de spionaj, regula de aur este să rămâi cât mai aproape posibil de realitate, atât cât îngăduie cerinţele operative. Nu te mai cheamă Bruno Salvador, ci Brian Sinclair, un interpret independent crescut în Africa Centrală, fiul unui inginer miner, iar în prezent eşti angajat temporar la un sindicat anonim înmatriculat în Channel Islands şi cu sedii în mai multe ţări, şi te ocupi asiduu de introducerea celor mai modeme tehnici agricole în ţările Lumii a Treia şi a Patra. Te rog să mă atenţionezi dacă ai ceva împotriva acestei identităţi, indiferent despre ce ar fi vorba.

N-am simţit un gol în inimă, dar nici vreun preaplin. Anxietatea lui mi se transmitea şi mie. Am început să mă întreb dacă era cazul să mă arăt şi eu îngrijorat.

— Domnule Anderson, îi cunosc pe oamenii aceştia?

— Pe cine să cunoşti?

— Pe oamenii de la firma din domeniul agricol. Dacă eu sunt Sinclair, ei cine sunt? Poate am mai lucrat vreodată pentru ei.

Mi-a fost greu să văd expresia de pe faţa domnului Anderson, pentru că stătea cu spatele la lumină.

— Salvo, ne referim la un *sindicat anonim.* Ar fi absurd ca un asemenea sindicat să aibă un nume.

— Dar nici directorii lui nu au nume?

— Patronul tău temporar nu are niciun nume, aşa cum nici sindicatul nu are nume, m-a pus la punct domnul Anderson. Apoi mi-a lăsat impresia că a devenit mai îngăduitor. Cu toate acestea, vei fi încredinţat – şi cred că îţi spun ceva ce nu s-ar cuveni – unui anume *Maxie.* Dar te rog, sub niciun motiv, pe viitor, să nu precizezi că ai auzit acest nume rostit de mine.

— *Domnul* Maxie? am întrebat eu. Maxie *şi mai cum?* Domnule Anderson, dacă tot îmi bag capul în laţ...

— Salvo, *Maxie* va fi suficient. Pentru bunul mers al acestei operaţiuni excepţionale, în toate chestiunile de comandă şi control, te subordonezi lui Maxie, asta dacă nu ţi se cere altceva.

— Să am încredere în el, domnule Anderson?

A ridicat bărbia brusc, iar prima lui reacţie, am această convingere, a fost că orice persoană desemnată de el era prin definiţie una în care mă puteam încrede. Apoi, văzându-mă, s-a înmuiat.

— În baza informaţiilor pe care le deţin, ai toate motivele să te încrezi pe deplin în Maxie. Mi s-a spus că este un geniu în domeniul lui. La fel ca tine, Salvo. La fel ca tine în domeniul tău.

— Mulţumesc, domnule Anderson. Dar hoţul de sunete din mine a surprins o notă de rezervă în glasul lui, motiv pentru care am insistat în continuare. Şi Maxie cui i se subordonează? Pentru bunul mers al acestei operaţiuni excepţionale? Cu excepţia cazului când se decide altceva? Provocat de severitatea privirii lui, m-am grăbit să-mi modific

întrebarea, exprimând-o într-o manieră mai acceptabilă pentru el. Vreau să spun, toţi suntem subordonaţi cuiva, nu, domnule Anderson? Chiar şi dumneata.

Supus unei presiuni insuportabile, domnul Anderson are obiceiul să inspire adânc şi să-şi aplece capul la fel ca un animal masiv care se pregăteşte de atac.

— Am înţeles că există un anume *Philip,* a cedat el, lucru pe care-l face împotriva voinţei, ori, când îi este de folos – şi a pufnit –, *Philippe,* ca la francezi. În ciuda meseriei care presupune cunoştinţe de poliglot, domnul Anderson a considerat mereu engleza suficientă oricui. Aşa cum tu eşti la dispoziţia lui Maxie, la fel este şi Maxie la ordinele lui Philip. Asta te mulţumeşte?

— Philip are vreun grad, domnule Anderson?

Având în vedere şovăirea lui de mai devreme, răspunsul a venit cu rapiditate şi cu forţă:

— Nu, Philip nu are grad. E consultant. Nu are grad, nu e membru al vreunui serviciu oficial. Bridget! Cărţile de vizită ale domnului Sinclair, dacă nu te superi, scoase acum din tiparniţă.

Cu o reverenţă făcută în glumă, Bridget mi-a întins o punguţă din plastic. După ce am deschis-o, am scos o carte de vizită străvezie, prin care era prezentat domnul Brian S. Sinclair, interpret acreditat, cu adresa la o cutie poştală din Brixton. Numerele de telefon, de fax şi adresa de e-mail îmi erau necunoscute. Nu se menţiona niciuna dintre diplomele obţinute de mine, şi nici vreo facultate absolvită.

— Ce reprezintă acest S?

— Orice vrei tu, mi-a răspuns domnul Anderson cu un aer magnanim. Trebuie doar să-ţi alegi un nume şi să fii consecvent.

— Ce se întâmplă dacă încearcă cineva să mă sune? am întrebat, pentru că mă gândeam mai tot timpul la Hannah.

— O înregistrare formulată politicos le va recomanda celor care apelează să revină peste câteva zile. În cazul în care cineva îţi transmite vreun e-mail, lucru pe care-l considerăm puţin probabil, mesajul va fi primit şi tratat într-o manieră corespunzătoare.

— Dar în rest rămân aceeaşi persoană, da?

Insistenţa mea a pus la mare încercare răbdarea domnului Anderson.

— Eşti aceeaşi persoană, Salvo, distribuită într-un rol ce merge paralel cu cel adevărat. Dacă eşti căsătorit, rămâi căsătorit. Dacă ai o bunică în Bournemouth, o poţi păstra, cu binecuvântarea noastră. Domnul Sinclair va fi de negăsit, iar când operaţiunea se va încheia, el nici nu va fi existat. Nu e nevoie să fiu mai limpede de atât, nu? Apoi, pe un ton mai domol: Aceasta este o situaţie foarte firească în lumea în care eşti pe cale de a pătrunde, fiule. Singura problemă cu care te confrunţi este că totul ţi se pare nou.

— Dar ce se întâmplă cu banii mei? De ce trebuie să-mi păstraţi banii?

— Am primit instrucţiuni care...

Apoi s-a oprit. Când i-am întâlnit privirea, mi-am dat seama că se uita, nu la Salvo, bărbatul care se ducea la o petrecere îmbrăcat după toate regulile protocolului, ci la un băiat al unei Misiuni, cu pielea de culoarea cafelei, purtând un sacou căpătat de la Armata Salvării, pantaloni ca nişte burlane şi pantofi prea strâmţi. Evident, imaginea a atins o anumită coardă sensibilă.

— Salvo!

— Da, domnule Anderson.

— Fiule, va trebui să-ţi faci curaj! Acolo vei trăi o minciună.

— Mi-aţi spus asta deja. Nu mă deranjează. Sunt pregătit. M-aţi prevenit. Trebuie doar să-mi sun soţia, atâta tot.

Soţia, a se citi Hannah, dar n-am menţionat niciun nume.

— O să fii printre oameni care reprezintă minciuni cu statut de fiinţă. Sper că înţelegi asta, da? Nu sunt oameni ca noi, ceilalţi. Adevărul nu reprezintă ceva absolut pentru ei. Nici vorbă de adevărul Bibliei în care eu şi tu am fost crescuţi, deşi nu ar fi fost rău ca şi ei să fi fost crescuţi la fel.

Nu am reuşit să identific, nici până în prezent, credinţa religioasă a domnului Anderson, a cărui apartenenţă este, cel puţin aşa bănuiesc, în mare parte masonică. El ţinuse în repetate rânduri să-mi reamintească faptul că eram tovarăşi în credinţa pe care o profesam. După ce mi-a întins telefonul pentru un ultim apel, Bridget s-a dus spre dormitorul aflat la doar doi metri de locul în care ne aflam. Domnul Anderson a rămas ancorat în salon, având posibilitatea de a auzi fiecare cuvânt al convorbirii mele. Ghemuit în holul mic de la intrare, am urmat un curs scurt de iniţiere în complexitatea infidelităţii conjugale. Singura mea dorinţă era să-i mărturisesc lui Hannah iubirea mea nepieritoare şi să o previn că, în ciuda asigurărilor pe care i le dădusem, nu voi putea vorbi cu ea vreme de două zile. Dar având o uşă ca de hârtie între mine şi publicul ascultător, nu aveam de ales, aşa că a trebuit să o sun pe soţia mea legală şi să-i ascult robotul telefonic:

> Aţi apelat căsuţa vocală a lui Penelope Randall. În acest moment nu mă aflu la birou. Dacă doriţi, puteţi lăsa un mesaj după semnal. Dacă doriţi să discutaţi cu asistenta mea, cereţi-o pe Emma, la 9124.

Am inspirat adânc şi am început:

— Bună, scumpa mea! Sunt eu. Îmi pare *îngrozitor* de rău, dar am fost chemat pentru o treabă extrem de importantă. E vorba despre unul dintre cei mai buni şi mai vechi clienţi corporaţi ai mei. Mi s-a spus că e o chestiune de viaţă şi de moarte. Ar putea să dureze două

sau trei zile. O să încerc să te sun, dar o să-mi fie cam greu.

De cine-mi aminteau vorbele mele? De nimeni cunoscut. N-am auzit niciodată pe cineva vorbind aşa. Nicio persoană pe care să vreau să o revăd. M-am străduit şi mai mult:

— O să-ţi telefonez imediat ce găsesc un moment liber. Sunt de-a dreptul sfâşiat, draga mea! Apropo, petrecerea ta a fost *grozavă!* Repet, *grozavă!* Iar taiorul, fabulos! Toată lumea a vorbit numai despre asta. Îmi pare cumplit de rău că a trebuit să te las baltă. O să ne împăcăm când mă întorc, de acord? Pe curând, draga mea! La revedere!

Bridget mi-a luat telefonul, mi-a întins geanta cu lucruri de schimb pentru noapte şi m-a urmărit în timp ce verificam conţinutul: şosete, batiste, cămăşi. Chiloţi, o trusă de baie şi un pulover cu anchior.

— Urmezi vreun tratament? m-a întrebat cu un murmur în glas. Lentile de contact? N-ai nevoie de lubrifiant, de cutiuţe, ceva?

Am clătinat din cap.

— Ei, atunci la treabă, amândoi, a spus domnul Anderson, şi dacă ar fi ridicat mâna dreaptă ca să ne ofere vreuna dintre binecuvântările fratelui Michael, nu m-aş fi mirat câtuşi de puţin.

4

Analizând aceste evenimente din locul în care mă aflu acum, mi se pare o enigmă felul cum am urmat-o pe Bridget în josul scărilor, ajungând înapoi pe trotuarul străzii South Audley, îmbrăcat ca un profesor de şcoală secundară venit de la ţară, neavând nimic care să mă plaseze în lume cu excepţia câtorva cărţi de vizită false şi a asigurării că urma să îndur primejdii necunoscute, iar în acea noapte ar fi trebuit să mă consider cel mai binecuvântat bărbat din Londra, dacă nu chiar din Anglia, cel mai avântat patriot şi funcţionar secret, dar chiar aşa stăteau lucrurile.

Fram este numele vasului proiectat de renumitul explorator norvegian Nansen, un membru de frunte în panteonul oamenilor de acţiune creat de fratele Michael. *Fram* înseamnă *înainte* în norvegiană, iar *Fram* l-a inspirat pe scumpul şi regretatul meu tată să treacă Pirineii pe bicicleta unui eretic. Şi, vrând-nevrând, tot *Fram* fusese dispoziţia mea încă de când primisem ceea ce fratele Michael numise, în cu totul alt context, Marea Chemare. *Înainte,* în vreme ce eu îmi adunam forţele pentru provocarea care îmi stătea în faţă, *înainte,* cât îmi creşteau aripi în tăcutul război al ţării mele împotriva răilor în carne şi oase, *înainte,* şi cât mai departe de Penelope, care devenise de multă vreme o străină. *Înainte,* cât eu îmi căutam poteca sclipitoare înapoi spre viaţa reală, împreună cu Hannah. *Înainte,* în sfârşit, către noul meu stăpân misterios, Maxie, şi către Philip, consultantul lui şi mai misterios.

Având în vedere extrema urgenţă a operaţiunii şi importanţa acesteia, mă aşteptam să-l găsesc pe Fred, şoferul nostru alb, pregătit să demareze cu Fordul lui Mondeo de pe trotuar, dar din cauza unui cordon de poliţie la Marble Arch şi a ambuteiajelor, Bridget m-a asigurat că ajungeam mai repede pe jos.

— Sper că nu te deranjează, Salvo, m-a întrebat ea, prinzându-mă ferm de braţ, fie pentru că se gândea că aş putea s-o rup la goană, nimic mai adevărat în acele clipe, ori pentru că făcea parte din brigada celor care stabilesc legătura doar prin atingere şi pipăit, care te bat uşor pe obraz ori îşi trec palma pe spinarea ta şi nici măcar nu-ţi dai seama dacă asta exprimă bunătate umană ori constituie o

invitaţie în pat.

— Dacă mă deranjează? am repetat eu. E o seară minunată! N-aş putea vorbi de la telefonul tău? S-ar putea ca Penelope să nu-şi verifice mesajele.

— Îmi pare rău, dragule! Încălcăm regulamentul, regret.

Ştiam cumva încotro mergeam? Am întrebat? Nu. Viaţa unui agent secret nu înseamnă nimic dacă nu este o incursiune în necunoscut, în viaţa unei amante secrete, la fel de necunoscute. Am mers înainte, iar Bridget a stabilit ritmul, eu simţind cum pantofii mei de împrumut îmi rod gleznele. În ultimele raze ale soarelui, dispoziţia mea s-a mai înveselit, ajutată în mod inconştient de Bridget, care îmi ridicase antebraţul drept atât de sus, ţinându-l lipit de corpul ei, încât ajunsesem să-i ating sânul stâng, care, din câte am perceput eu după rotunjime, nu atârna defel. Când Hannah îţi aprinde lampa, este firesc să vezi alte femei la lumina ei.

— Chiar o iubeşti, nu-i aşa? s-a mirat ea, în timp ce mă dirija printr-un grup de francezi porniţi în căutarea distracţiei de vineri noaptea. Mai toate perechile căsătorite pe care le cunosc se ceartă mereu. Asta mă irită la culme. Însă tu şi Penelope nu sunteţi aşa, nu? Cred că e nemaipomenit!

Urechea ei era situată la maximum cincisprezece centimetri de gura mea şi se dăduse cu un parfum numit Je Reviens, care e arma preferată a lui Gail, sora mai mică a lui Penelope. Lumina ochilor tatălui ei, Gail se căsătorise cu proprietarul unei parcări, aparţinând ramurilor mai de jos ale aristocraţiei. Drept răspuns punitiv, Penelope se căsătorise cu mine. Cu toate acestea, chiar şi astăzi ar fi nevoie de o comisie de iezuiţi de frunte pentru a găsi o explicaţie la ceea ce am făcut eu după aceea.

Pentru că de ce ar simţi un adulter proaspăt uns îndemnul irezistibil de a-şi plasa soţia trădată pe un piedestal, deşi, cu câteva ore mai devreme, s-a abandonat prin trup, prin suflet şi prin origine unei alte femei pentru prima oară după cinci ani de căsătorie? Încearcă să recreeze imaginea aceleia pe care a pângărit-o? Încearcă oare să recreeze imaginea proprie dinainte de a cădea? Atotprezentul meu sentiment de vinovăţie m-a prins din urmă în mijlocul euforiei? Ridicarea în slăvi a lui Penelope a fost tot ce am putut face pentru a o preamări pe Hannah fără să-mi deconspir misiunea?

Avusesem intenţia fermă de a o atrage pe Bridget de partea mea privind noii mei patroni şi, prin intermediul unor întrebări iscusite să aflu mai multe despre structura sindicatului anonim şi despre relaţia acestuia cu numeroasele organe secrete ale statului, care trudesc zi şi noapte pentru a ne proteja, rămânând în acelaşi timp departe de ochii oamenilor de rând. Cu toate astea, în timp ce ne croiam drum prin traficul aproape încremenit, am lansat o arie slobozită cu toată forţa

dedicată soţiei mele Penelope, prin care am susţinut că este cea mai atrăgătoare, interesantă, complicată şi credincioasă parteneră pe care un interpret de marcă şi soldat neştiut al Coroanei ar putea-o avea, fără a mai vorbi despre calităţile sclipitoare de jurnalistă care combină criticile dure cu compasiunea şi cu talentele în bucătărie – lucru pe care oricine l-ar cataloga ca frizând absurdul, dacă am ţine seama cine se ocupă de gătit în familia noastră. Nu tot ce am afirmat a fost cu totul pozitiv, nici nu se putea aşa ceva. Dacă la ora de vârf în trafic îi vorbeşti unei femei despre soţie, este imposibil să nu intri puţin şi în aspectele negative, altfel îţi pierzi auditoriul.

— Dar cum naiba au reuşit să se găsească unul pe celălalt domnul şi doamna Perfect? *Asta* vreau eu să ştiu, a protestat Bridget, cu glasul aproape jignit al cuiva care a respectat instrucţiunile de pe pachetul cumpărat, dar fără succes.

— Bridget, a răspuns o voce interioară care-mi era străină, iată cum.

Este ora opt seara în camera din Ealing care-i slujeşte lui Salvo de dormitor şi sufragerie, îi spun eu lui Bridget, în timp ce aşteptăm braţ la braţ schimbarea luminii semaforului pentru pietoni. Domnul Amadeus Osman de la Agenţia de traduceri legalizate World Wide mă sună de la biroul lui urât mirositor din Tottenham Court Road. Trebuie să mă duc direct în Canary Wharf, unde un mare ziar naţional oferă o sumă impresionantă pentru serviciile mele. Astea erau încă zilele în care mă zbăteam să-mi câştig existenţa, când mă aflam pe jumătate în proprietatea domnului Osman.

După o oră, stau comod într-unul dintre birourile luxoase ale ziarului, cu editorul de o parte şi cu inteligenta şi atrăgătoarea reporteră – ghici cine este? – de cealaltă parte. În faţa noastră stă ghemuit marele ei informator, un marinar bărbos de origine afro-arabă, de pe o navă comercială; aceasta, contra unei sume pe care eu o câştig într-un an, va turna tot ce ştie despre o bandă de vameşi corupţi care operează în zona docurilor din Liverpool. Vorbeşte doar o pospăială de engleză, limba lui maternă fiind o swahili clasică, având unele influenţe specifice pentru Tanzania. Isteaţa reporteră şi editorul ei sunt prinşi în bine-cunoscuta capcană a celor care scurmă în mizerie: dacă te apuci să-ţi verifici sursa informaţiilor cu autorităţile, ţi-ai compromis exclusivitatea ştirii; dacă accepţi pe încredere ceea ce spune sursa, trebuie să ai la îndemână avocaţi specializaţi în defăimare ca să te scoată basma curată.

Cu consimţământul lui Penelope, preiau comanda interogatoriului. În timp ce întrebările zboară înainte şi înapoi, marele informator îşi modifică şi-şi perie povestea, adaugă elemente noi, retractează altele vechi. Îl fac pe ticălos să se repete. Îi atrag atenţia asupra multor

discrepanţe până când, sub presiunea interogatoriului meu încrucişat, el recunoaşte totul. Este un artist al dezinformării, un mincinos. Dacă i se dau cincizeci de lire, este dispus să plece. Editorul jubilează de recunoştinţă. Dintr-o lovitură, i-am scutit de ruşine, dar le-am salvat şi contul bancar. După ce a făcut uitată umilinţa, Penelope afirmă că-mi datorează un pahar mare cu băutură.

— Oamenii se aşteaptă ca interpreţii să fie scunzi, studioşi şi cu ochelari, i-am explicat lui Bridget cu modestie, expediind cu un hohot de râs interesul lui Penelope pentru mine, privit retrospectiv, oarecum ostentativ, încă de la început. Cred că nu am reuşit să le confirm aşteptările.

— Ori era din cale-afară de ciudată, a sugerat Bridget, strângându-mă mai tare de mână.

I-am dezvăluit şi restul lui Bridget? Am numit-o înlocuitor de confesor, în absenţa lui Hannah? I-am povestit cum, până să o cunosc pe Penelope, eram un bărbat virgin de douăzeci şi trei de ani, cu o înfăţişare de dandy, însă, dincolo de faţada grijuliu construită, bântuit de suficiente sentimente de frustrare şi de zădărnicie cât să umplu un hambar? I-am spus cum atenţia acordată de fratele Michael şi, înaintea lui, de părintele André, mă lăsase într-o ceaţă sexuală din care îmi era frică să ies? I-am zis cum sentimentul de vinovăţie trăit de scumpul şi regretatul meu tată privind explozia simţurilor lui se transferase integral fiului său? I-am explicat şi cum, în vreme ce taxiul în care ne aflam gonea spre apartamentul lui Penelope, mă temusem de momentul în care ea îmi va descoperi literal nepriceperea şi inadecvarea, atât de mare fiind timiditatea mea faţă de sexul feminin? I-am dezvăluit şi că, datorită priceperii şi microgestionării ei iscusite, totul s-a încheiat cu bine? *Extrem* de bine, mai bine decât şi-ar fi putut ea imagina, aşa m-a asigurat, Salvo devenind mustangul ei de vis – cel mai bun din grajdurile ei, aşa ar fi putut adăuga –, un mascul alfa plus? Ori, aşa cum i-a spus Paulei, prietena ei, când au crezut că nu le pot auzi, „soldatul ei ciocolatiu” care ia oricând poziţia de drepţi? Şi că, la doar o săptămână calendaristică mai târziu, fiind atât de ameţit în toate privinţele de această bărbăţie abia descoperită şi greu de potolit, atât de copleşit eram de recunoştinţă şi gata să confund abilităţile sexuale cu marea iubire, încât acel Salvo, cu impulsivitatea obişnuită şi cu naivitatea lui, i-a propus lui Penelope să se mărite cu el, pentru ca ea să accepte fără să stea deloc pe gânduri? Nu. Din fericire, măcar în privinţa asta am reuşit să mă abţin. Aşa se face că nu am mai ajuns să-i spun lui Bridget despre preţul pe care l-am plătit de atunci încoace, an de an, pentru această terapie foarte necesară, dar asta numai pentru că trecuserăm deja de Connaught Hotel şi intram în capătul de sus al Berkeley Square.

În dărnicia mea sufletească am presupus, fără vreun motiv întemeiat în afara aşteptărilor pe care le aveam din partea atracţiei gravitaţionale, că drumul ne va duce spre Piccadilly. Însă, brusc, Bridget şi-a strâns degetele şi mai tare în jurul braţului meu şi m-a făcut să virez spre stânga, urcând câteva trepte către o uşă masivă al cărei număr nu am reuşit să-l văd. Uşa s-a închis în urma noastră şi ne-am trezit înăuntru, într-un hol adumbrit de draperii din catifea, în care se găseau doi tineri blonzi, aproape identici, îmbrăcaţi cu blazere. Nu-mi amintesc ca ea să fi sunat sau să fi bătut, de aceea am socotit că ei ne urmăriseră prin intermediul televiziunii cu circuit închis. Ţin minte că amândoi purtau pantaloni de lână de culoare gri, asemănători cu ai mei, iar blazerele erau încheiate doar la trei nasturi. Şi mai ţin minte că m-am întrebat dacă, în lumea pe care o populau, acest lucru era regulamentar şi dacă nu cumva trebuia să-mi închei şi eu haina la fel.

— Şeful întârzie, i-a spus lui Bridget băiatul care stătea pe un scaun, fără să ridice ochii de la ecranul pe unde apărea imaginea în alb-negru a uşii pe care abia intrasem. E pe drum, bine? Ajunge peste zece, cincisprezece minute. Vrei să-l laşi *pe el* aici cu noi, ori aştepţi şi tu?

— Aştept, a zis Bridget.

Băiatul a întins mâna după geanta mea. După ce Bridget a încuviinţat cu un gest uşor din cap, i-am dat-o.

Holul cel mare în care ne aflam avea un dom pictat pe post de tavan, cu nimfe albe şi copilaşi albi care suflau în trompete, şi o scară regală care, de la jumătate în sus, se diviza în două scări ce mergeau în curbă către un balcon cu un şir de uşi, toate închise. Iar la picioarele scării, de fiecare parte, alte două uşi, masive şi înalte, deasupra cărora tronau vulturi aurii cu aripile desfăcute. Uşa din dreapta era blocată cu o frânghie roşie din mătase, având la capete nişte clame din alamă. N-am văzut pe nimeni intrând ori ieşind pe uşa aceea. Pe uşa din partea stângă se vedea un anunţ iluminat în roşu pe care scria: LINIŞTE CONFERINŢĂ ÎN DESFĂŞURARE, fără niciun semn de punctuaţie, lucru pe care l-am remarcat pentru că eu respect întotdeauna regulile de punctuaţie. Aşadar, dacă ţii să fii pedant, ai putea da anunţul următor: nişte oameni discută despre linişte, ceea ce nu face decât să demonstreze cum dispoziţia mea alterna între senzaţia de ameţeală de după amor, de neastâmpăr, şi de experimentare a unei alte realităţi. N-am consumat niciodată droguri, dar, dacă aş fi făcut-o, aşa îmi închipui că m-aş fi simţit, motiv pentru care trebuia să reţin tot ce mă înconjura, iar apoi aceste lucruri aveau să se metamorfozeze în altceva.

În dreptul uşii mari stătea de pază un bărbat masiv cu părul cărunt, care părea să fie arab şi sigur era mai în vârstă decât cei doi băieţi

blonzi la un loc, dar încă aparţinea clasei pugiliştilor, pentru că avea nasul turtit, umerii căzuţi şi palmele împreunate în faţă ca pentru a-şi proteja testiculele. Nu-mi amintesc cum am urcat scara aceea regală. Mi-aş fi amintit dacă Bridget, cu blugii ei strâmţi pe corp, ar fi urcat în faţa mea, de aceea cred că am mers alături unul de altul. Bridget mai fusese în acea casă. Ştia dispunerea camerelor şi îi cunoştea pe băieţi. Îl cunoştea şi pe bătăuşul arab, pentru că i-a surâs, iar el i-a răspuns cu un zâmbet moale de adoraţie, după care pe faţă i-a revenit încruntarea tipică de boxer. Ştia fără să i se spună unde trebuia să aştepte, adică la jumătatea scării, înainte de a se diviza, lucru care nu se putea ghici de jos.

Acolo se găseau două scaune confortabile, o canapea de piele fără braţe şi reviste pe hârtie lucioasă care ofereau insule private în Caraibi şi iahturi de închiriat cu echipaj complet şi cu elicopter, preţul fiind stabilit în momentul depunerii solicitării. Ridicând una dintre ele, Bridget a frunzărit-o, invitându-mă să o imit. Cu toate astea, chiar în timp ce mă întrebam cu care *Fram* vom naviga eu şi Hannah, mi-am acordat urechea minţii la glasurile bubuitoare ce răzbăteau din sala de conferinţe, pentru că sunt un ascultător prin fire şi instruit pentru asta, nu doar obişnuit cu ce se întâmpla în Chat Room. Indiferent cât de derutat aş fi, ascult şi ţin minte, fiindcă asta mi-e meseria. Plus faptul că în casele Misiunii, aflate departe, copiii secreţi trebuie să înveţe să stea cu urechile ciulite dacă vor să ştie ce s-ar putea să-i lovească în curând.

Şi, în vreme ce ascultam, am început să surprind scheunatul ca de fierăstrău al faxurilor funcţionând din plin în camerele de deasupra noastră şi ciripitul telefoanelor, prea repede reduse la tăcere, şi liniştea ciudată când nu se petrecea nimic, deşi întreaga clădire părea să-şi ţină răsuflarea. La fiecare două minute, ori chiar mai des, câte o tânără asistentă trecea iute pe lângă noi pe scară ca să predea un mesaj boxerului arab, care deschidea uşa doar câţiva centimetri pentru a strecura mesajul cuiva dinăuntru, după care o închidea şi-şi punea din nou palmele împreunate în dreptul testiculelor. În tot acest timp, rumoarea continua să răzbată din sala de conferinţe. Glasuri de bărbaţi, şi fiecare era *important,* în sensul că înăuntru se desfăşura o întâlnire între bărbaţi care loveau în funcţie de greutatea lor, în contrast cu un şef suprem care le vorbeşte subordonaţilor. Am mai remarcat că, deşi *sonoritatea* cuvintelor era englezească, vocile care le rosteau trădau diferite naţionalităţi şi cadenţe, când din subcontinentul indian, când euro-american ori colonial african, semănând foarte mult cu conferinţele la nivel înalt la care am uneori privilegiul să particip, unde cuvântările de la tribună se ţin în engleză, însă discuţiile din culise se desfăşoară în limbile delegaţilor, interpreţii jucând rolul de punţi esenţiale între sufletele chinuite ale lui

Dumnezeu.

Percepeam o voce totuşi, care părea să mi se adreseze mie personal. Englezească prin naştere, aparţinând clasei de sus şi copleşitoare prin suişurile şi prin coborâşurile ei tonale. Antenele mele erau reglate cu atâta fineţe, încât după aproximativ două minute urechea pe care eu o numesc cea de-a treia m-a convins că auzeam glasul unui gentleman pe care îl cunoşteam şi îl respectam, chiar dacă nu surprinsesem nicio vorbă din cele rostite de el. Şi încă scotoceam prin memorie ca să descopăr posesorul ei când atenţia mi-a fost distrasă de un bubuit venit de jos în clipa în care uşa de la hol s-a deschis brusc şi pe ea a pătruns valvârtej silueta cadaverică, precipitată a domnului Julius Bogarde, supranumit şi Bogey, fostul meu profesor de matematică şi ghidul meu la nefericitul club de drumeţii al Sanctuarului. Faptul că Bogey pierise cu zece ani în urmă, pe când conducea un grup de şcolari înspăimântaţi, rătăciţi pe versantul unui munte din Cairngorms, n-a făcut decât să sporească uimirea mea faţă de o asemenea reîncarnare.

— *Maxie,* am auzit-o pe Bridget cu un ton în care se amestecau reproşul şi respectul, după care a sărit în picioare. Mare descreierat eşti! Cine e fericita fată, de data asta?

Şi, în sfârşit, m-am lămurit că nu era Bogey.

Şi am îndoieli că fetele lui Bogey, dacă ar fi avut vreuna, s-ar fi considerat fericite; situaţia ar fi fost mai degrabă invers. Bărbatul avea încheieturile lungi ale lui Bogey, mersul smucit şi aerul agitat şi nebunesc al lui Bogey, smocul răzvrătit de păr nisipiu suflat într-o parte de vânt şi rămas lipit aşa de ţeastă, precum şi punctişoarele de culoare rozalie de pe partea superioară a obrajilor. Plus geanta de pânză kaki, decolorată de soare pe care Bogey o purta ca pe o cutie conţinând masca de gaze din vremea războiului, aşa cum vedem în filmele vechi, atârnând şi legănându-se pe umăr. Ochelarii lui, asemenea celor ai lui Bogey, dublau circumferinţa ochilor albaştri şi distanţi, care clipeau în timp ce el urca în salturi scara pe sub candelabru. Iar dacă Bogey venise vreodată la Londra, lucru care încălca principiile lui, fără îndoială că aceasta ar fi fost costumaţia pe care ar fi ales-o: un costum tropical boţit, de culoare brună-roşcată, care merge în orice ocazie, care se spală acasă, un pulover fără mâneci tricotat şi pantofi din piele de cerb având părul ros. Iar dacă Bogey ar fi dat vreodată buzna pe scara aceea regală îndreptându-se către zona de aşteptare în care ne aflam noi, cam tot aşa ar fi procedat: trei salturi imponderabile, în care masca de gaze l-ar fi plesnit de tot atâtea ori peste şold.

— Bicicleta mea nenorocită, s-a plâns el plin de furie, aruncându-i lui Bridget un sărut uşor, care mi s-a părut că însemna mai mult pentru ea decât pentru el. Am făcut o pană chiar în Hyde Park.

Cauciucul din spate ajuns ferfeniţă. Câteva gagici au râs de mine să se prăpădească. Tu eşti cel cu limbile?

Se răsucise brusc spre mine. Nu sunt obişnuit cu cuvinte de o asemenea tărie din partea clienţilor, şi nici cu repetarea lor în prezenţa doamnelor, dar mă grăbesc să afirm că omul descris de domnul Anderson drept geniu în nu ştiu ce domeniu nu semăna cu niciun alt client pe care-l avusesem până atunci, lucru conştientizat de mine chiar înainte ca el să mă ţintuiască cu privirea spălăcită a lui Bogey.

— E Brian, dragă, s-a grăbit Bridget să spună, temându-se probabil că m-aş putea prezenta în alt fel. Brian *Sinclair.* Jack ştie de el.

S-a auzit un glas răcnind de sus, pe care l-am recunoscut ca fiind cel identificat dincolo de uşă.

— Maxie! Ce dracu' faci, domnule? Hai, toată lumea la treabă!

Însă Maxie nu i-a acordat acelei voci nicio atenţie şi, când m-am uitat în jos, cel care vorbise dispăruse din nou.

— Sinclair, ştii care e treaba pe aici?

— Nu ştiu, domnule.

— Băşinosul acela de Anderson nu ţi-a spus?

— *Dragul meu,* a protestat Bridget.

— A zis că nici el nu ştia, domnule.

— Şi cunoşti franceză, lingala, swahili şi altele, da?

— Întocmai, domnule.

— Şi bembe?

— Nicio problemă, domnule.

— Shi?

— Cunosc şi limba asta.

— Kinyarwanda?

— Mai bine întreabă-l ce limbă nu vorbeşte, dragă, l-a sfătuit Bridget. Ar merge mai repede.

— Nu mai departe de seara trecută am făcut interpretare din kinyarwanda, domnule, i-am răspuns, transmiţând în acelaşi timp mesaje de iubire lui Hannah.

— Al dracu' de minunat, s-a mirat el cu voce tare, continuând să mă măsoare de parcă aş fi aparţinut unei specii noi, foarte interesante. Şi cum de ştii toate astea?

— Tatăl meu a fost misionar în Africa, i-am explicat, uitând pentru moment că domnul Anderson îmi spusese că eram fiul unui inginer minier.

Cât pe ce să-mi scape şi adăugirea că era *catolic,* ca să ştie toată povestea, dar Bridget s-a uitat la mine cu o expresie tăioasă, aşa că m-am abţinut, hotărât să păstrez asta pentru altă ocazie.

— Şi franceza o ştii sută la sută, da?

Deşi m-am simţit flatat de caracterul pozitiv al interogatoriului la

care mă supunea, m-am văzut silit să dau o dovadă de modestie.

— Niciodată nu pretind că ştiu sută la sută, domnule. Mă străduiesc să ating perfecţiunea, dar există întotdeauna loc pentru mai bine.

E un lucru pe care-l spun tuturor clienţilor mei, de la cei mai puternici la cei mai umili, dar când i le-am spus lui Maxie, vorbele au căpătat o sonoritate de bravură.

— Ei bine, franceza mea e de zero la sută, a zis el. Privirea lui ciudată nu s-a dezlipit de faţa mea nicio clipă. Şi eşti dispus să faci asta? Nu te deranjează dacă faci şi unele lucruri în plus?

— Nu, dacă sunt pentru binele ţării, domnule, i-am răspuns, repetând o replică pe care i-o dădusem şi domnului Anderson.

— Bine pentru ţară, bine pentru Congo, bine pentru Africa, m-a asigurat el.

Şi a plecat, dar nu înainte de a-mi da prilejul să remarc şi alte amănunte interesante în legătură cu noul meu patron. Avea la încheietura mâinii stângi un ceas de scufundător, iar la cealaltă, o brăţară din zale de aur. Judecând după textura pielii, mâna lui dreaptă părea să fie impenetrabilă la gloanţe. Am simţit buzele unei femei atingându-mă pe tâmplă şi, preţ de o clipă, am vrut să mă conving că erau ale lui Hannah, însă erau ale lui Bridget, care îşi lua astfel rămas-bun de la mine. După aceea nu mai ştiu cât am aşteptat. Şi nici ce am apucat să gândesc, gând care să fi ţinut mai mult de două secunde. Evident, rumegam la proaspăt descoperitul meu lider şi la tot ce se petrecuse între noi în cursul celor câteva replici schimbate. „Bembe”, am repetat eu în minte. Limba asta m-a făcut mereu să zâmbesc. În ea ţipam unii la alţii când eram şcolari la Misiune, când ne aflam pe terenul din pământ roşiatic şi jucam fotbal în ploaia care avea să aducă fertilitate.

M-am simţit jignit în amorul propriu că fusesem abandonat simultan de Maxie şi de Bridget, şi am avut un moment de dezamăgire în care mi-am dorit să mă fi întors la petrecerea lui Penelope, lucru care m-a făcut să sar în picioare, hotărât să-i telefonez lui Hannah din hol, întâmple-se orice. Deja începusem să cobor scara – avea o balustradă din alamă, lustruită lună, şi m-am simţit vinovat că pusesem palma transpirată pe ea – şi îmi făceam curaj ca să traversez holul pe sub ochii brutei de boxer când uşile sălii de conferinţe s-au deschis, cu încetinitorul parcă, şi dinăuntru au început să iasă ocupanţii ei, câte doi, câte trei, până când în hol s-au strâns şaisprezece persoane.

Ajuns în acest punct, trebuie să fiu precaut. Când te apropii de un grup mare de oameni adânciţi în discuţii printre care se află figuri destul de cunoscute, te uiţi de câteva ori şi începi să asociezi fiecărui chip câte un nume. Dar sunt acestea numele lor adevărate? Dintre cei

zece sau unsprezece albi, acum reuşesc să identific fără greş doi mari mahări bine-cunoscuţi din cadrul corporaţiilor din City, unul dintre ei fost purtător de cuvânt de pe Downing Street, devenit apoi consultant independent, un acţionar principal al unei corporaţii, ridicat la titlul de cavaler, şi o stea pop veşnic tânără, care se află în relaţii apropiate cu membrii mai tineri ai familiei regale şi care a devenit recent ţinta unor acuzaţii de consum de droguri şi de abuzuri sexuale în marele ziar al lui Penelope. Feţele acestor cinci oameni au rămas întipărite în memoria mea pentru eternitate. I-am recunoscut imediat ce au ieşit. Au rămas într-un grup, continuând discuţia la fel de grupat, la nici trei metri de locul în care stăteam. Aşa am putut auzi fragmente din conversaţia lor.

Nu-mi era cunoscut niciunul dintre indieni, deşi de atunci încoace l-am identificat pe cel mai zgomotos dintre ei ca fiind fondatorul unui imperiu al articolelor de îmbrăcăminte în valoare de multe miliarde de lire, având sedii în Manchester şi în Madras. Dintre cei trei africani, singurul cunoscut mie era un fost ministru de finanţe trimis în exil dintr-o republică aflată în Africa de Vest despre care, având în vedere circumstanţele în care mă găsesc în aceste momente, mă voi feri să fac şi alte afirmaţii. Aidoma celor doi tovarăşi, părea relaxat şi obişnuit cu îmbrăcămintea şi cu manierele occidentale.

După cum am constatat din propria experienţă, delegaţii care ies de la o conferinţă manifestă tendinţa de a evidenţia două dispoziţii: îndârjire ori efervescenţă. Aceştia erau efervescenţi, dar belicoşi. Aveau speranţe nemăsurate, dar şi inamici. Un asemenea inamic era *Tărcatul,* da, ca în motanul tărcat, scuipat printre dinţii îngălbeniţi ai marelui acţionar al unei companii, bărbat în vârstă de peste şaptezeci de ani. Tărcatul era un ticălos unsuros, chiar şi după standardele meseriei sale, tocmai le spunea individul auditorilor săi indieni; ar fi fost o adevărată plăcere să te strecori pe lângă el când se ivea ocazia potrivită. Aceste impresii trecătoare mi-au fost alungate din minte totuşi de ieşirea cam întârziată a lui Maxie din sala de şedinţe; alături de el, la fel de înalt, dar mai elegant în îmbrăcăminte şi în ţinută, se afla posesorul vocii care păruse să mi se adreseze cât aşteptasem pe scară: lordul Brinkley of the Sands, iubitor de artă, antreprenor, persoană de vază în societate, fost ministru al muncii şi – întotdeauna piesa lui de rezistenţă în ceea ce mă priveşte personal – un apărător, şi nu de azi, de ieri, al tuturor lucrurilor ce ţin de Africa.

Şi trebuie să afirm neîntârziat că impresia pe care o aveam despre lordul Brinkley în carne şi oase a confirmat cu prisosinţă buna mea părere despre el, formată după ce îl văzusem la televizor şi îl auzisem prin intermediul mass-mediei preferate de mine, la radio. Trăsăturile clar definite, maxilarul ferm şi coama în vânt reflectau cu precizie intenţiile nobile pe care le asociasem mereu cu numele şi cu persoana

lui. De câte ori nu-l aclamasem în sinea mea când critica lumea occidentală pentru lipsă de conştiinţă în privinţa Africii? Dacă Maxie şi lordul Brinkley îşi dădeau mâna într-un efort secret pro-congolez – asta făceau în timp ce se apropiau de mine –, atunci mă simţeam cu adevărat onorat să particip şi eu la această acţiune!

Lordul Brinkley se bucura de asemenea de stima mea dintr-un motiv personal, mai exact, Penelope. Pe când mă învârteam politicos în jurul celor care alcătuiau grupuri-grupuri, mi-am amintit cu plăcere cum Sir Jack, aşa cum era pe-atunci, dăduse o lovitură zdrobitoare marelui ei ziar cerând daune record din cauza unor acuzaţii nefondate privind afacerile lui financiare şi cum cererea sa încununată de succes aruncase o oarecare umbră asupra fericirii noastre conjugale, deoarece Penelope, ca de obicei, sărise în apărarea libertăţii sacre a presei de a azvârli cu noroi în oricine avea chef, în vreme ce Salvo luase partea lui Sir Jack, având în vedere simpatia lui declarată faţă de continentul african şi hotărârea lui de a-i elibera popoarele de triplul blestem al exploatării, al corupţiei şi al bolilor, punându-l astfel înapoi pe orbita economică unde îi era locul.

Indignarea mea fusese atât de mare, încât, fără ştirea lui Penelope, îi trimisesem lordului Brinkley o scrisoare personală de sprijin, iar el se arătase foarte amabil şi-mi răspunsese. Şi tocmai acest sentiment de apropiere – amestecat, trebuie să recunosc, cu o anumită mândrie de proprietar, în calitate de susţinător credincios – mi-a dat îndrăzneala de a ieşi din locul meu mărginaş şi de a-i vorbi ca de la bărbat la bărbat.

— Iertaţi-mă, domnule, am zis eu, după ce mai întâi am ţinut să-mi reamintesc că participam la o operaţiune în care nu se foloseau nume, având, aşadar, grijă să *nu* rostesc, aşa cum eram tentat să fac, „Lord Brinkley” ori „Domnia Voastră” ori „Stimate Lord”.

Drept care, el s-a oprit scurt, la fel ca Maxie. Din expresiile de derută de pe feţele lor, am dedus că nu ştiau limpede cărui „domn” mă adresam, de aceea mi-am schimbat poziţia până am ajuns faţă în faţă cu lordul Brinkley. Şi m-am simţit încântat să observ că, în vreme ce Maxie părea să se gândească la atitudinea de adoptat, lordul Brinkley a zâmbit politicos către mine. În cazul anumitor persoane, dacă ai aceeaşi culoare a pielii ca mine, te alegi cu un zâmbet dublu: întâi cel de faţadă, apoi cel care aparţine liberalului alb şi inteligent. Însă zâmbetul lordului Brinkley era un exemplu evident de bunăvoinţă spontană.

— Voiam doar să vă spun că sunt foarte mândru, domnule, am zis eu.

Aş fi vrut să adaug că şi Hannah ar fi fost la fel de mândră dacă ar fi ştiut, dar m-am abţinut.

— Mândru? Mândru, pentru ce, tinere?

— Că mă aflu aici, domnule. Ca să lucrez pentru dumneavoastră în orice calitate. Mă numesc Sinclair, domnule. Interpretul trimis de domnul Anderson. Franceză, swahili, lingala şi alte limbi ale minorităţilor din Africa.

Zâmbetul politicos nu s-a stins de pe faţa lui.

— Anderson? a repetat el, căutând numele în memorie. Nu-mi sună cunoscut. Îmi pare rău! Trebuie să fie un prieten al lui Maxie, aici de faţă.

Evident, asta m-a uimit, deoarece presupusesem în mod eronat că acel *Jack* despre care vorbise domnul Anderson se afla în faţa mea, dar se vedea treaba că nu aşa stăteau lucrurile. Până una, alta, lordul Brinkley a ridicat capul cu păr leonin, evident, ca răspuns la un apel din centrul încăperii, deşi eu nu auzisem nimic.

— Mă întorc într-o clipă, Marcel! Am o discuţie tip conferinţă la miezul nopţii şi vă vreau pe voi trei să-mi fiţi alături. Să punem punctul pe „i” înainte ca javra aceea de Tărcat să mai facă vreo şmecherie în ceasul al doisprezecelea.

S-a îndepărtat grăbit, lăsându-mă cu Maxie, care m-a privit cu un aer întrebător. Însă eu am rămas cu ochii la lordul Brinkley. Întinzând graţios braţele, i-a strâns pe cei trei africani într-o singură îmbrăţişare: un gest care convinge de obicei, indiferent de limbă, lucru de care mi-am dat seama după expresiile radioase de pe feţele lor.

— Te supără ceva, amice? m-a întrebat Maxie, măsurându-mă cu nişte ochi ca ai lui Bogey, cu o expresie de amuzament ascuns.

— Nu, nicidecum, domnule. Mă întrebam dacă nu cumva am spus ceva nelalocul său.

La care el a scos un hohot răguşit de râs şi m-a bătut zdravăn pe umăr.

— Ai fost mare! L-ai speriat de moarte! Ai vreun bagaj? Unde ţi-e geanta? La recepţie? Să mergem!

Abia schiţând un salut către distinşii bărbaţi, m-a mânat grăbit printre ei către hol, unde un băiat blond stătea cu geanta mea în mână. Lângă trotuar era parcat un automobil cu geamuri fumurii cu uşile deschise şi cu un girofar albastru pe acoperiş, iar la volan se afla un agent în civil. Un bărbat numai fibră, cu o tunsoare scurtă se plimba vigilent pe trotuar. Un uriaş cu părul cărunt strâns într-o coadă de cal se aşezase deja pe bancheta din spate, în colţul celălalt. Bărbatul tuns scurt m-a împins pe aceeaşi banchetă cu el şi a sărit în maşină după mine, după care a trântit uşa. Maxie s-a azvârlit pe bancheta din faţă, alături de şofer. În acest timp, doi poliţişti pe motociclete au apărut cu vuiet în piaţetă, venind dinspre Mount Street, iar şoferul nostru a pornit în viteză în urma lor.

Cu toate acestea, am reuşit să arunc o privire peste umăr. Când sunt supus unor presiuni, aşa procedez. Mi se spune să mă uit într-o

direcţie, iar eu voi privi în cealaltă. M-am răsucit şi, prin luneta translucidă, parcă prăfuită, am privit lung la casa pe care tocmai o părăsisem. Am văzut trei sau patru trepte ce duceau spre o uşă bleumarin, poate neagră, închisă. Am văzut camerele de televiziune cu circuit închis, mari, plasate sus pe zid. Am văzut o faţadă netedă de cărămidă în stil georgian, cu ferestre glisante, având cercevelele vopsite în alb, dar cu storurile trase. Am căutat din ochi numărul, dar lipsea. Casa a dispărut într-o clipă, dar nimeni nu-mi putea spune că nu se aflase acolo. Intrasem în ea şi o văzusem. Trecusem pe sub portalurile ei şi dădusem mâna cu eroul meu, Jack Brinkley, şi, după părerea lui Maxie, îl speriasem de moarte.

Aşadar, lui Salvo, agentul secret începător, nu i-au tremurat pantalonii de frică, vă întrebaţi probabil, când a pornit cu viteză nebunească prin traficul de vineri, aglomerat până la blocaj, în Londra lovită de atentatul cu bombă, în compania unor bărbaţi pe care nu-i cunoştea, urmând să dea piept cu pericole pe care abia de le putea bănui? Nu i-au tremurat. Pleca să-şi slujească patronii, să facă bine pentru ţara lui, pentru Congo, pentru domnul Anderson şi pentru Hannah. Îmi aduc aminte din nou de vecina noastră Paula, confidenta lui Penelope şi suspectă de înclinaţii de prădător, care a studiat psihologia la o universitate oarecare din Canada. O fiinţă aproape gata să-şi plătească clienţii, Paula are obiceiul de a-şi exersa arta asupra oricui se arată suficient de lipsit de prevedere să pătrundă pe teritoriul ei, situaţie în care a ajuns să mă informeze, după ce a băut o mare parte din conţinutul unei sticle de Rioja care-mi aparţinea, că printre alte deficienţe pe care le aveam se număra şi absenţa *conştiinţei de prădător*.

Eram cinci persoane în automobilul care gonea spre vest dinspre Berkeley Square, urmărind escorta poliţienească pe benzile rezervate autobuzelor, aprinzând faza mare după motociclişti, ocolind refugiile pentru pietoni prin dreapta, şi, cu toate astea, atmosfera dinăuntru era la fel de liniştită precum o zi la pescuit pe malul unui râu. Vizibil prin geamul despărţitor, şoferul nostru trecea cu atâta uşurinţă dintr-o viteză în alta, încât nici nu lăsa impresia că se mişcă. Alături de el se lăfăia Maxie, care nu-şi fixase centura de siguranţă. Îşi deschisese cutia pentru masca de gaze în poală şi consulta o agendă terfelită, la lumina din habitaclu, în vreme ce, nepăsător, dădea tot soiul de ordine prin telefonul mobil:

— Unde mama dracu' e Sven? Spune-i să-şi mişte fundul şi să ia un avion chiar în noaptea asta! Vreau şaizeci pregătite care să plece până la sfârşitul săptămânii viitoare. Dacă trebuie să le ducă folosind o cursă charter de la Cape Town, ce-mi pasă mie? Şi să fie în formă, Harry! Să ştie treabă, dar nu din cale afară, ai priceput? Totul plătit,

asigurare integrală. Ce altceva-ţi mai trebuie? Fetiţe pe gratis?

Am făcut cunoştinţă cu însoţitorii mei, aflaţi de o parte şi de cealaltă. Cel cu părul cărunt strâns în coadă de cal era Benny, aşa s-a prezentat el după ce mi-a strâns mâna să mi-o fărâme; avea corpul şi tenul ciupit al unui boxer care s-a pensionat. După voce, am dedus că era un alb din Rhodezia. Cel cu tunsoarea scurtă avea o statură de două ori mai mică decât Benny şi era un cockney până în măduva oaselor, deşi îşi spunea Anton. Purta o haină sport mai bună decât a mea, pantaloni din gabardină bine călcaţi şi pantofi cafenii cu bombeuri întărite. Am făcut deja referiri la stima mea pentru pantofii bine lustruiţi.

— Şi ăsta ţi-e tot bagajul, amice? m-a întrebat Anton murmurând, împungând cu bombeul către geanta care purta inscripţia „Rexine” pe ea.

— Anton, acesta ne este tot bagajul.

— Ce ai înăuntru? m-a întrebat el, deschizând buzele atât de puţin, încât de la o distanţă mai mare ar fi fost greu de precizat dacă vorbise sau nu.

— Efecte personale, domnule, i-am răspuns ofuscat.

— Cât de personale, amice? Personale ca un casetofon? Ca o puşcă automată de nouă milimetri? Sau ca nişte chiloţi din dantelă? În ziua de azi, nu mai ştii ce este personal şi ce nu, am dreptate, Benj?

— Chestia asta personală rămâne mereu un mister, l-a aprobat Benny, postat de cealaltă parte.

În tot acest timp, monologul răguşit al lui Maxie a continuat netulburat de pe bancheta din faţă:

— Nu mă interesează ce oră din noapte este, Corky n-a dormit niciodată în viaţa lui. Dacă nu e gata în cinci zile începând din acest moment, o să scape petrecerea. Ei, n-ai un creion, ori l-ai pierdut şi pe ăsta?

Am trecut ca vântul prin Knightsbridge, apoi prin Chelsea, unde am fost încântat să văd că niciun copil îngheţat nu stătea agăţat de zidul digului. Motocicliştii din escortă se îndreptau spre vest. Ignorând încă un stop, au virat stânga şi au continuat goana spre sud, provocând o explozie necontrolată în mintea mea. Traversam *Podul Battersea!* Ne aflam la o sută de metri de Norfolk Mansions numărul 17, Prince of Wales Drive, unde se afla apartamentul *meu,* apartamentul *ei,* apartamentul *nostru,* şi ne apropiam de acest loc cu fiecare clipă care trecea. Dinainte mi-a apărut o viziune idealizată a vieţii noastre maritale, similară cu aceea pe care o descrisesem lui Bridget. În stânga mea se afla *parcul nostru,* unde plănuisem să duc copilul *nostru* să se distreze! În spatele meu se găsea fluviul *nostru!* Nici nu mai ţin minte câte plimbări am făcut pe mal împreună cu Penelope înainte de masă ori după o partidă de sex. Uite, de aici se vede fereastra dormitorului

nostru! În graba mea de a îmbrăca smochingul, uitasem luminile aprinse!

Am făcut un efort de concentrare. Agenţii secreţi ai Coroanei nu trebuie să reacţioneze exagerat, nici măcar cei cu jumătate de normă, nici măcar atunci când îi loveşte vreun fulger. Cu toate astea, imaginea bine-cunoscutei Battersea adresându-se fiului ei rătăcitor îmi provoca o stare de groază dementă, familiară tuturor adulterilor care o comit prima oară: spaima de nu fi azvârliţi în stradă doar cu o valiză; de a pierde respectul femeii superbe despre care îţi aduci aminte prea târziu că o iubeşti şi o doreşti mai presus de orice pe lume; de a-ţi pierde colecţia de CD-uri şi locul în ierarhia posesorilor de proprietăţi, chiar dacă e vorba doar despre un prim şi timid pas în sus; de a muri ca un anonim sub vreun tufiş din Hampstead Heath.

Ajunsesem pe pod, la o azvârlitură de băţ de uşa de la intrare când poliţiştii din escortă s-au desprins de traseu şi l-au lăsat pe şoferul nostru să vireze la stânga din nou, de astă dată coborând o rampă şi, după ce a trecut de o poartă deschisă, să oprească brusc. Uşile automobilului s-au deschis dintr-odată, iar în maşină a năvălit urletul asurzitor al unor motoare, însă, în deruta mea, nu am reuşit să depistez sursa acelui zgomot. Apoi am văzut, la nici treizeci de metri depărtare, sclipind sub lumina unor lămpi cu becuri cu sodiu, un elicopter ale cărui pale se roteau.

— Unde mergem? am răcnit eu în urma lui Anton, când acesta a sărit cu pricepere pe asfalt.

— Facem plimbarea vieţii tale, amice! Londra văzută noaptea din aer! Mişcă-ţi repede fundul din maşină, *hai!*

Maxie nu făcuse nici trei paşi către elicopter, după care s-a răsucit spre mine, iar cutia măştii de gaze i s-a izbit de şold. Împingându-l pe Anton deoparte, s-a aplecat spre mine.

— Ai păţit ceva, tinere?

— Am ajuns aproape de casa mea, domnule. E ceva mai sus. La cinci sute de paşi de aici. Acolo locuiesc cu soţia mea. Şi e noaptea ei, am explicat eu, uitând din nou, în tulburarea mea, că se presupunea că adresa mea era o căsuţă poştală.

— Cum adică *noaptea ei,* prietene?

— E petrecerea ei. A fost promovată. În slujbă. E o ziaristă renumită.

— A, bine. Şi atunci, ce alegi? Vii cu noi ori te duci acasă la mami şi ne laşi pe noi în rahat?

Silueta neclară a lui Thorne Gornistul a apărut în galop ca să mă salveze, însoţită de toţi ceilalţi Thorne de dinaintea lui, plus toate mâncărurile de pui pe care le azvârlisem în mod simbolic în aparatul de reciclare a gunoiului, ori pe care uitasem să le reciclez. Aşteptând o schimbare de dispoziţie, m-am simţit acoperit de ruşine pentru că,

într-o clipă de slăbiciune, sentimentul de înălţare insuflat de scopul înălţător cedase în faţa unor consideraţii atât de prozaice. În urma lui Maxie şi încadrat de Benny şi de Anton, ne-am îndreptat spre elicopterul care ne aştepta. Masivul Benny m-a ridicat, scutindu-mă de urcarea scării, şi m-a trecut prin uşa deschisă; Anton m-a îndesat într-un scaun de lângă geam şi apoi s-a aşezat hotărât alături de mine; Maxie s-a vârât cu forţa lângă pilot şi şi-a pus pe cap o pereche de căşti.

Pe neaşteptate, marea călătorie cu *Fram* se adeverise. Centrala Electrică Battersea s-a scufundat în pământ sub noi, luând cu sine şi Prince of Wales Drive. Ne găseam la o sută optzeci de metri deasupra realităţii şi porneam legănându-ne spre nord. În vreme ce treceam pe deasupra traficului aglomerat din Park Lane, unde maşinile mergeau încet bară la bară, am aruncat o privire spre terenul de crichet Lord's, dar nimeni nu juca la acea oră. Apoi, spre încântarea şi spre îndurerarea sufletului meu, am văzut spitalul unde, cu o seară în urmă, la căpătâiul acelui muribund, simţisem că renasc. Întinzându-mi gâtul, l-am urmărit până a dispărut la orizont. Ochii mi s-au umplut de lacrimi, i-am închis şi cred că am dormit vreme de câteva minute, deoarece, când am privit din nou, luminile aeroportului Luton ne întâmpinau, iar singura mea dorinţă era ca, indiferent ce mi s-ar fi întâmplat, să vorbesc cu Hannah la telefon.

Acum ştiu că orice aeroport are o latură luminoasă şi una întunecată. În depărtare, avioanele aterizau şi decolau, însă zgomotul cel mai puternic pe care îl auzeam în timp ce traversam grăbiţi zona îngrădită era cel al pantofilor mei de împrumut, care bocăneau pe beton. Se lăsa înserarea, aducând o adiere umedă. În faţa noastră se găsea un hangar verde ascuns printre maluri de pământ, având uşile deschise ca pentru a ne primi. Atmosfera dinăuntru era aceea a unei săli de instrucţie militară. În apropiere se aflau opt bărbaţi albi îmbrăcaţi lejer, fiecare având la picioare câte o geantă. Maxie a păşit printre ei, bătându-i pe unii pe umăr, iar altora strângându-le mâinile, aşa cum fac africanii. Eu am aruncat o privire în jur, căutând din ochi un telefon public, dar n-am văzut niciunul. Dar, în orice caz, cum aveam să-l folosesc dacă nu aveam fise?

— Unde dracu' e Spider[9]?

— Trebuie să sosească în orice clipă, şefu', a venit răspunsul respectuos al lui Anton. Spune că furgoneta lui are ceva.

Am zărit o uşă pe care scria EXCLUSIV PENTRU PERSONAL şi am intrat. N-am zărit niciun telefon disponibil. Am ieşit şi l-am văzut pe Maxie prins într-o discuţie cu un bărbat cu aspect de dispeptic, purtând o beretă neagră înclinată pe o ureche şi o haină lungă de ploaie, stând într-un colţ al încăperii, strângând la piept o geantă în

care păreau a fi documente. Cei doi se străduiau să comunice în franceză. Cunoştinţele lui Maxie, aşa cum singur mă informase, erau jalnice. Oare celălalt bărbat era misteriosul Philip sau *Philippe?* Nu aveam nici timp, nici chef să găsesc răspunsul tocmai în acele momente. Un băiat în trening aduna telefoanele mobile, lipea etichete cu numele pe ele şi le aşeza într-o cutie de carton, dând în schimb posesorilor bilete şi tichete ca un garderobier. Cu fiecare aparat care ajungea în cutie, îmi vedeam mistuindu-se şansele de a vorbi cu Hannah.

M-am milogit de Anton:

— Scuză-mă, dar trebuie să dau un telefon de urgenţă!

— Cui, şefu'?

— Soţiei.

— Şi de ce trebuie să vorbeşti cu soţia, dacă nu te superi? Eu n-am vorbit cu a mea de opt ani.

— Avem un început de criză familială. Un prieten de-al nostru este bolnav. Ea stă la căpătâiul lui. Da, soţia mea. În spital. Îl îngrijeşte. Omul e pe moarte.

Maxie îl abandonase pe francuz ca să se alăture discuţiei noastre. Se părea că nu-i scăpa nimic.

— Unde-i pe moarte?

— În spital, domnule.

— De ce?

— Tulburare acută a sângelui. În stare prea avansată pentru a mai putea fi tratat.

— Un fel tare neplăcut de a crăpa. La ce spital?

— North London District.

— Public sau privat?

— Public. Cu unele secţii privatizate. Are un etaj special pentru boli ale sângelui.

— Cred că vrea să mai trăiască un an. Toţi ăştia care mor consideră că ar mai avea nevoie de un an. Şi ăsta vrea la fel?

— N-a zis, domnule. Deocamdată. Eu nu l-am auzit spunând ceva în privinţa asta.

— Poate înghiţi?

Mi-am adus aminte de duhoarea de spirt din respiraţia lui Jean-Pierre. Da, putea înghiţi.

— Strecoară-i o supradoză, ăsta-i sfatul meu. O sticluţă de aspirină solubilă, imposibil să dai greş. Asiguraţi-vă că pe sticluţă nu rămân amprente şi vârâţi asta sub perna lui. Anton, mai ai mobilul?

— Da, şefu'.

— După ce dă telefon, îl dai băieţilor. Fără telefoane mobile în operaţiunea asta. Şi gata cu fumatul! a răcnit el ca să-l audă toţi. Asta-i ultima ţigară pentru toată lumea. Gata, stingeţi ţigările, *imediat!*

— Aş vrea să vorbesc fără să fiu deranjat, i-am spus lui Anton imediat ce am rămas cât de cât singuri.

— Nu vrem cu toţii asta, şefu'? mi-a răspuns el, fără să se retragă de unde stătea.

Mi-am dezbrăcat sacoul şi am suflecat mâneca de la cămaşă, lăsând la vedere numărul de telefon şi interiorul de la secţia unde lucra Hannah, scris de mâna ei cu carioca pe care o scosese de după ureche. Am tastat numărul şi am auzit glasul cântat al unei femei: „Boli tropicale", cu inflexiuni jamaicane.

— A, bună, Grace, am spus eu pe un ton vesel. Am sunat în legătură cu pacientul Jean-Pierre. Cred că Hannah e la căpătâiul lui. Pot vorbi cu ea, te rog?

— Salvo? Am simţit că-mi sare inima din piept, dar era Grace. Salvo, tu eşti? Interpretul?

— Da, eu sunt şi aş vrea să stau de vorbă cu Hannah, te rog, am zis eu, ţinând telefonul apăsat de ureche pentru ca Anton să nu poată auzi. E ceva personal şi destul de urgent. Poţi să o chemi? Spune-i că sunt... Eram cât pe ce să rostesc Salvo, dar m-am înfrânat la momentul potrivit. Eu, am zis, aruncându-i un zâmbet lui Anton.

Spre deosebire de Hannah, Grace s-a mişcat într-un ritm african. Dacă merita să facă ceva, atunci trebuia să nu se grăbească.

— Hannah e ocupată, Salvo, s-a tânguit ea într-un târziu.

Ocupată? Ocupată cu cine? Cum? Am adoptat un ton milităros, care semăna cu al lui Maxie.

— Chiar şi aşa, vreau să discut cu ea doar un minut, înţelegi? Este important, Grace! Îşi va da seama *exact* despre ce este vorba. Dacă nu te superi, te rog.

A urmat încă o întârziere cumplit de lungă, îndurată cu răbdare şi de Anton.

— Eşti bine, Salvo?

— Da, mulţumesc! E acolo?

— Hannah s-a dus la o întâlnire foarte importantă, cu Matroana. N-ar fi deloc încântată să o deranjezi. Mai bine telefonează din nou, Salvo. Poate mâine, când e liberă.

Cu *Matroana?* Cu Matroana care conduce lumea? *Foarte importantă?* Despre ce? *Despre amorul cu interpreţi căsătoriţi?* Trebuia să-i las un mesaj, dar ce să-i spun?

— Salvo? a întrebat Grace.

— Ce s-a întâmplat?

— Am o veste tristă pentru tine.

— Ce anume?

— Jean-Pierre. Bătrânul vagabond care dormea pe unde apuca. L-am pierdut, Salvo. Hannah a fost foarte afectată. Şi eu la fel.

Cred că în acel moment am închis ochii. Când i-am deschis, Anton

îmi luase telefonul din mână şi îl dăduse individului în trening.

— Aşa o cheamă pe soţia ta? m-a întrebat el. Hannah?

— De ce nu?

— Nu ştiu, şefu', de unde să ştiu eu? Depinde ce alt număr mai ai scris pe braţ, nu?

Oamenii lui Maxie îşi puneau genţile pe umăr şi dispăreau în beznă. Un avion fără însemne se profila masiv şi sinistru în lumina crepusculară. Anton mi s-a alăturat, în timp ce uriaşul Benny l-a luat în primire pe francezul cu beretă.

5

Este bine cunoscut faptul că în ajunul unei bătălii gândurile recrutului celui mai loial, dar necopt, o iau în direcţii nebănuite, unele dintre ele devenind de-a dreptul protestatare. Având în vedere că decorul, sistemul de ventilaţie şi de iluminat al maşinii noastre zburătoare ar fi fost mult mai potrivite pentru transportul de câini campioni, şi că urletul celor două motoare, după ce îl înţelegeai mai bine, părea un amestec al tuturor vocilor pe care n-aş fi vrut să le aud în acele momente, dintre care cea a lui Penelope ocupa primul loc. În locul canapelelor cu perne, existau nişte cuşti metalice care aveau uşa spre intervalul central, fiecare dotată cu o saltea murdară de închisoare. Hamacuri din plasă de culoare oranj stăteau atârnate de tavan, iar pentru cei dornici să se arunce în necunoscut existau mânere de prindere. Singurul element liniştitor era prezenţa lui Anton şi a lui Benny în celulele din stânga şi din dreapta, însă Benny părea să se ocupe de socoteli gospodăreşti, în timp ce Anton se cufundase în mod ostentativ în frunzărirea unei reviste porno veche de când lumea.

Cabina, considerată de mulţi drept sanctuarul oricărui avion, era separată de restul avionului printr-o panglică zdrenţuită. Cei doi piloţi, de vârstă medie, supraponderali şi nebărbieriţi, reuşeau să ignore atât de bine pasagerii, încât se punea întrebarea dacă erau conştienţi de prezenţa acestora. La asta se mai adăuga un şir de lumini albastre pentru coridor, care îmi aminteau de un anumit spital din nordul Londrei, aşa că nu era de mirare că intenţiile mele nobile au fost înlocuite de incursiuni interioare pe care le făceam pe proaspătul traseu inaugurat între Penelope şi Hannah.

La câteva minute după decolare, echipa noastră, aproape până la ultimul om, a căzut victimă bolii somnului african, toată lumea folosind genţile drept perne. Excepţie făceau Maxie şi prietenul lui francez, care, ghemuiţi unul lângă altul în partea din spate a avionului, schimbau foi de hârtie, amintind de o pereche căsătorită care tocmai a primit o scrisoare ameninţătoare din partea companiei la care şi-au ipotecat casa. Francezul îşi scosese bereta, lăsând la vedere faţa cu nasul acvilin, ochii pătrunzători şi capul cu un început de chelie chiar în creştet şi cu păr de culoarea paiului. Numele lui, pe

care l-am stors cu greu de la laconicul Benny, era domnul Jasper. „Oare care francez mai purtase vreodată un asemenea nume?” m-am întrebat eu nedumerit. Dar poate că, la fel ca şi mine, călătorea sub o identitate de împrumut.

— Nu crezi c-ar trebui să mă duc până la ei şi să-mi ofer serviciile? l-am întrebat pe Anton, bănuind că Maxie şi francezul întâmpinau dificultăţi de comunicare.

— Tinere, dacă şefu’ are nevoie de serviciile tale, ţi le va cere, mi-a răspuns el, fără să ridice ochii de pe pagina revistei.

Cu excepţia unuia, despre restul membrilor echipei noastre n-aş putea spune nimic. Ţin minte că acei bărbaţi care încetau să discute atunci când mă apropiam de ei alcătuiau un grup sumbru, îmbrăcaţi în hanorace mari şi umflate, cu şepci de baseball pe cap.

— Ţi-ai rezolvat problema cu nevasta, amice? Apropo, lumea îmi spune Căpitanul.

Cred că aţipisem, pentru că în momentul când am ridicat capul, m-am trezit privind drept în ochii albaştri, măriţi de ochelari, ai lui Maxie, care se lăsase pe vine, ca un arab, alături de mine. Mi-am recăpătat pe dată vioiciunea. De câte ori nu-l ascultasem pe fratele Michael desfătându-mă cu faptele vitejeşti de arme ale colonelului T.E. Lawrence şi ale altor măreţi englezi în cursul unor războaie! După ce fusese atins de bagheta unui magician, interiorul avionului nostru se transformase într-un cort de nomazi arabi. Plasa de deasupra capului devenise acoperiş din piele de capră. În imaginaţia mea, stelele deşertului licăreau printre găurile plasei.

— Soţia e bine şi treburile s-au rezolvat, mulţumesc, Căpitane, i-am răspuns imitându-i stilul energic. În privinţa asta, nu mai există probleme, sunt încântat s-o spun.

— Şi ce s-a întâmplat cu acel amic bolnav?

— A, a murit, săracul, i-am răspuns cu o detaşare care a egalat-o pe a lui.

— Sărmanul om! Cu toate astea, nu are rost să stai în coada turmei dacă ţi-a bătut ceasul. Îl admiri pe Napoleon?

— A, nu tocmai, i-am răspuns, nedorind să recunosc faptul că toate cunoştinţele mele în materie de istorie se opriseră deocamdată la *Cromwell, conducător al oamenilor.*

— Când a ajuns la Borodino, uitase deja de ce bătuse atâta cale până acolo. A mărşăluit ca un somnambul până la Smolensk, era dement când a ajuns la Borodino, terminat la patruzeci de ani. Nu se putea nici pişa, nici gândi logic. Asta îmi mai oferă trei ani. Tu câţi ani ai?

— Eu, douăzeci şi doi, i-am răspuns, mirându-mă în sinea mea că un om care nu ştia franceză aproape deloc îl luase pe Napoleon drept model de viaţă.

— Treaba o să meargă iute. Ţi-a spus Anderson? Apoi, fără să aştepte răspunsul meu, a continuat: Mergem până acolo, discutăm cu nişte congolezi, încheiem o înţelegere cu ei, îi facem să semneze un contract şi o ştergem. Trebuie să stăm printre ei maximum şase ore. Fiecare dintre ei a zis „da”, separat, iar acum trebuie să-i facem să spună „da” în faţa celorlalţi. Oficial, ei sunt alte persoane, şi aşa vor rămâne până când ceasul va bate de miezul nopţii. Ai priceput?

— Priceput, Căpitane.

— Asta e prima ta misiune de genul ăsta, corect?

— Din păcate, da. Mă aleg cu botezul prin foc, aşa s-ar putea spune, am recunoscut eu, însoţindu-mi vorbele cu un zâmbet mâhnit pentru a arăta că eram conştient de lipsurile mele. Şi, incapabil să-mi înfrânez curiozitatea, am continuat: Bănuiesc că nu eşti dispus să-mi spui unde mergem, adevărat, domnule?

— O insuliţă din nord, unde n-o să ne tulbure nimeni. Cu cât ştii mai puţine acum, cu atât mai bine o să dormi mai târziu. Apoi şi-a îngăduit o clipă de relaxare. De fiecare dată e la fel în cazul unor treburi ca asta. Întâi „Grăbeşte-te şi aşteaptă”, iar după aceea „Unde dracu’ eşti?” Iar curând te trezeşti cu încă zece căcăcioşi în cursă, oamenii tăi sunt împrăştiaţi în toată lumea şi descoperi că ai făcut şi o pană de cauciuc.

Privirea lui neastâmpărată a zăbovit asupra unei coloane alcătuite din cutii de forma unor valize, vopsite în negru, de dimensiuni uniforme, ancorate de o grindă aflată alături de uşa cabinei. La baza lor, ghemuit pe salteaua lui ca un viţel nou-născut, stătea un bărbat nu mai mare decât un pitic, purtând o şapcă moale din pânză şi o vestă tricotată, care, după toate probabilităţile, dormea la fel de profund ca şi ceilalţi camarazi ai lui.

— Spider*, funcţionează* vreunul dintre gunoaiele alea? a întrebat Maxie, ridicând glasul, pentru a fi auzit de omul aflat în cealaltă parte a fuzelajului.

Micuţul bărbat, căruia Maxie abia i se adresase, a sărit în picioare ca un adevărat acrobat şi a luat foarte comic poziţia de drepţi înaintea noastră.

— Nu cred, Căpitane! O grămadă de porcării vechi, după cum arată, a răspuns el binedispus, cu un glas în ale cărui intonaţii urechea mea de interpret a identificat originea velşă. După numai douăsprezece ore la dispoziţie ca să le cârpim, la ce te aştepţi?

— Şi ce avem de mâncare?

— Ei, Căpitane, dacă tot ai întrebat, un donator anonim ne-a trimis acest coş de la Fortnum. Sau cred eu că este anonim, pentru că, oriunde te-ai uita, nu vezi numele expeditorului, nici măcar o carte de vizită, acolo.

— Şi înăuntru e ceva?

— Nu mare lucru. O şuncă de York, mi se pare. Cam un kil de pateu de gâscă. Apoi câteva bucăţi de somon afumat, friptură de vită, biscuiţi cu brânză Cedar, câteva sticle de şampanie de dimensiuni extra. Nimic care să-ţi stârnească pofta, serios! Mă gândeam să o trimitem înapoi.

— O să facem asta la întoarcere, a spus Maxie poruncitor, întrerupându-l. Ce altceva mai e în meniu?

— Mâncare chinezească, chow mein. Cea mai bună de la Luton. Acum cred că s-a răcit şi e numai bună.

— S-o împărţi cum se cuvine, Spider. Şi salută-l pe specialistul în limbi. Îl cheamă Brian. L-am împrumutat de la Chat Room.

— A, de la Chat Room? Ei, asta mă surprinde, recunosc. De la galerele domnului Anderson. Încă mai cântă baritonal? Nu l-au castrat?

Spider, aşa cum îmi fusese prezentat, mi-a surâs din ochii ca nişte nasturi negri folosiţi la jucării, iar eu i-am întors zâmbetul, încrezător că îmi mai făcusem un prieten în marea noastră aventură.

— Şi te pricepi şi la armament şi la chestii militare, sper, a zis Maxie, scoţând din cutia pentru masca de gaze un bidon vechi din metal, îmbrăcat în pânză kaki, şi un pachet de biscuiţi Bath Oliver. Ulterior, am aflat că în bidon avea apă minerală Malvern.

— Ce treburi militare avem în vedere, Căpitane? am contraatacat.

Porţia mea de chow mein era rece şi lipicioasă, dar m-am hotărât să nu mă dau bătut.

— Armament, artilerie, putere de foc, calibru, toate chestiile astea, a zis el, muşcând din biscuit.

L-am asigurat că, datorită experienţei căpătate la Chat Room, mă familiarizasem cu o serie de termeni tehnici şi militari.

— Se întâmplă însă ca, atunci când nu există un echivalent în dialectul regional, vorbitorii să îl împrumute din cea mai apropiată limbă colonială, am adăugat eu, intrându-mi în pâine. Cum se întâmplă în cazul congolezilor, ceea ce înseamnă, în mod firesc, franceza. Apoi, incapabil să mă stăpânesc, am continuat: Dar dacă e vorba despre cei care au studiat în Rwanda ori în Uganda, o să apelăm la engleză, unde există împrumuturi, precum *Mag* sau *ambuscadă* sau *grenadă reactivă.*

Maxie s-a arătat interesat doar din politeţe.

— Înseamnă că un munyamulenge care stă de vorbă cu un bembe ar vorbi despre o *armă semiautomată,* nu?

— Da, presupunând că reuşesc să comunice unul cu celălalt, i-am răspuns, dornic să-mi demonstrez priceperea de expert.

— Şi ce vrea să-nsemne asta, tinere?

— Păi, de exemplu, un bembe ar putea vorbi kinyarwanda, dar probabil că nu ar reuşi să facă o legătură perfectă cu kinyamulenge.

— Şi atunci ce fac oamenii ăştia? a întrebat el, ştergându-se la gură cu dosul palmei.

— În principiu, vor trebui să găsească un cuvânt comun acestor limbi. Fiecare îl va înţelege pe celălalt, până la un punct, dar nu integral.

— Şi după aceea?

— Ar putea amesteca puţină swahili cu puţină franceză. Depinde ce limbă ştiu.

— Asta, dacă nu te au pe tine la dispoziţie, adevărat? Tu le ştii şi le vorbeşti pe toate.

— Da, în acest caz, da, i-am răspuns cu modestie. Nu aş impune o anumită limbă. Aş aştepta să văd de ce este nevoie.

— Altfel spus, orice limbă ar vorbi ei, noi o vorbim şi mai bine. Corect? Bravo nouă, a gândit el cu voce tare. Dar era clar din tonul său că nu era atât de satisfăcut cum sugerau vorbele lui. Întrebarea este: chiar trebuie să le spunem totul? Poate c-ar trebui să păstrăm ceva în mânecă. Să ne ţinem armele secrete doar pentru noi.

Arme secrete? Ce arme? Se referea oare la priceperea mea în chestiuni militare? Cu precauţie, mi-am exprimat nedumerirea.

— Armele *tale* secrete, pentru numele lui Dumnezeu! Mă refeream la arsenalul tău de limbi. Orice copil ştie că un soldat bun nu-şi prezintă punctele forte în faţa inamicului. La fel o să procedăm şi cu limbile astea. Le ştim şi nu spunem nimic despre asta până în momentul când avem nevoie să ne arătăm ştiinţa, şi atunci le scoatem la bătaie. E la mintea cocoşului.

Începeam să descopăr că Maxie poseda o putere vrăjită care era periculoasă şi ademenitoare. O parte a acestei magii te făcea să simţi că planul cel mai nebunesc al lui era cel firesc, chiar dacă mai trebuia să descoperi ce presupunea acel plan.

— Ia încearcă să te gândeşti la ceva interesant, mi-a sugerat el, oferindu-mi un compromis care să satisfacă standardele mele extrem de riguroase. Ce-ar fi să le spunem că vorbeşti engleză, franceză şi swahili, şi cu asta, basta? E mai mult decât ştie oricine. Şi păstrăm limbile acelea mai mărunte pentru noi. Cum te coafează ideea asta? Asta e o provocare de alt gen pentru tine. Ceva nou.

Dacă înţelesesem corect, ideea nu mă coafa în niciun fel, dar răspunsul meu n-a adus în discuţie acest lucru.

— În ce *context*, Căpitane, în ce *condiţii* putem afirma asta? Sau, mai exact, în ce condiţii *nu* putem afirma asta, am adăugat, arborând ceea ce am sperat că era un surâs înţelept. N-aş vrea să fiu pedant, dar cui îi vom comunica asta?

— Tuturor. Întregii adunări. În interesul operaţiunii. Ca să ajutăm la desfăşurarea conferinţei. Ascultă. A făcut una dintre acele pauze tipice profesioniştilor când încearcă să explice ceva unui ţărănoi. De-a

lungul vremii, trebuie să recunosc, m-am făcut şi eu vinovat de acelaşi păcat. Uite, avem doi Sinclair – a zis el, întinzându-şi palmele în faţă, câte una pentru fiecare ipostază a mea –, Sinclair *de deasupra* liniei de plutire – şi a ridicat palma stângă – şi Sinclair *de sub* linia de plutire – şi şi-a lăsat mâna să-i cadă în poală. Deasupra apei, vârful aisbergului, tu vorbeşti doar franceză şi doar varietăţi de swahili. Plus engleza cu prietenii tăi, evident. Ceea ce este absolut suficient pentru orice interpret de pe la mijlocul listei. M-ai priceput?

— Până aici, am priceput, Căpitane, am afirmat, străduindu-mă să evit orice manifestare de entuziasm.

— Iar *dedesubt* – acum priveam în jos, la palma lui dreaptă –, restul de nouă zecimi din aisberg, ceea ce reprezintă celelalte limbi pe care le vorbeşti. Poţi juca rolul ăsta, nu? Nu-i deloc greu dacă te controlezi puţin.

Retrăgându-şi mâna, s-a tratat cu încă un biscuit, aşteptând în acest răstimp ca eu să mă dumiresc.

— Cu toate astea, nu cred că am înţeles *perfect,* Căpitane, am spus eu.

— Nu fi târfă, Sinclair, că pricepi prea bine! E al dracu' de simplu! Eu intru în sala de conferinţe. Te prezint. Şi chiar a făcut-o, într-o franceză supărătoare, vreme în care a şi mestecat biscuitul: *„Je vous présente Monsieur Sinclair, notre interprète distingué. Il parle anglais, français et swahili". Ş*i om te-am făcut. Oricine se scapă în altă limbă în prezenţa ta, te faci că nu pricepi. În ciuda eforturilor mele, expresia de pe faţa mea nu era pe placul lui. Omule, pentru numele lui Dumnezeu! Doar nu-i mare scofală să faci pe prostul. Oamenii fac asta în fiecare zi fără niciun efort. Asta fiindcă su*nt proşti*. Ei bine, tu nu eşti. Eşti sclipitor. Păi atunci*, fii* sclipitor. Pentru un tânăr capabil ca tine, e apă de ploaie.

— Bun, dar când o să mă slujesc de *celelalte* limbi, Căpitane? Cele care există sub linia de plutire, am insistat eu.

„Limbile de care sunt cel mai mândru, am gândit. Limbile care mă deosebesc de liota de interpreţi. Limbile care, după părerea mea, nu sunt deloc sub linia de plutire, ci plutesc foarte semeţe. Limbile cu care, dacă aţi fi în locul meu, v-aţi făli ca să vă ştie toată lumea."

— Când ţi se va cere, doar atunci. Trebuie să respecţi dumnezeieşte ordinele. Partea întâi azi, partea a doua dimineaţa, imediat ce primim confirmarea că treaba are loc. Apoi, spre uşurarea mea, a apărut şi unul dintre rarele lui zâmbete, cel pentru care merita să traversezi şi deşertul. Tu eşti arma noastră secretă, Sinclair. Steaua circului, şi te rog să nu uiţi asta. De câte ori în viaţă i se oferă cuiva şansa de a da istoriei un mic impuls?

— O dată-n viaţă, dacă e norocos, l-am imitat eu cu fidelitate.

— Norocul e sinonim cu destinul, m-a corectat Maxie, iar ochii lui

identici cu ai lui Bogey au căpătat o strălucire mistică. Ori ţi-l faci singur, ori ţi-l fac alţii cum vor. Nu avem de-a face cu un exerciţiu de instruire pentru ei. Încercăm să introducem democraţia cu puşca în Congo de Est. Dacă ne mişcăm cum trebuie, le dăm conducătorii potriviţi şi toată regiunea Kivu se va grăbi să vină în sprijinul lor.

Ameţisem din cauza acestei prime întrezăriri a măreţei lui viziuni, iar următoarele cuvinte pe care le-a rostit ne-au mers, mie şi lui Hannah, drept la inimă.

— Cel mai mare păcat comis de marii jucători din Congo până acum a fost indiferenţa, corect?

— Corect, m-am grăbit să-l aprob din tot sufletul.

— Intervii dacă poţi câştiga repede nişte bani, iar după aceea, înainte de izbucnirea crizei, şterge-o cât de iute poţi. Corect?

— Corect.

— Ţara se află într-un soi de stază. Un guvern inutil, oamenii stau şi aşteaptă alegerile care pot avea loc sau nu. Iar dacă *au loc,* este posibil să împingă ţara într-o situaţie şi mai gravă decât până atunci. Prin urmare, există un vid de putere. Adevărat?

— Adevărat, l-am imitat îndatoritor.

— Iar noi încercăm să-l umplem. Înainte de a interveni alţi şmecheri. Pentru că toţi s-au vârât în chestia asta: yankeii, chinezii, francezii, companiile multinaţionale, tot neamul. Încearcă să se infiltreze înainte de alegeri. Dacă intervenim, *acolo* rămânem. Iar de data asta, Congo va trebui să devină fericitul câştigător.

Am încercat încă o dată să-mi exprim aprecierea faţă de cele spuse de el, însă m-a ignorat.

— Congo sângerează de moarte de câteva secole, a urmat el, pierdut în gânduri. Jefuit de neguţătorii arabi de sclavi, batjocorit de alte popoare africane, de Naţiunile Unite, de CIA, de creştini, de belgieni, de francezi, de britanici, de rwandezi, de companiile de exploatare a diamantelor, a aurului, a resurselor minerale, de jumătate din profitorii politici şi economici, de propriul guvern de la Kinshasa şi, din clipă în clipă, are să fie violat şi de marile companii petroliere. Ar fi vremea să mai şi respire niţel, iar noi vom fi aceia care le vom oferi prilejul.

Ochii lui vioi se îndreptaseră spre *monsieur* Jasper, aflat la celălalt capăt al avionului, ţinând un braţ în sus, aşa cum fac şi casieriţele de la minimarketul din Battersea când rămân fără monede pentru a da restul.

— Partea a doua a ordinelor pentru tine, mâine, m-a anunţat el şi, înşfăcându-şi cutia măştii de gaze, a pornit spre Jasper.

Când te afli sub vraja lui Maxie, creierul pare să-ţi fie anesteziat. Tot ce rostise constituise o adevărată muzică pentru urechea mea

biculturală. Însă, după ce mi-am revenit, am început să aud voci mai puţin supuse decât a mea, care se făceau auzite, în ciuda zumzetului neregulat al motoarelor avionului.

Spusesem: „Corect”. Spusesem cumva „da”?

Oricum, nu spusesem „nu”, aşa că probabil rostisem într-un fel şi „da”.

Bine, dar „da” în ce sens?

Când îmi făcuse prezentarea fişei de post, oare mă informase domnul Anderson că funcţia presupunea să devin un aisberg lingvistic cu nouă zecimi din cunoştinţele mele sub linia de plutire? Nu făcuse asta. Spusese că îmi oferea puţină acţiune şi că mă trimitea pe un teren unde voi deveni o minciună vie şi nu adevărul Bibliei în care fuseserăm crescuţi amândoi. De linii de plutire şi de schizofrenie controlată nu suflase nicio vorbă.

„Nu fi târfă, Sinclair, era al dracu’ de simplu”. Cum să fie simplu, Căpitane? E uşor să te prefaci că auzi ceva ce n-ai auzit de fapt, e relativ simplu, recunosc. Oamenii fac asta în fiecare zi şi nu se bagă de seamă. Să pretinzi că nu ai auzit ceva, când de fapt ai auzit clar este, pe de altă parte, după părerea mea, opusul lui simplu. Orice interpret de clasă va reacţiona fără întârziere. El este instruit să sară în ajutor. Aude, face saltul, iar restul e artă. De acord, înţeleg: la momentul potrivit, trebuie să mai şi gândească. Dar talentul rezidă în reacţia instantanee, nu în rumegarea înţelesului.

Încă meditam la aceste aspecte de fineţe, când unul din piloţii neraşi a răcnit la noi să ne ţinem bine. Parcă lovit de un foc de mitraliere, avionul s-a chircit, s-a crispat încă o dată, după care, cu vuiet mare, a tresăltat până s-a oprit. Uşa avionului s-a deschis cu un bufnet, iar năvala unui curent de aer rece m-a făcut să fiu recunoscător pentru că purtam sacoul acela de lână. Căpitanul a fost primul care a dispărut în gol; l-a urmat Benny cu trusa lui, urmat de *monsieur* Jasper şi de geanta lui diplomat. La îndemnul lui Anton, am coborât după ei, ţinând geanta cu lucruri de schimb în faţă. După ce am aterizat pe pământul moale, am inhalat mirosul mării la reflux. Două perechi de faruri se îndreptau spre noi tresăltând pe denivelările câmpiei. Întâi, un camion cu şenile în locul roţilor din spate a tras lângă avion, apoi a sosit şi un microbuz. Benny l-a împins pe Jasper după mine. În spatele nostru, în umbra avionului, bărbaţii îmbrăcaţi cu hanorace au încărcat cutiile negre în camion. Şoferiţa noastră era o versiune mai vârstnică a lui Bridget, purtând o eşarfă pe cap şi o jachetă căptuşită cu blană. Drumul cu făgaşe şi cu gropi nu avea marcaje şi nici semne de circulaţie. Se mergea pe stânga ori pe dreapta? În lumina sărăcăcioasă a farurilor lăsate pe faza scurtă, am văzut oi fără naţionalitate privind la noi de pe marginea drumului. Am urcat o colină şi tocmai coboram, când, din cerul fără stele, spre noi s-

au năpustit cei doi stâlpi din granit ai unei porţi. Am trecut hurducăindu-ne peste un drum pentru vite, am ocolit un pâlc de pini şi ne-am oprit într-o curte pavată cu piatră şi înconjurată de ziduri înalte.

Coloanele şi liniile acoperişurilor au rămas ascunse în întuneric. În şir indian, am urmat-o pe şoferiţă către o verandă slab luminată, înaltă de aproape şase metri. Ne-au întâmpinat rânduri de cizme de ploaie, având mărimile scrise pe laturi cu vopsea albă. Cele măsura 40 aveau şnururi trase prin ele, ca pe continent. Erau aşezate în ordinea crescătoare a mărimii. Tălpici de iarnă antice, semănând cu rachete de tenis încrucişate erau fixate pe perete. Să le fi purtat scoţienii? Suedezii? Nordicii? Danezii? Ori gazda noastră colecţiona diverse lucruri nordice? „O insuliţă din nord, unde n-o să ne tulbure nimeni." Cu cât mai puţine ştiam, cu atât mai bine aveam să dormim. Şoferiţa noastră se afla tot în faţă. Un ecuson de pe gulerul ei de blană ne anunţa că o chema Gladys. Am intrat tropăind în holul mare cu căpriori. De acolo porneau coridoare în toate direcţiile. O a doua femeie, mereu zâmbitoare, cu un ecuson inscripţionat „Janet", i-a îndrumat pe membrii echipei încotro avea fiecare treabă. La ordinul acestei Janet, m-am aşezat pe un scăunel brodat.

O pendulă cu picior era potrivită să indice ora britanică. Trecuseră şase ore de când mă despărţisem de Hannah. Cinci, de când o părăsisem pe Penelope. Patru şi jumătate de când plecasem de la domnul Anderson. Două, de când ieşisem din Luton. Jumătate de oră, de când Maxie îmi spusese că era mai bine să păstrez limbile sub linia de plutire. Urcând după el o scară în spirală, m-am convins că eram pe cale să primesc o pedeapsă binemeritată din partea părintelui gardian al Sanctuarului.

— Te simţi bine aici, amice? m-a întrebat Anton, deschizând o uşă. Îţi mai este dor de nevastă şi de traiul de acasă?

— Nu tocmai, Anton. Simt doar puţină... speranţă, am spus eu, fără niciun rost.

— Da, situaţia este bună, eu aşa zic. Când se întâmplă minunea?

Dându-mi seama că abia dacă schimbasem vreo vorbă cu el de la încercarea mea eşuată de a vorbi la telefon cu Hannah, m-am gândit că era momentul potrivit să încerc o apropiere.

— Eşti căsătorit, Anton? l-am întrebat râzând, pentru că mi-am amintit de nevasta cu care el susţinea că nu vorbise de opt ani.

— Din când în când, şefu'. Cu întreruperi.

— Între misiuni, aşa e? am sugerat eu.

— Cam aşa ceva, şefu'. S-ar putea. Având în vedere situaţia.

Am încercat din nou.

— Şi atunci, ce faci în timpul liber? Când nu te ocupi cu chestii precum cele de astăzi, de exemplu?

— Tot felul de chestii, şefu'. Puţină închisoare, dacă am răbdare. Îmi place Cape Town. Nu închisoarea, ci litoralul. Îmi mai place câte-o fată pe ici, pe colo, păi cum, tuturor ne place, nu? Acum spune-ţi rugăciunea de seară, şefu'. Fiindcă mâine e o zi mare, iar dacă o dai în bară, am sfeclit-o cu toţii, iar Căpitanului nu i-ar plăcea asta, înţelegi?

— Iar tu eşti adjunctul lui, am sugerat, pe un aer admirativ. Iar treaba asta e destul de importantă.

— Să zicem că nu ai cum să fii Domnul Ştie-Tot şi că nu ai nevoie de cineva care să-ţi poarte de grijă.

— Anton, sunt un şmecher? l-am întrebat, uimindu-mă pe mine însumi.

— Şefu', dacă vrei părerea mea sinceră, având în vedere situaţia şi pleoapele grele de somn pe care abia le ţinem deschise, şi doamnele pe care le ţinem ascunse în mânecă, eu aş spune că toţi suntem ceva mai mult decât se vede, lucru pentru care ne descurcăm atât de bine la limbi străine.

Închizând uşa după el, m-am aşezat pe pat. M-am simţit cuprins de o oboseală binefăcătoare. Lepădând hainele de împrumut, m-am încredinţat braţelor primitoare ale lui Hannah. Dar nu înainte de a ridica receptorul telefonului de pe noptieră şi de a apăsa pe furcă de câteva ori, doar pentru a mă convinge că telefonul nu era conectat.

6

M-am trezit brusc îmbrăcat sumar, la obişnuita mea oră matinală, şi în virtutea obiceiului m-am întors pe partea dreaptă, pregătindu-mă să adopt poziţia „lingură” cu Penelope, doar ca să descopăr, nu pentru prima oară, că ea nu se întorsese încă din misiunea ei nocturnă. M-am trezit a doua oară şi, cu o circumspecţie sporită, având conştiinţa că stăteam în patul unei rubedenii albe decedate, a cărei faţă cu barbă, vizibilă printr-o ramă victoriană foarte încărcată, se încrunta la mine de deasupra şemineului. Într-un târziu, spre încântarea mea, m-am trezit a treia oară cu Hannah cuibărită în braţele mele, ceea ce mi-a permis să o informez, în ciuda prevederilor legii păstrării secretelor de stat, că participam la o misiune clandestină menită să aducă democraţia în Congo, motiv pentru care nu îi telefonasem.

Abia după aceea, văzând razele soarelui strecurându-se prin perdele, am reuşit să cercetez încăperea care mi se rezervase, care îmbina în mod armonios tradiţia cu modernitatea, incluzând o toaletă cu oglindă, dotată cu o maşină de scris electrică, pentru file tip A4, comodă şi dulap, plus presă pentru dunga pantalonilor, tavă pentru ceaiul de dimineaţă cu ceainic din plastic şi balansoar produs de atelierele Shaker. Aventurându-mă în baia alăturată, am fost încântat să fiu întâmpinat de atâta lux, precum bară încălzită pentru prosop, halat de baie, articole de duş, şampon, ulei de baie, beţişoare pentru urechi şi toate cele necesare, dar, deşi am căutat indicii privind locul în care mă aflam, efortul meu s-a dovedit zadarnic. Articolele de toaletă proveneau de la producători internaţionali, nu existau instrucţiuni privind evacuarea în caz de incendiu, liste cu lenjerie ori chibrituri din partea casei, nici mesaje de bun venit din partea vreunui manager cu nume ciudat şi cu semnătura acestuia pe care să nu o poţi descifra şi nici vreo Biblie în altă limbă.

După ce am făcut duş şi m-am înfăşurat în halat, m-a aşezat la fereastra dormitorului şi am privit printre gratiile ei către personajul din faţa mea. Primul lucru pe care l-am remarcat a fost o bufniţă de culoarea mierii, cu aripile desfăcute larg, stând nemişcată, cu excepţia penelor din vârfurile aripilor. Văzând-o, mi s-a umplut inima de bucurie, însă păsările nu te ajută prea mult atunci când vrei să

descoperi unde eşti. Spre stânga şi spre dreapta se întindeau dealuri cu păşuni de culoare oliv, iar între ele, marea argintie. La orizont am perceput umbra unui vas-container îndreptându-se spre nu ştiu ce port; iar mai aproape de ţărm, un grup de mici vase pescăreşti urmărite de pescăruşi, dar, oricât de tare mi-am încordat privirea, nu am putut distinge steagurile de la pupa. Nu se vedea niciun drum, cu excepţia celui şerpuitor pe care mersesem în seara trecută. Aerodromul nu se zărea şi am căutat în zadar mâneca de vânt ori vreo antenă care să-l dea de gol. Judecând după soare, am dedus că dormitorul era orientat spre nord şi, după frunzişul pomişorilor de la marginea apei, că vântul predominant bătea dinspre vest. În apropiere se ridica o movilă înierbată, deasupra căreia se afla un chioşc sau o casă de vară în stilul secolului al XIX-lea, iar spre est de această construcţie, o capelă în ruine şi un cimitir, într-un colţ al căruia se înălţa ceva care arăta ca o cruce celtă, dar putea fi la fel de bine vreun monument închinat cuiva căzut în război ori dedicat unei rude de vază.

Îndreptându-mi din nou atenţia către chioşc, am rămas surprins să observ silueta unui bărbat cocoţată pe o scară desfăcută. O clipă mai devreme nu fusese acolo, deci trebuie să fi apărut de după un stâlp. Pe pământ, alături de el, se găsea o cutie neagră asemănătoare celor care ne însoţiseră în avion. Cum capacul era ridicat înspre mine, conţinutul cutiei mi-a rămas necunoscut. Omul repara ceva? Ce anume? Şi de ce, m-am întrebat, la o oră atât de matinală?

Plin de curiozitate, am mai observat doi bărbaţi care desfăşurau şi ei o activitate misterioasă: unul era în genunchi, lângă o conductă de apă sau un punct de acces, iar celălalt se căţăra pe un stâlp de telegraf, o îndeletnicire pentru care părea să nu aibă nevoie de frânghie ori de scară, punându-l pe antrenorul personal al lui Penelope, care se crede Tarzan, la respect. Iar acest al doilea bărbat, mi-am dat seama imediat, îmi era cunoscut, nu doar din vedere; îi ştiam chiar şi numele. Până să ajungă în vârful stâlpului, l-am identificat în persoana noului şi volubilului meu amic de origine velşă, Spider, şef de echipă şi veteran al vestitei Chat Room.

Mi-am făcut planul pe dată. Sub pretextul unei plimbări de dimineaţă, înainte de micul dejun, voi intra în vorbă cu Spider, iar după aceea o să caut să citesc inscripţiile de pe pietrele funerare din cimitir, cu scopul de a stabili limba localnicilor şi implicit a locului în care mă găseam. Îmbrăcând pantalonii mei cenuşii ca de penitenţă şi sacoul din lână şi luând în mână pantofii incomozi, am şters-o pe scara principală, către veranda din faţă. Încercând uşa, am constatat că era încuiată, la fel ca toate uşile şi ferestrele alăturate pe care le-am încercat. Dar asta nu era tot. Pe geam, am zărit nu mai puţin de trei bărbaţi îmbrăcaţi cu hanorace stând de pază în jurul casei.

Ajuns în acest punct, trebuie să mărturisesc că am simţit din nou o senzaţie de anxietate cu privire la cerinţele profesionale pe care mi le propusese Maxie, senzaţie care, în ciuda hotărârii mele de a deveni un actor în marea piesă pe care o jucam toţi, îmi chinuise somnul întreaga noapte. Exact în acele clipe mi-am amintit ce visasem. Înotam cu un tub de respirat, la o adâncime cu care nu eram obişnuit, iar nivelul apei creştea constant în masca mea. Dacă nu m-aş fi trezit, apa ar fi umplut tot acel spaţiu al măştii şi m-aş fi înecat. Drept urmare, ca să mă gândesc la altceva, dar şi pentru a scăpa de gândurile negative, am decis să fac un tur de recunoaştere al încăperilor de la parter, cu scopul suplimentar de a mă familiariza cu scena calvarului care mă aştepta.

Confirmându-mi bănuiala privind funcţia ei originală de cămin al unei familii, casa avea în partea dinspre grădină camere de primire, fiecare dotată cu ferestre-uşă ce dădeau spre o terasă cu iarbă care urca, cu ajutorul unei scări largi, până la chioşcul cu piloni din vârful colinei. Uitându-mă cu atenţie ca să nu dau de vreun om îmbrăcat în hanorac, am împins cu precauţie uşa primei camere şi m-am trezit într-o bibliotecă elegantă decorată într-un albastru amintind de porţelanurile Wedgwood, găzduind corpuri de bibliotecă din mahon cu uşi de sticlă. În speranţa că tomurile dinăuntru mi-ar putea da vreun indiciu privind identitatea proprietarului, mi-am lipit fruntea de geam şi am trecut în revistă titlurile, dar am rămas dezamăgit când m-am trezit confruntat cu seturi uniforme ale scrierilor marilor autori ai lumii, fiecare în limba sa originală: Dickens în engleză, Balzac în franceză, Goethe în germană şi Dante în italiană. Când am încercat să deschid uşile, în speranţa că voi găsi vreo plachetă ori vreo inscripţie, am descoperit că erau încuiate, atât sus, cât şi jos.

După bibliotecă urma o sală de biliard, lambrisată. Masa, pe care am apreciat-o ca fiind măsura trei sferturi, nu avea buzunare, ceea ce o plasa în categoria continentală sau franceză, în vreme ce tabela de scor din mahon era produsă de Burroughes din Londra. Cea de-a treia încăpere era un salon impozant, înzestrat cu oglinzi aurite şi cu un ceas din bronz aurit, care nu arăta nici ora britanică, nici pe cea continentală, ci rămăsese blocat cu îndârjire la ora douăsprezece. Un dulap cu mânere de alamă şi cu blatul din marmură oferea o diversitate apetisantă de reviste, care începea cu franţuzeasca *Marie Claire,* trecea prin *Tatler* şi se încheia cu *Du* din Elveţia. În timp ce examinam aceste reviste am auzit o înjurătură înfundată din camera alăturată, a patra din şir. Uşa de trecere era întredeschisă. Alunecând tăcut pe podeaua lustruită, am păşit înăuntru. Intrasem într-o sală de jocuri. În centru se găsea o masă ovală, acoperită cu postav verde. În jurul acesteia erau aranjate, pentru jucătorii de cărţi, opt scaune având braţe late din lemn. La capătul cel mai îndepărtat, cu spatele

drept, stătea *monsieur* Jasper în faţa unui computer, fără să aibă bereta pe cap, tastând doar cu două degete. Pe faţa lui lungă se vedea miriştea crescută peste noapte, de culoarea ghimbirului, care îi dădea un aer de mare detectiv.

— De ce mă spionezi? m-a întrebat într-un târziu, în franceză.

— Nu te spionez.

— Atunci de ce nu ai pantofii în picioare?

— Fiindcă nu mi se potrivesc.

— I-ai furat?

— Împrumutat.

— Eşti marocan?

— Britanic.

— Şi-atunci de ce vorbeşti franceză ca un *pied noir*[10]*?*

— Am crescut în Africa Ecuatorială. Tatăl meu a fost inginer, i-am răspuns înţepat, fără să mă înjosesc comentând părerea lui despre cunoştinţele mele de franceză. Tu cine eşti?

— Vin din Besançon. Sunt un notar provincial din Franţa, care are activităţi în anumite domenii tehnice de jurisprudenţă internaţională. Sunt expert în legea fiscului din Franţa şi din Elveţia. Am un contract cu Universitatea Besançon, unde ţin prelegeri despre farmecul companiilor offshore. Sunt angajat ca avocat unic al unui anumit sindicat anonim. Acum eşti mulţumit?

Dezarmat de prezentarea atât de largă, aş fi fost dispus să corectez versiunea fictivă pe care o prezentasem mai devreme în ceea ce mă privea, dar spiritul de prevedere a avut câştig de cauză.

— Dacă ai o activitate atât de modestă, cum se face că ai primit un caz atât de important ca ăsta? l-am întrebat.

— Pentru că sunt curat, respectabil, cadru didactic într-o universitate şi mă ocup doar de legea civilă. Nu reprezint traficanţi de droguri şi nici infractori. Cei de la Interpol n-au auzit de mine, lucrez strict în domeniul în care sunt expert. Doreşti să înfiinţezi un holding în Martinica, înmatriculat în Elveţia şi deţinut de o fundaţie anonimă din Liechtenstein care să fie în proprietatea ta?

Am râs cu un aer de regret.

— Vrei să suferi un faliment nedureros pe cheltuiala contribuabilului francez?

Am clătinat iarăşi din cap.

— Atunci poate-mi explici şi mie cum funcţionează acest blestemat de computer anglo-saxon! Întâi mi-au interzis să-mi aduc laptopul. Apoi îmi dau unul fără manual de utilizare, fără accente în franceză, fără logică, fără...

Cum lista lipsurilor părea să devină prea lungă, a ridicat exasperat din umeri.

— Lucrurile pe care le ai de făcut te ţin treaz toată noaptea? l-am

întrebat, observând teancurile de hârtii şi ceştile goale de cafea împrăştiate în jurul lui.

Cu un suspin, şi-a lăsat corpul longilin şi slăbănog să cadă înapoi pe scaunul de jucător de cărţi.

— Concesii. Concesii făcute cu laşitate la diferite ore din noapte. „De ce dai înapoi în faţa acestor bandiţi? îi întreb eu. De ce nu le spui să se ducă dracului?”

„De cine întreabă?” m-am mirat eu în tăcere. Ştiam însă că trebuia să fiu precaut, ca să nu întrerup torentul de vorbe.

— „Jasper, îmi zic ei. Nu ne putem permite să pierdem acest contract vital. Timpul e preţios. Nu suntem singurii care participăm la cursa asta.”

— Aşadar, redactezi *contractul,* am exclamat eu, reamintindu-mi că Maxie declarase că scopul acelei misiuni era încheierea unui contract. Doamne, Dumnezeule! Păi asta-i o mare răspundere, trebuie să recunosc! E o chestiune complicată? Cred că da.

Întrebarea mea, deşi menită să măgulească, a stârnit un uşor pufnet dispreţuitor.

— Nu este complicat, pentru că l-am redactat cu luciditate. E pur teoretic şi nu se poate pune în aplicare.

— Dar câte părţi semnatare sunt?

— Trei. Nu ştim cine sunt acestea, dar ele ştiu. Contractul nu are nume, el cuprinde situaţii ipotetice nespecificate. *Dacă* se întâmplă ceva, atunci *probabil* că se întâmplă şi altceva. Dacă nu...

A urmat încă o ridicare din umeri.

Cu băgare de seamă, mi-am făcut curaj să-l provoc.

— Dar dacă acest contract nu are nume, iar situaţiile ipotetice rămân nespecificate şi este oricum inaplicabil, cum se mai poate numi contract?

Pe faţa lui osoasă a apărut un zâmbet de superioritate.

— Pentru că acest contract nu este doar ipotetic, ci şi agricol.

— Agricol *în mod ipotetic?*

Zâmbetul mi-a confirmat că aşa stăteau lucrurile.

— Cum se poate aşa ceva? Un contract trebuie să fie *ori* agricol, *ori* ipotetic. Nu poţi vorbi de o vacă *ipotetică,* nu?

Îndreptându-se ca un arc în scaun, *monsieur* Jasper şi-a aşezat palmele lipite de postavul verde al mesei şi m-a învrednicit cu genul de încruntare dispreţuitoare pe care avocaţii o păstrează pentru clienţii lor cei mai săraci.

— Atunci răspunde-mi, te rog, la următoarea întrebare, mi-a sugerat el. Dacă un contract se referă la fiinţe umane – dar se referă la acele fiinţe umane *nu* ca la fiinţe umane, ci ca la *vaci* –, mai este contractul *ipotetic,* sau este *agricol?*

M-am arătat îndeajuns de înţelept să îi cedez acel punct.

— Deci, despre ce ipoteză vorbim în *acest* caz, de pildă?
— Ipoteza este un *eveniment.*
— Ce fel de eveniment?
— Nespecificat. Poate fi şi un deces. Degetul lui osos m-a împuns prevenitor, ca nu cumva să declanşez tragedia. Poate e o inundaţie ori o căsătorie, ori un act al lui Dumnezeu sau uman. Poate este *respectarea* ori *nerespectarea* unei clauze de către una dintre părţi. Nu se specifică. *Monsieur* Jasper avea cuvântul şi nimeni nu-l putea întrerupe. Se ştie doar că, în *eventualitatea* în care acest eveniment nespecificat se produce, anumite termene şi condiţii intră în vigoare, se vor cumpăra şi vinde anumite materiale agricole, se vor acorda anumite drepturi agricole şi se vor acumula pe numele unor anumite persoane nemenţionate anumite profituri agricole. Dar *numai* în eventualitatea producerii acelui eveniment.
— Cum a ajuns acest sindicat anonim până la tine?! am exclamat eu. Pentru că, în ciuda priceperii tale, stai ascuns undeva la Besançon, ţinându-ţi cunoştinţele sub oboroc...
Nu a avut nevoie de altă încurajare.
— În urmă cu un an, am negociat multe cabane în regim timeshare în Valencia. M-am descurcat extraordinar, a fost contractul carierei mele. Cabanele nu au mai ajuns să fie construite, însă predarea lor nu intra în răspunderea mea. Clientul meu era o companie de proprietăţi imobiliare cu sediul offshore, acum intrată în faliment, înmatriculată în Channel Islands.
Am făcut imediat una dintre sclipitoarele mele conexiuni. *Timeshare în Valencia.* Nu acesta era scandalul care îl adusese pe lordul Brinkley pe prima pagină a ziarului la care lucrează Penelope? Ba da.

TĂRÂMUL FĂGĂDUINŢEI PROMIS DE UN PAIR A FOST O ÎNCHIPUIRE.

— Iar această companie mai face afaceri? l-am întrebat eu.
— Am avut onoarea de a o lichida personal. Compania nu mai există.
— Dar directorii ei, da.
Expresia de superioritate arogantă de pe faţa lui a înflorit de astă dată în toată splendoarea ei.
— Nu există, pentru că ei *nu au nume.* Dacă ar avea, ar exista. Dacă nu, sunt concepte abstracte. Însă ori se plictisise, ori socotea că depăşisem deja graniţa bunei-creşteri legale, pentru că şi-a trecut o palmă peste faţa nebărbierită, după care s-a uitat la mine de parcă nu m-ar mai fi văzut până în acea clipă. Tu cine eşti? Ce faci aici, în gaura asta de şobolani?
— Sunt interpretul conferinţei.
— În ce limbi?

— În swahili, în franceză şi în engleză, i-am răspuns cu oarecare rezervă, de parcă nivelul apei îmi inundase din nou masca de scufundător.

— Şi cu cât te plătesc ăştia?

— Cred că n-ar trebui să spun. Dar vanitatea mi-a venit de hac, lucru ce mi se întâmplă câteodată. Omul încercase să mă domine îndeajuns. Venise vremea să-mi arăt adevărata valoare. Cinci mii de dolari, am zis eu cu un aer degajat.

A ridicat repede capul, pe care şi-l ţinuse o vreme între palme.

— *Cinci?*

— Întocmai. Cinci. De ce?

— Nu lire sterline?

— Dolari. Doar ţi-am spus.

Nu-mi plăcea nicidecum zâmbetul lui triumfător.

— Mie îmi plătesc – şi a anunţat suma cu un accent nemilos – două… sute… de mii… de franci elveţieni. Şi ca să mă dărâme definitiv: în numerar. În bancnote de o sută. Nu mai mari.

Am rămas trăsnit. De ce ar primi Salvo, cel care stăpâneşte limbi rare, cunoştinţe pe care se vede silit să le ascundă, doar o fracţiune din onorariul unui notar francez oarecare? Indignarea mea mergea chiar mai departe, ajungând până în zilele de început, de chin, când domnul Osman de la Agenţia de traduceri legalizate WorldWide îmi lua cincizeci la sută din câştiguri. Cu toate astea, m-am abţinut. Am mimat indiferenţa. La o adică, el era un mare expert juridic. Iar eu, un interpret de duzină.

— Ştii cumva unde este situat locul ăsta blestemat în care ne aflăm? m-a întrebat el, în timp ce s-a apucat din nou de treabă.

Blestemat ori nu, habar nu aveam.

— Asta nu făcea parte din înţelegere. O să cer un onorariu suplimentar.

Gongul Sanctuarului ne chema la rugăciune. Până am ajuns la uşă, *monsieur* Jasper s-a apucat din nou să tasteze cu sârg. Era limpede din atitudinea lui că discuţia noastră nu avusese loc.

Îndrumat de zâmbăreaţă Janet către holul mare, am simţit pe dată că se întâmplase ceva cu echipa. Micul dejun de lux stabilit de ea, alcătuit din cârnăciori englezeşti, din şuncă din cea mai bună şi din ouă prăjite ademenise puţini doritori, majoritatea stând în grupuri, cu ochi mari cât cepele, destul de amărâţi. La o masă, Anton discuta în surdină cu doi oameni în hanorace, cu feţe la fel de întunecate; la altă masă, Benny, cu bărbia masivă în mâna la fel de masivă, se holba încruntat la ceaşca de cafea. Luând o înfăţişare în ton cu dispoziţia generală, m-am servit cu o porţie modestă de somon afumat şi m-am aşezat într-un colţ, aşteptând desfăşurarea evenimentelor. Abia înghiţisem prima îmbucătură când am auzit scârţâitul unor tălpi de

cauciuc; cineva se apropia cu repeziciune pe coridorul cu dale de piatră. Comandantul nostru, Maxie, şi-a făcut intrarea într-un tricou de vâslaş, îngălbenit de vreme, al echipei Universităţii Oxford, şort cu cracii ceva mai lungi, cu margini zdrenţuite, şi tenişi din pânză, fără şosete. Obrajii lui tinereşti erau îmbujoraţi de aerul dimineţii, iar ochii îi sclipeau de dindărătul ochelarilor. În urma lui se vedea Spider.

— Gata cu panica, a anunţat Maxie, după ce a înghiţit un pahar de suc proaspăt de portocale pe care Gladys i l-a întins. Am realizat toate obiectivele la fix – a zis, ignorând expresia generală de uşurare –, iar restul operaţiunii este în grafic. Philip şi Banda celor Trei vor ateriza peste exact două ore şi zece minute.

— În sfârşit, Philip! Philip, de care răspunde Maxie!

— Acum este ora...

Ceasul mătuşii Imelda era cu un minut înainte. L-am reglat imediat. Nici în visurile lui cele mai nebuneşti fratele Michael nu şi-ar fi imaginat că darul pe care mi-l făcuse pe patul de moarte avea să fie pus la încercare în acest fel.

— Grupul regal va veni după douăzeci de minute. Conferinţa va începe la unsprezece şi jumătate fix, pauzele de mers la baie vor fi stabilite de Philip. Bufetul de prânz al delegaţilor va fi la două şi un sfert, dacă Philip va fi de acord şi presupunând că problemele majore s-au rezolvat. Şi va trebui să întreţinem o atmosferă de relaxare, vă rog, fără crize. Aşa vrea omul, şi aşa o să ne străduim să fie. Rapoartele meteo sunt foarte favorabile, în consecinţă există toate condiţiile pentru mutarea în aer liber. Sfârşitul acţiunii va avea loc, cel mai târziu, la cinci şi jumătate după-amiază. Janet! Să apară un afiş cu „Fumatul interzis” în sala de conferinţe. Dar unul mare cât o zi de post. Sinclair, am nevoie de tine! Unde dracu’ a dispărut Sinclair?

Urma să primesc partea a doua a ordinelor.

7

Nu voi nega faptul că eram puţin agitat atunci când l-am urmat pe Maxie în josul treptelor înguste ce duceau spre pivniţă, cu toate că, văzându-l pe Spider, cu ochii lui de velş clipindu-mi cu o şiretenie cinstită când şi-a atins şapca spre noi în semn de salut ironic, m-am mai liniştit. M-a consolat descoperirea că, departe de a mă trezi într-o *terra incognita,* pătrunsesem într-o Chat Room miniaturală. De la o uşă de serviciu care nu atrăgea atenţia în niciun fel şi care nu se deosebea de versiunea ei de la Whitehall, ne-am continuat drumul de-a lungul unui coridor împodobit de cabluri prinse de tavan, până într-o cameră destinată cazanului pentru încălzire centrală, care se transformase într-un centru de ascultare. Adevărat, tehnologic vorbind, ne aflam departe de minunatul tărâm de ultimă generaţie al domnului Anderson, însă cu un strat de vopsea verde şi cu vreo două dintre anunţurile lui faimoase prinse pe pereţi, m-aş fi putut imagina în catacombele de pe Northumberland Avenue, unde, prin ferestrele de la subsol, se vedeau picioarele nenumăraţilor trecători care nu fuseseră îndoctrinaţi.

Urmărit îndeaproape de Maxie şi de Spider, am etichetat organizarea oarecum antediluviană. Cablurile care veneau de pe coridor erau conectate într-o grilă tip lego, cu două şiruri de casetofoane, câte şase pe rând, numerotate şi etichetate conform sarcinilor îndeplinite.

— Ce înseamnă, AR, Căpitane? am vrut eu să ştiu.

— Apartamente regale.

— Iar AO?

— Apartament oaspeţi.

Am făcut un tur al bileţelelor ataşate:

> AR/salon, AR/dormitor unu, AR/dormitor doi, AR/birou, AR/hol, AR/baie şi WC, AO/dormitor, AO/baie, verandă vest, verandă est, trepte piatră sus, trepte piatră jos, pasarelă, cărări pietriş 1, 2 şi chioşc, verandă, seră.

— Cum ţi se pare, Brian? m-a presat Spider să răspund, abia reuşind să-şi ascundă mândria. Nu trebuie să fim cu toţii digitali pe

lumea asta, altfel nu ne-am fi născut diferiţi, nu? Decât dacă vrem ca nişte pescari străini să-şi vâre nasul în treburile noastre.

N-o să afirm că am fost şocat. Într-un fel, greu de explicat, mă aşteptasem la aşa ceva. Aşadar, doar tracul făcuse ca pielea de pe spinare să se înfioare, iar Maxie nu mă ajuta deloc tot îndemnându-mă să admir ceea ce numea el *scaunul de tortură* din mijlocul încăperii, care, la prima vedere, arăta aproape la fel de apetisant ca unul electric, dar, la o examinare mai atentă, s-a dovedit a fi un fotoliu reglabil foarte vechi. Pe un braţ fuseseră lipite nişte cabluri cu bandă adezivă. Avea şi o cască, plus un soi de tavă mobilă de spital, pe care stăteau aşezate blocnotesuri, hârtie format A4, creioane HB gata ascuţite şi un aparat de emisie-recepţie cuibărit pe un braţ; pe celălalt braţ se afla o consolă cu cifre, pe care le-am asociat imediat cu numerele de pe casetofoane.

— La pauză, te prezinţi aici, tocmai mă informa Maxie cu tonul lui tăios de comandant. Asculţi ce ţi se spune, interpretezi de urgenţă prin casca la care ai microfon către Sam, care se află în camera de operaţiuni.

— Şi cine e Sam, Căpitane?

— Coordonatorul tău. Toate discuţiile se înregistrează automat. Sam îţi va spune care dintre ele trebuie ascultate în direct. Dacă îţi rămâne timp liber, treci rapid şi prin discuţiile obiectivelor secundare. Sam te va dirija şi va transmite materialele redate de tine către persoanele care pot folosi informaţiile pe care le afli.

— Iar Sam va ţine legătura cu Philip, am sugerat eu, în încercarea de a mă apropia tot mai mult de logica acestei operaţiuni, însă el a refuzat să se lase atras în capcană.

— Imediat după pauză, urci cât poţi de repede la etaj, îţi reiei locul la masa discuţiilor şi te comporţi cât mai firesc. Treaba lui Spider este să întreţină sistemul pe care l-a creat, să se asigure că microfoanele instalate nu crapă, să înregistreze şi să numeroteze corect toate benzile. El ţine permanent legătura cu echipa de supraveghere, aşa că ştie locul fiecărui delegat la conferinţă şi îi evidenţiază prin luminiţe pe harta lui.

Nu era chiar o hartă, semăna mai curând cu o versiune realizată manual a planului metroului londonez, lipită pe carton şi dotată cu beculeţe colorate, amintind de un tren electric pentru copii. Cu şapca aşezată şui, Spider s-a aşezat în faţa ei, cu o mândrie de creator-proprietar.

— Anton răspunde de supraveghere, a continuat Maxie. Observatorii îi raportează lui Anton, Anton îl anunţă pe Spider în legătură cu poziţia obiectivelor, Spider le marchează poziţia pe hartă, tu le asculţi discuţiile şi îi prezinţi lui Sam rezumatul a ceea ce îşi spun. Fiecare obiectiv are o culoare de cod. Supravegherea este făcută

cu ochiul liber, prin posturi fixe şi prin intercom. Arată-i.

Dar mai întâi, în beneficiul lui Spider, a trebuit ca eu să dau ceea ce el numea „exemplu”.

— Numeşte două culori, fiule, m-a invitat el. Preferatele tale. Orice.

— Verde şi albastra, am îndrăznit eu.

— *Locul,* fiule, *locul.*

— Treptele de piatră sus, am zis, alegând la întâmplare una dintre etichete.

Cu degetele parcă în zbor, Spider a apăsat patru butoane. Luminiţele verde şi albastra au clipit din flancul stâng al planului de metrou.

— Îţi place, fiule? Îţi place?

— Oferă-i lumina principală, a poruncit Maxie.

O lumină roşie sclipitoare s-a aprins din centrul apartamentelor regale, amintindu-mi de episcopii în vizită pe care copilul secret îi spionase din sălaşele servitorilor.

— Lumina principală şi apartamentele regale sunt în afara preocupărilor tale, cu excepţia cazului în care Philip îţi comunică personal altceva, m-a avertizat Maxie. Microfoane pentru orice eventualitate. Pentru arhivă, nu operative. Înregistrăm, dar nu ascultăm sau redăm. S-a înţeles asta?

— S-a înţeles, Căpitane! Şi – lucru care m-a surprins şi pe mine prin îndrăzneală – al cui consultant este Philip, domnule? am întrebat eu.

Maxie s-a holbat la mine de parcă ar fi bănuit un act de insubordonare. Spider a rămas împietrit în faţa planului său. Însă eu nu m-am dat bătut, ceva ce nu am înţeles niciodată pe deplin în ceea ce mă priveşte: o încăpăţânare care iese la iveală în momentele cele mai nepotrivite.

— E consultant, corect? am mers eu înainte orbeşte. Pe cine consultă? Căpitane, nu ţin să fiu prea insistent, dar am dreptul să ştiu pentru cine lucrez, nu?

Maxie a deschis gura să spună ceva, apoi a închis-o. Am avut impresia că era derutat: nu de ce ştia, ci de ce nu cunoşteam eu.

— Credeam că Anderson ţi-a spus toate chestiile astea.

— Care chestii, Căpitane? Eu vreau doar informaţii generale. Dacă nu sunt bine informat, n-o să pot da tot ce pot, nu crezi?

A urmat o altă pauză, în care Maxie s-a arătat la fel de nedumerit ca şi Spider.

— Philip e *independent.* Lucrează pentru cei care-l plătesc. Are *legături.*

— Legături cu guvernul? Legături cu Sindicatul? Cu cine, Căpitane?

Dacă eşti în groapă, nu continua să sapi, aşa se zice. Dar, dacă începusem, nimic nu mă mai putea opri.

— *Legături,* domnule! N-ai auzit de *legături?* Şi eu am legături. Şi

Spider are. Nu acţionăm în mod oficial, ci *pe lângă,* dar avem legături şi rămânem la distanţă. Aşa merg treburile pe lumea asta, ce Dumnezeu? Apoi a lăsat impresia că i s-a făcut milă de mine. Philip acţionează independent, e consultant. Are contract. Specialitatea lui e Africa şi el e şeful operaţiunii. Mie îmi convine, aşa că şi ţie ar trebui să-ţi convină.

— Bine, dacă aşa zici tu, Căpitane...

— Philip a adunat delegaţii, tot el a stabilit condiţiile înţelegerii şi i-a adus pe toţi la discuţii. În urmă cu patruzeci şi opt de ore nu exista nici cea mai mică şansă ca aceşti oameni să stea în aceeaşi cameră la discuţii. Aşa că ţine-ţi gura şi admiră-l pentru asta!

— Aşa voi face, Căpitane. Nicio problemă.

Maxie urca vertiginos treptele de piatră, câte două o dată, iar eu îl urmam îndeaproape. Ajuns în bibliotecă, s-a azvârlit pe un scaun şi mi-a făcut semn să mă aşez pe altul, iar după asta am zăbovit amândoi ca nişte gentlemani bine-crescuţi, ca să ne calmăm. Dincolo de ferestrele-uşă se vedea peluza urcând domol către chioşcul unde putea fi interceptată orice discuţie.

— Într-un loc aflat la o mie cinci sute de kilometri de aici, în Danemarca, se desfăşoară un seminar, a reluat el discuţia. Eşti atent?

— Sunt, Căpitane.

— Se numeşte Forumul Marilor Lacuri. Ai auzit de el?

Nu auzisem.

— Organizat de un grup de profesori universitari scandinavi pentru purtarea unor discuţii neoficiale menite să rezolve problemele din Congo de Est înaintea alegerilor. Au vrut să-i adune laolaltă pe toţi indivizii care se urăsc, invitându-i să se mai potolească, în ideea că se va întâmpla ceva minunat, asta dacă mai crezi în basme cu zâne.

Am arborat un zâmbet de cunoscător. Totul revenise la normal şi eram din nou camarazi.

— Azi au zi liberă. Urmau să viziteze nişte instalaţii de afumare a peştelui şi câteva parcuri cu sculpturi, însă trei dintre delegaţi au cerut învoire şi vin aici. Pentru o conferinţă neoficială doar a lor. A aruncat un dosar pe masa dintre noi. Astea sunt informaţiile generale pe care le voiai. Biografia pe scurt, limbi cunoscute, etnia lor. Chinurile iubirii, cum spune Philip. Trei delegaţi, o treime lipsită de sfinţenie, a continuat el. Până în urmă cu câteva luni, oamenii ăştia erau în stare să-şi scoată ochii, să-şi măcelărească nevestele unul altuia şi să-şi fure pământurile, vitele şi rezervele minerale. Cu puţin ajutor, acum vor alcătui o alianţă.

— De data asta, împotriva cui, Căpitane? am întrebat eu pe un ton resemnat.

Scepticismul meu vorbea de la sine. Care putea fi scopul oricărei alianţe în acel paradis binecuvântat, dacă nu lupta împotriva unui

duşman comun? De aceea, nu mi-a luat mult ca să înţeleg importanţa copleşitoare a răspunsului său.

— De data asta, nu *împotriva cuiva. Sub ale cui auspicii.* Ai auzit cumva vorbindu-se despre acel autoproclamat salvator congolez, un fost profesor, sau ceva de genul ăsta, care ţine cuvântări peste tot pe unde merge? Îşi spune *Mwangaza;* asta înseamnă *lumină,* nu?

— Ori iluminare, i-am răspuns, dintr-un reflex pur de interpret. Depinde dacă vorbim la modul figurativ ori literal, Căpitane.

— Ei, bine, figurativ sau cum zici tu, Mwangaza este omul-cheie pentru noi. Dacă îl instalăm înainte de alegeri, atunci am rezolvat problema. Dacă nu, s-a dus totul dracului! Nu există altă soluţie.

Dacă aş afirma că mi se învârtea mintea, aş spune doar jumătate de adevăr. Mai curând, am avut senzaţia că mă roteam cu totul pe o orbită, transmiţând în acelaşi timp semnale disperate către Hannah.

* * *

— L-am ascultat vorbind, Salvo, îmi spusese ea, trecând de la franceză la engleză într-unul dintre rarele momente de relaxare dintre îmbrăţişări şi sărutări. E apostolul adevărului şi al reconcilierii. În Kivu, apare pretutindeni la posturile locale de radio. Acum două săptămâni, când am avut o zi liberă, eu şi prietenele mele am călătorit tocmai până la Birmingham, unde a vorbit în faţa unei mulţimi. În sala aceea era atât de linişte, încât ne auzeam până şi răsuflarea. Mişcarea fondată de el se numeşte Calea de Mijloc. Va face ceva ce niciun partid politic nu este în stare. Asta pentru că este o mişcare pornită din inimă, nu din interes financiar. Va uni toţi oamenii din Kivu, din nord şi din sud. Îi va sili pe politicienii din Kinshasa să-şi retragă soldaţii corupţi din Congo de Est şi să ne lase să ne administrăm singuri. Va dezarma armatele de rebeli şi miliţiile care comit genocid şi le va trimite înapoi, peste graniţă, în Rwanda, unde le este locul. Cei care au dreptul să rămână pot s-o facă, cu condiţia de a dori sincer să fie congolezi. Şi mai ştii ceva, Salvo?

— Ce să mai ştiu, Hannah?

— În 1964, în mare rebeliune, Mwangaza a luptat de partea lui Patrice Lumumba şi a fost rănit!

— Dar cum putea face asta, Hannah? CIA, cu puţin ajutor din partea belgienilor, l-a asasinat pe Lumumba în 1961. Asta s-a întâmplat cu trei ani înainte de marea rebeliune.

— Salvo, ai devenit pedant. Marea rebeliune a fost de orientare lumumbistă. Toţi cei care au participat la ea s-au inspirat din gândirea lui Patrice Lumumba. Luptau pentru un Congo liber şi pentru Patrice, indiferent dacă era viu sau mort.

— Cu alte cuvinte, fac dragoste cu revoluţia.

— Acum ai devenit şi ridicol! Mwangaza nu e un revoluţionar. Se pronunţă pentru moderaţie, disciplină şi dreptate, şi pentru alungarea

tuturor celor care fură din ţara noastră şi nu o iubesc. Nu vrea să fie cunoscut ca un om al războiului, ci ca un promotor al păcii şi al armoniei pentru toţi adevăraţii patrioţi congolezi. El este l'oiseau rare: marele erou care a venit să ne lecuiască de toate relele. Te plictisesc, cumva?

Socotind că nu o iau în serios, ea azvârle cearşafurile de pe noi şi se ridică în capul oaselor. Şi trebuie să ştiţi ce frumoasă este şi cât de răutăcioasă e în dragoste, ca să vă imaginaţi ce înseamnă asta.

— Nu, Hannah, nu mă plictiseşti. Mă lăsasem atras de şoaptele nocturne ale scumpului şi regretatului meu tată, care avea un vis asemănător cu al tău.

„Un singur Kivu, Salvo, fiul meu... Făcând pace cu sine şi cu drapelul congolez... Eliberat de blestemul exploatării străine, dar dornic să îi primească pe toţi cei care doresc să se bucure de darul ceresc al resurselor lui naturale şi de iluminarea tuturor oamenilor săi... Să ne rugăm să trăieşti îndeajuns de mult ca să vezi zorii acelei zile, Salvo, fiul meu."

* * *

Maxie aştepta răspunsul meu. Auzisem de acest congolez care se voia salvatorul ţării, ori nu auzisem? Ca şi Mwangaza, am ales Calea de Mijloc.

— Poate că da, am recunoscut eu, atent să strecor doza adecvată de dezinteres în glas. Nu e cumva un fel de profet al consensului, scos de la naftalină?

— L-ai întâlnit deci?

— Dumnezeule, nu! (Cum puteam să-i creez o asemenea impresie?) Căpitane, ca să fiu sincer, mă străduiesc să stau departe de politică. Sunt de părere că mă simt mai bine dacă nu mă implic.

Ceea ce, înainte de a o fi cunoscut pe Hannah, era în mare măsură adevărat. Când eşti asimilat, ai făcut deja alegerea.

— Păi, ţine-te bine, pentru că o să-l cunoşti, m-a informat Maxie, aruncând iarăşi o privire spre ceasul de la mână. Marele om va fi însoţit de o suită alcătuită din două persoane: un acolit credincios care-i slujeşte şi de consilier politic şi un semicredincios mijlocitor de origine libaneză, pe nume Felix Tabizi, pe scurt Tabby (Tărcatul). Profesorul e de origine shi, la fel şi acolitul lui.

Tabby, am repetat în gând, în clipa când am simţit că plutesc din nou prin casa sclipitoare din Berkeley Square. Tărcatul ticălosul, Tărcatul, capabil de vreo şmecherie în cel de-al unsprezecelea ceas. Tocmai mă pregăteam să întreb ce căuta un mijlocitor libanez semicredincios în anturajul lui Mwangaza, însă am realizat că Maxie mă punea deja în temă.

— Tărcatul este răul necesar al prafului. Niciun lider african nu este el însuşi fără aşa ceva. Fost musulman, a făcut parte din mişcarea

Hamas, dar s-a convertit recent la creştinism ca să se pună la adăpost. Ajută la desfăşurarea campaniei profului, îi uşurează viaţa, se ocupă de finanţele lui, îi spală şosetele...

— Şi ce limbi vorbeşte, Căpitane? La Tabizi mă refer.

— Franceză, engleză, arabă şi ce-a mai prins prin călătoriile lui.

— Şi Philip? El ce limbi o să vorbească?

— Franceză, lingala, ceva swahili, nu mare lucru.

— Engleză nu?

— Ba da, cum naiba? Doar e englez!

— Iar profesorul vorbeşte toate limbile. E o persoană educată.

Nu spusesem asta cu intenţia de a-l jigni pe Maxie pentru lipsa lui de cunoştinţe lingvistice, dar din încruntarea nemulţumită m-am temut că luase vorbele mele drept ofensă.

— Şi ce importanţă are? m-a întrebat el pe un ton iritat.

— Păi, nu ai nevoie de mine, Căpitane, am dreptate? Nu sus. Şi nu aşa. Mai ales că Mwangaza vorbeşte franceză şi swahili. O să rămân jos, în sala cazanului, şi o să trag cu urechea.

— Asta-i o prostie fără seamăn! Eşti steaua spectacolului, ai uitat? Oamenii care vor să schimbe lumea nu ţin să facă şi pe interpreţii. Şi în Tabizi n-am încredere nici cât să-mi spună ora în vreo limbă, indiferent care. După un moment de gândire, a completat: Şi, în afară de asta, eşti piesa esenţială. Mwangaza insistă să vorbească swahili, pentru că franceza este prea colonială pentru el. Avem un om care vorbeşte franceza perfect şi prea puţin swahili, şi un altul care vorbeşte swahili, dar foarte prost franceză.

Cu toate că eram măgulit de calificativul de *stea a spectacolului,* mai aveam o întrebare. Ea îi aparţinea de fapt lui Hannah.

— Şi ce consecinţe întrevedeţi, Căpitane? Împlinirea visului nostru? Cum am putea defini asta? Eu îi întreb întotdeauna pe clienţii mei lucru ăsta.

Nu era adevărat, dar recalcitranţa mea a atins o anumită coardă.

— Încercăm să facem *ordine* acolo, Sinclair, ce Dumnezeu! a exclamat el pe un ton ridicat. Vrem să aducem *normalitatea* în casa aceea de nebuni. Le dăm oamenilor săraci lipiţi pământului de acolo ţara îndărăt şi îi silim să se *tolereze* unii pe alţii, să câştige bani, să aibă o *viaţă.* Te deranjează cumva treaba asta?

Sinceritatea declarată a intenţiilor lui, pe care, până în ziua de azi, nu am niciun motiv să o pun la îndoială, m-a făcut să mă opresc o clipă, dar nu m-a redus la tăcere.

— Nu mă deranjează deloc, Căpitane. Numai că ai afirmat că vrei să impui democraţia cu puşca în mână. De asta m-am întrebat pe cine ai avut în vizor când ai spus asta. Adică, spre cine îndrepţi puşca. Având în vedere că urmează să se desfăşoare alegeri. De ce le-o iei înainte, dacă eşti bun să-mi spui?

Am menţionat deja faptul că Hannah manifesta tendinţe pacifiste, după cum le-ar fi definit domnul Anderson? Sau că un grup de măicuţe de la şcoala Misiunii Penticostale, finanţată de americani, propovăduiseră nonviolenţa quakeră[11], punând mare preţ pe întoarcerea celuilalt obraz?

— Vorbim despre Congo, da?

— Da, Căpitane.

— Unul dintre cele mai mari cimitire din lume. Corect?

— Corect. Fără îndoială. Poate *cel mai* mare.

— Oamenii mor acolo ca muştele chiar în momentul ăsta. Ucideri tribale din te miri ce, boli, foamete, soldaţi în vârstă de zece ani şi incompetenţă de la vârf până la bază, violuri şi mutilări fără număr. Corect?

— Corect, Căpitane.

— Alegerile nu vor aduce democraţia, ci doar haos. Câştigătorii vor lua grosul şi le vor spune celor care au pierdut să se ducă unde-or vedea cu ochii. Aceştia vor striga că alegerile au fost trucate şi vor lua calea pădurii.

Şi cum fiecare votează pe criterii etnice, o vor lua de la capăt, ba chiar mai rău. *Decât dacă.*

Am aşteptat.

— Decât dacă-l lansezi pe acest lider moderat înainte de alegeri, educi electoratul în privinţa mesajului său, îi dovedeşti că funcţionează şi pui capăt acestui cerc vicios. Pricepi?

— Pricep, Căpitane.

— Aşadar, acesta este planul de bătaie al Sindicatului, un plan pe care-l vindem noi astăzi. Alegerile sunt o invenţie neroadă a Occidentului. Ia-o înaintea lor, plasează-ţi omul unde trebuie, oferă poporului măcar o dată o felie din tort şi lasă pacea să se instaureze. Orice companie multinaţională îi urăşte pe săraci. Hrănirea milioanelor de flămânzi nu aduce profituri. Profituri ies din privatizare, când îi laşi pe proşti şi pe amărâţi să crape. Ei bine, Sindicatul nostru nu gândeşte astfel. Şi nici Mwangaza. Ei au în vedere infrastructura, participarea şi alte chestii pe termen lung.

Plin de mândrie, m-am gândit imediat la lordul Brinkley şi la grupul lui multinaţional de susţinători. *Micul* Sindicat? Niciodată nu mai văzusem atâţia oameni *mari* strânşi într-o încăpere!

— Profituri foarte mari pentru investitori, asta e clar, şi de ce nu? tocmai spunea Maxie. Nu se cuvine să porţi râcă unuia care trăieşte bine, dacă respectivul riscă pe măsură. Dar vor rămâne multe lucruri în urmă când se va termina cu urletele şi cu împuşcăturile: şcoli, spitale, drumuri, apă potabilă... Şi luminiţa de la capătul tunelului pentru copiii care se vor naşte în anii următori. Ai ceva împotriva unui asemenea plan?

Cum să am? Cum ar putea Hannah să se opună? Cum ar putea să aibă ceva împotrivă Noah şi milioanele lui de tovarăşi?

— Deci, dacă în primele câteva zile vor muri câteva sute – lucru ce se va întâmpla, probabil –, suntem băieţii buni ori băieţii răi? Se ridicase, frecându-şi energic şoldul de ciclist. Încă ceva, dacă tot am ajuns la subiectul ăsta. S-a mai scărpinat puţin. Nu fraternizăm cu băştinaşii. Nu eşti aici ca să stabileşti relaţii durabile, ci ca să-ţi faci meseria. Când vine ora mesei de prânz, cobori în subsol şi mănânci un pesmet marinăresc cu Spider. Mai ai vreo întrebare?

În afară de întrebarea „Sunt şi eu băştinaş?", niciuna.

Cu dosarul lui Philip în mâini, stau, întâi pe marginea patului, apoi pe balansoarul Shaker, care se leagănă doar înainte. Sunt când steaua spectacolului, când speriat de moarte, un Mare Lac în care se adună toate fluviile din lume, dar apele mele se revarsă. De la fereastra mea, totul pare senin. Grădinile sunt scăldate de soarele verii africane care domină Europa la vremea asta. Într-o asemenea zi, cine nu şi-ar dori să facă o plimbare fără de griji pe afară, departe de ochii şi de urechile curioase? Cine ar rezista ispititorului cerc de şezlonguri din chioşc?

Deschid dosarul. Hârtie albă, fără filigran. Fără clasificare de securitate, nici la antet, nici în josul paginii. Fără destinatar, fără autor. Prezentare neutră. Prima pagină începe de la jumătate şi poartă numărul 17. Primul meu paragraf are numărul 12, ceea ce mă face să cred că alineatele de la 1 la 11 nu sunt recomandate privirii nevinovate a unui interpret oarecare care îşi dă sufletul pentru ţara lui atât pe linia de plutire, cât şi dedesubtul ei. Titlul alineatului 12 este „LORZI RĂZBOINICI".

Lordul războinic prim poartă numele de Dieudonné, Cel-dat-de-Dumnezeu. Dieudonné este munyamulenge, prin urmare – greu de deosebit de rwandezi. Mă simt pe loc atras de el. Banyamulenge, aşa cum sunt numiţi ei în versiunea la plural, erau unul dintre triburile preferate ale scumpului şi regretatului meu tată. Mereu posedat de un spirit romantic, el îi botezase „evreii din Kivu", din respect pentru recluziunea lor, pentru priceperea lor în luptă şi pentru comuniunea lor directă cu Dumnezeu din fiecare zi. Dispreţuiţi de fraţii lor congolezi „puri" ca traficanţi tutsi, fiind astfel o pradă legală, cei din neamul banyamulenge s-au instalat de mai bine de o sută de ani pe platoul inaccesibil Mulenge din zona înaltă de sud din Kivu, unde, în ciuda atacurilor aproape permanente, reuşesc să ducă o viaţă pluralistă, îngrijindu-şi oile şi vitele şi ignorând mineralele preţioase care se află pe teritoriul lor. Din rândurile acestui popor care trebuie să lupte mereu, Dieudonné apare ca prim exemplu:

> La treizeci şi doi de ani, este un războinic temut. Educat în parte de misionarii penticostali scandinavi, până la vârsta la care a putut lua

arma în mână. Nu manifestă dorinţa de îmbogăţire. A primit împuternicirea deplină din partea bătrânilor tribului său pentru a atinge următoarele scopuri:

a) includerea tribului banyamulenge în noul guvern provizoriu din Kivu de Sud, înainte de alegeri;
b) soluţionarea litigiilor teritoriale privind Platoul Superior;
c) dreptul de revenire pentru mii de oameni din tribul banyamulenge, care au fost izgoniţi din Congo, îndeosebi cei care au fost siliţi să fugă după tulburările din Bukavu, petrecute în 2004;
d) integrarea poporului banyamulenge în societatea civilă congoleză şi încheierea oficială a negocierilor privind persecuţiile din ultimii cincizeci de ani.

Limbi cunoscute: kinyamulenge şi kinyarwanda, shi, swahili, franceza (foarte bine).

Revin la lordul războinic numărul doi. Este Franco, numit astfel după cântăreţul african a cărui operă îmi este cunoscută datorită discului zgâriat de gramofon de la Misiune al părintelui André. Franco este un războinic bembe de stil vechi din regiunea Uvira, în vârstă de aproape 65 de ani. Nu a beneficiat de educaţie, însă e de o şiretenie remarcabilă şi este un pătimaş patriot congolez. Philip ar fi trebuit să lanseze un avertisment privind sănătatea lui înainte de a trece mai departe:

Sub Mobutu, a avut o funcţie neoficială de poliţist în zona dealurilor Walungu. Întemniţat în 1996, când a izbucnit războiul, a evadat şi s-a adăpostit în pădure, alăturându-se tribului mai mai, ca să scape de persecuţiile pentru fosta sa apartenenţă. Se spune că deţine cel puţin gradul de colonel. Este parţial infirm din cauza unei răni la piciorul stâng. Una dintre soţiile lui este fiica unui general mai mai. Deţine numeroase terenuri şi are şase fraţi bogaţi. Parţial alfabetizat. Vorbeşte limba maternă, bembe, swahili, foarte prost franceza şi, surprinzător, kinyarwanda, pe care a învăţat-o în închisoare, la fel de bine ca şi limba înrudită, kinyamulenge.

De la această distanţă, este greu de descris ce imagini groteşti au invocat în mintea mea de copil secret aceste câteva cuvinte. Dacă mai mai nu erau temuţii simba de pe vremea tatălui meu, atunci ocupau locul doi în materie de barbarie. Şi nimeni nu ar trebui să se lase prostit de termenul „colonel". Nu ne referim la uniforme curate şi călcate, la prezentarea raportului de către subordonaţi, la semnalizări luminoase, la medalii cu panglici şi la altele asemenea. Vorbim de cununi din pene, şepci de baseball, veste din piele de maimuţă, şorturi de fotbal, treninguri şi machiaje. Încălţămintea preferată: cizme de cauciuc tăiate. Drept puteri magice, capacitatea de a transforma gloanţele în apă, lucru pe care cei din tribul mai mai, la fel ca şi

simba, îl pot realiza oricând, cu condiţia de a respecta ritualurile necesare. Acestea presupun să nu îngădui ploii să-ţi intre în gură, să nu mănânci dintr-o farfurie care are culori pe ea şi să nu atingi niciun obiect ce nu a fost stropit cu poţiuni fermecate, aceste puteri trăgându-se direct din solul pur al statului Congo, pe care mai mai au jurat să îl apere cu sângele lor et cetera. Mai vorbim despre crime întâmplătoare, inutile, despre violuri, şi despre o serie nesfârşită de atrocităţi comise sub orice influenţă, începând cu cea a vrăjitoriei până la aceea a câtorva litri de bere marca Primus, îmbunătăţită cu vin de palmier.

Cum Dumnezeu puteau aceste două grupări – mai mai şi banyamulenge – să devină parteneri ai reconcilierii într-un Kivu suveran şi cuprinzător, sub o conducere luminată, era, după părerea mea, ceva extrem de misterios. Adevărat, din când în când, tribul mai mai formase alianţe tactice cu tribul banyamulenge, însă asta nu îl împiedicase pe niciunul din ele să atace sate, să incendieze recolte şi să fure vite şi femei de la celălalt trib.

Ce speră Franco să obţină la conferinţa de astăzi?

a) consideră Calea de Mijloc drept o posibilă cale rapidă de a obţine bani, putere şi arme pentru miliţiile sale;
b) anticipează o reprezentare substanţială a tribului mai mai în noul guvern al Kivu: adică, un control riguros al trecerilor de frontieră (venituri din mită şi din vămuire) şi concesiuni miniere (mai mai vând substanţe minerale rwandezilor, indiferent de sentimentele lor antirwandeze);
c) se bazează pe influenţa mai mai în Kivu pentru creşterea acţiunilor în faţa guvernului federal de la Kinshasa;
d) este în continuare hotărât să cureţe întregul Congo de influenţa rwandeză, cu condiţia ca mai mai să-şi poată vinde substanţele minerale altor cumpărători;
f) consideră alegerile care urmează a fi organizate în curând drept o ameninţare la adresa mai mai şi doreşte să le evite.

Al treilea lord războinic nu este câtuşi de puţin un lord războinic, ci bogatul moştenitor al unui om de afaceri est-congolez, care a fost educat în Franţa. Numele lui complet este Honoré Amour-Joyeuse, cunoscut tuturor sub acronimul de Haj. Etnic vorbind, el este shi, la fel ca Mwangaza şi, prin urmare, congolez „pur". Recent, s-a întors în Congo, venind de la Paris, după ce a urmat cursurile facultăţii de economie politică de la Sorbona, pe care le-a absolvit cu brio. Potrivit lui Philip, sursa puterii sale nu se află nici în Zona înaltă Sudică a banyamulenge, nici în redutele din nord şi din sud ale mai mai, ci printre tinerii antreprenori în ascensiune din Bukavu. Am aruncat o privire pe fereastră. Dacă în copilăria mea a existat un paradis, atunci acesta a fost vechiul oraş colonial Bukavu, aşezat la capătul sudic al lacului Kivu, printre văi molcome şi munţi învăluiţi în ceaţă.

Interesele de familie cuprind plantaţii de cafea şi de legume, hoteluri, o distilerie care posedă şi un parc de camioane, un comptoir[12] pentru afaceri cu diamante, aur, casiterită[13] şi coltan[14] şi două discoteci, proaspăt achiziţionate, care constituie mândria lui Haj. Majoritatea acestor afaceri depind de relaţiile comerciale cu rwandezii de peste graniţă.

Aşadar, un lord războinic care nu este lord războinic, dependent de duşmanii lui pentru a-şi asigura traiul.

Haj este un organizator priceput, care impune respectul celor care lucrează pentru el. Dacă i se oferă motivaţia potrivită, el ar putea mobiliza imediat o miliţie de cinci sute de oameni cu ajutorul legăturilor sale cu şefii de triburi locali din districtele Kaziba şi Burhinyi, aflate în apropiere de Bukavu. Luc, tatăl lui Haj, fondator al imperiului familiei, deţine operaţiuni la fel de impresionante în portul Goma, situat la nord.

Schiţez un zâmbet. Dacă Bukavu este paradisul copilăriei mele, Goma este paradisul copilăriei lui Hannah.

Luc este veteran al Marii Revoluţii şi un camarad de nădejde al lui Mwangaza. Beneficiază de influenţă asupra altor comercianţi importanţi din Goma, care, la fel ca el, sunt iritaţi de dominaţia insuportabilă a Rwandei asupra zonei Kivu. Luc intenţiona să participe personal la conferinţa de astăzi, însă în prezent se află într-un spital de cardiologie din Cape Town, pentru îngrijire medicală specializată. Prin urmare, Haj îl reprezintă.

Aşadar, ce oferă acest duet de baroni urbani, alcătuit din tată şi fiu?

Având în vedere momentul şi persoana, Luc şi cercul său din Kivu de Nord sunt pregătiţi să declanşeze o revoluţie populară pe străzile din Goma şi să asigure sprijin politic şi militar secret faţă de Mwangaza. În schimbul acestui sprijin, vor solicita putere şi influenţă în cadrul noului guvern provincial.

Iar Haj?

În Bukavu, Haj se află în situaţia de a-i convinge pe intelectuali şi pe comercianţi să adopte Calea de Mijloc drept modalitate de a-şi vărsa furia împotriva Rwandei.

Poate că există un motiv mai pragmatic pentru care Haj este prezent printre noi astăzi:

Drept semn de bunăvoinţă că se angajează să susţină Calea de Mijloc, Luc a fost de acord să accepte în avans un comision de *(scris şters),* pentru care a semnat deja o chitanţă oficială.

Haj vorbeşte shi, o idee de swahili şi, pentru a-şi desfăşura activitatea de afaceri, a învăţat singur kinyarwanda. Preferă să vorbească o franceză „extrem de complicată”.

Deci, cam asta e situaţia, îi spun eu lui Hannah, când mă ridic să răspund la bătaia violentă în uşă: un fermier-soldat munyamulenge, un cal de război şontorog de origine mai mai şi un şmecher de oraş, educat în Franţa, care îi ţine locul tatălui său. Ce şansă ar avea un profesor septuagenar, cât de idealist ar fi el, de a transforma acest trio într-o alianţă iubitoare de pace şi de democraţie, impunând sau nu asta cu forţa armelor?

— Căpitanul a zis că-ţi trimite restul temei pe care trebuie să o înveţi, m-a prevenit Anton, înmânându-mi un alt dosar. Şi fiindcă tot sunt aici, o să-ţi iau literatura aia porno. N-am vrea să cadă pe mâna copiilor, nu?

Pe înţelesul tuturor: Uite un exemplar fotocopiat al contractului fără nume, întocmit de Jasper, în schimbul documentelor de informare generală ale lui Philip.

Aşezându-mă din nou în balansoarul Shaker, pregătit să reiau lectura, am observat cu amuzament că, în disperare de cauză, accentele franţuzeşti fuseseră adăugate cu cerneală. Preambulul defineşte părţile nenumite la contract.

> Partea Întâi este o companie cu capital offshore care asigură echipamente şi servicii agricole la costuri scăzute, pe bază de autoajutorare, statelor africane subdezvoltate sau în curs de dezvoltare.

Cu alte cuvinte, Sindicatul anonim.

> Partea a Doua, denumită în cele ce urmează Agricultor, este un profesor universitar renumit, care doreşte reorganizarea radicală a tuturor sectoarelor populaţiei indigene.

Sau, pe înţelesul tuturor în franceză, Mwangaza.

> Partea a Treia, denumită în continuare Alianţa, reprezintă o asociere onorabilă de lideri de comunităţi care se angajează să conlucreze sub îndrumarea Agricultorului – a se vedea mai sus...
>
> Scopul lor comun va fi de a promova prin orice mijloace la dispoziţia lor acele reforme ce sunt esenţiale pentru crearea unei structuri sociale uniforme care să cuprindă întregul Kivu, inclusiv o politică fiscală comună şi reintrarea în posesia resurselor naturale din Kivu, în scopul propăşirii tuturor oamenilor săi...
>
> În schimbul asistenţei tehnologice şi financiare acordate de Sindicat în instituirea acestor reforme, denumite în cele ce urmează Eveniment, Agricultorul, prin consultare cu partenerii săi din Alianţă, se obligă să acorde statutul de parte favorizată Sindicatului şi acelor corporaţii ori entităţi pe care Sindicatul, la discreţia sa absolută, le

> consideră corespunzătoare pentru a le nominaliza în mod periodic...
>
> În ceea ce îl priveşte, Sindicatul se angajează să pună la dispoziţie servicii specializate, personal şi echipamente în valoare de cincizeci de milioane de franci elveţieni drept plată unică, în conformitate cu Anexa ataşată la prezentul...
>
> Sindicatul se angajează să pună la dispoziţie, pe cheltuiala sa, toţi experţii necesari, tehnicienii, instructorii şi cadrele care sunt necesari(e) pentru instruirea forţei de muncă locale în ceea ce priveşte utilizarea respectivelor echipamente şi pentru a rămâne la faţa locului până la desfăşurarea oficială a Evenimentului şi pe o perioadă de cel puţin şase luni de la data începerii...

Pentru un document atât de vag formulat, Anexa este impresionant de amănunţită.

Elementele de bază care se pun la dispoziţie includ cazmale, mistrii, târnăcoape, seceri, roabe uşoare şi grele. Pentru a fi folosite unde? În pădurea tropicală sau ce a mai rămas din ea? Închid şi deschid ochii. Modernizăm Kivu cu ajutorul secerelor, al târnăcoapelor şi al roabelor?

Costul unei eventuale *a doua tranşe* de echipamente nu va fi suportat de către Sindicat, ci „evaluat în funcţie de venitul generat de Eveniment înainte de orice deduceri". Cu alte cuvinte, gestul filantropic al Sindicatului se limitează la cincizeci de milioane de franci elveţieni.

O pagină de cifre, de condiţii şi de rate de achitare se referă la o împărţire a prăzilor rezultate după Eveniment. În primele şase luni, Sindicatul solicită drepturi exclusive asupra tuturor recoltelor strânse, indiferent de natura acestora, din interiorul Zonelor Geografice Desemnate, definite prin longitudine şi prin latitudine. Fără acordarea unor astfel de drepturi exclusive, înţelegerea este nulă. Cu toate acestea, în semn de bunăvoinţă şi cu buna-credinţă a Alianţei, Sindicatul se obligă să efectueze o plată lunară *ex-gratia*[15] către Alianţă, în valoare de 10% din încasările brute.

În afară de cele şase luni de folosinţă liberă, mai puţin 10%, Sindicatului trebuie să i se garanteze „scutire în perpetuitate de orice impuneri, taxe şi tarife locale din Zonele Desemnate". De asemenea, trebuie să i se garanteze „un mediu sigur pentru pregătirea, pentru recoltarea şi pentru transportul tuturor recoltelor". În calitate de „unic finanţator şi de persoană care preia riscurile", Sindicatul trebuie să primească „67% din încasările brute, după deducerea cheltuielilor indirecte şi administrative, în vigoare numai de la începutul celei de-a şaptea luni de după Eveniment..."

Exact când începusem să simt că Sindicatul primea prea multe drepturi, un pasaj final mi-a readus speranţele la nivelul la care ajunseseră după discuţia mea savantă cu Maxie:

> Toate veniturile rămase ce se acumulează după terminarea

> perioadei de şase luni vor fi transferate în întregime Alianţei pentru a fi distribuite în mod egal şi echitabil către toate sectoarele comunităţii, în conformitate cu principiile internaţionale acceptate de dezvoltare socială în domeniul sănătăţii, al educaţiei şi al bunăstării, cu scopul unic de a stabili armonia, unitatea şi toleranţa reciprocă sub un drapel unic.

În cazul în care sciziunea datorată facţiunilor ar face imposibilă distribuţia echitabilă, atunci Mwangaza va numi pe propria răspundere un comitet de reprezentanţi de încredere, care să aibă sarcina de a acorda ceea ce era descris în continuare drept „Porţia Poporului". Aleluia! Aici se găsea, în sfârşit, sursa banilor pentru şcoli, pentru drumuri, pentru spitale şi pentru următorul lot de copii care aveau să vadă lumina zilei, exact aşa cum promisese Maxie. Hannah se putea declara cu conştiinţa împăcată. Şi eu la fel.

Aşezându-mă în faţa anticei maşini electrice de scris de pe măsuţa cu oglindă, am început cu vioiciune să traduc documentul în swahili. După ce mi-am terminat treaba, m-am întins pe pat cu intenţia de a mă linişti. După ceasul mătuşii Imelda, se făcuse unsprezece şi jumătate. Hannah se va fi întors din schimbul de noapte, dar nu poate adormi. Stă întinsă pe pat, în uniformă, şi priveşte tavanul prăfuit, cel la care ne-am uitat în timp ce am făcut schimb de speranţe şi de vise. Se gândeşte: „Unde este, de ce nu a sunat, o să-l mai văd vreodată, sau e un mincinos ca toţi ceilalţi?" Se gândeşte la fiul ei Noah şi la ziua când îl va duce înapoi în Goma.

Un avion de mici dimensiuni a zburat peste chioşc. Am sărit la fereastră ca să-i văd însemnele, dar am ajuns prea târziu. Până să apară Anton, omul de încredere, ca să ia ce aveam de dat şi să mă conducă spre parter, jurasem deja să dau tot ce puteam.

8

Urmându-l în goană pe Anton în sala de jocuri, unde îl întâlnisem la începutul zilei pe Jasper, am observat imediat că încăperea suferise o modificare subtilă. În centrul scenei fuseseră aşezate o tablă albă şi un şevalet. Cele opt scaune din jurul mesei se înmulţiseră, devenind zece. Deasupra şemineului din cărămidă se plasase un ceas mare, cu cadran rotund, alături de un anunţ cu „Fumatul interzis”, în limba franceză. Proaspăt bărbierit şi periat, urmat îndeaproape de Benny, Jasper a apărut lângă uşa care ducea spre interiorul casei.

Am aruncat o privire peste masă. Cum să pui plăcuţe cu nume pentru o conferinţă fără nume? Mwangaza era MZEE şi fusese aşezat în centru pe latura dinspre interior, pe locul de onoare. Îl flancau credinciosul lui acolit, M. LE SÉCRETAIRE, şi mai puţin credinciosul M. LE CONSEILLER, adică Tabby Tărcatul, în care Maxie n-ar fi avut încredere nici măcar cât să-i spună ora exactă. Vizavi de ei, cu spatele spre ferestrele franţuzeşti, stătea Banda celor Trei, identificaţi prin MONSIEUR şi doar prin iniţiale: D de la DIEUDONNÉ, F de la FRANCO şi H de la HONORÉ AMOUR-JOYEUSE, Marele Domn de Bokavu, cunoscut şi sub numele de Haj. Lui Franco, fiind decan de vârstă, i se rezervase poziţia centrală, faţă în faţă cu Mwangaza.

Laturile mesei ovale fiind ocupate, echipa gazdă se mulţumise să se aşeze în capete: într-unul, MONSIEUR LE COLONEL, am presupus că era vorba despre Maxie, MONSIEUR PHILIPPE lângă el, iar în celălalt, eu şi Jasper. N-am putut să nu observ că, în vreme ce lui Jasper i se acordau onoruri depline ca MONSIEUR L'AVOCAT, eu fusesem expediat, fiind numai INTERPRÈTE.

În faţa scaunului rezervat lui Philip, un clopoţel de alamă. Şi acum îmi sună în minte. Avea un mâner negru din lemn şi era replica miniaturală a clopotului care ne tiranizase cât trăisem la Sanctuar. Ne târâse cu de-a sila din paturi, ne spusese când să ne rugăm, când să mâncăm, să mergem la toaletă, la sala de gimnastică, la sala de clasă şi pe terenul de fotbal, să ne rugăm din nou şi să revenim în pat pentru a ne lupta cu propriii demoni. Şi cum Anton se străduia în acele clipe să-mi explice, curând avea să mă trimită la subsol şi înapoi, ca pe un yo-yo uman:

— O să sune când solicită o pauză şi când îţi cere să te întorci la masă pentru că se va simţi singur. Însă unii dintre noi nu vom lua pauze, nu-i aşa, şefu'? a adăugat el şi mi-a făcut cu ochiul. O să coborâm scăricica până-n locul unde putem trage cu urechea pe reţeaua ţesută de Păianjen.

Recunoscător pentru spiritul de camaraderie, am făcut cu ochiul drept răspuns. În curte tocmai intra un jeep. Iute ca un spiriduş, Anton a ţâşnit pe uşă şi a dispărut, ca să preia comanda echipei de supraveghere, am bănuit eu. Pe deasupra a mai trecut un avion, dar l-am scăpat şi pe acesta. S-au mai scurs câteva minute, timp în care privirea mea a abandonat sala de jocuri şi a căutat să se odihnească pe peluzele bine întreţinute. Acolo am observat un domn într-o ţinută ireproşabilă, cu pălărie de panama, pantaloni cafenii, cămaşă roz, cravată roşie şi un blazer bleumarin, păşind agale pe movila înierbată. S-a oprit în chioşc, postându-se între doi stâlpi, semănând cu un egiptolog britanic din alte vremuri şi zâmbind în direcţia din care venise. Şi mă voi grăbi să spun pe dată că, de la prima privire, mi-am dat seama de o nouă prezenţă în viaţa mea, motiv pentru care nu m-am îndoit nicio clipă că îl spionam pe consultantul independent în probleme africane şi – din nou pe baza cuvintelor rostite de Maxie – *şeful operaţiunii,* Philip sau *Philippe,* care vorbeşte cursiv franceză, lingala, dar nu swahili, arhitectul conferinţei noastre, cel care mijloceşte prietenia dintre Mwangaza şi delegaţii noştri.

Apoi a apărut la linia orizontului un african zvelt, cu un aer demn. Avea barbă şi purta un costum occidental cu o croială sobră, cu un mers care trăda o contemplaţie atât de adâncă, încât mi l-a redeşteptat în minte pe fratele Michael, traversând curtea Sanctuarului la vremea postului mare. Prin urmare, nu a fost nevoie de prea multă intuiţie ca să-l identific drept păstorul penticostal, lordul războinic Dieudonné, delegatul împuternicit de dispreţuiţii banyamulenge, atât de dragi scumpului şi regretatului meu tată.

Era urmat de un al doilea african, care putea fi descris drept antiteza lui: un uriaş lipsit de păr, cu un costum cafeniu sclipitor, a cărui haină îl strângea, care şchiopăta, târându-şi piciorul stâng cu răsuciri feroce ale torsului. Nu putea să fie decât Franco, beteagul cal de război, fosta brută a lui Mobutu, în prezent colonel sau un grad mai mare al tribului mai mai, duşman declarat şi aliat ocazional al omului care defilase prin faţa mea ceva mai devreme.

Şi, în sfârşit, ca un soi de concesie studiată faţă de ceilalţi, a apărut şi cel de-al treilea delegat al nostru, Haj, prinţul neîncoronat al comerţului din Bukavu; ostentativul om educat la Sorbona arbora un asemenea dispreţ, o asemenea afectare, distanţându-se atât de vizibil de ceilalţi, încât m-am întrebat dacă nu era pe punctul de a se răzgândi, refuzând să mai fie reprezentantul tatălui său. Nu era nici

scheletic precum Dieudonné, şi nici chel şi lucios ca Franco. Avea un aer de dandy de oraş. Capul, ras la tâmple, avea nişte linii şerpuite făcute din tunsoare. Pe frunte îi atârna o buclă dată cu gel. Cât despre hainele lui: ei bine, nobleţea sentimentelor lui Hannah poate îmi tăiase apetitul faţă de asemenea vanităţi, dar, având în vedere zdrenţele cu care mă pedepsise domnul Anderson, alegerea lui Haj a făcut să iasă din nou la suprafaţă acest apetit. Aveam în faţa ochilor ultima creaţie din colecţia de vară Zegna: un costum cu trei piese, din mohair de culoarea ciupercii, pentru omul care are totul sau vrea totul, scos în evidenţă de o pereche de pantofi italieni cu botul ascuţit, din piele de crocodil, de culoare verde murdar, pe care i-aş aprecia, dacă sunt autentici, la mai bine de două sute de lire pe un picior.

Şi dacă la vremea aceea nu mi-am dat seama, acum ştiu că asistam la încheierea turului de prezentare, în cursul căruia Philip le arătase protejaţilor lui toate facilităţile casei, inclusiv apartamentul înţesat de microfoane unde se puteau relaxa între sesiunile de discuţii şi terenurile interceptate, unde erau liberi să se bucure de intimitatea de care aveau nevoie pentru un schimb complet şi deschis de păreri.

La solicitarea lui Philip, cei trei delegaţi privesc ascultători spre mare, apoi spre cimitir. Şi când Haj se întoarce odată cu ei, haina costumului Zegna se desface şi lasă să se vadă o căptuşeală de culoarea muştarului şi un obiect cu inflexiuni de oţel care sclipeşte scurt în razele soarelui. Ce-ar putea fi? Lama vreunui cuţit? Un telefon mobil, iar în acest caz, trebuie să-l avertizez pe Maxie? Decât cu excepţia situaţiei în care, desigur, nu l-aş putea cere cu împrumut şi, când nu e nimeni atent, să o sun pe Hannah. Şi cineva, presupun că Philip, trebuie să fi spus o glumă, pesemne una porcoasă, pentru că toţi patru izbucnesc în hohote de râs care se rostogolesc pe peluză şi pătrund pe ferestrele franţuzeşti ale sălii de jocuri, care stau deschise din cauza arşiţei. Însă acest lucru nu mă impresionează atât de mult pe cât s-ar cuveni, deoarece viaţa m-a învăţat încă de la o vârstă fragedă că nativii congolezi, care respectă cu sfinţenie regulile de politeţe, nu râd întotdeauna din motivele cele mai potrivite, îndeosebi dacă sunt de origine mai mai sau echivalentul acesteia.

După ce şi-au revenit din veselie, membrii grupului se deplasează către capul scării ornamentate unde, la invitaţia elegantă a lui Philip, Franco, uriaşul olog, îşi trece un braţ pe după gâtul fragilului Dieudonné şi, cu toate că sunt adversari declaraţi, îl adoptă pe post de baston, dar cu o spontaneitate atât de surâzătoare, încât inima mi se umple de optimism, anticipând un sfârşit fericit pentru aventura noastră. Şi, în acest fel, îşi încep coborârea anevoioasă, Philip mergând în faţa perechii unite prin acel braţ petrecut pe după gât, urmaţi de Haj. Îmi mai amintesc că, deasupra lor, cerul era de un albastru glacial, nordic, şi că lordul războinic mai mai şi propteaua lui

slăbănoagă erau însoţiţi de un stol de păsărele care săltau în timpul zborului. Şi mai ţin minte că, în momentul când Haj a pătruns în umbră, misterul sclipirii din buzunarul interior al hainei s-a lămurit. Era mândrul posesor al unui set de stilouri şi de pixuri Parker.

Apoi s-a petrecut una dintre acele gafe monumentale de care nu este scutită nicio conferinţă care se respectă. Trebuia să se organizeze un şir al prezentărilor. Anton ne explicase asta dinainte. Philip urma să pătrundă în casă cu Banda celor Trei pe latura dinspre grădină, Maxie trebuia să intre în acelaşi timp dinspre interior cu anturajul lui Mwangaza, realizându-se astfel măreaţa şi istorica intrare simultană a părţilor participante la conferinţă. Noi, ceilalţi, trebuia să ne aliniem şi să ni se strângă mâinile sau nu, în funcţie de dispoziţia de moment a oaspeţilor.

Cu toate acestea, am avut parte de o brambureală. Poate că Maxie şi grupul lui s-au mişcat o idee mai încet până să-şi încheie turul de prezentare, ori Philip şi delegaţii s-au grăbit puţintel. Pesemne că bătrânul Franco, slujindu-se de trupul sfrijit al lui Dieudonné, a fost mai iute de picior decât se aştepta. Efectul s-a produs negreşit: Philip şi grupul lui au intrat, aducând cu ei mirosurile dulcege ale copilăriei mele africane, dar singurele persoane care i-au întâmpinat au fost marele interpret cu limbile lui minoritare absente, un notar provincial de origine franceză şi masivul Benny, cel cu coada de cal. Imediat ce Benny şi-a dat seama ce se petrecea, a ieşit valvârtej ca să-l găsească de urgenţă pe Anton.

La orice conferinţă, într-o asemenea situaţie aş fi preluat iniţiativa, deoarece interpreţii de marcă trebuie să fie oricând pregătiţi să acţioneze ca nişte diplomaţi atunci când este cazul, şi în alte ocazii am procedat în consecinţă. Dar asta era operaţiunea lui Philip. Iar Philip, cu ochi foarte autoritari care se iţeau dintre pernuţele fără de cute ale obrajilor plini, a apreciat într-o clipă întreaga situaţie. Ridicând în aer degetele arătătoare în semn de încântare, a scos o exclamaţie:

— *Ah, parfait, vous voilà!*

Şi mi-a întins pălăria de panama, dezvelindu-şi părul bogat, dar complet alb, ondulat şi dat după o ureche.

— Permite-mi să mă prezint, a rostit el într-o franceză cu cel mai elegant accent parizian. Sunt Philippe, consultant agricol şi prieten neostoit al statului Congo. Iar dumneata, domnule?

Şi-a înclinat capul cu părul alb tuns perfect, de parcă n-ar fi avut decât o ureche sănătoasă.

— Mă numesc Sinclair, domnule, am răspuns eu cu aceeaşi promptitudine, de asemenea în franceză. Vorbesc franceză, engleză şi swahili. Privirea lui Philip a alunecat către Jasper, iar eu m-am grăbit să dau curs sugestiei: Şi îngăduiţi-mi să vi-l prezint pe *monsieur* Jasper Albin, avocat specialist din Besançon, am continuat eu. Iar pentru

efecte suplimentare: Şi, dacă-mi permiteţi, în numele tuturor celor de aici, aş dori să transmit cele mai calde salutări distinşilor noştri delegaţi africani!

Elocvenţa mea spontană a avut consecinţe pe care nu le anticipasem şi pe care, cred eu, nici Philip nu le prevăzuse. Bătrânul Franco l-a îndepărtat cu cotul pe Dieudonné, bastonul lui uman, şi mi-a prins mâinile în ale lui. Şi presupun că pentru un european cu mentalitate comună ar fi rămas doar un african de dimensiuni enorme, îmbrăcat cu un costum sclipitor, care se chinuieşte să adopte manierele occidentale. Dar nu pentru Salvo, copilul secret. Pentru Salvo, el era protectorul autonumit al Misiunii noastre, cunoscut fraţilor şi sub numele de Beau-Visage, un pungaş şi un prădător solitar, tată a nenumăraţi copii, care se adăpostea în casa din cărămidă roşie a Misiunii la căderea nopţii, aducând în ochi magia pădurii, având în mână o veche puşcă belgiană, la care se adăugau o cutie de bere şi un căprior proaspăt ucis, care nu-i încăpea în tolba de vânător, după ce bătuse cale de treizeci de kilometri ca să ne avertizeze în privinţa vreunui pericol iminent. Şi, când venea dimineaţa, îl găseam aşezat pe prag, zâmbind în somn şi ţinându-şi puşca pe genunchi. Apoi, în aceeaşi după-amiază, îl puteai zări în piaţa oraşului, insistând să-şi vândă suvenirele lui înfiorătoare către nefericiţii turişti veniţi în safari: vreo labă de gorilă ori capul uscat şi fără ochi al vreunei căprioare impala.

— *Bwana*[16] Sinclair, a început venerabilul domn, ridicând un pumn încleştat pentru a face linişte. Sunt Franco, înalt ofiţer mai mai. Comunitatea mea este o adevărată forţă înfiinţată de strămoşii noştri pentru apărarea sacrei noastre patrii. Când eram copil, gunoaiele de rwandezi ne-au atacat satul, au dat foc recoltelor şi, din ură, au căsăpit trei sau patru dintre vacile noastre. Mama ne-a dus în pădure ca să ne ascundem. Când ne-am întors, am văzut că ticăloşii îi legaseră pe tata şi pe doi fraţi de-ai noştri şi îi făcuseră bucăţi. A împuns cu degetul îndoit spre Dieudonné, care stătea în spatele lui. Când mama era pe moarte, gândacii de banyamulenge au refuzat să-i îngăduie trecerea pe teritoriul lor către un spital. A zăcut pe marginea drumului şaisprezece ore, murind sub ochii mei. Prin urmare, nu sunt prietenul străinilor şi al invadatorilor. A răsuflat cu putere, iar apoi a oftat adânc. În baza Constituţiei, mai mai s-a unit oficial cu armata de la Kinshasa. Însă această unire are un caracter artificial. Cei de la Kinshasa îi dau generalului meu o uniformă frumoasă, dar nu-i plătesc soldaţii. Îi oferă un grad înalt, dar nu-i pun arme la dispoziţie. De aceea, spiritele l-au sfătuit pe generalul meu să asculte vorbele acestui Mwangaza. Cum eu îmi respect generalul şi sunt îndrumat de aceleaşi spirite, iar voi ne-aţi promis bani şi arme bune, am venit aici ca să dau curs ordinului primit de la generalul meu.

Înflăcărat de manifestarea unor sentimente atât de puternice, am deschis gura ca să traduc în franceză, dar m-am oprit brusc, când am sesizat privirea lui Philip. Oare Franco mi-a auzit bătaia inimii? Dar Dieudonné, care stătea în spatele lui? Dar filfizonul Haj? Toţi trei se uitau la mine cu speranţă în ochi, de parcă m-ar fi încurajat să redau discursul lui Franco, însă, mulţumită lui Philip, am realizat ce se întâmplase. Copleşit de solemnitatea acelei ocazii, bătrânul Franco rostise totul în limba sa maternă, bembe, o limbă situată sub linia de plutire, pe care eu nu o cunoşteam în acele momente.

Însă, dacă era să judec după faţa lui, Philip nu avea ştiinţă de acest lucru. A chicotit amuzat, dojenindu-l pe bătrân pentru greşeala lui. Din spatele lui, Haj a explodat într-un râs ale cărui hohote mi-au amintit de o hienă. Însă Franco, fără să se lase înfrânt, s-a apucat să repete cu sârg totul în swahili. Şi a continuat cuvântarea, iar eu am dat din cap în semn de aprobare faţă de oratoria lui până când, spre marea mea uşurare, uşa de la intrare s-a deschis brusc, împinsă de Benny, făcând loc lui Maxie şi celor trei oaspeţi ai lui, cu Mwangaza la mijloc.

Pământul nu s-a despicat ca să mă înghită, nimeni nu m-a arătat cu degetul ca să mă denunţe. Până la urmă, ne-am strâns în jurul mesei de joc, iar eu traduc cuvintele de bun venit ale lui Philip în swahili. Limba asta mă eliberează, lucru care mi se întâmplă întotdeauna. Am supravieţuit cumva strângerilor de mâini şi prezentărilor, şi fiecare stă la locul stabilit, mai puţin Jasper, care, după ce le-a fost prezentat lui Mwangaza şi consilierilor lui, a fost escortat afară din încăpere de Benny, pentru a i se pune la adăpost conştiinţa profesională, presupun. Cuvântarea lui Philip este glumeaţă şi scurtă şi face pauzele exact unde îmi doresc.

Pentru publicul meu am ales o sticlă de apă minerală Perrier de un litru, aflată la aproape jumătate de metru în faţa mea, deoarece contactul vizual în primele minute ale unei şedinţe este capcana mortală în care pot cădea mulţi interpreţi. Surprinzi o privire, se stabileşte scurt o sclipire de complicitate, iar apoi, fără să-ţi dai seama, pe durata discuţiei, te trezeşti că persoana respectivă te are la degetul cel mic. Prin urmare, îmi permit cel mult priviri furişe, cu capul plecat, în cursul cărora Mwangaza rămâne o umbră de pasăre, hipnotică, aşezată între cei doi oameni ai săi: într-o parte, cu faţa ciupită de vărsat, formidabilul Tabizi, fost şiit, iar acum creştin proaspăt convertit, îmbrăcat din cap până în picioare în negru, un costum de creator de modă; iar în cealaltă, acolitul şi consilierul politic fără nume, pe care, în sinea mea, l-am botezat Delfinul, din cauza lipsei de păr şi a zâmbetului pentru toate ocaziile, izvorât, asemenea cozii de cal, subţire ca un şiret de pantof, din gâtul lui ras, şi arborat independent de posesor. Maxie poartă o cravată cu aspect

militar. Am primit ordin să nu traduc nimic în engleză pentru el decât dacă îmi va cere acest lucru.

Aici ar fi nevoie de câteva precizări privind psihologia celui care cunoaşte multe limbi. Se remarcă frecvent că oamenii care mai cunosc o limbă europeană pe lângă cea maternă dobândesc încă o personalitate odată cu ea. Un englez care ştie germană vorbeşte mai apăsat, mai tare. Gura lui îşi schimbă forma, corzile vocale se deschid, abandonează autoironia în favoarea unui ton autoritar. Când trece la franceză, o englezoaică se înmoaie şi-şi ţuguie buzele, sugerând obrăznicia, în vreme ce varianta ei masculină va aluneca în afectare. Cred că şi mie mi se întâmplă acelaşi lucru. Însă limbile africane nu au asemenea nuanţe. Ele sunt funcţionale, robuste, chiar şi atunci când a doua limbă este franceza colonială. Sunt limbi vorbite de ţărani, create pentru comunicare directă şi bune pentru a te certa, lucru de care congolezii profită din plin. Subtilităţile şi ocolişurile presupun mai puţin gimnastică verbală şi mai mult schimbarea topicii ori, dacă vreţi să nu riscaţi, folosirea unui proverb. Uneori îmi dau seama, atunci când trec de la o limbă la alta, că mi-am schimbat şi glasul, vorbind din adâncul gâtlejului pentru a reuşi respiraţia şi tonul gros necesare. Sau am senzaţia, de exemplu, atunci când vorbesc kinyarwanda, că plimb o pietricică prin gură. Dar marele adevăr este că, din momentul în care mă aşez pe scaun, devin ceea ce redau.

Philip şi-a încheiat cuvântarea de bun venit. La câteva secunde după aceea, termin şi eu. Se aşază şi se recompensează cu o înghiţitură de apă. Beau şi eu o gură de apă, nu pentru că mi-e sete, ci pentru că trebuie să arăt că eram în legătură cu el. Mă uit pe furiş la Franco, masiv ca un munte, şi la vecinul lui, uscăţivul Dieudonné. Franco se poate mândri doar cu o cicatrice, care coboară dinspre frunte până la rădăcina nasului. Oare braţele şi picioarele îi sunt marcate în urma ritualului de iniţiere care îl apără de gloanţele ce zboară în jurul lui? Dieudonné are fruntea lată şi netedă ca a unei fete, iar privirea lui visătoare pare aţintită asupra dealurilor pe care le-a lăsat în urmă. Superelegantul Haj, aşezat de cealaltă parte a lui Franco, pare că, în mod intenţionat, îi ignoră pe ceilalţi.

— Bună dimineaţa, prieteni! Vă uitaţi toţi la mine?

„Salvo, e atât de scund! Cum se face că atâţia oameni de statură mică au mai mult curaj decât cei impozanţi?” Mic precum Cromwell, conducător al oamenilor, de două ori mai energic decât cei din jurul lui. O haină uşoară de bumbac, lavabilă, aşa cum trebuie să poarte orice evanghelist călător. Un halo de păr cărunt, de aceeaşi lungime: un Albert Einstein de culoare, fără mustaţă însă. Iar la gât, unde ar trebui să se afle cravata, moneda de aur despre care mi-a povestit Hannah, mare cât una de cincizeci de pence: „Este juvăţul lui de sclav,

Salvo. Asta ne spune că nu este de vânzare. A fost deja cumpărat, aşa că, adio! Aparţine poporului din Kivu, iar aceea este moneda cu care a fost cumpărat. E sclav al Căii de Mijloc!”

Da, privirile tuturor s-au îndreptat spre tine, Mwangaza. Inclusiv a mea. Nu-mi mai caut refugiul în sticla de apă minerală Perrier cât aştept să vorbească. După ce mai întâi i-au acordat Iluminatului nostru african onoarea de a nu se uita la el, cei trei delegaţi îl străpung acum cu privirea. Cine este el? Ce spirit îl îndrumă, ce magie practică? Oare ne va dojeni? Ne va înspăimânta, ne va ierta, ne va face să râdem, ne va îmbogăţi, ne va face să dansăm şi să ne îmbrăţişăm, spunându-ne fiecăruia tot ce simţim? Ori ne va dispreţui şi ne va face nefericiţi şi vinovaţi, autoacuzatori, lucru cu care noi, congolezii, şi noi, cei pe jumătate congolezi, suntem tot timpul ameninţaţi? Congo, ţara de râsul Africii, violată, jefuită, înşelată, ruinată financiar, coruptă, ucigaşă, păcălită şi luată în derâdere, recunoscută de orice ţară de pe continent pentru incompetenţă, corupţie şi anarhie.

Aşteptăm ritmul lui, stimulentul, însă el ne face să aşteptăm: să aşteptăm până când ni se usucă gâtlejurile şi vintrele ni se sfrijesc – sau cel puţin asta este ceea ce aşteaptă copilul secret, din cauza faptului că marele nostru mântuitor prezintă o nepământească asemănare cu oratorul nostru de la amvonul Misiunii, părintele André. Ca şi André, trebuie să se încrunte la fiecare membru al adunării pe rând, întâi la Franco, apoi la Dieudonné, după aceea la Haj şi, în cele din urmă, la mine, câte o privire lungă şi încruntată fiecăruia, cu diferenţa că nu simt doar privirea lui asupra mea, ci şi palmele, fie şi numai în amintirea mea hiperactivă.

— Da, domnilor! Pentru că acum vă uitaţi cu toţii la mine, nu credeţi că aţi făcut o mare greşeală venind aici astăzi? Poate că excelentul pilot al domnului Philippe trebuia să vă lase pe o altă insulă.

Glasul îi este prea puternic pentru trup, însă, consecvent practicii mele, redau în franceză cu delicateţe, aproape ca pe o remarcă fără adresă.

— Ce căutaţi aici, mă întreb? tună el peste masă către Franco, făcându-l să scrâşnească din dinţi de furie. Doar nu mă căutaţi pe *mine,* asta-i sigur! Nu vă sunt tovarăş! Sunt Mwangaza, mesagerul coexistenţei armonioase şi al prosperităţii pentru întregul Kivu. Gândesc cu propriul cap, nu cu puşca, ori cu panga, ori cu penisul. Nu mă amestec printre căpetenii războinice şi ucigaşe mai mai, oh, nu! Îşi direcţionă apoi dispreţul spre Dieudonné. Şi nu mă amestec nici cu cetăţeni de mâna a doua precum banyamulenge, aici de faţă, oh, nu! Urmează o ridicare dispreţuitoare a capului către Haj: Şi nu mă amestec nici cu dandy tineri şi bogaţi din Bukavu, nu am nevoie de aşa ceva – urmează un surâs de cunoscător pentru fiul lui Luc, vechiul

lui camarad de arme şi de naţionalitate shi –, nici măcar dacă-mi oferă bere gratis şi o slujbă la o mină de aur deţinută de rwandezi, oh, nu! Eu sunt Mwangaza, inima cea bună a statului Congo, şi slujitor cinstit al unui Kivu puternic şi unit. Dacă aceasta este persoana pe care aţi venit să o vedeţi, atunci, poate – dar daţi-mi voie să mă gândesc puţin –, poate până la urmă aţi nimerit pe insula potrivită!

Vocea supradimensionată coboară până la adâncimile destăinuirii. Glasul meu coboară aidoma în franceză.

— Eşti cumva tutsi, domnule? întreabă el, uitându-se în ochii injectaţi ai lui Dieudonné.

Pe rând, pune aceeaşi întrebare fiecărui delegat, apoi tuturora. Sunt tutsi? Hutu? Bembe? Rega? Fulero? Nande? Ori shi, precum el?

— Dacă da, atunci vă rog să părăsiţi încăperea. De îndată! Imediat! Fără supărare. Face un semn larg către ferestrele franţuzeşti, care sunt deschise. Haideţi! La revedere, domnilor! Vă mulţumesc pentru vizită. Şi trimiteţi-mi un bilet, vă rog, pentru acoperirea cheltuielilor făcute.

În afara mobilului Haj, care-şi dă ochii peste cap şi se uită cu un aer comic la camarazii lui atât de diferiţi, plimbându-şi privirea de la unul la altul, nimeni nu se clinteşte.

— Prieteni, ce vă opreşte? Nu vă sfiiţi! Avionul vostru elegant încă nu a plecat. Are două motoare sigure. Aşteaptă să vă ducă înapoi în Danemarca fără nicio cheltuială. Duceţi-vă, plecaţi acasă, şi nu se va rosti nicio vorbă!

Brusc, zâmbeşte, arborând un surâs radiant, de cinci stele, perfect african, care face faţa de Einstein să se împartă în două, iar delegaţii noştri surâd şi chicotesc alături de el, uşuraţi, Haj fiind cel mai sonor. Şi părintele André ştia cum să folosească acest truc: stingea focul atunci când credincioşii se aşteptau mai puţin şi îi făcea pe toţi să-i fie recunoscători, fiecare dorind să-i rămână prieten. Până şi Maxie zâmbeşte. La fel şi Philip, Delfinul şi Tabizi.

— Dar dacă, pe de altă parte, sunteţi din *Kivu,* din nord, din sud ori de la mijloc – vocea prea puternică ni se adresează cu un generos bun venit –, dacă sunteţi oameni adevăraţi, cu frica lui Dumnezeu, din Kivu, care iubesc Congo şi doresc să rămână patrioţi congolezi sub conducerea unui guvern decent şi eficient din Kinshasa, dacă doriţi să îi alungaţi pe măcelarii şi pe exploatatorii rwandezi înapoi, peste graniţă, odată pentru totdeauna, atunci rămâneţi pe locurile voastre. Şi, dragi fraţi, să identificăm scopul nostru comun şi să hotărâm împreună cum îl putem atinge. Să alegem Calea de Mijloc a unităţii, a reconcilierii şi a frăţiei sub oblăduirea lui Dumnezeu.

Se opreşte, îşi cumpăneşte cuvintele, îşi aduce aminte de ceva, reia discursul.

— Oh, dar acest Mwangaza este un separatist primejdios, vi s-a spus. Are ambiţii personale nebuneşti. Doreşte să fărâmiţeze iubitul

nostru Congo şi să-l dea bucată cu bucată şacalilor de peste graniţă! Prieteni, sunt mai fidel capitalei noastre Kinshasa decât este Kinshasa însăşi! (Acum apare o notă stridentă, dar vom ajunge şi mai sus, puţină răbdare.) Sunt mai loial decât soldaţii neplătiţi ai Kinshasei, care ne jefuiesc oraşele şi satele şi ne violează femeile! Sunt atât de fidel, încât vreau să fac treaba Kinshasei mai bine decât a făcut-o ea însăşi! Vreau să aduc pacea, nu războiul! Vreau să aduc belşug, nu foamete! Să construiesc şcoli, drumuri şi spitale şi să asigur o administraţie cum se cuvine în locul corupţiei care ruinează totul! Vreau să respect toate promisiunile Kinshasei. Vreau chiar să păstrez Kinshasa!

* * *

— Salvo, ne dă speranţă.

Îmi sărută pleoapele, dându-mi speranţă. Ţin palmele căuş în jurul capului ei, parcă sculptat.

— Nu înţelegi ce înseamnă speranţa pentru oamenii din Congo de Est?

— Te iubesc.

— Sărmanii congolezi s-au săturat atât de mult de durere, încât nu mai cred în salvare. Dacă Mwangaza le poate da speranţă, toţi îl vor sprijini. Dacă nu, războaiele vor continua şi el nu va rămâne decât un profet mincinos în drumul lor spre iad.

— Atunci să sperăm că mesajul lui va reuşi să ajungă la electorat, sugerez eu cu pioşenie.

— Salvo, eşti un romantic incurabil! Atâta vreme cât la putere se află actualul guvern, alegerile vor fi viciate. Oamenii care nu se lasă cumpăraţi vor vota pe criterii etnice, rezultatele vor fi falsificate, iar tensiunile vor creşte. Întâi ne trebuie stabilitate şi cinste. După aceea, alegeri. Dacă l-ai fi ascultat pe Mwangaza, l-ai fi aprobat.

— Prefer să te ascult pe tine.

Buzele ei se dezlipesc de pleoapele mele şi caută o ţintă mai substanţială.

— Iar eu cred că ştii că Monstrul obişnuia să poarte un toiag magic, care era prea greu pentru a putea fi ridicat de muritori, da?

— Nu, Hannah, perla asta de cunoaştere mi-a scăpat.

Se referă la regretatul şi la jalnicul general Mobutu, cârmuitor suprem şi distrugător al Zairului, singura figură pe care o cunoaşte şi pe care îşi poate vărsa ura.

— Ei bine, şi Mwangaza are un băţ. Îl însoţeşte pretutindeni, la fel ca pe Monstru, dar este dintr-un lemn special, ales pentru că e foarte uşor. Cei care cred în Calea de Mijloc îl pot ridica şi descoperi cât de uşoară este călătoria până în rândurile celor ce aleg calea. Iar când Mwangaza va muri, ştii ce se va întâmpla cu acest toiag fermecat?

— Îl va ajuta să meargă până în rai, sugerez eu somnoros, ţinându-

mi capul pe pântecul ei.

— Nu mai face asemenea glume, Salvo! Va fi aşezat într-un Muzeu al Unităţii, care se va construi pe malul lacului Kivu, unde îl poate vizita oricine. Va comemora ziua în care Kivu a devenit mândria unui Congo unit şi liber.

* * *

Şi iată-l. La toiag mă refer. Chiar el. Se află pe postavul verde al mesei de joc, un buzdugan miniatural, asemănător celui din Camera Comunelor[17]. Delegaţii i-au examinat marcajele magice şi l-au încercat ca să vadă cât de uşor este. Pentru bătrânul Franco este un obiect cu însemnătate, dar e semnificaţia corectă? Pentru Haj este o simplă marfă. „Ce materiale s-au folosit la confecţionarea lui? Foloseşte la ceva? Noi le putem vinde mai ieftin." Reacţia lui Dieudonné e mai greu de descifrat. „Va aduce el pace şi egalitate poporului meu? Profeţii noştri vor accepta puterea lui? Dacă facem război pentru el, ne va apăra de Franco şi de cei asemenea lui?"

Maxie şi-a mutat scaunul ca să-şi poată întinde picioarele. Stă cu ochii închişi, cu palmele strânse după gât şi se lasă pe spate ca un atlet care-şi aşteaptă rândul. Salvatorul meu, Philip cel cu părul alb şi ondulat, a arborat zâmbetul discret al unui impresar. Are eterna faţă a actorului britanic, socotesc. Ar putea avea între treizeci şi cinci şi şaizeci de ani, iar publicul nu ar şti niciodată vârsta lui reală. Chiar dacă Tabizi şi Delfinul îmi ascultă traducerea, nu lasă să se vadă. Ei cunosc pe de rost cuvântările lui Mwangaza, aşa cum şi eu le ştiam pe ale lui André. Prin contrast, am dobândit un public neaşteptat în persoanele celor trei delegaţi. După ce au fost dojeniţi de Mwangaza în swahili, au ajuns să se bizuie pe redarea mea, mai puţin încărcată de emoţii, să o asculte încă o dată. Haj, cei care a studiat la Sorbona, ascultă critic, Dieudonné, cu un aer gânditor, meditând la fiecare cuvânt în parte. Iar Franco ascultă cu pumnii strânşi, gata să doboare primul om care va îndrăzni să-l contrazică.

Mwangaza a încetat să facă pe demagogul şi şi-a asumat rolul de lector în economie. Îmi adaptez corespunzător discursul. Regiunea Kivu este prădată, ne informează el cu fermitate. Ştie cât valorează Kivu şi cât valorează ceea ce nu se plăteşte. Are cifrele pregătite şi aşteaptă cât mi le notez pe blocnotes. Îi zâmbesc în semn de mulţumire. Îmi întoarce zâmbetul şi rosteşte unul după altul numele companiilor miniere care jefuiesc resursele noastre naturale. Cum mai toate au nume franţuzeşti, nu trebuie să le redau.

— De ce le lăsăm? întreabă el furios, ridicând iarăşi vocea. De ce rămânem nepăsători şi ne uităm cum duşmanii noştri prosperă jefuindu-ne bogăţiile minerale, când tot ce vrem este să-i alungăm?

Are o hartă a regiunii Kivu. Delfinul a prins-o de tabla albă, iar

Mwangaza stă lângă ea, asaltând-o cu toiagul lui fermecat: pac, pleosc, şi vorbeşte continuu, iar eu vorbesc la fel din capătul mesei, însă mai încet, temperându-i spusele, dezamorsându-le puţin – ceea ce îl face să mă catalogheze, dacă nu un membru activ al rezistenţei, atunci o persoană care trebuie atrasă de partea lui.

Se opreşte din prezentare, eu la fel. Mă pironeşte cu privirea. Posedă abilităţile unui vraci, aşa se face că reuşeşte să-şi contracte muşchii oculari atunci când se uită fix la cineva, ca să pară mai vizionar şi mai autoritar. Însă acum nu se mai uită în ochii mei, ci la pielea mea. Îmi examinează faţa, apoi, în caz că percepe vreo diferenţă, mâinile: bronzate mediu.

— Domnule interpret!

— Da, Mwangaza.

— Vino aici, băiatul meu!

Să mă bată cu toiagul. Să-mi mărturisesc neajunsurile în faţa clasei? Urmărit de toţi, mă duc până la tablă, ajung în faţa lui, ca să descopăr că sunt mai înalt cu un cap decât el.

— Aşa, băiete, ce eşti? mă întreabă pe un ton glumeţ, împungând cu degetul, întâi spre Maxie şi Philip, apoi spre cei trei delegaţi negri. Eşti unul dintre *noi,* ori unul dintre *ei?*

Supus unei asemenea presiuni, reuşesc să mă ridic la înălţimea lui retorică.

— Mwangaza, sunt unul dintre voi toţi! îi răspund eu tare în swahili.

Râde să se prăpădească şi redă spusele mele în franceză. De la capetele mesei răsună aplauze, însă glasul bubuitor al lui Mwangaza le domină fără niciun efort.

— Domnilor! Acest minunat tânăr este simbolul Căii de Mijloc! Să urmăm exemplul frăţiei lui cu toată lumea! Nu, nu, nu. Rămâi aici, băiete, mai rămâi o clipă, te rog!

Consideră că îmi face o onoare, chiar dacă eu nu sunt de aceeaşi părere. Îmi spune că sunt un tânăr minunat şi mă pune să-i stau alături în timp ce loveşte în hartă cu toiagul lui fermecat şi preamăreşte bogăţia în substanţe minerale a ţinutului Congo de Est. Cât despre mine, îmi ţin mâinile la spate şi redau cuvintele domnului profesor fără să mă slujesc deloc de blocnotes, făcând o demonstraţie a puterii mele de memorizare în faţa acestui public.

— Aici, la Mwenga, *aur,* prieteni! Aici, la Kamituga: aur, uraniu, casiterită, coltan şi – să nu spuneţi nimănui – diamante. Aici, la Kabambare, aur, casiterită şi coltan. Repetiţiile sunt deliberate. Aici coltan, casiterită, iar aici – toiagul se ridică şi pluteşte oarecum nesigur în direcţia lacului Albert – *ţiţei,* prieteni, cantităţi nemăsurate şi, probabil, nemăsurabile de *ţiţei* nepreţuit. Şi mai ştiţi ceva? Deţinem un mic miracol despre care se ştiu foarte puţine lucruri, deşi toată

lumea îl vrea. Este atât de rar, încât, în comparaţie cu el, diamantele sunt ca pietrele de pe stradă. Se numeşte Kamitugaite, prieteni, şi conţine 56,71% uraniu! Ei bine, ce şi-ar mai putea dori cineva pe acest pământ?

Aşteaptă ca râsetele să crească şi să scadă în intensitate.

— Dar cine va profita de pe urma tuturor acestor bogăţii, îmi puteţi spune?

Aşteaptă iarăşi, zâmbindu-mi, în vreme ce eu rostesc aceeaşi întrebare, motiv pentru care zâmbesc la rându-mi, în noul meu rol de favorit al domnului profesor.

— O, politicienii din Kinshasa îşi vor încasa arginţii, desigur! Nu ar rata cei treizeci de arginţi din partea rwandezilor, sigur că nu! Însă ei nu îi vor cheltui pe şcoli, pe drumuri şi pe spitale pentru Congo de Est, nici vorbă! Probabil că îi vor cheltui în magazinele scumpe din Johannesburg, din Nairobi şi din Cape Town. În niciun caz aici, în Kivu. Oh, nu!

O nouă pauză. Zâmbeşte, de astă dată delegaţilor, nu mie. Apoi adresează încă o întrebare:

— Oamenii din Kivu devin mai bogaţi cu fiecare camion cu coltan care traversează graniţele noastre?

Toiagul magic se deplasează inexorabil spre est, traversând lacul Kivu.

— Când ţiţeiul va începe să curgă în Uganda, oamenii din Kivu o vor duce mai bine? Prieteni, pe măsură ce rezervele de ţiţei scad, oamenii vor sărăci de la o zi la alta. Şi totuşi, acestea sunt *minele noastre,* prieteni, *ţiţeiul, bogăţiile noastre,* date nouă de Dumnezeu ca să le gospodărim şi să ne bucurăm de ele în numele Lui! Acestea nu sunt fântâni care se umplu la loc după ploaie. Ceea ce ne fură hoţii astăzi nu va creşte la loc mâine, şi nici în altă zi.

Clatină din cap, mormăind: „Oh, nu!” de câteva ori, de parcă şi-ar aduce aminte de o mare nedreptate.

— Şi mă-ntreb: cine vinde aceste bunuri furate cu nişte profituri uriaşe, din care niciun cent nu este dat deţinătorilor de drept? Prieteni, răspunsul vă este cunoscut tuturor! Vorbim de mafioţii din Rwanda! De afaceriştii hrăpăreţi din Uganda şi din Burundi! De guvernul nostru corupt de la Kinshasa, alcătuit din politicieni care nu fac decât să dea din gură, care ne vând străinilor dreptul nostru din naştere, iar apoi ne cer taxe pentru necazurile noastre! Mulţumesc, băiete! Foarte bine te-ai mişcat, domnule! Acum poţi sta jos.

Mă aşez şi mă gândesc la coltan, nu în timp real, deoarece traduc fără să mă opresc tot ce spune Mwangaza, ci în felul în care se derulează ştirile în partea de jos a ecranului de televizor, în timp ce acţiunea principală se desfăşoară deasupra. Ce este coltanul? Un metal extrem de preţios, ce se găsea la un moment dat doar în Congo de Est,

iar dacă nu credeţi, întrebaţi-i pe clienţii mei care importă materii prime. Dacă aţi fi suficient de nechibzuiţi şi v-aţi face bucăţi telefonul mobil, printre componente aţi găsi şi o picătură de coltan. Vreme de zeci de ani, Statele Unite au deţinut rezerve strategice din acest material, lucru pe care clienţii mei l-au descoperit pe pielea lor atunci când Pentagonul a pus în vânzare tone întregi pe piaţa mondială.

Din ce alt motiv deţine acest coltan un loc de onoare în mintea mea? Să ne întoarcem la perioada Crăciunului din anul Domnului 2000. Playstation 2, jucăria electronică pe care trebuie să o aibă orice copil din familiile mai înstărite, nu se găseşte pe piaţă decât cu greutate. Părinţii din clasa mijlocie îşi frâng mâinile şi la fel procedează şi Penelope pe prima pagină a marelui ei ziar:

DORIM SĂ NUMIM ŞI SĂ-I FACEM DE RUŞINE PE CEI CARE NE-AU FURAT CRĂCIUNUL!

Însă supărarea ei e îndreptată într-o direcţie greşită. Lipsa e pricinuită nu de incompetenţa producătorilor, ci de un genocid de proporţiile unui tsunami, care a cuprins Congo de Est, ceea ce a produs o întrerupere temporară a livrărilor de coltan.

— *Salvo, ştiai că Mwangaza este profesor de istorie congoleză? Ştie pe de rost toate detaliile ororilor comise pe pământul nostru. Ştie cine pe cine a ucis, câţi şi la ce dată, şi nu se teme de adevăr, aşa cum se tem atâţia laşi din rândurile noastre.*

Iar eu sunt unul dintre aceşti laşi, dar la masa cu postav verde şi goală nu găsesc niciun ascunziş. Oriunde ar îndrăzni să meargă Mwangaza, eu trebuie să-l urmez, conştient de fiecare cuvânt pe care îl redau. În urmă cu două minute, vorbea despre cifre de producţie. Acum se referă la genocid şi din nou are cifre la îndemână: câte sate rase de pe faţa pământului, câţi locuitori crucificaţi ori ciopârţiţi, câte femei bănuite de vrăjitorie au fost arse, câte violuri în grup s-au comis, nesfârşitele valuri, în ambele sensuri, ale măcelului intern din Congo de Est, stârnit din exterior, în vreme ce comunitatea internaţională e învrăjbită, iar eu închid televizorul, dacă nu cumva Penelope nu mi-a luat-o deja înainte. Iar crimele continuă chiar şi în timp ce Mwangaza vorbeşte, iar eu traduc. Cu fiecare lună care trece, alţi treizeci şi opt de mii de congolezi mor din cauza ravagiilor produse de aceste războaie uitate.

— O mie două sute de morţi pe zi, prieteni, inclusiv sâmbăta şi duminica! Asta înseamnă şi azi, şi mâine, şi în fiecare zi din săptămâna viitoare.

Arunc o privire spre feţele delegaţilor. Se citeşte vinovăţia pe ele. Poate că măcar o dată ei sunt cei aflaţi pe pilot automat, iar eu, nu. Cine-ar putea spune ce gândesc ei acum, asta, dacă şi-au îngăduit să gândească? Sunt doar trei africani oarecare, aşezaţi pe marginea

drumului în arşiţa de la miezul zilei, şi nimeni de pe acest pământ, poate nici chiar ei, nu e în stare a ghici ce se petrece în mintea lor. Dar de ce ne spune Mwangaza toate acestea, când timpul este atât de scurt? Ca să ne umilească? Nu. O face pentru a ne insufla curaj.

— Prin urmare, *avem dreptul,* prieteni! Avem dreptul de *două, de trei ori!* Nicio altă naţiune din lume nu a suferit dezastre atât de mari precum Kivu. Nicio altă naţiune nu are o nevoie mai disperată de renaştere! Nicio altă naţiune nu are mai mult decât noi dreptul de a intra în stăpânirea bogăţiilor sale şi de a le pune la picioarele celor săraci, spunând: „Nu mai sunt ale *altora.* Aceste bogăţii, sărman popor – *nous misérables de Kivu! –, sunt ale noastre!”*

Izbucnirea lui autoritară şi impresionantă ar fi putut umple Albert Hall de lume, însă întrebarea din inimile noastre este destul de clară: dacă bogăţiile din Kivu au căzut în mâinile cui nu trebuie, iar nedreptăţile istoriei ne dau dreptul să le smulgem îndărăt, iar Kinshasa este o trestie frântă şi tot ce există în Kivu se exportă oricum spre est, ce ne propunem să facem pentru a ieşi din această situaţie?

— Dacă priviţi mai atent, prieteni, la marii politicieni şi protectori ai naţiunii noastre, ce vedeţi? Noi politici? A, da – politici *foarte* noi, aveţi dreptate. Nemaiîncercate până acum, aş îndrăzni să spun. Şi noi partide politice, care să le promoveze. Cu nume foarte poetice – *des noms très poétiques.* Se practică atâta democraţie nouă în oraşul târfelor Kinshasa, încât acum mi-e frică să merg pe Bulevardul 30 Iunie cu pantofii mei cei vechi! *Cette ville de putains*[18]*!* Există atât de multe platforme politice noi care apar, toate construite din cea mai nobilă esenţă, dar pe cheltuiala voastră. Atât de multe programe de douăzeci de pagini, tipărite în condiţii grafice de excepţie, care ne aduc pace, bani, medicamente şi educaţie universală cel târziu până la miezul nopţii, săptămâna viitoare! Atâtea legi anticorupţie, încât nu poţi să nu te întrebi cine a fost mituit să le redacteze.

Cel mai tare hohotea Delfinul cu pielea netedă şi Tabizi, cel trecut prin multe, susţinuţi de Philip şi de Maxie. Iluminatul aşteaptă cu o expresie autoritară până când râsetele se sting. Încotro ne duce? Oare ştie? În cazul fratelui André, niciodată nu exista un plan prestabilit. În privinţa lui Mwangaza, cu toate că înţeleg asta destul de târziu, se poate vorbi despre un plan de la un capăt la celălalt.

— Dar uitaţi-vă mai atent, vă rog, la aceşti politicieni noi-nouţi pe care-i avem. Ridicaţi puţin borul pălăriilor pe care le poartă, vă rog! Lăsaţi puţin soare african să răzbată în limuzinele Mercedes de o sută de mii de dolari şi spuneţi-mi ce vedeţi. Feţe noi, optimiste? Tineri şi sclipitori absolvenţi de facultăţi pregătiţi să-şi pună viaţa şi cariera în slujba republicii noastre? Oh, nu, prieteni, nici vorbă! Vedeţi aceleaşi feţe cunoscute ale aceloraşi ticăloşi!

Ce a făcut Kinshasa pentru Kivu? vrea el să ştie. Răspunsul: nimic.

Unde este pacea pe care o propovăduiesc, unde sunt prosperitatea şi armonia? Unde este dragostea frăţească de ţară, vecini şi comunităţi? A călătorit pe toată întinderea provinciei Kivu, în nord şi în sud, şi nu le-a dat de urmă. A ascultat poveştile triste ale poporului: „Da, vrem Calea de Mijloc, Mwangaza! Ne rugăm pentru asta! Cântăm pentru ea! Dansăm pentru ea! Dar cum, cum o vom realiza?" Da, cum? Mwangaza imită strigătele lor jalnice. Iar eu îl maimuţăresc pe Mwangaza: „Cine ne va apăra când duşmanii noştri vor trimite trupe împotriva noastră, Mwangaza? Mwangaza, eşti om al păcii! Nu mai eşti războinicul de odinioară. Cine o să ne organizeze şi cine o să ne certe şi o să ne înveţe să fim puternici împreună?"

Chiar sunt ultima persoană din încăpere care îşi dă seama că răspunsul la rugăciunile poporului stă în capul mesei, purtând cizme din piele întoarsă, roase la tocuri de atâta umblătură? Evident că sunt ultimul, pentru că următoarele cuvinte ale lui Mwangaza mă trezesc din reverie atât de brusc, încât Haj se răsuceşte spre mine şi mă priveşte cu ochi bulbucaţi de actor comic.

— *Nu are nume,* prieteni? strigă Mwangaza la noi, indignat. Acest straniu Sindicat care ne-a târât pe toţi până aici astăzi *nu are nume?* A, foarte rău! Unde l-au pierdut? Totul este foarte neclar şi misterios! Poate că ar trebui să ne punem ochelarii şi să-l căutăm! De ce Dumnezeu trebuie oamenii cinstiţi să-şi ascundă numele? Ce au de ascuns? De ce nu vin cu inima deschisă ca să ne spună cine sunt şi ce vor?

Ia-o uşurel, părinte André! Uşurel şi fără grabă. Mai ai mult până la capăt. Dar Mwangaza ştie mai bine.

— Da, dragi prieteni, se confesează el, pe un ton ostenit care te îmboldeşte să-l ajuţi la depăşirea obstacolelor. Ţin să vă spun că am vorbit îndelung şi aprig cu aceşti domni *fără nume.* Arată spre Philip, fără a privi. Da. Am purtat multe discuţii fără menajamente. Aş putea afirma că de la apusul soarelui până în zori. Discuţii foarte dure, pentru că aşa trebuie să fie ele. „Spune-ne ce doreşti, Mwangaza, mi-au zis cei fără nume. Spune-ne fără înflorituri sau ocolişuri, te rugăm! Apoi vom spune şi noi ce vrem. Şi aşa vom stabili dacă putem încheia înţelegerea ori ne strângem mâinile, spunem că ne pare rău şi la revedere, lucruri normale în discuţiile comerciale." De aceea le-am răspuns cu aceeaşi monedă, zise el jucându-se absent cu gulerul de sclav, amintindu-ne în acest fel că nu este de vânzare. Domnilor, se ştie prea bine ce doresc. Pace, prosperitate şi frăţie pentru toţi locuitorii din Kivu. Alegeri libere, dar numai după ce se obţine stabilitatea. Dar pacea, domnilor, se ştie prea bine, nu se instaurează de la sine, iar libertatea, la fel. Pacea are duşmani. Pacea trebuie cucerită cu sabia în mână. Pentru ca pacea să devină o realitate, trebuie să ne coordonăm forţele, să reintrăm în posesia minelor şi a

oraşelor, să-i izgonim pe străini şi să instalăm un guvern interimar, guvern care va pune bazele unui stat durabil, adevărat şi democratic al bunăstării. Dar cum putem realiza asta pentru noi înşine, domnilor? Suntem neputincioşi din cauza discordiei. Vecinii ne sunt mai puternici şi mai şireţi.

Se uită încruntat la Franco şi la Dieudonné, de parcă ar dori ca aceştia să fie şi mai apropiaţi în timp ce el continuă tratativele cu domnii fără nume.

— „Dacă vrem ca dorinţele noastre să se împlinească, avem nevoie de organizarea voastră, domnilor. Avem nevoie de echipamentele şi de priceperea voastră. Fără ele, pacea iubitului meu Kivu va rămâne în veci o himeră." Aşa le-am spus celor fără nume. Acestea au fost cuvintele mele. Iar cei fără de nume m-au ascultat cu luare aminte, după cum vă închipuiţi. În cele din urmă, unul dintre ei a vorbit în numele tuturor şi nu este cazul să vă dezvălui identitatea lui nici măcar astăzi, dar vă asigur că nu se află în această încăpere, deşi este un susţinător dovedit al naţiunii noastre. Şi iată ce zice el: „Mwangaza, ceea ce ai propus este bun. Chiar dacă suntem comercianţi, nu ne lipseşte sufletul. Riscurile sunt mari, la fel şi costurile. Dacă susţinem cauza ta, cum putem fi siguri că în final nu vom pleca de acolo cu buzunarele goale şi cu capetele sparte?" Iar noi îi răspundem: Cei care ni se alătură în strădania noastră, vor împărţi cu noi şi recompensele.

Vocea lui scade şi mai mult, dar îşi poate permite. La fel şi tonul meu. Cei de la masă m-ar auzi şi dacă aş şopti ţinând mâna în dreptul gurii.

— Ni se spune că Diavolul are multe nume, prieteni, şi noi, congolezii, le ştim deja pe mai toate. Însă acest Sindicat nu are niciunul. Nu se numeşte Imperiul Belgiei, nici Imperiul Spaniei ori al Portugaliei, nici Imperiul Britanic ori Francez, American ori chiar Chinez. Acest Sindicat se numeşte *Nimic.* Nimic Incorporated. *Fără nume* înseamnă fără drapel. *Fără nume* ne va ajuta să devenim bogaţi uniţi, dar nu ne va asupri pe noi şi pe poporul nostru. Cu ajutorul lui *fără nume,* Kivu va fi pentru prima oară el însuşi. Iar când va veni acea zi, ne vom duce la politicienii corupţi din Kinshasa şi le vom spune: „Bună dimineaţa, corupţilor! Cum vă simţiţi azi? Suferiţi de mahmureală, ca de obicei, nu?"

Niciun hohot de râs şi niciun surâs. Ne-a subjugat.

— Ei bine, îmbuibaţilor, avem să vă dăm nişte veşti bune. Kivu s-a eliberat de invadatori şi de exploatatori. Cetăţenii de treabă din Bukava şi din Goma s-au ridicat împotriva asupritorului şi ne-au primit cu braţele deschise. Armatele de împrumut din Rwanda au fugit, iar autorii genocidului au dispărut odată cu ele. Kivu şi-a recuperat minele, care au devenit proprietate publică. Mijloacele

noastre de producţie, de distribuţie şi de furnizare se află toate sub aceeaşi conducere, adică a poporului. Nu mai exportăm totul doar spre est. Am găsit rute comerciale alternative. Dar noi suntem patrioţi şi credem în unitatea Republicii Democratice Congo unice între frontierele legale ale Constituţiei noastre. Prin urmare, iată-ne condiţiile, umflaţilor – una, două, trei, le acceptaţi ori pe-aici vă e drumul! Pentru că nu *noi* venim la *voi,* magnaţilor. *Voi* veniţi la *noi!*

Se aşază şi închide ochii. Părintele André obişnuia să procedeze la fel. Asta făcea ca lumina cuvintelor lui să ţină mai mult. După ce închei redarea, îmi îngădui o sondare discretă a reacţiilor delegaţilor noştri. Cuvântările impresionante pot da naştere unor resentimente. Cu cât publicul a fost captat mai mult, cu atât se zbate mai tare să revină la starea dinainte. Agitatul Haj a încetat să se mai agite, mulţumindu-se să facă o serie de grimase. Slăbănogul Dieudonné îşi ţine vârfurile degetelor apăsate pe frunte într-o expresie de meditaţie absentă. Pe firele bărbii s-au format broboane de sudoare. Alături de el, bătrânul Franco examinează un obiect pe care îl ţine în poală, probabil vreun fetiş.

Philip destramă vraja.

— Da, cine ne face onoarea de a vorbi primul?

Aruncă apoi o privire încărcată de subînţeles către ceasul mare şi rotund, deoarece timpul este limitat, la urma urmelor.

Toţi se uită la Franco, cel mai vârstnic participant. Îşi priveşte îndelung mâinile. Îşi înalţă capul.

— Când puterea lui Mobutu a început să slăbească, soldaţii mai mai au umplut golul cu panga, cu săgeţi şi cu lănci pentru a ne proteja binecuvântatul teritoriu, spune el rar în swahili. Se uită urât la cei din jurul mesei, semn că nu se va lăsa contrazis de niciunul dintre ei. Dar nimeni nu are asemenea intenţii. De aceea, continuă: Oamenii mai mai au văzut ceea ce a fost. Acum vom vedea ce se va întâmpla. Dumnezeu ne va apăra.

Următorul în linie e Dieudonné.

— Pentru ca banyamulenge să rămână în viaţă, trebuie să fim federalişti, afirmă el, adresându-se lui Franco. Dacă ne sunt luate vitele, noi murim. Dacă ni se ucid oile, murim. Când ni se iau femeile, murim. Când ni se iau pământurile, murim. De ce nu putem fi stăpâni peste platoul unde trăim, trudim şi ne rugăm? De ce nu putem avea propria organizare? De ce trebuie ca viaţa noastră să fie administrată de şefii altor triburi de nu ştiu unde, care ne resping drepturile şi ne ţin prizonieri ai voinţei lor? Se întoarce către Mwangaza. Poporul banyamulenge crede în pace la fel ca şi tine. Dar nu vom renunţa niciodată la pământurile noastre.

Ochii lui Mwangaza rămân închişi, în vreme ce Delfinul cu faţa lucioasă lansează întrebarea care trebuia să vină.

— Şi Mwangaza e federalist, spune el încet. El nu insistă asupra integrării. Conform propunerii lui, vor fi recunoscute drepturile populaţiei banyamulenge asupra pământurilor ei şi la conducere tribală.

— Şi podişurile mulenge vor fi declarate teritorii?

— Sigur.

— În trecut, Kinshasa a refuzat să dea această lege.

— Mwangaza nu reprezintă trecutul, ci viitorul. Veţi avea această lege, îi răspunde isteţul Delfin. La această replică, bătrânul Franco scoate un sunet care sugerează batjocura, dar poate că nu face decât să-şi dreagă vocea. În acelaşi moment, Haj se înalţă în scaun, ca un hopa-mitică, şi mătură masa cu ochii lui exoftalmici:

— Deci, o să avem o lovitură de stat, corect? întreabă el, pe tonul sofisticat, nesuferit, al cuiva crescut la Paris. Pace, prosperitate, frăţie. Dar dacă dai cuvintele astea la o parte, vorbim despre acapararea puterii. Azi Bukavu, mâine Goma, rwandezii, afară, să le-o tragem celor din Naţiunile Unite, iar cei din Kinshasa să ne pupe-n fund.

O privire discretă în jurul mesei îmi confirmă bănuiala că această conferinţă suferă din cauza şocului cultural. E ca şi cum bătrânii bisericii ar sta într-o consfătuire solemnă, iar acest eretic de oraş dă buzna din stradă şi vrea să ştie ce pun ei la cale.

— Vreau să vă spun: avem nevoie de toate astea? întreabă Haj şi cu un gest teatral îşi deschide braţele, cu palmele întinse. Goma are problemele ei, iar dacă nu credeţi, întrebaţi-l pe tata. Goma are bogăţiile, rwandezii au banii şi puterea. Urâtă treabă! Dar Bukavu nu este Goma. De când soldaţii s-au răsculat anul trecut, rwandezii noştri n-au mai ridicat capul în Bukavu. Iar administratorii oraşului nostru îi urăsc pe rwandezi mai mult decât oricine. Întinde mâinile în faţă, cu palmele în sus, cu un gest galic de renunţare. Întrebam şi eu, nimic mai mult.

Însă Haj nu-l întreabă pe Mwangaza, ci pe *mine.* Privirea lui bulbucată dă ocol mesei ori zăboveşte cu respect asupra marelui bărbat, dar imediat ce încep să redau vorbele lui, revine la mine şi rămâne aţintită asupra mea până când până şi ultimul ecou al glasului meu mi se stinge în urechi. Aştept ca Mwangaza să răspundă acestei provocări, sau, dacă nu el, măcar Delfinul să încerce. Dar încă o dată sunt salvat de Philip, care apare din culise şi îi scoate pe toţi din încurcătură.

— Asta se întâmplă acum, Haj, îi explică el, cu înţelegerea pe care ţi-o dau anii de viaţă. Iar dacă luăm în discuţie istoria, asta nu se va întâmpla chiar mâine, nu? Trebuie Calea de Mijloc să aştepte până la haosul postelectoral şi la următoarea incursiune rwandeză, pentru a crea condiţiile unei păci durabile? Ori Mwangaza procedează mai bine alegând momentul şi locul, variantă care coincide şi cu părerea

respectatului tău tată?

Haj ridică din umeri, întinde din nou braţele, rânjeşte, clatină din cap, neîncrezător. Philip îl invită să vorbească, dar timpul acordat nu este respectat, pentru că tot el pune mâna pe clopoţel şi îl scutură uşor, anunţând o scurtă pauză, timp în care delegaţii pot să analizeze situaţia.

9

Când am coborât pe furiş scara ce ducea la subsol, pentru prima oară în calitate de interpret sub nivelul de plutire, nu mi-aş fi imaginat că voi avea senzaţia de a călca pe aer, dar am avut exact impresia asta. Lăsând deoparte intervenţia de necioplit a lui Haj, totul se desfăşurase sub auspiciile cele mai favorabile. Când mai răsunase o voce a raţiunii şi a moderaţiei peste lacurile şi jungla chinuitului Congo? Când se mai întâlniseră doi profesionişti mai capabili – Maxie, omul faptelor, şi Philip, negociatorul cu o inteligenţă tăioasă ca o sabie – pentru a milita în favoarea unui popor aflat în suferinţă? Ce *impuls uriaş* dădeam noi istoriei! Până şi Spider, care văzuse de toate, şi recunoscuse că nu înţelesese o boabă din ceea ce înregistrase – şi, bănuiesc eu, nici subtilităţile negocierilor –, s-a arătat entuziasmat de atmosfera pozitivă în care se desfăşuraseră discuţiile până în acel moment.

— Se pare că avem o consfătuire reală, asta e părerea mea, mi-a spus el pe tonul cântat al velşilor, când mi-a pus căştile pe urechi, mi-a verificat microfonul şi, practic, m-a aşezat comod pe scaunul de lucru. Dacă-i dăm puţin cap în cap, s-ar putea să iasă ceva de bun-simţ, aşa zic eu.

Bineînţeles, eu aşteptam să-l aud pe Sam: Sam, coordonatorul meu, care îmi va spune asupra căror microfoane să mă concentrez, care îmi va da sarcini după cum consideră necesar. Îl cunoscusem pe Sam? Era pesemne vreun hoţ de sunete, vreun alt lucrător de la Chat Room, gata să sară din umbră şi să-şi demonstreze calităţile speciale? Cu atât mai mare mi-a fost uimirea când vocea pe care am auzit-o în cască s-a dovedit a fi a unei femei, şi încă una care transmitea sentimente materne.

— Te simţi bine, dragul meu Brian?

— Nici nu s-ar putea mai bine, Sam. Dar tu?

— Te-ai mişcat extrem de bine sus. Toată lumea e topită după tine.

Oare am detectat un accent scoţian în aceste cuvinte materne de mângâiere?

— Unde locuieşti? am întrebat-o, surescitat, pentru că eram încă sub impresia discuţiilor de sus.

— Dacă aş zice Wandsworth, ai fi şocat?

— Să fiu şocat? Suntem vecini, ce Dumnezeu! Îmi fac jumătate din cumpărături în Wandsworth!

A urmat o tăcere jenantă. Prea târziu, mi-am amintit că adresa mea este o căsuţă poştală.

— Înseamnă că noaptea trecem unul pe lângă celălalt ca nişte cărucioare de cumpărături, îmi răspunde Sam cu glas vioi. O să începem cu şaptele, dacă nu te superi. Obiectivele se apropie de camere.

Şapte reprezintă apartamentul de oaspeţi. Cu ochii pe planul ca de metrou al lui Spider, urmăresc delegaţii pe coridor şi aştept ca unul dintre ei să-şi scoată cheia şi să descuie uşa – isteaţă stratagemă din partea lui Philip, care le-a dat chei, pentru ca oamenii să aibă un sentiment sporit de siguranţă. Urmează canonada paşilor pe podele şi cascadele vaselor de toaletă golite, după care vâjâitul robinetelor. Acum au ajuns în living, şi-şi toarnă băuturi răcoritoare, dregându-şi glasurile, bocănind, întinzându-se şi căscând zgomotos.

Apartamentul îmi este tot atât de familiar precum cei patru pereţi între care mă aflu acum, deşi nu l-am văzut niciodată şi nici nu-l voi vedea vreodată, aşa cum nu am văzut nici apartamentele regale ale lui Mwangaza, ori camera de operaţiuni a lui Sam, cu telefon criptat prin satelit, pentru comunicaţii secrete cu Sindicatul şi cu alte persoane nenumite – cel puţin, aşa m-a informat Spider într-unul dintre schimburile noastre precipitate de introducere, pentru că Spider, ca mulţi alţi hoţi de sunete, este vorbăreţ, plus că e şi velş. Când l-am întrebat care au fost sarcinile lui cât a lucrat la Chat Room, mi-a răspuns că n-a fost *clăpăug* – ceea ce înseamnă lingvist de redare –, ci un umil *microfonist,* adică instalator clandestin de dispozitive, spre marea bucurie a domnului Anderson. Însă ce-i plăcea la nebunie era balamucul.

— Nimic nu se compară cu asta, Brian! Nicicând nu-s mai fericit ca atunci când stau lipit de pământ, gloanţele vin din toate părţile şi simt în fund un proiectil al unui aruncător de mine, calibrul şaizeci de milimetri.

Sunetele furate ajung la mine clare şi precise, până la cele scoase de cuburile de gheaţă ce se ciocnesc între ele în pahare sau ale unei maşini de cafea care scoate note joase mai profunde decât o orchestră simfonică. Indiferent de câte ori a mai făcut asta până acum, Spider stă încordat la fel ca mine, însă nu are ce repara în ultima clipă, pentru că niciun dispozitiv nu este crăpat sau ars; toate sistemele sunt în bună stare.

Numai că, deocamdată cel puţin, nu funcţionează nimic. Ascultăm ce se petrece în livingul delegaţilor, dar nimeni nu scoate o vorbă. Avem zgomotul de fundal, dar nu pe cel din prim-plan. O bocănitură,

un râgâit, un scârţâit. Apoi, înfundat, un mormăit, dar cine l-a scos, la a cui ureche şopteşte, nu am de unde să ştiu. Cu toate astea, nu am nicio voce, nimic de redat. Oare oratoria lui Mwangaza i-a făcut să-şi înghită limba?

Îmi ţin răsuflarea. La fel face şi Spider. Eu stau întins, cuminte ca un şoricel, în patul lui Hannah, prefăcându-mă că nu sunt acolo, în timp ce prietena ei Grace încearcă uşa încuiată, vrând să ştie de ce iubita mea n-a apărut la lecţia de tenis, la care Grace este profesoară, iar Hannah, care detestă să mintă, susţine că are o durere de cap.

— Poate-şi spun rugăciunile, Sam.

— Cui se roagă, Brian?

Poate că Sam nu ştie nimic despre Africa, altfel răspunsul ar putea fi evident: Dumnezeului creştin ori versiunilor proprii.

Banyamulenge atât de iubiţi de scumpul şi regretatul meu tată sunt recunoscuţi pentru faptul că vorbesc cu Dumnezeu tot timpul, direct sau prin profeţii lor. Dieudonné, nu am nicio îndoială, se roagă ori de câte ori are chef. Şi cum mai mai aşteaptă din partea lui Dumnezeu să-i apere în luptă, şi prea puţin altceva, preocupările lui Franco sunt orientate spre ceea ce îi iese lui din afacerea asta. Probabil că un vraci i-a dat nişte frunze ale arborelui téké, pe care să le strivească şi să-şi frece corpul cu ele, ca să fie pătruns de puterea lor. Iar Haj nu se ştie cui se roagă. Poate lui Luc, tatăl său bolnav.

De ce nu vorbeşte nimeni? Şi de ce – în pofida atâtor scârţâituri, a foielii şi a zgomotelor pe care mă aştept să le aud din fundal –, de ce percep o încordare crescândă în încăpere, ca şi cum cineva ar ţine o armă îndreptată spre capetele delegaţilor noştri?

Cineva să vorbească, pentru numele lui Dumnezeu!

Discut cu ei în sinea mea, îndemnându-i să spună ceva. Bine. În regulă. Am înţeles. Acolo, în sala de conferinţe, v-aţi simţit cu toţii presaţi, dominaţi şi plini de resentimente faţă de feţele albe din jurul mesei. Mwangaza v-a dominat prin cuvântare, dar aşa e el, un om al amvonului, toţi se poartă aşa. Fără a mai pune la socoteală că voi aveţi pe umeri şi propriile răspunderi, înţeleg şi lucrul ăsta. Soţii, clanuri, triburi, auguri, vrăjitori, vraci, lucruri pe care noi nu le cunoaştem. Dar, vă rog, de dragul alianţei, de dragul lui Hannah şi al nostru, vorbiţi!

— Brian?

— Da, Sam.

— Am început să mă întreb dacă nu cumva noi ar trebui să fim cei care trebuie să se roage.

Acelaşi gând cumplit mi-a trecut şi mie prin minte: am fost deconspiraţi. Unul dintre delegaţi – şi bănuielile mele se îndreaptă spre Haj – a dus degetul la buze şi, cu cealaltă mână, a arătat spre pereţi, spre telefon sau spre televizor, ori şi-a rotit ochii bulbucaţi

către candelabru. Şi le spune următoarele: „Domnilor, ştiu trucurile, cunosc lumea asta parşivă şi, credeţi-mă, suntem interceptaţi”. Iar dacă lucrurile stau aşa, se derula acum unul dintre nenumăratele scenarii, în funcţie de obiective – sau, după cum le numeşte Maxie, Ţinte – şi de felul în care se simt astăzi: conspiratori ori victime ale unei conspiraţii. În cel mai fericit caz, ar trebui să aud: „Ducă-se dracului, hai să vorbim!”, asta fiind reacţia unui om obişnuit, raţional, pentru că, la fel ca mulţi dintre noi, nu are timpul şi nici răbdarea de a se feri. Dar aici nu avem o situaţie obişnuită. Şi ceea ce ne duce pe mine şi pe Sam până în pragul demenţei este faptul că toţi cei trei delegaţi ai noştri, dacă ar avea destulă minte să-şi dea seama, au la îndemână un remediu foarte bun, motiv pentru care eu stau acolo şi aştept să-l folosească.

— Nu-ţi vine să urli la ei, Brian?

— Ba da, Sam, întocmai, dar în minte mi se înşurubează o teamă şi mai mare. Nu microfoanele lui Spider au fost deconspirate: e vorba despre *mine,* despre Salvo. Faptul că am fost salvat la ţanc de Philip n-a convins pe nimeni. Când Franco s-a adresat omului nepotrivit, în limba nepotrivită. Haj a remarcat ezitarea mea, ceea ce explică privirile lungi, ochii holbaţi şi bulbucaţi la mine. M-a văzut că am deschis gura mea păcătoasă, gata să răspund, apoi am închis-o, încercând să fac pe nedumeritul.

Aceste gânduri încă mă torturează atunci când, ca un mesaj de mântuire, se aude glasul lui Franco. Nu vorbeşte bembe, ci în kinyarwanda, limbă pe care a învăţat-o în închisoare. Iar de data asta am dreptul să îl înţeleg, în loc să fac pe prostul!

Domnul Anderson nu conteneşte să le spună discipolilor săi că fructele trasului cu urechea sunt, prin natura lor, nişte gunoaie fără sens, frustrante cât cuprinde. După părerea domnului Anderson, răbdarea ca de Iov nu este suficientă pentru a separa pepita de aur de oceanul de steril în care se află. În această privinţă, schimburile de cuvinte de început dintre cei trei delegaţi ai noştri nu s-au abătut nicidecum de la normă, fiind amestecul aşteptat de expresii scatologice de uşurare şi, doar rareori, linii de forţă pentru bătăliile ce urmează.

Franco: *(rostind cu dispreţ un proverb congolez)* Cu vorbe meşteşugite nu hrăneşti vaca.

Dieudonné: *(răspunzând la proverbul lui Franco printr-un altul)* Gura zâmbeşte, dar inima la fel?

Haj: La dracu’! Tata m-a prevenit că bătrânul e plin de sine, dar la asta nu mă aşteptam. *Hâr, hâr, hâr.* De ce vorbeşte swahili ca un tanzanian care şi-a băgat o papaia în fond? Credeam că ştie shi.

Nimeni nu se deranjează să-i răspundă, lucru care se întâmplă de fiecare dată când într-o cameră sunt trei persoane. Cel cu gura mare preia iniţiativa, iar cei doi, pe care vrei să-i auzi vorbind, tac.

Haj: *(continuă)* Şi cine naiba mai e şi zebra aia? *(O tăcere nedumerită, asemănătoare cu a mea)* Interpretul acela, cu haina din plastic. Cine mama dracului mai e şi ăla?

Haj mă face *zebră.* De-a lungul vremii, am fost numit în fel şi chip. La şcoala Misiunii mi se spunea metis, cafea cu lapte, porc ras. La Sanctuar, am fost de la sudanez, la colorat. Dar *zebră* este o insultă nouă pentru mine şi presupun că e inventată de Haj.

Haj: *(continuă)* Am cunoscut cândva un tip ca el. Poate-s rude. Era contabil. Ţinea registrele tatei. Se culca cu toate fetele din oraş până când un soţ supărat l-a împuşcat în fund. Zbang! Dar n-am fost eu acela. Nu sunt căsătorit şi nu ucid oameni. Ne-am ucis destul între noi. La dracu'! Nu se va mai întâmpla. Ţigări?

Haj are o tabacheră. În sala de conferinţe am văzut-o iţindu-se din căptuşeala de mătase muştar a costumului Zegna. Acum aud cum pocneşte când capacul se deschide. Franco îşi aprinde o ţigară şi tuşeşte ca un gropar.
— Ce naiba a fost asta, Brian?
— Speculaţii în legătură cu apartenenţa mea etnică.
— E normal?
— Destul de.
După ce la început a refuzat, Dieudonné mormăie un fatalist „De ce nu?" şi-şi aprinde şi el o ţigară.

Haj: Eşti bolnav, ai păţit ceva?
Dieudonné: Am păţit.

Stau jos ori în picioare? Ascult cu atenţie şi depistez scârţâitul podelei în ritmul inconstant al mersului chinuit al lui Franco, încălţat cu pantofi sport, în vreme ce Haj pare că ţopăie pe podea cu pantofii lui din piele de crocodil. Trag în continuare cu urechea şi aud un geamăt de durere şi pufăitul unei perne de burete strivită de Dieudonné, care se face comod pe un fotoliu. Atât de buni devenim noi, hoţii de sunete, sub tutela domnului Anderson.

Haj: Să-ţi spun o chestie ca pentru început, amice.
Dieudonné: *(precaut, văzându-se abordat atât de călduros)* Ce anume?
Haj: Pe oamenii din Kivu îi interesează mai mult pacea şi

reconcilierea decât pe tâmpiţii ăia din Kinshasa. *(Adoptă glasul unui mare orator popular)* „Ucideţi-i pe toţi. Scoateţi-le ochii de rwandezi. Venim în urma ta, omule.” La două mii de kilometri în urmă, suntem în junglă. *(Aşteaptă, ca să vadă o reacţie, dar nu se întâmplă nimic. Plescăitul produs de tălpile pantofilor din piele de crocodil continuă.)* Iar bătrânul ăsta ne serveşte numai căcaturi dintr-astea agitatorice *(imitându-l pe Mwangaza, destul de bine):* Să curăţăm ţara noastră plină de verdeaţă de aceşti gândaci împuţiţi, prieteni! Da, da! Să redăm iubita noastră patrie iubiţilor noştri concetăţeni! Cu asta sunt de acord. Nu asta vrem cu toţii? *(Aşteaptă. Nicio reacţie)* Moţiunea e aprobată în unanimitate. Azvârliţi-i afară din ţară, vă spun. *Buf! Poc!* Ştergeţi-o! *(Nicio reacţie)* Fără violenţă! *(Bocănitul pantofilor din piele de crocodil)* Problema este, unde ne oprim? Adică, ce facem cu amărâţii ăia care au venit în 1994? Îi gonim şi pe ăia? Îl izgonim şi pe Dieudonné, aici de faţă? Ia-ţi copiii cu tine, dar lasă vacile aici?

Haj se dovedeşte a fi insurgentul de care mă temeam în timp ce eram sus, în şedinţă. Într-o manieră degajată, dar subversivă, la numai câteva minute după intrarea în pauză, a reuşit să aducă discuţia la subiectul cel mai spinos care ne aşteaptă: situaţia nesoluţionată a populaţiei banyamulenge şi a eligibilităţii lui Dieudonné ca aliat în această aventură.

Franco: *(încă un proverb, de astă dată scuipat ca provocare)* Buşteanul poate sta şi zece ani în apă, dar nu are cum să se transforme în crocodil!

(Pauză lungă, încordată)

Dieudonné: Franco!

Ţipătul ascuţit din căşti aproape că m-a făcut să sar din scaun. În furia lui, Dieudonné şi-a împins fotoliul pe podeaua cu pardoseală de piatră. Îmi imaginez mâinile lui strângând braţele fotoliului, şi capul năpădit de transpiraţie ridicându-se către Franco într-un apel pătimaş.

Dieudonné: Când are să ia sfârşit povestea asta dintre noi, Franco? Banyamulenge ar putea fi tutsi, dar rwandezi *nu suntem! (Are probleme de respiraţie, dar continuă să lupte)* Suntem *congolezi,* Franco, la fel de congolezi ca şi mai mai! Da! *(Strigând ca să domine râsetele lui Franco)* Mwangaza înţelege asta şi uneori ţi se întâmplă şi ţie! *(Apoi în franceză, ca să se facă mai bine înţeles): Nous sommes tous Zaïrois!*[19] Mai ţii minte ce ne învăţau să cântăm pe vremea lui Mobutu? De ce nu mai cântăm la fel şi acum? *Nous sommes tous Congolais!*[20]

Nu, Dieudonné, nu chiar *toţi,* îl corectez eu în gând. Şi eu am învăţat să cânt cuvintele acelea la şcoală alături de colegii mei de

clasă, până în ziua când au arătat cu degetul către copilul secret şi au răcnit: *Pas Salvo, pas le métis! Pas le cochon rasé!*[21]

Dieudonné: *(continuându-şi tirada)* În rebeliunea din 1964, tatăl meu, un munyamulenge, a luptat alături de tatăl tău, care e simba *(hârâind, chinuindu-se să respire),* iar tu, când erai tânăr, ai luptat alături de amândoi. V-a făcut asta *aliaţii* noştri? *(hârâit) Prietenii* noştri? *(hârâit)* Nu, nu v-a făcut. *(furios, vorbeşte în franceză) C'était une alliance contre la nature!*[22] Simba au continuat să ne ucidă şi să ne fure vitele pentru trupele *lor,* la fel cum şi mai mai ne ucid şi ne fură vitele astăzi. Când ne răzbunăm, ne numiţi gunoaie banyamulenge. Când ne abţinem, ne numiţi laşi de banyamulenge *(gâfâieli de om care se îneacă)*. Dar dacă alăturăm sub acest – *(hârâit)* – se pune capăt uciderilor şi urii – *(hârâit)* – terminăm cu răzbunarea morţilor noştri şi a mutilaţilor – dacă ne putem *înfrâna* – şi ne unim – sub conducerea acestui om sau a altuia...

Se întrerupe. Respiraţia lui hârâită este atât de chinuitoare, încât îmi aduce aminte de Jean-Pierre din spital, mai puţin tuburile de respirat şi hrănit. Aştept pe marginea scaunului care pare să ardă sub mine, dar trebuie să-l ascult încă o dată, neputincios, pe Haj.

Haj: Aliaţi pentru ce dracu'? Să obţinem *ce?* Un Kivu unit? *Nord şi sud?* „Prietenii mei. Să punem mâna pe resurse şi astfel să deţinem control asupra destinelor noastre. Hm. Hm." Au fost deja acaparate, tâmpitule! De un grup de rwandezi nebuni care sunt înarmaţi până-n dinţi şi ne violează femeile când au timp liber! *Interahamwe*[23] ăştia sunt atât de bine înfipţi acolo, încât nenorociţii de la Naţiunile Unite nici nu îndrăznesc să zboare pe deasupra teritoriului lor fără să ceară aprobare.

Dieudonné: *(râzând dispreţuitor)* Naţiunile Unite? Dacă vrem ca ăştia să ne aducă pacea, va trebui să aşteptăm până după moartea copiilor şi nepoţilor noştri.

Franco: Atunci, poate-ţi aduci copiii şi nepoţii înapoi în Rwanda şi ne laşi în pace!

Haj: *(intervenind mediat în franceză, probabil pentru a evita izbucnirea unui scandal) Noi?* Am auzit cumva *noi? (Un adevărat zbucium al tălpilor pantofilor din piele de crocodil, urmat de o tăcere mormântală)* Chiar crezi că este vorba despre *noi?* Moşul ăsta nu ne vrea *pe noi,* el vrea *putere.* Vrea să ocupe un loc în istorie înainte de a crăpa, iar ca să obţină asta, e dispus să ne vândă acestui Sindicat disperat şi să lase să ne cadă în cap toată şandramaua asta nenorocită!

Abia am isprăvit de redat aceste erezii, şi imediat după aceea clopoţelul lui Philip ne cheamă să participăm la runda a doua a

convorbirilor.

Ajuns în acest punct, se cuvine să relatez un incident care, la vremea respectivă, a avut un impact minor asupra minţii mele suprasolicitate, însă, în lumina evenimentelor ulterioare, merită o examinare mai atentă. Sună clopoţelul lui Philip, iar eu îmi scot casca de pe urechi. Mă ridic în picioare şi, cu un clipit şăgalnic spre Spider, ca răspuns la clipitul lui, urc treptele care duc spre lumină. Ajuns sus, semnalul prestabilit: trei lovituri uşoare în uşa de fier, pe care Anton o deschide parţial şi o închide după ieşirea mea, făcând-o să scârţâie zgomotos, din nefericire. Fără să schimbăm vreo vorbă, Anton mă conduce după colţul casei, spre capătul estic al pasarelei acoperite, lăsându-mă la o mică distanţă de sala de jocuri, din nou, conform planurilor. Cu o mică deosebire: niciunul dintre noi nu a ţinut seama de intervenţia soarelui, care îmi bate în ochi şi mă orbeşte pe moment.

Când pornesc, uitându-mă în jos, ca să evit soarele orbitor, aud paşi apropiindu-se şi hăhăituri de râsete africane, din partea delegaţilor care vin dinspre capătul opus al drumului acoperit. Suntem pe cale de a ne întâlni faţă în faţă. Prin urmare, mi se pare normal că trebuie să prezint o explicaţie convingătoare privind apariţia mea de după latura cealaltă a casei. L-au observat oare şi pe Anton conducându-mă după colţ? Au auzit zdrăngănitul uşii de fier?

Din fericire, sunt instruit să gândesc din mers, iar asta mulţumită cursurilor de o zi în probleme de securitate personală, pe care sunt obligaţi să le urmeze toţi cei care lucrează cu program redus pentru minister. Cum îmi petrecusem preţioasele minute de odihnă, în vreme ce delegaţii noştri s-au retras la discuţii private? Răspuns: făcând ceea ce fac întotdeauna în pauzele conferinţelor – mă bucur de puţină pace şi linişte într-un colţ izolat până când clopoţelul mă cheamă înapoi la treabă. Pregătit, îmi continui înaintarea spre uşa sălii de jocuri. Ajung în faţa ei şi mă opresc. Vin şi ei, se opresc. Mai bine zis, doar Haj se opreşte. Fiind cel mai agil, merge în faţă, iar Franco şi Dieudonné sunt la câţiva paşi în spate. Nu l-au ajuns din urmă pe Haj, care, deşi în urmă cu numai câteva minute mai departe mă poreclise *zebră,* mi se adresează cu o politeţe exagerată:

— Ei, domnule interpret, te-ai relaxat? Eşti pregătit pentru următoarea rundă?

Întrebarea, destul de nevinovată, mi-a fost adresată pe un ton destul de calm. Singura problemă a fost că a folosit limba kinyarwanda. Totuşi, de această dată nu a mai fost nevoie ca Philip să-mi transmită semnale de avertizare. I-am surâs nedumerit, cu o nuanţă subtilă de regret. Observând că nu mă fac înţeles, am ridicat din umeri şi am clătinat din cap, indicând incapacitatea mea de a-i înţelege spusele. Haj parcă s-a trezit, şi-a dat seama de greşeală, ori cel puţin

aşa a lăsat impresia, a slobozit un hohot de râs drept scuză şi m-a bătut pe braţ. Încercase să mă păcălească? Nu. Cel puţin aşa am vrut să cred în acel moment. Căzuse doar în capcana care îl pândeşte pe orice poliglot care se respectă. După ce vorbise în kinyarwanda mai tot timpul petrecut în apartamentul oaspeţilor, uitase să schimbe repertoriul. Asta li se poate întâmpla şi celor mai buni dintre noi. Să facem uitată greşeala.

10

— Domnilor. În continuare vă va vorbi *monsieur le colonel!*

Maxie domina şevaletul cu statura lui impozantă, stând cu mâinile în şolduri. În ochii de un albastru spălăcit apare o sclipire războinică: mai sunt trei ani până să dea lupta de la Borodino[24]. A renunţat la haină, dar a păstrat cravata. Probabil că poartă cravată atât de rar, încât a uitat de ea. Numărul participanţilor la discuţii s-a redus. Cândva un veteran al baricadelor, acum profet al păcii, Mwangaza s-a retras la adăpostul apartamentului său regal, luându-l cu sine şi pe acolitul cu coadă de purcel. Doar Tabizi – cu umerii de boxer strânşi, cu ochii adumbriţi de pleoape, cu părul vopsit negru pieptănat cu grijă peste cap pentru a masca o chelie care i-a cotropit creştetul – a rămas în încăpere ca să se asigure că sunt respectate regulile jocului.

Însă eu nu mă uit la Maxie, ori la Tabizi, ori la ceilalţi delegaţi. Mă uit spre copilăria mea. Am în ochi harta militară la scară mare a oraşului Bukavu, o nestemată a Africii Centrale şi, susţin unii, a întregii Africi, aşezat la capătul sudic al celui mai înalt şi, prin urmare, al celui mai rece lac de pe continent. Iar acest lac, înveşmântat în neguri şi cuibărit între dealuri fumegânde, este fermecat, iar dacă nu mă credeţi, întrebaţi-l pe scumpul şi regretatul meu tată. Întrebaţi-i pe pescarii cu care el stătea la palavre în docuri cât ei strângeau peştii *sambaza* din plase şi îi aruncau în găleţi galbene din plastic, unde se zbăteau ore în şir, sperând poate că cineva ca mine îi va arunca din nou în apă. Întrebaţi-i despre *mamba mutu,* animalul jumătate crocodil, jumătate femeie; şi despre oamenii răi care se strecoară pe ţărm noaptea şi, prin vrăjitorie, vând sufletele vii ale prietenilor nevinovaţi în schimbul unor favoruri pe această lume şi al pedepsei pe lumea cealaltă. Motiv pentru care se şopteşte că lacul Kivu este blestemat, şi astfel se explică de ce dispar pescarii, traşi din bărci de *mamba mutu,* căruia îi place să le mănânce creierul. Cel puţin aşa m-a asigurat scumpul şi regretatul meu tată, care avea grijă să nu-şi bată joc de credinţele lor.

Strada principală este mărginită de case coloniale în stil clasic, cu colţuri rotunjite şi cu ferestre dreptunghiulare, peste care atârnă ramuri de magnolii, jacaranda şi bougainvillea. Dealurile din jur gem

de livezi de bananieri şi de plantaţii de ceai, care seamănă cu nişte saltele verzi. De pe pantele lor se pot număra cele cinci peninsule ale oraşului. Cea mai mare se cheamă La Botte, şi se vede bine pe harta lui Maxie: o cizmă italiană, cu case elegante şi cu grădini extrem de bine îngrijite care coboară până la marginea lacului – până şi mareşalul Mobutu a catadicsit să-şi construiască o vilă în acea zonă. În primul rând, cizma ţâşneşte cu îndrăzneală spre lac, şi tocmai când crezi că se îndreaptă spre Goma, se îndoaie brusc şi o ia spre Rwanda, aflată pe malul răsăritean.

Săgeţile din hârtie folosite de Maxie se dovedesc a fi de o utilitate strategică. Ele arată spre casa guvernatorului, indică posturile de radio şi de televiziune, sediul reprezentanţei Naţiunilor Unite şi cazarma armatei. Nicio săgeată nu e îndreptată spre piaţa de pe marginea drumului unde mâncam carne friptă de capră atunci când tata mă aducea la oraş ca să-mi ofere o trataţie de ziua mea de naştere; niciuna dintre săgeţi nu trimite spre catedrala cu acoperişul verde, construită să semene cu două corăbii eşuate pe mal, răsturnate cu susul în jos, unde ne rugam pentru sufletul meu nemuritor. Niciuna spre universitatea catolică, din piatră de culoare închisă, unde într-o zi, dacă voi munci din greu, aş putea ajunge să învăţ. Şi niciuna spre Misiunea Surorilor, unde copilul secret era îndopat cu biscuiţi dulci şi i se spunea ce unchi bun şi scump a avut.

Maxie stă cu spatele la noi. Philip se află lângă el, cu trăsături atât de fluide, încât trebuie să ai vederea foarte ageră ca să surprinzi o expresie. Ţi se pare că vezi una, dar, când te uiţi din nou, ea a şi dispărut. Cei trei delegaţi ai noştri stau pe locurile de mai devreme, cu Franco în centru. Dieudonné arată mai rigid. Franco are gâtul încordat. Doar Haj afişează un dispreţ provocator faţă de desfăşurarea şedinţei. Stând cu coatele pe postavul verde, pare mai interesat de fereastră decât de regatul lui de pe şevalet. Îi pasă? Iubeşte Bukavu la fel de mult cum îl iubesc eu în amintire? Greu de crezut.

Intră Anton, aducând un tac de biliard. Apariţia lui mă derutează. De ce nu stă afară, împreună cu supraveghetorii, unde-i este locul? Apoi mă luminez: atât timp cât delegaţii noştri se află în sala de conferinţe, nu are pe cine să supravegheze, iar asta dovedeşte doar că, atunci când eşti pornit să dai ce este mai bun în tine şi ai nervii încordaţi, iar cea de-a treia ureche de interpret intră în alertă maximă, poţi fi din cale afară de obtuz când vine vorba despre lucrurile evidente.

— Urmează o discuţie cu subiect militar, prietene, mă avertizează Maxie cu voce murmurată. O să te descurci?

„Dacă mă descurc, Căpitane? M-ai întrebat doar dacă mă pricep la termeni militari şi ţi-am spus că da.” Anton îi întinde tacul lui Maxie, drept armă înlocuitoare pentru toiagul magic al lui Mwangaza. O

mişcare exersată, de la inferior la superior. Maxie preia tacul din punctul de echilibru. Are o voce precisă, pronunţie exactă. Cuvinte potrivite şi simple, pauze la momentul oportun. Acum fii atent. Sunt atent şi redau cât se poate de fidel.

— Să începem cu începutul, domnilor. În provincia Kivu nu va avea loc, repet, nu va avea loc nicio intervenţie armată a unor forţe necongoleze. Te rog să spui asta cât se poate de tare şi de clar, tinere, bine?

Deşi sunt surprins, fac exact cum mi se spune. Haj scoate o exclamaţie de încântare, chicoteşte şi clatină din cap neîncrezător. Faţa plină de riduri a lui Franco trădează perplexitatea. Dieudonné îşi lasă ochii în pământ în semn de contemplare.

— Orice revoltă va fi o izbucnire spontană, explozivă a grupărilor tribale care se opun în mod tradiţional, continuă Maxie, netulburat. Se va produce fără, repet, *fără* amestecul unor forţe necongoleze – ori unele care să fie vizibile – în Goma, în Bukavu ori în altă parte. Asigură-te că aude şi Haj chestia asta. Pentru asta a semnat tatăl lui. Spune-i, te rog.

Procedez întocmai. Haj priveşte din nou la lumea aflată dincolo de fereastră, unde se poartă o bătălia aeriană între escadroane rivale de ciori şi de pescăruşi.

— Delicatul echilibru de putere *intern* va fi tulburat *temporar,* reia Maxie. Nicio organizaţie externă, naţională, mercenară ori de altă natură, nu va aţâţa focul. În ceea ce priveşte comunitatea internaţională, se va considera că este vorba despre o problemă strict congoleză, ca de obicei. Te rog să redai asta cât mai fidel, băiete.

Aşa şi fac pentru comandant. Ciorile lui Haj bat în retragere, copleşite numeric de pescăruşi.

— La sediul reprezentanţei ONU din Bukavu e o babilonie, afirmă Maxie cu emfază, deşi eu am grijă să folosesc o expresie mai puţin emotivă. O companie de infanterie mecanizată cu transportoare blindate, protejate de mine, o companie de gardă uruguayană, o unitate chinezească de geniu, reprezentanţi rwandezi şi mai mai care se ciocnesc unii de alţii pe coridoare, un cvasicolonel nepalez care trebuie să se pensioneze curând, dar deocamdată administrează reprezentanţa. Dacă va avea loc cel mai mic incident, se vor repezi să întrebe la sediu ce să facă. Ştim bine asta. Philip le-a ascultat discuţiile, corect?

Philip îşi înclină capul ca reacţie la veselia pe care a provocat-o traducerea mea. Un *consultant* independent care trage cu urechea la discuţiile purtate de cei de la reprezentanţa ONU? În sinea mea, sunt şocat, dar refuz să-mi trădez sentimentele.

— Dacă va bănui că luptele se duc între congolezi, singurul lucru pe care îl va face reprezentanţa ONU din Bukavu ori Goma, sau de

oriunde, va fi să se văicărească, să evacueze civilii, retrăgându-se la instalaţiile lor, lăsându-i pe scandalagii să-şi rezolve singuri problemele. *Dar* – şi te rog să insişti pe acest mare *dar*, ai înţeles, tinere? – dacă Naţiunile Unite ori alţii se prind că venim din afară, am luat-o-n barbă.

Cum limba swahili posedă o rezervă bogată de echivalenţe, nu mă deranjez să diluez limbajul de gang al comandantului. Cu toate astea, dacă traducerea mea se bucură de râsul aprobator al lui Franco, şi de un zâmbet palid din partea lui Dieudonné, Haj îmi oferă cel mult o exclamaţie războinică de batjocură.

— Ce dracu' vrea să spună cu asta? se răsteşte Maxie din colţul gurii, ca şi cum eu, nu Haj, aş fi adus vreo jignire cuiva.

— E binedispus, Căpitane.

— Pe el îl întreb, nu pe tine.

Adresez întrebarea lui Haj, ori, mai precis, către spatele costumului Zegna.

— Poate că nimeni nu are poftă să facă răzmeriţă în acea zi, răspunde el cu o ridicare nepăsătoare din umeri. Poate o să plouă atunci.

Mereu pe fază, Philip intervine ca să aplaneze situaţia.

— Haj, colonelul se referă aici la câteva magazine cărora li se sparg vitrinele. *Un început* de vandalizare şi de jaf şi câteva împuşcături, te asigur. Câte-un automobil incendiat pe ici, pe colo, dar nimeni nu vă cere să daţi foc oraşului. Tatăl tău doreşte ca distrugerile să fie cât mai mici în Goma şi cred că şi tu doreşti acelaşi lucru în Bukavu. Noi căutăm să dăm naştere unui foc de artificii – o tulburare generală –, pentru a crea circumstanţele prielnice pentru apariţia unui lider charismatic şi cunoscut, care are un mesaj de transmis populaţiei – în acest caz, Mwangaza, vechiul camarad al tatălui tău –, care să sosească în triumf, ca un pacificator. Lui Luc i-a venit ideea *foarte bună,* pentru Goma cel puţin, de a declanşa totul printr-un miting de protest care degenerează într-o oarecare măsură, iar berea va ajuta mai apoi evenimentele să se desfăşoare după voia noastră. Te poţi gândi să iei acest exemplu propus de tatăl tău şi pentru Bukavu.

Însă nici măcar talentele diplomatice ale lui Philip nu reuşesc să vină de hac hachiţelor lui Haj. De fapt, eforturile lui au un efect contrar, făcându-l să fluture mâinile mari pe deasupra capului în semn de respingere totală a lucrurilor spuse mai devreme. Iar acest fapt îl determină pe Felix Tabizi să explodeze într-o franceză guturală, presărată cu accente arăbeşti:

— Se va proceda după cum urmează, bubuie el, ca şi cum s-ar răsti la un servitor care a greşit. La momentul propice, Mwangaza şi consilierii lui îşi vor părăsi adăpostul secret din afara graniţelor ţării şi vor sosi pe aeroportul din Bukavu. O mulţime dezlănţuită, asigurată

de tine şi de tatăl tău, îl va întâmpina şi-l va duce în triumf până în oraş. Ai priceput? La intrarea lui în Bukavu, toate luptele vor înceta imediat. Oamenii voştri lasă jos armele, termină cu jafurile şi cu împuşcăturile şi sărbătoresc. Cei care l-au sprijinit pe Mwangaza în măreaţa lui cauză, începând cu tatăl tău, vor fi recompensaţi. Cei care nu l-au ajutat, nu vor fi la fel de norocoşi. Păcat că tatăl tău nu este aici. Sper să se facă bine cât mai curând. Îl iubeşte pe Mwangaza. Vreme de douăzeci de ani şi-au făcut servicii unul celuilalt. Acum vor culege roadele. Şi tu, la fel.

Haj a abandonat fereastra şi stă rezemat de masă, jucându-se cu un buton mare din aur.

— Aşadar, va fi un mic război, gândeşte el într-un târziu, cu voce tare.

— Ei, fii serios, Haj! Nu se poate chema război, îl aduce Philip cu picioarele pe pământ. Război doar cu numele. Pacea e după colţ.

— Unde stă întotdeauna, sugerează Haj, având să accepte argumentaţia lui Philip. Cine se sinchiseşte de un mic război? continuă el, dezvoltând pe această temă în franceză. Cu alte cuvinte, cui îi pasă dacă mor câţiva oameni? *Pfui!* Nu contează. E ca şi cum cineva ar fi doar puţin gravidă.

Ca să-şi sprijine afirmaţia, ne tratează cu un strigăt de luptă precum cele pe care le-am îndurat când lucram sub linia de plutire: „Bufi Baf! Rata-ta-ta!" – apoi cade ca mort pe masă, cu braţele întinse înainte, după care mai tresaltă o dată. Iar noi asistăm la demonstraţia asta fără să înţelegem.

Maxie vrea să ocupe aeroportul Bukavu, şi să-l ia dracu' pe cel care va îndrăzni să-l oprească. Kavumu, aşa se numeşte, se află la 35 de kilometri nord de oraş şi reprezintă cheia succesului operaţiunii noastre. O fotografie aeriană a aeroportului apare pe şevalet. Avea Bukavu aeroport în urmă cu douăzeci de ani? Păstrez amintirea unui aerodrom de iarbă, pe care păşteau caprele, şi a unui biplan cu ranforsări argintii, pilotat de un preot bărbos de origine poloneză, pe numele său părintele Jan.

— Cine controlează aeroportul are Kivu de Sud pe tavă. Două mii de metri de pistă. Poţi aduce în provincie *orice* doreşti, *pe cine* doreşti, *când* doreşti. Şi blochezi singurul aeroport unde regimul de la Kinshasa poate aduce întăriri serioase. Tacul de biliard izbeşte în hartă, transmiţând mesajul: Din Kavumu se poate exporta spre *est,* spre Nairobi – pleosc! – spre *sud,* spre Johannesburg – pleosc! – spre *nord,* spre Cairo şi mai departe. Ori poţi uita cu totul Africa Sahariană şi o iei direct spre pieţele europene. Un Boeing 767 poate transporta patruzeci de tone şi face treaba asta în regim permanent. Le daţi cu tifla rwandezilor, tanzanienilor şi ugandezilor. Gândiţi-vă la asta.

Redau aceste vorbe şi ne gândim, Haj adâncindu-se în meditaţie. Cu capul în mâinile lungi, cu privirea bulbucată aţintită asupra lui Maxie, el este fără să-şi dea seama replica lui Dieudonné, care cugetă alături într-o atitudine similară.

— Fără mijlocitori, fără bandiţi, fără taxe de protecţie, fără vamă ori trupe care trebuie plătite, ne garantează Maxie, iar eu, la rândul meu, le garantez celorlalţi. Asiguraţi serviciile pentru minele de extracţie încă de la început, trimiteţi minereul direct cumpărătorului, fără să faceţi porţie şi celor de la Kinshasa. Spune-le-o tare şi limpede, băiete!

Le-o spun întocmai, iar ei sunt impresionaţi, aşa cum se şi cuvine – cu excepţia lui Haj, care sare la noi cu o altă obiecţie înnebunitoare.

— Pista aeroportului din Goma este mai lungă, insistă el, întinzând un braţ în faţă.

— Iar un capăt este acoperit de lavă, îi răspunde Maxie, în vreme ce tacul de biliard loveşte în harta pe care apar câţiva vulcani.

— Are două capete, nu? De-asta este pistă.

Franco scoate un hohot lătrat de râs, Dieudonné îşi îngăduie unul dintre rarele lui zâmbete. Maxie inspiră adânc, iar eu îl imit. Tare aş vrea să rămân cinci minute singur cu Haj ca să vorbesc cu el în shi, limba lui maternă, ca de la bărbat la bărbat. Aşa l-aş face să înţeleagă cât de aproape este de a zădărnici operaţiunea cu obiecţiile lui meschine.

Maxie continuă hotărât:

— Rămânem la Kavumu. Punct.

Îşi trece mâna făcută pumn peste gură şi reia ideea. Din nefericire, după părerea mea, Haj a început să-l scoată din sărite.

— Vreau să aud opiniile lor, ale fiecăruia în parte. Au înţeles despre ce este vorba ori nu? Demarăm acţiunea punând mâna pe Kavumu sau ne batem joc cu jumătăţi de măsură, lăsăm totul în seama concurenţei şi pierdem cea mai bună şansă pe care Congo de Est a avut-o vreodată de a înregistra un progres? Să începem cu Franco.

Încep cu Franco. Nu se grăbeşte, lucru obişnuit pentru el. Se strâmbă la mine, priveşte chiorâş la hartă, apoi la Maxie. Dar uitătura cea mai lungă a rezervat-o pentru Dieudonné, care stă lângă el.

— După părerea generalului meu, *monsieur le colonel* are dreptate, mormăie el ca pe o favoare.

— Vreau ca lucrurile să fie mai clare decât atât. Şi mă adresez tuturor. Luăm aeroportul – mă refer la Kavumu –, după care avansăm către oraşe şi mine? Întrebarea e limpede şi am nevoie de un răspuns la fel de clar. Întreabă-l din nou.

Mă execut. Franco îşi desface pumnul, se încruntă către propria palmă, apoi închide pumnul.

— Generalul meu e hotărât. Întâi punem mâna pe aeroport şi după

aceea predăm minele şi oraşele.

— În alianţă? insistă Maxie. Împreună cu banyamulenge? În camaraderie, făcând uitate neînţelegerile voastre tradiţionale?

Mă uit lung la sticla mea cu apă minerală Perrier, conştient de privirea maniacă a lui Haj, care trece de la un om la altul, iar apoi se opreşte asupra mea.

— De acord, răspunde Franco.

Dieudonné pare să nu-şi creadă urechilor.

— Cu noi? întreabă el încet. Îi acceptaţi pe banyamulenge drept *parteneri egali* în afacerea asta?

— Dacă trebuie, aşa vom proceda.

— Iar după, când vom câştiga? Vom menţine pacea împreună? Asta convenim aici?

— Generalul meu spune că e cu voi, aşa că rămâne cu voi, mormăie Franco. Şi, ca să-şi întărească spusele, mai emite un proverb din rezerva care pare să fie inepuizabilă: Prietenii prietenilor mei sunt prietenii mei.

A venit rândul lui Dieudonné. Se uită numai la Franco şi se chinuieşte să respire cu gâfâieli dureroase.

— Asta, dacă generalul vostru are să se ţină de cuvânt. Şi dacă tu ţi-l respecţi. Şi dacă Mwangaza şi-l va respecta pe al lui. Atunci banyamulenge vor colabora la afacerea asta, spune el apăsat.

Toată lumea, inclusiv eu, întoarce ochii spre Haj. Conştient că a devenit centrul atenţiei, acesta îşi repede mâna spre căptuşeala muştar a costumului Zegna şi-şi scoate pe jumătate din buzunar tabachera de aur. Zărind anunţul care interzice fumatul, se strâmbă, lasă tabachera să alunece înapoi în buzunar şi ridică din umeri. Însă pentru Maxie acel gest înseamnă că i se pune răbdarea la încercare mai mult decât ar fi cazul.

— Vrei să-i spui lui Haj ceva din partea mea, tinere?

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule comandant!

— Nu mă prea omor după chestii din astea gen: pe de o parte, iar pe de altă parte, ne aflăm aici ca să alcătuim o alianţă, nu ca să stăm cu băţu-n cur mai tot timpul. Dacă-l reprezintă pe taică-său, de ce nu-i respectă dorinţa, în loc să facă valuri, ce dracu'? Vezi cum îi explici asta fără să îl jigneşti.

Există o limită în ceea ce priveşte posibilitatea unui interpret abil de a înmuia o lovitură directă, îndeosebi când ea vine din partea unui client care vorbeşte fără perdea, cum este Maxie. Îmi dau toată silinţa, şi, fiind deja familiarizat cu accesele de indisciplină ale lui Haj, de deasupra, dar şi de dedesubtul liniei de plutire, mă pregătesc pentru reacţia anticipată. Închipuiţi-vă deci uimirea mea când mă trezesc redând argumentele bine susţinute ale unui absolvent de frunte al facultăţii de economie de la Sorbona! Cuvântarea lui a ţinut cel puţin

cinci minute, şi, cu toate astea, nu-mi amintesc să fi depistat vreo ezitare sau repetiţie. Este provocatoare, fiind, în acelaşi timp, lipsită de patimă. Nu lasă impresia că vorbeşte despre soarta iubitului său oraş natal, care este oraşul în care m-am născut şi eu. Cele ce urmează reprezintă un rezumat:

> Exploatarea minelor nu se poate face fără supunerea populaţiei locale.
>
> Forţa militară în sine nu este suficientă. Pentru soluţionarea pe termen lung este nevoie de o perioadă fără războaie, cunoscută sub numele de pace.
>
> Problema delegaţilor nu este dacă planul colonelului oferă cea mai bună metodă de extracţie şi de livrare a minereurilor, ci dacă Mwangaza şi a sa Cale de Mijloc poate să-şi respecte promisiunile de a realiza consensul social.
>
> Accesul. Haj se referă nu doar la accesul fizic la respectivele mine, ci şi la accesul legal. Evident că noul guvern propus pentru Kivu, sub conducerea lui Mwangaza, va acorda Sindicatului toate concesiunile, drepturile şi aprobările necesare impuse de legea locală.
>
> Dar ce se întâmplă cu legile congoleze? Chiar dacă se află la două mii de kilometri depărtare, Kinshasa rămâne oraşul capitală. Pe plan internaţional, ea vorbeşte în numele Republicii Democratice Congo în toto, iar jurisdicţia ei asupra regiunilor din est este consfinţită prin Constituţie. În viitorul îndepărtat, Kinshasa rămâne cheia problemei.

Haj îşi întoarce ochii exoftalmici spre Philip:

— Aşadar, întrebarea mea este, *Mzee* Philip, cum propune Sindicatul vostru să ocolească autorităţile de la Kinshasa? Mwangaza vorbeşte dispreţuitor despre cei de la Kinshasa. Colonelul ne spune că puterea din Kinshasa nu va beneficia de niciun beneficiu financiar de pe urma acestei lovituri. Însă, după ce se termină toată agitaţia, Kinshasa va avea ultimul cuvânt de spus, nu Mwangaza.

Philip a ascultat cu multă atenţie spusele lui Haj şi, dacă ar fi să mă iau după zâmbetul lui admirativ, i-a plăcut ce a auzit. Îşi trece palma făcută căuş peste părul alb şi ondulat, străduindu-se să nu-l atingă.

— Haj, va fi nevoie de nervi tari şi de oameni puternici, îi explică el fără ca zâmbetul să i se şteargă de pe faţă. Pe de o parte, de Mwangaza, pe de alta, de stimabilul tău tată. Va lua timp, dar aşa şi trebuie. Există etape în procesul de negociere pe care le vom putea rezolva doar când ne vom lovi de ele. Consider că asta este una dintre acele etape.

Haj se arată uimit: în opinia mea, cam prea uimit, dar de ce oare?

— Vrei să spui că nu o să încheiaţi dinainte acorduri colaterale cu magnaţii din Kinshasa? Eşti sigur?

— Absolut.

— Nu v-aţi gândit să-i cumpăraţi înainte de a costa prea mult?

— Nici vorbă!

Philip îşi însoţeşte spusele cu un râs virtuos.

— Domnule, sunteţi nebuni! Dacă aşteptaţi până veţi avea nevoie de ei, o să vă stoarcă la sânge.

Cu toate acestea, Philip rămâne neclintit, lucru pentru care îl admir.

— Fără discuţii preliminare cu cei din Kinshasa, Haj, îmi pare rău, fără înţelegeri secrete, fără să mituim pe nimeni, fără să oferim feliuţe din prăjitură. S-ar putea ca asta să ne coste până la urmă, dar ar fi împotriva principiilor noastre.

Maxie sare brusc în picioare, de parcă ar fi reînviat, iar vârful tacului de biliard se opreşte asupra oraşului Goma, apoi urmează drumul către sud, pe malul vestic al lacului Kivu.

— *Mzee* Franco. Am auzit că uneori grupuri ale distinsei voastre miliţii montane organizează ambuscade de-a lungul acestui drum.

— Aşa se spune, îi răspunde cu jumătate de gură Franco.

— Începând cu zorii zilei în chestiune, noi cerem ca ambuscadele organizate de ei să se intensifice, închizând drumul pentru transporturi în ambele sensuri.

Haj scoate un scheunat de protest.

— Vă referiţi la camioanele tatălui meu? Camioanele noastre cu bere, care merg spre nord?

— Clienţii voştri vor suferi de sete vreo două zile, îi răspunde Maxie şi revine la Franco. Am mai auzit că respectatul vostru general ţine legătura cu un grup considerabil de miliţie mai mai, care staţionează *aici,* între Fizi şi Baraka.

— E posibil să fie aşa, recunoaşte forţat de împrejurări Franco.

— Iar la nord, prin zona Walikale, am auzit că tot mai mai sunt puternici.

— Acestea reprezintă secrete militare.

— În ziua respectivă, vreau ca mai mai să se apropie de Bukavu. Mai aveţi grupări de oameni în jurul localităţii Uvira. Şi ei ar trebui să ne vină în sprijin.

Haj se trezeşte din nou că vrea să întrerupă discuţia. Are de gând să saboteze discursul lui Maxie sau e doar o coincidenţă? Cred că prima variantă e cea corectă.

— Aş vrea să ştiu, dacă nu e cu supărare, planurile precise ale colonelului de a prelua controlul asupra aeroportului Kavumu. De acord, trupele nu reacţionează. Oamenii sunt nemulţumiţi şi nu au primit solda. Dar au arme şi le place să împuşte oameni.

Maxie îi răspunde cu glas monoton, din care a dispărut orice inflexiune.

— Eu am plănuit intervenţia unui mic grup de mercenari îmbrăcaţi în ceva care să nu atragă atenţia, care să aibă suficientă experienţă şi să fie îndeajuns de disciplinaţi ca să pătrundă fără să tragă niciun glonţ. E bine aşa?

Haj dă din cap, iar cârlionţul dat cu gel se leagănă. Cu bărbia în palmă, se apleacă în faţă, prefăcându-se foarte atent.

— Aceştia vor intra ca lucrători de întreţinere la primele ore ale dimineţii, ori îşi vor face apariţia de sâmbătă seara, arătând ca o echipă de fotbal care îşi caută un partener de antrenament. Există două terenuri de fotbal, berea curge gârlă, iar fetele vin din satele învecinate, nimic mai firesc. Ai înţeles?

Încă o clătinare din cap.

— După ce ajung înăuntru, oamenii vor merge, nu vor alerga. Vor fi degajaţi. Îşi ţin armele ascunse, zâmbesc, fac semne cu mâna. După zece minute, vom deţine turnul de control, pista şi depozitul de muniţii. Distribuim ţigări şi bere la toată lumea, bani, îi mângâiem amical pe spate pe toţi, stăm de vorbă cu şefii şi batem palma. Din punctul lor de vedere, noi nu facem decât să închiriem în mod oficial aeroportul ca să aducem câteva transporturi de echipamente de minerit fără să deranjăm vameşii.

Tonul lui Haj devine nefiresc de servil.

— Cu tot respectul cuvenit pregătirii militare a domnului colonel, care va fi componenţa acestui escadron de mercenari de intervenţie?

— Profesionişti adevăraţi. Din Africa de Sud, antrenaţi de Forţele Speciale şi aleşi pe sprânceană.

— Negri, *monsieur le colonel?* Dacă-mi permiteţi să întreb?

— Zulu şi ovambos, aduşi din Angola. Veterani, nu amatori. Cei mai buni luptători din lume.

— Câţi vor fi, vă rog, *monsieur le colonel?*

— Cel mult cincizeci, cel puţin patruzeci, după calculele actuale.

— Şi cine îi va conduce pe aceşti oameni destoinici în luptă, dacă nu te superi?

— Chiar eu. În persoană. Eu însumi, dar ce credeai? Propoziţiile lui Maxie sunt tot mai scurte. Şi Anton, aici de faţă. Plus doi buni camarazi.

— Să mi se ierte îndrăzneala. *Monsieur le colonel* este *alb.*

Maxie îşi îndoaie mâneca dreaptă şi, pentru o clipă, cred că am ajuns într-un impas. Însă el îşi examinează partea interioară a antebraţului.

— A naibii treabă, aşa e! exclamă el, iar cei din jurul mesei izbucnesc într-un hohot de râs, la care, ostentativ, participă şi Haj.

— Şi colegii tăi, *monsieur le colonel?* Şi ei vor fi albi?

Întrebarea vine după ce hohotele se potolesc îndeajuns pentru a fi auzită.

— Ca zăpada.

— Atunci, ne poţi explica, te rog, cum se face că un grup de necunoscuţi, albi ca zăpada, pot desfăşura un atac-surpriză asupra aeroportului din Bukavu fără să atragă deloc atenţia asupra lor din

partea celor care nu au norocul să fie albi?

De astă dată, nu mai râde nimeni. Auzim pescăruşii şi ciorile, şi freamătul vântului călduţ care coboară colina acoperită cu iarbă.

— Foarte simplu. În ziua respectivă – aceasta fiind expresia preferată de Maxie, pentru ziua în care se va declanşa lovitura –, o companie elveţiană care este specializată în sisteme de control de trafic aerian va desfăşura o verificare la faţa locului a facilităţilor aeroportului, activitate premergătoare unei oferte de servicii.

Tăcere, întreruptă doar de redarea mea.

— Avionul acestor specialişti, care va fi încărcat cu echipamente tehnice de natură neprecizată – un accent deosebit pe unele cuvinte, pe care mă străduiesc să îl reproduc cât se poate de fidel –, va fi parcat în apropiere de turnul de control. Tehnicienii companiei elveţiene vor fi albi. Printre aceştia ne vom număra şi eu, Anton şi Benny, pe care i-aţi văzut în treacăt. La un semnal al meu, grupul de mercenari, care deja au pătruns în aeroport pe poarta principală, se vor îmbarca în avion. Înăuntru vor găsi mitraliere, lansatoare de rachete portabile, grenade, brasarde luminoase, raţii de hrană şi muniţie din belşug. Dacă trage cineva în ei, vor răspunde folosind un minimum de forţă.

Înţeleg perfect de ce Philip a făcut următoarea mişcare. Până la urmă, de partea cui era Haj? Cât mai trebuia să îndurăm sâcâielile lui? Nici măcar nu se număra printre oaspeţi! Era reprezentantul tatălui său, paraşutat în ultima clipă. Sosise momentul să-l punem la locul lui, să-l aşezăm exact pe linia de unde porneau toţi.

— *Monsieur* Haj, începe Philip, imitând cu delicateţe expresia *„monsieur le colonel"* folosită de fostul student la Sorbona, Haj, dragul meu băiat! Cu tot respectul datorat tatălui tău, căruia îi simţim lipsa foarte mult. Până acum ne-am arătat cu toţii foarte reticenţi, probabil *prea* reticenţi, în legătură cu rolul covârşitor pe care tu, personal, îl vei juca în sprijinul campaniei lui Mwangaza. Cum o să te pregăteşti pentru Marea Pogorâre? Mai ales în Bukavu, care este regatul tău, dacă nu mă înşel? M-am întrebat dacă n-ar fi momentul să ne luminezi şi pe noi.

La început, Haj pare să nu fi înţeles ori întrebarea lui Philip, ori redarea mea. După aceea, murmură câteva cuvinte în shi, care, deşi mai brutale, îmi amintesc în mod ciudat de cuvintele rostite de micuţul gentleman de la restaurantul din Battersea: „Doamne, dă-mi putere să mă adresez acestui nemernic et cetera" – şi, desigur, nu las să se vadă în niciun fel că am înţeles, preferând să desenez în blocnotesul meu câţiva colăcei.

După care, şedinţa scapă de sub control. Haj sare în picioare, face o piruetă, pocneşte din degete şi-şi scutură capul. Şi, încetul cu încetul, se apucă să compună un răspuns ritmic la întrebarea lui Philip. Şi cum

cuvintele reprezintă singura mea muzică, iar în privinţa grupurilor congoleze sunt total ignorant, n-aş putea preciza nici în ziua de azi ce mare artistă, ori ce trupă, ori ce geniu muzical imita Haj.

Însă aproape toată lumea din încăpere ştia. Pentru toţi, mai puţin pentru mine şi pentru Maxie, despre care pot spune intuitiv că nu reuşeşte să aprecieze o piesă muzicală, interpretarea este una de virtuozitate, care poate fi recunoscută instantaneu şi deci foarte amuzantă. Austerul Dieudonné râde să se prăpădească şi bate ritmic din palme, foarte încântat. Până şi trupul mătăhălos al lui Franco se leagănă de plăcere, în vreme ce interpretul de marcă, pregătit să îşi facă datoria în orice condiţii atmosferice, îşi continuă traducerea, de astă dată în franceză, iar acum – după ce Maxie se uită urât la el – în engleză, o versiune a acesteia fiind ceea ce urmează, având la bază notaţiile mele frenetice din respectivele momente:

O să *cumpărăm* soldaţii
O să *cumpărăm* profesorii şi doctorii
O să-i *cumpărăm* pe comandantul garnizoanei din Bukavu şi pe şeful poliţiei
Şi pe *adjunctul* şefului poliţiei
O să deschidem închisoarea şi o să plasăm
Câte un camion de bere la fiecare colţ nenorocit de stradă din oraş –
Şi vreun kilogram de exploziv Semtex ca să meargă berea mai uşor pe gâtlej
Şi o să-i punem să demonstreze pe toţi rwandezii anti-Rwanda şi
le vom da arme noi-nouţe din camioanele noastre,
Cine nu are o armă, să se apropie imediat!
Şi tuturor golanilor şi dementţilor şi indivizilor care trag în tine –
pentru că au văzut diavolul în tine, cumva –
o să le dăm bere, dar şi arme,
şi toţi bunii romano-catolici din Bukavu, şi toţi preoţii
şi măicuţele care-l iubesc pe Isus şi nu vor tulburări şi
nu au de gând să facă scandal, şi pentru că ştiu exact
cât de puţini sunt adevăraţii şi bunii creştini –
o să le spunem că însuşi Prinţul Sărăciei
intră călare în noul Ierusalim pe măgarul lui nenorocit!
Deci mai ia-ţi o bere, scumpo, şi pregăteşte-ţi încă
un cocktail Molotov, şi mai sparge câteva ferestre
şi mai caută să te răzbuni pentru lucruri petrecute mai demult –
pentru că Paradisul omenesc va veni cu siguranţă să te înhaţe!

Râde şi Philip şi clatină din cap a mirare, ridicând clopoţelul şi anunţând următoarea pauză. Cu toate astea, Tabizi este cel care îmi atrage deodată atenţia. Faţa lui e o mască a furiei, greu de ascuns. Ochii lui negri, ca de cărbune, privind de sub adăpostul pleoapelor grele, sunt îndreptaţi, nemilos, spre fruntea lui Haj, precum două ţevi de puşcă, aducându-mi aminte că există o clasă de arabi care îşi tratează fraţii subsaharieni cu un dispreţ nedisimulat.

11

— Sam, unde dracu' sunt oamenii? Am în urechi o tăcere apăsătoare.

— Verific, dragul meu! Ai răbdare.

Încerc să am răbdare. O bolboroseală neinteligibilă, în vreme ce o aud consultându-se cu Anton, după care, cu Philip.

— L-am descoperit pe Franco.

— Unde?

— În apartamentul regal. Are o consultare confidenţială cu Mwangaza.

— Intrăm acolo?

— Mulţumesc, dar sub nicio formă, Brian! Se vor descurca foarte bine şi fără tine.

Prin cască recunosc plescăitul pantofilor lui Haj pe pasarelă, însoţiţi de altă pereche de pantofi, pe care îi atribui lui Dieudonné. Sam îmi confirmă imediat identificarea: observatorii raportează că Haj l-a prins pe Dieudonné de cot şi îl împinge înainte pe poteca din grădină. Mai mult decât atât, Haj duce un deget la buze, cerându-i lui Dieudonné să păstreze tăcerea, până ies din casă. Simt că plutesc de fericire. Pentru hoţul de sunete cu jumătate de normă nu există o muzică mai plăcută decât să audă: „Hai să mergem undeva unde nu ne poate auzi nimeni" ori „Aşteaptă unde eşti cât mă duc eu să caut un telefon public".

Cu toate astea, în agitaţia mea, simt un val de simpatie pentru Dieudonné, care, după ce a fost mânat într-o direcţie de planul măreţ al lui Maxie, acum se trezeşte târât în alta de recalcitrantul Haj.

Cei doi au ajuns la treptele chioşcului şi au început să urce. În timp ce păşesc, Haj începe să danseze. Şi, în acelaşi timp, începe să vorbească în cascade: o serie de sunete făcute de pantofii din piele de crocodil, o salvă de vorbe. Însă hoţii de sunete aud ca orbii. Uneori, ei mai şi văd ca orbii, lucru pe care îl fac eu în aceste momente: şi văd totul clar şi limpede ca lumina din ochiul meu de orb. Văd pantofii de un verde murdar, din piele de crocodil, lovind treptele de piatră. Îi văd bucla dată cu gel săltând, corpul zvelt arcuit pe spate, mâinile fluturând ca nişte eşarfe de mătase pe cerul senin şi albastru, în timp ce îşi menţine glasul sub nivelul sonor al plescăiturilor. Iar dacă trupul

lui este cel al unui sălbatic, glasul aparţine unui om stăpânit şi, cu cât vorbeşte mai încet, cu atât mai mult zgomot face cu picioarele, azvârlindu-şi capul într-o parte şi alta în cursul unei singure propoziţii, în vreme ce microfoanele captează sunetele, câte o frântură neclară de fiecare dată.

Ce limbă vorbeşte? Cea maternă, shi, pe care întâmplător o vorbeşte şi Dieudonné. Aşadar, ceea ce face – ori îşi închipuie că face, cu puţină improvizaţie şi folosind franceza, atunci când simte nevoia – e să se exprime într-o limbă pe care nimeni dintre cei ce ar putea să le asculte conversaţia nu ar putea să o înţeleagă; numai că eu sunt în stare.

De aceea, mă duc după el. Sunt lângă ei. Mă duc după el atât de hotărât, încât, atunci când strâng din pleoape, reuşesc să-l văd cu ochiul meu virtual. Când Haj face un salt, îndepărtându-se, iar Dieudonné se târâie după el, abia respirând şi tuşind, Salvo, interpretul de clasă, e acolo, lângă ei, cu căştile şi cu blocnotesul lui. Când Haj face saltul înapoi, Dieudonné rămâne pe loc; la fel şi eu. O treaptă în sus, apoi Haj sare pe iarbă, iar eu îl imit. Şi Haj ştie că sunt acolo. Ştiu că-şi dă seama de asta. Se joacă de-a v-aţi-ascunselea cu mine, dar mie-mi place jocul ăsta. O face pe *zebră* să danseze, iar *zebra* îi întoarce complimentul, urcând şi coborând treptele după el.

El nu are de unde să ştie cât de primitiv este sistemul nostru de interceptare. E un om al contemporaneităţii şi pariez că se dă în vânt după tehnică, îşi închipuie că deţinem tot arsenalul de jucării de ultimă generaţie al unei Chat Room: microfoane direcţionale, laser, satelit şi tot tacâmul, dar nu avem aşa ceva. Haj, asta nu este Chat Room. Iar microfoanele lui Spider sunt statice, chiar dacă noi trei nu suntem statici. Iar sistemul gândit de Spider e un circuit închis, demodat, fără pierderi, iar *zebra* îl apreciază în mod deosebit.

Suntem numai noi doi. Este vorba despre Haj contra Salvo, *mano a mano,* Dieudonné fiind un martor nevinovat. Este vorba despre limba shi vorbită de Haj şi despre stepul bătut de Haj şi despre ţopăielile şi zdupăielile lui Haj contra urechilor de hoţ de sunete ale lui Salvo. Face piruete, glasul lui urcă şi coboară şi descrie cercuri, vorbeşte puţin în shi, apoi în kinyarwanda, urmează puţin argou franţuzesc pentru a complica amestecul. Eu fur sunete captate de trei microfoane diferite din trei limbi separate într-o singură propoziţie, iar recepţia este la fel de haotică precum şi comportamentul lui Haj. Şi eu dansez, chiar dacă nu o fac decât în minte. Mă aflu sus, pe treptele de piatră, duelându-mă spadă contra spadă cu Haj, şi, de fiecare dată când el îmi permite să-mi recapăt răsuflarea, transmit redări grăbite şi comprimate prin fir către Sam, în timp ce mâna mea stângă strânge blocnotesul, iar dreapta ţine creionul care saltă pe pagină în ritmul cântecului intonat de Haj.

— Nu e nevoie să răcneşti, dragul meu Brian! Te auzim foarte bine.

Interceptarea ţine nouă minute, ceea ce reprezintă două treimi din pauză. *Zebra* nu va mai avea niciodată un prilej atât de bun ca să fure sunete.

Haj: Cât de bolnav eşti? *(Un ritm sacadat de pantofi, urcă două trepte, coboară trei, apoi stop. Brusc, linişte)* Foarte bolnav? *(Niciun răspuns. Încă o repriză de staccato. Revine)* Şi nevestele? Copiii? *(Oare Dieudonné dă aprobator din cap? Se pare că da)* Of, drace! De câtă vreme ai asta? *(Niciun răspuns)* Şi ştii de unde-ai căpătat-o?

Dieudonné: De la o fată. Ce-ţi închipuiai?

Haj: Când?

Dieudonné: în '98.

Haj: *Războiul* din '98?

Dieudonné: Care altul?

Haj: Luptând împotriva *rwandezilor? (încă un semn aprobator, evident)* Luptai împotriva *rwandezilor* şi te culcai cu o fată pentru adevărata Republică Democratică Congo? Doamne, Dumnezeule! Şi ţi-a mulţumit cineva până acum?

Dieudonné: Pentru că s-a ales cu boala?

Haj: Pentru că ai dus un război inutil, omule! *(Dansând în susul şi-n josul treptelor)* Mare porcărie! Of, drace! *(Alte expresii de nemulţumire pe un ton scăzut)* Acest Sindicat fără de nume îţi vrea curul, ştii asta? *(Audiţie imposibilă)* Banyamulenge au cei mai buni luptători, disciplinaţi, motivaţi, cele mai bune minerale... aur şi coltan pe platou... iar voi nici măcar nu le exploataţi, domnule, vă iubiţi mai mult vacile alea nenorocite!...

Dieudonné: *(printre accese de tuse, cât se poate de calm)* Atunci noi vom dicta condiţiile. O să mergem la Mwangaza şi o să-i spunem: întâi să ne dai ce ne-ai promis, altfel nu luptăm pentru tine. O să luptăm împotriva ta. Aşa o să-i spunem.

Haj: Lui *Mwangaza?* Îţi închipui că Mwangaza a pus la cale toată afacerea asta? Ce *erou* s-a găsit să fie! Ce Iluminat de clasă mondială! Ce prieten altruist al tuturor *săracilor!* Individul deţine cea mai sărăcăcioasă vilă de zece milioane de dolari, nici n-ai văzut aşa ceva în viaţa ta. Întreabă-l pe tatăl meu... televizoare cu plasmă în fiecare budă... *(Ropot violent de tălpi, discuţia neinteligibilă, după care totul se clarifică. Încet, în contrast vădit cu zgomotul precedent)* Dieudonné. Fii atent la ce-ţi spun. Eşti un om de treabă. Şi te iubesc.

Dieudonné: *(neinteligibil)*

Haj: N-o să mori. Nu vreau *eu* să mori. Bine? Batem palma? Nici tu, nici banyamulenge. Nu se va mai întâmpla asta. Nici din cauza războiului, nici de foamete, nici în urma războiului, nici de boala ta. Dacă trebuie să mori, promite-mi că mori de prea multă bere. Ai

priceput?

Dieudonné: *(râzând amar)* Bere şi antiretrovirale.

Haj: Vorbesc serios, nu mai vreau ca oamenii să moară în Congo, măcar pentru o vreme. Poate doar în linişte şi pace, *de prea multă bere.* Hei, transpiri ca un cal! Stai jos.

Audiţia se îmbunătăţeşte. Anton anunţă, prin intermediul lui Sam, că Dieudonné s-a aşezat pe o bancă de piatră aflată sub un fag din imediata apropiere a chioşcului. Haj ţopăie în jurul lui pe o rază de doi metri şi jumătate până la trei metri. Însă eu sunt lângă ei.

Haj:... rwandezii sunt mai tari decât noi, ştii asta?... mai tari decât... banyamulenge, mai tari decât mai mai, care-s ca nişte maimuţoi *(scoate sunete ca de maimuţă)*... mai tari decât tot... Kivu laolaltă... înţelegi? Recunoaşte.

Dieudonné: E posibil.

Haj: E cât se poate de adevărat, şi ştii şi tu asta. Ascultă la mine *(revine la Dieudonné şi-i vorbeşte agitat drept în ureche – audiţie cam douăzeci la sută, probabil de la microfonul aflat pe ramurile fagului)*... Îmi iubesc tatăl. Sunt african. Îl respect. Tu mai ai tată?... Bine, înseamnă că-i cinsteşti spiritul. Îi vorbeşti spiritului său, te supui lui, te laşi îndrumat de el. Al meu încă trăieşte, înţelegi? Trei neveste şi femei cât poate face faţă. Deţine o felie din Goma şi cincizeci şi unu la sută din mine, iar rwandezii îi fură afacerea sau cel puţin aşa crede el.

Anton raportează prin intermediul lui Sam că Haj continuă să se mişte cu rapiditate în spatele fagului, apoi reapare. Audiţia cu intermitenţe confirmă acest lucru.

Haj: Acum două luni m-a chemat la el, înţelegi?... ocazie solemnă... birou, nu acasă... nu vrea ca nevestele să tragă cu urechea pe la uşi... şi-mi vorbeşte despre acest măreţ nou contract pentru Kivu care îl interesează şi pe el, cum vechiul lui amic Mwangaza vrea să ajungă la putere înainte de alegerile care constituie o sursă sigură de război civil, să-i arunce la gunoi pe toţi cei pe care nu-i înghite şi să-i îmbogăţească pe toţi cei care-i plac şi să îmbogăţească şi poporul, pentru că are în spate acest Sindicat minunat şi filantropic, iar Sindicatul are bani, bune intenţii, arme şi muniţie. „Sună grozav, i-am zis eu. Îmi aduce aminte de Regele Leopold când *a venit* în Congo.” Asta l-a făcut să turbeze. De aceea, am aşteptat să se potolească, lucru care s-a întâmplat a doua zi... *(se întrerupe, revine)*... între timp, ceva rău. Grav chiar... Am consultat câţiva oameni răi pe care-i ştiu... din Kinshasa... taică-meu m-ar ucide dacă ar afla că eu cunosc astfel de oameni, dar sunt oameni pe care e bine să-i cunoşti dacă nu vrei să te trezeşti mort într-o bună zi... *(audiţie imposibilă)*... ce mi-au spus ăştia,

tipii de acolo... sub jurământ pe care acum îl dezonorez? Kinshasa face parte din târgul ăsta... partea cea mai urâtă...

Audiţie perfectă. Sam mă anunţă că Haj şi Dieudonné stau alături pe bancă, iar microfonul se găseşte la un metru şi jumătate deasupra lor, şi nu adie nici măcar briza ca să afecteze sunetul.

Haj: De aceea, m-am dus la tata şi i-am spus: „Tată, te iubesc şi îţi sunt recunoscător că ai plătit din greu ca să am ceva minte şi-ţi respect motivele sincere în legătură cu Mwangaza şi Congo de Est. De aceea, dă-mi voie să-ţi spun că, din punctul de vedere al negociatorului de profesie care sunt, te-ai purtat ca un nătărău, şi încă din două motive. În opinia mea, tu şi Mwangaza v-aţi vândut sub preţ acestui Sindicat de rahat cu aproximativ o mie la sută. În al doilea rând, şi te rog să-mi scuzi impertinenţa, cine mai vrea un război aici? Noi doi depindem în totalitate de Rwanda în privinţa afacerilor. Ei trimit mărfurile noastre în lume. Cu excepţia congolezilor, asta ar fi pentru oricine o bază profitabilă şi un parteneriat comercial amical. Asta nu este un motiv să măcelărim nevestele şi copiii altora, ori să instalăm un lider care are nevoie de tratament geriatric şi care nu are nici pregătirea necesară şi care, indiferent cât de mult ai ţine la el, a jurat să alunge din Congo orice miroase cât de cât a Rwanda.” Crezi că i-am povestit despre amicii mei cei răi din Kinshasa? Pe dracu'! I-am zis în schimb despre bunul meu prieten Marius, un băiat de treabă de origine olandeză, un grăsan cu care întâmplător am fost coleg la Paris.

Audiţia se întrerupe temporar. Echipa lui Sam mă anunţă că oamenii noştri se deplasează prin iarbă către cealaltă latură a chioşcului. Audiţia este foarte slabă.

Haj:... patruzeci de ani... *(două secunde de dispariţie a audiţiei)*... un munte de bani ai unor organizaţii... africane(?) vicepreşedinte al... *(şapte secunde de dispariţie a audiţiei)*... Şi atunci i-am spus tatei... (patru secunde albe) m-a ascultat... mi-a spus că era cea mai mare prostie din viaţa lui... o ruşine pentru strămoşii noştri... după care m-a întrebat unde-l putea găsi pe acest Marius ca să poată... spune că închiderea graniţei dintre Congo şi Rwanda era singura soluţie viabilă la problemele lumii, fiindcă tata cam aşa vorbeşte când nu vrea să dea de înţeles că s-a răzgândit.

Ţiuit metalic, fâsâit de perne din burete, apoi audiţia redevine clară. Sam mă anunţă că ţintele s-au aşezat într-un adăpost de vânt care dă spre mare. Glasul lui Haj a căpătat tonalităţi precipitate, aproape disperate.

Haj: De aceea, tata s-a îmbarcat în avionul personal şi s-a dus să-l întâlnească pe Marius, care era la Nairobi. Cunoaşte o târfă grozavă acolo. Şi îl place pe Marius. Fumează câteva trabucuri cu el. Iar Marius ţine la Luc. Şi Marius îi spune ce greşeală face. „Eşti întocmai cum a zis pişăciosul de fiu-tău. Un om deştept, de treabă. Dar tu şi Mwangaza vreţi să îi izgoniţi pe rwandezi din Kivu, ca să nu vă mai exploateze, ceea ce e o idee măreaţă, cu o mică excepţie. Sugerezi în mod serios că ei nu se vor întoarce ca să vă bată până o să faceţi pe voi, făcându-vă să plătiţi cu vârf şi îndesat ce le-aţi luat? Nu aşa au procedat de fiecare dată? Şi atunci, de ce să nu fiţi *cu adevărat* deştepţi şi să faceţi, măcar o dată în viaţă, ceva de neconceput? În loc să-i alungaţi pe rwandezi, mai bine uitaţi-vă în oglindă, zâmbiţi cât puteţi de larg, şi prefaceţi-vă că-i iubiţi. Fie că vă place ori nu, aveţi relaţii de afaceri cu ei, aşa că străduiţi-vă să vă placă. Şi poate că după aceea compania mea o să cumpere drepturile tale şi o să aducem nişte tineri isteţi ca fiul tău în consiliul de conducere, o să vă împăcaţi cu cei din Kinshasa şi, în loc să moară trei milioane de oameni, o să realizăm coabitarea paşnică.”

Dieudonné: *(după ce se gândeşte îndelung)* Şi tatăl tău s-a aliat cu acest om?

Haj: E Luc, ce mama dracului!? Cel mai bun jucător de pocher din Goma. Dar ştii ceva? Grăsanul acela de olandez avea dreptate. Pentru că rwandezii se vor întoarce, şi pe cine vor aduce cu ei? Pe unii care vor declanşa o adevărată catastrofa. Ca ultima oară, dar mai rău. Angolezi, zimbabweni şi alţii care ne urăsc de moarte şi vor ceea ce avem noi. Iar când se va întâmpla asta, adio proces de pace, adio presiuni internaţionale, adio alegeri, pentru că amărâţii tăi de banyamulenge o să moară ca muştele, întrucât vă pricepeţi la asta ca nimeni alţii. Dar eu nu mă amestec. Eu o să mă întorc la Paris şi o să mă prăpădesc de râs.

— Stai exact unde eşti, Brian, dragule! O să-ţi vină cineva în ajutor.

— Asta-i stenografiere Pitman, amice? Aduce mai mult cu sârma ghimpată.

Maxie stă aplecat peste mine, ca Bogey, cu mâinile pe braţele scaunului meu, şi se uită atent la ceea ce domnului Anderson îi place să numească scrisul meu în cuneiforme babiloniene. Gonit de Maxie, Spider s-a făcut nevăzut. Purtând o cămaşă roz şi bretele roşii, Philip stă în uşa care dă în coridor. Mă simt murdar, şi nu-mi dau seama de ce. E ca şi cum aş fi făcut dragoste cu Penelope după ce s-a întors de la vreunul dintre seminariile ei de sfârşit de săptămână.

— E un ghiveci, Căpitane, îi răspund eu. Un amestec de scriere rapidă, puţin steno şi multe prescurtări proprii. Ceea ce spun tuturor clienţilor mei, pentru că am deprins un lucru, şi anume, că nu trebuie

să-i laşi să creadă că blocnotesul tău poate deveni un document cu evidenţe, altfel rişti să ajungi în faţa tribunalului, ori mai rău.

— Mai citeşte-ne asta, te rugăm!

Le citesc, aşa cum mi-au cerut. În engleză, după notiţele mele, aşa cum am făcut şi mai devreme, fără să omit niciun amănunt, indiferent cât de neînsemnat ar fi et cetera. Maxie şi Philip mă irită, deşi sunt atent să nu-i las să vadă asta. Le-am spus deja că fără complicatul amplificator de sunet al domnului Anderson am putea sta acolo toată noaptea, dar nu sunt descurajaţi, asta-i clar. Vor să asculte *sunetul real* pe care-l aud eu în căşti, ceea ce mi se pare lipsit de orice logică, având în vedere că niciunul din ei nu are habar de vreo limbă din cele cunoscute de mine sub nivelul de plutire. Pasajul care îi obsedează este cel de şapte secunde de audiţie neinteligibilă, imediat după prima referire la marele olandez fumător de trabucuri, şi dacă eu nu reuşesc să descâlcesc acel fragment, cum Dumnezeu îşi închipuie că ar fi ei în stare să o facă?

Îi întind lui Philip căştile, socotind că probabil vor asculta fiecare la câte o ureche, numai că Philip acaparează căştile. Ascultă o dată, de două, de trei ori. Şi de fiecare dată, face către Maxie un semn din cap. După aceea, îi dă căştile lui Maxie şi-mi cere să pun pasajul încă o dată şi, în cele din urmă, Maxie dă aprobator din cap, ceea ce-mi confirmă bănuiala de la început: *ei ştiu dinainte ce anume încearcă să audă şi nu vor să-mi spună şi mie.* Şi nimic nu-l face pe un interpret de mare clasă să pară mai ridicol şi mai *inutil* decât să nu fie informat complet de către angajatorii lui. În plus, e caseta *mea,* nu a lor. Trofeul *meu.* Eu am smuls totul din ghearele lui Haj, nu ei. *Eu* m-am bătut cu Haj pentru el, a fost duelul *nostru.*

— Ai făcut o treabă grozavă, băiete, mă asigură Maxie.

— Cu plăcere, Căpitane, îi răspund eu, ceea ce reprezintă un simplu act de politeţe.

În realitate, gândesc: „Nu este cazul să mă bateţi pe spate, mulţumesc, nu-i nevoie, nici măcar din partea voastră”.

— De-a dreptul sclipitor, mă asigură şi Philip cu glas unsuros.

Apoi dispar amândoi, deşi aud doar pe unul din ei urcând scările la parter, Philip rămânând probabil consultantul care nu face zgomot, şi nu m-ar surprinde dacă el nu ar avea nici măcar umbră.

Multă vreme după plecarea lor, cel puţin aşa am avut impresia, nu am făcut absolut nimic. Mi-am scos căştile de pe urechi, mi-am şters faţa cu batista, mi-am aşezat din nou casca şi, după ce am stat o vreme cu bărbia rezemată într-o mână, am derulat pasajul de şapte secunde pentru a nu ştiu câta oară. Ce auziseră Maxie şi Philip de nu prezentam încredere să mi se spună? Am dat cu viteză mai mică, apoi cu viteză mai mare, dar nu m-am lămurit nicidecum: trei sau de patru

silabe cu un *u* la început, un cuvânt de hei sau patru silabe cu *-eră* la sfârşit şi mi-au venit în minte pe dată vreo zece care s-ar fi potrivit acolo: *infirmieră, mitralieră, vivandieră,* şi câte altele. Iar după acesta, ceva terminat în *-acuri,* la fel ca în *atacuri.*

Mi-am scos din nou căştile, mi-am luat faţa în palme şi am şoptit ceva pe întuneric. Nici până azi nu ştiu ce cuvinte am pronunţat. Aş anticipa prea mult afirmând că aveam senzaţia că fusesem trădat. Nu pot spune decât că am avut un sentiment de deznădejde care mă cuprindea încet, şi nu eram dispus să analizez şi să descopăr originea acelui sentiment. La încheierea lipsită de glorie a luptei de unul singur cu Haj, fusesem distrus şi lăsat pe podea. Chiar m-am întrebat dacă duelul nostru nu cumva era o fantazare pe care o clocisem în imaginaţia mea, asta până când mi-am amintit cât de precaut se arătase Haj încă din momentul intrării sale în apartamentul destinat oaspeţilor faţă de orice posibilitate de a fi interceptat. Contrar afirmaţiilor pe care le-ar fi făcut Paula, prietena intimă a lui Penelope, *nu eram în faza de negare.* Nici măcar nu începusem să mă gândesc la lucrurile pe care le negam. Dacă aveam senzaţia că trădasem pe cineva, atunci sentimentul era îndreptat spre mine însumi. Mă trădasem pe *mine,* cam aşa aş fi descris relaţia mea cu Hannah, în cel mai neprielnic moment ai bioritmului meu din acea zi memorabilă.

— Sam? Sunt eu, Brian. Ce se întâmplă?

Nu se întâmplă nimic. Sam nu e la post. Contam pe puţină înţelegere din partea unei femei, însă în căşti nu aud decât o discuţie purtată între bărbaţi, undeva în fundal. Ea nici măcar nu a catadicsit să închidă microfonul, lucru pe care îl consider o neglijenţă şi o ignorare a măsurilor de securitate. Arunc o privire la ceasul mătuşii Imelda. Pauza a intrat în prelungiri. Relatarea neclară a lui Haj privind flirtul avut de tatăl lui cu o organizaţie rivală condusă de un băiat de treabă gras, de origine olandeză, care fumează trabuc, pare să fi tulburat rău de tot apele. Aşa-i trebuie, dacă m-a făcut *zebră.* Spider a plecat şi nu s-a întors încă. Există multe amănunte referitoare la geografia acestei case despre care nimeni nu mi-a suflat o vorbă. De exemplu, nimeni nu mi-a spus unde e camera de comandă a operaţiunii. Ori unde-şi ţine observatorii echipa de supraveghere. Unde se ascunde Jasper. Unde stă Benny. Dar eu nu trebuie să ştiu toate astea, nu-i aşa? Sunt doar un interpret. Toată lumea are dreptul să ştie, mai puţin eu.

Arunc o privire la planul asemănător cu cel al metroului. Haj şi Dieudonné s-au despărţit. Sărmanul Dieudonné, singur cuc în apartamentul rezervat oaspeţilor! Probabil că se roagă în grabă. Haj s-a întors la chioşc, scena presupusului său triumf. Dacă ar fi ştiut! Mi-l imaginez privind lung spre mare cu ochii lui cât cepele, felicitându-se că a deviat lovitura norocoasă a lui Mwangaza. Luminiţa care trebuia

să-l ghideze pe Franco este stinsă, înseamnă că, după toate probabilităţile, se află încă închis cu Mwangaza în apartamentul regal. De neatins. Înregistrarea are doar rol de obiect de arhivă.

Am nevoie de sunet. Nu-mi plac vocile acuzatoare care încep să crească în volum în capul meu, în special cea a lui Hannah. N-am venit aici ca să fiu criticat. Am făcut tot ce se putea pentru angajatorii mei. Ce trebuia să mai fac? Să mă prefac a nu auzi ceea ce a spus Haj? Să păstrez asta doar pentru mine? Am venit să fac o treabă şi să fiu plătit pentru asta. În numerar. Sunt interpret. Oamenii vorbesc, iar eu traduc. Doar nu încetez să redau ce spun oamenii doar pentru că afirmă tâmpenii. Nu cenzurez, nu elimin nimic, nu înfrumuseţez, nu inventez, mai ales în maniera în care procedează unii colegi de breaslă. Redau exact ceea ce se spune. Dacă n-aş face-o, nu aş mai fi fiul preferat al domnului Anderson. N-aş mai fi un geniu în acest domeniu restrâns. Legal sau comercial, civil ori militar: redau precis cuvintele oricui, cinstit şi imparţial, indiferent de culoare a pielii, de rasă ori de credinţă religioasă. Sunt puntea. Amin şi sfârşitul transmisiei.

Încerc din nou să intru în legătură cu Sam. Încă nu a revenit la post. Bolboroseala bărbaţilor din fundal a încetat. În schimb, datorită neglijenţei lui Sam, îl aud pe Philip. Mai mult decât atât, vorbeşte îndeajuns de tare ca să înţeleg ce spune. Cu cine vorbeşte nu are importanţă. Glasul lui este reflectat de cel puţin un perete înainte să fie captat de microfonul lui Sam, dar asta nu împiedică audiţia. Sunt atât de intrat în priză după duelul cu Haj, încât, dacă o muscă mi-ar tuşi în cască, i-aş putea preciza vârsta şi sexul. Surpriza este că glasul lui Philip se deosebeşte atât de mult de versiunea elegantă pe care o asociez cu persoana lui, încât, auzind introducerea, am îndoieli în a-l identifica. Vorbeşte cu un anume Mark şi, judecând după tonul lui imperios, Mark îi este subordonat:

Philip: Vreau să ştiu cine-i e doctor, vreau diagnosticul, tratamentul pe care-l primeşte pacientul, dacă e tratat, când se anticipează externarea lui, dacă se va întâmpla aşa ceva, pe cine primeşte la patul de suferinţă şi cine mai vine în afara nevestelor, a amantelor şi a pazei de corp... Nu, *nu* ştiu în ce spital este, Mark, asta-i treaba ta, pentru asta eşti plătit, tu te afli la faţa locului! Păi câte spitale de cardiologie sunt în Cape Town, pentru numele lui Dumnezeu?

Sfârşitul convorbirii telefonice. Consultanţii independenţi de marcă sunt prea importanţi ca să-şi ia la revedere. Philip trebuie să vorbească apoi cu Pat. A format un alt număr şi, după ce primeşte legătura, cere să discute cu Pat.

Philip: îl cheamă *Marius,* e olandez, în jur de patruzeci de ani,

fumează trabuc. A fost recent la Nairobi şi din câte ştiu se află încă acolo. A urmat facultatea de comerţ la Paris şi-i reprezintă pe prietenii noştri de la Uniunea Minieră a Marilor Lacuri. Cine altcineva să fie? *(Nouăzeci de secunde, în care Philip pare că ascultă şi îşi notează ceva, la fel ca mine. În cele din urmă:)* Mulţumesc foarte mult, Pat. Perfect. De asta mă temeam, numai că e mai grav. Exact ceea ce nu voiam să aflăm. Îţi rămân recunoscător. La revedere!

Aşadar, acum ştiu. Nu era vorba despre *infirmieră, mitralieră* ori *vivandieră.* Era alt cuvânt, *minieră;* şi nu atacuri, ci *lacuri.* Haj se referea la un consorţiu minier al cărui reprezentant în Africa era olandezul cel gras. Îl văd pe Spider de cealaltă parte a instalaţiei lui, verificând aparatura, schimbând casetele şi scriind ora şi circuitul pe cele noi. Ridic casca de pe o ureche şi îi zâmbesc, cu intenţia de a fi sociabil.

— S-ar părea că o să avem un prânz cam complicat, Brian, iar asta din cauza ta, spune Spider cu încântarea tipică a unui velş. Se anticipează multă activitate, într-un sens sau altul.

— Ce fel de activitate?

— Păi pluteşte în aer, nu? Nu vinde secrete, aşa ne sfătuieşte domnul Anderson, ori ai uitat? Oricum te alegi doar cu munca, nu cu răsplata.

Îmi pun casca la loc şi mă uit lung la planul asemănător cu cel al metroului. Luminiţa mov, care marchează poziţia lui Mwangaza, mă ispiteşte ca felinarul roşu al unui bordel. „Hai, Salvo! Ce te opreşte? Regulamentul şcolar?” A nu se atinge decât dacă Philip îţi ordonă altceva. Se arhivează, nu se foloseşte operativ. Înregistrăm, dar nu ascultăm. Chestia asta nu mai e valabilă pentru un interpret-*zebră.* Şi dacă *eu* nu am dreptul să ascult, atunci cine are? Domnul Anderson, care nu ştie o boabă în limbi străine, ci doar engleza vorbită în nordul ţării? Sau Sindicatul disperat, aşa cum l-a numit Haj: oare ei ascultă? Ca diversiune, probabil. La un păhărel şi la o havană în lăcaşul lor din Channel Islands.

Chiar am ajuns să gândesc astfel? Oare chemarea la răzvrătire lansată de Haj mi-a intrat pe sub piele fără să bag de seamă? Ori inima mea africană bate mai tare decât credeam eu? Sau o fi vorba despre inima lui Hannah? Dacă nu, de ce mâna mea dreaptă dansează cu aceeaşi băgare de seamă ca atunci când a depus acel *coq au vin* în aparatul de mărunţire a gunoiului? Ezit, dar nu din cauza unor mustrări de conştiinţă de ultim moment. Dacă apăs pe comutator, vor începe sirenele să urle în toată casa? Oare becul mov de pe planul metroului va licări ca un semnal de avarie? Oamenii în hanorace vor apărea cu tropote pe scările care duc spre subsol, ca să mă imobilizeze?

Apăs oricum pe buton şi intru în salonul apartamentului regal, zonă interzisă. Franco vorbeşte în swahili. Audiţia este perfectă, fără ecou ori paraziţi. Îmi imaginez covoare groase, draperii, mobilă uşoară. Franco e relaxat. Poate că i s-a oferit un pahar de whisky. De ce credeţi că m-am gândit la whisky? Pentru că Franco e omul care bea doar whisky. Conversaţia se poartă între Franco şi Delfin. Nu există nicio dovadă sigură a prezenţei lui Mwangaza, cu toate că o anumită inflexiune în vocile lor îmi spune că nu se află prea departe.

Franco: Am auzit că în acest război se vor folosi multe avioane.
Delfinul: Adevărat.
Franco: Am un frate. Am mulţi fraţi, de fapt.
Delfinul: Eşti binecuvântat.
Franco: Fratele meu cel mai drag e un mare luptător, dar, spre ruşinea lui, are numai fiice. Patru neveste, cinci fiice.
Delfinul: *(citând un proverb)* Indiferent cât de lungă e noaptea, zorii oricum vor sosi.
Franco: Fata cea mai mare are un chist la gât care îi scade şansele de a se căsători. *(Gemetele de durere mă derutează, până când îmi dau seama că Franco duce mâna la gât)* Dacă Mwangaza o va ajuta pe fiica fratelui meu să ajungă cu avionul la Johannesburg pentru tratament fără să ştie nimeni, fratele meu ar avea sentimente mai bune faţă de Calea de Mijloc.
Delfinul: Iluminatul nostru este un soţ credincios şi părinte al multor copii. Transportul se va aranja.

Un clinchet de pahare consfinţeşte promisiunea. Urmează formula de stimă reciprocă.

Franco: Fratele meu este un om foarte capabil, respectat de lume. Când Mwangaza va ajunge guvernator al provinciei Kivu de Sud, ar face bine să-l numească pe fratele meu şef al poliţiei pe întreaga regiune.
Delfinul: În noua democraţie, toate numirile se vor face printr-o consultare transparentă.
Franco: Fratele meu va plăti cu o sută de vite şi cu cincizeci de mii de dolari în numerar pentru numirea în funcţie pe o perioadă de trei ani.
Delfinul: Oferta va fi analizată în mod democratic.

Din cealaltă parte a pupitrului, Spider se uită la mine, având sprâncenele înnodate şi înălţate întrebător. Ridic o parte a căştii.
— S-a întâmplat ceva? mă interesez eu.
— Nu am ştire despre aşa ceva, băiete.
— Atunci de ce te uiţi la mine?

— Pentru că s-a auzit clopoţelul, de aia! Dar tu erai prea ocupat să tragi cu urechea.

12

— Trei baze, domnilor! Fiecare dintre ele este prea puţin exploatată, dar reprezintă un punct-cheie în revigorarea provinciei Kivu.

Aflat în capul mesei cu tacul de biliard în mână, Maxie ne dăscăleşte din nou. Aeroportul a ajuns în mâinile noastre, iar Mwangaza s-a instalat deja. Curând, Sindicatul va controla toate minele din Kivu de Sud, însă, între timp, există trei mine a căror situaţie trebuie rezolvată. Ele sunt aproape inaccesibile şi în mod oficial nu există deţinători de concesiuni cu care să se poată trata. Reintrând în sala de conferinţe, am senzaţia că participanţii au suferit o transformare majoră. Haj şi Dieudonné, care în urmă cu doar câteva minute erau parteneri într-o conversaţie subversivă, se comportă de parcă nu s-ar fi văzut în viaţa lor. Haj îngână un cântec doar pentru sine şi surâde, fără a se adresa cuiva anume. Cu degetele lui osoase şi cu un aer gânditor, Dieudonné trage de firele rebele ale bărbii. Între ei, dominator, stă Franco, faţa lui ridată arătând ca o mască a dreptăţii. Cine şi-ar putea imagina că în urmă cu câteva minute el a încercat să-l mituiască pe seraficul Delfin? Şi, bineînţeles, Philip nu este şi nici nu a fost vreodată autorul unor ordine fără drept de apel pe care le-a strigat la telefonul prin satelit. Îşi ţine mâinile plinuţe încrucişate pe piept, într-o atitudine serenă de patriarh. Oare îşi piaptănă părul ondulat între actele acestei piese? Îşi domoleşte cumva micii cârlionţi care îi trec peste urechi? Doar Tabizi pare incapabil să-şi înfrâneze gândurile nelalocul lor care-i fierb în minte. Din câte se pare, îşi ţine sub control restul corpului, însă sclipirea răzbunătoare din ochii de culoarea ţiţeiului nu se stinge nicicum.

Harta de care se slujeşte Maxie este atât de mare, încât Anton trebuie să o desfacă la fel ca pe o cuvertură peste un capăt al mesei. Ca şi comandantul lui, şi-a scos haina. Braţele dezgolite sunt tatuate de la coate până la încheietura mâinii: un cap de bivol, un vultur cu două capete ţinând un glob între gheare şi un craniu pe o stea pentru a comemora Escuadrón de Helicopterós din Nicaragua. Are o tavă cu figurine din plastic: elicoptere de atac având rotoarele strâmbate, aeroplane cu motoare duble, ale căror elice lipsesc, obuziere care trag

după ele remorci pline cu muniţie, infanterişti atacând la baionetă ori, mai prudenţi, care stau întinşi la pământ, în aşteptare.

Cu tacul în mână, Maxie se îndreaptă spre capătul mesei. Încerc să evit privirea lui Haj. De fiecare dată când Maxie arată cu tacul, eu ridic privirea de pe blocnotes şi îl văd pe Haj, care mă aşteaptă cu ochii holbaţi. Ce încearcă să-mi transmită? Nu ne-am duelat deja? Am devenit prieteni la cataramă?

— Mă refer la un locşor numit Lulingu, tocmai îi spune Maxie lui Franco, în vreme ce vârful tacului pare să străpungă acel punct. Inima teritoriului vostru mai mai. *Le coeur du Maï Maï. Oui? D'accord?* Bun băiat! Se roteşte spre mine: Să presupunem că i-aş cere să aducă acolo trei sute dintre cei mai buni oameni ai lui, ar face asta pentru mine?

În vreme ce Franco analizează oferta mea, Maxie se întoarce către Dieudonné. Oare se pregăteşte să-l sfătuiască să înghită un flacon întreg de aspirine? Ca să nu mai rămână în coada turmei, mai ales că trebuie să ia hotărârea?

— E o zonă controlată de tine, adevărat? De oamenii tăi. Păşunile voastre. Vitele voastre. Platoul vostru.

Tacul se roteşte şi alunecă spre malurile sudice ale lacului Tanganica, se opreşte la jumătatea drumului, virează spre stânga şi se opreşte din nou.

— Da, este zona noastră, recunoaşte Dieudonné.

— Şi poţi să-mi asiguri o bază fortificată – aici?

Faţa lui Dieudonné se întunecă.

— Ţie?

— Celor din triburile banyamulenge. Pentru un Kivu unit. Pentru pace, frăţie şi prosperitate pentru toţi oamenii.

Mantrele lui Mwangaza sunt şi ale lui Maxie, lucru evident.

— Şi cine o să ne aprovizioneze?

— Noi. Din aer. O să vă paraşutăm toate lucrurile de care aveţi nevoie, cât timp va fi nevoie.

Dieudonné ridică privirea spre Haj de parcă ar dori să îl roage, apoi îşi lasă faţa între palmele lungi şi subţiri şi rămâne aşa, şi vreme de o clipă îl urmez în bezna lui. Să-l fi convins Haj? Dacă e adevărat, a reuşit să mă convingă şi *pe mine?* Dieudonné înalţă capul. Are o expresie hotărâtă, dar e greu de ghicit în sprijinul cărei cauze. Se apucă să argumenteze cu voce tare, folosind propoziţii scurte, concise, timp în care priveşte în gol.

— Ne invită să ne alăturăm armatei de la Kinshasa. Însă doar pentru a ne neutraliza. Ni se oferă funcţii care creează iluzia puterii. În realitate însă, ele sunt fără valoare. Dacă se organizează alegeri, cei de la Kinshasa vor impune limite care nu vor permite triburilor banyamulenge să-şi exprime părerea în Parlament. Dacă suntem măcelăriţi, cei din Kinshasa nu vor ridica un deget ca să ne salveze.

Însă rwandezii vor sări în sprijinul nostru. Iar acesta va însemna un nou dezastru pentru Congo. Printre degetele lipite, îşi anunţă decizia. Poporal meu nu-şi poate permite să scape un asemenea prilej. Vom lupta pentru Mwangaza.

Haj se uită cu ochi mari la el şi scoate un chicot de fetişcană în semn de nedumerire. Maxie bate cu vârful tacului în poalele dealurilor aflate la sud-vest de Bukavu.

— Această mină îţi aparţine, Haj? Am dreptate? Ţie şi lui Luc?

— Doar cu numele, recunoaşte Haj, ridicând iritat din umeri.

— Păi, dacă nu este a ta, atunci a cui este? întreabă Maxie mai în glumă, mai în serios, atitudine pe care nu încerc deloc să o moderez.

— Compania noastră a subcontractat-o.

— Cui?

— Unor cunoştinţe de afaceri ale tatălui meu, îi răspunde Haj, şi mă întreb cine altcineva a mai perceput tonul rebel din glasul lui.

— Rwandezi?

— Rwandezi care iubesc Congo. Există şi asemenea oameni.

— Şi-i sunt loiali tatălui tău, presupun, nu?

— În unele situaţii îi sunt loiali. În altele, sunt loiali faţă de ei înşişi, lucru normal.

— Dacă triplăm producţia minei şi le dăm şi lor un procent, ne vor fi fideli şi *nouă?*

— Nouă?

— Sindicatului. Presupunând că sunt bine înarmaţi şi pregătiţi pentru un eventual atac. Tatăl tău a spus că vor lupta pentru noi până la ultimul.

— Dacă aşa a zis tata, atunci este adevărat.

Frustrat, Maxie se repede la Philip.

— Am înţeles că acest lucra a fost convenit dinainte.

— *Bineînţeles* că a fost convenit, Maxie, îi răspunde Philip cu glas liniştitor. E o înţelegere încheiată şi parafată. Luc a semnat totul de *multă* vreme.

Cum disputa se desfăşoară în engleză şi are un caracter privat, aleg să nu o traduc, ceea ce nu-l împiedică pe Haj să dea din cap agitat şi să rânjească precum un imbecil, stârnind astfel furia mocnită a lui Felix Tabizi.

— Trei lideri, trei enclave independente, continuă Maxie, adresându-se participanţilor în general. Fiecare cu aerodromul lui, ieşit din uz, folosit ori utilizat parţial. Fiecare fiind aprovizionat de avioane de mare tonaj din Bukavu. Problemele de acces, de extracţie şi de transport se rezolvă dintr-un foc. De negăsit şi – în absenţa puterii aeriene a inamicului – inatacabili.

„Puterii aeriene a inamicului?” Şi cine este, mai precis, acest *inamic?* Haj îşi manifestă mirarea ori eu?

— Asta nu este o operaţiune militară în care să-ţi poţi plăti oamenii din afara terenului pe care îi plasezi, ce Dumnezeu? insistă Maxie, pe tonul cuiva care domină opoziţia. Şi să ai în acelaşi timp satisfacţia de a şti că faci un bine ţării tale. Spune-le şi lor asta, băiete! Fă-i să înţeleagă beneficiile sociale. Fiecare miliţie colaborează cu căpetenia locală care se arată prietenoasă, fiecare căpetenie câştigă bani, şi de ce n-ar face-o, atât timp cât respectă condiţia de a mai da ceva şi clanului ori tribului său. Nimeni de pe lume nu poate împiedica bazele astea să înflorească sub forma unor comunităţi independente. Şcoli, magazine, drumuri, centre medicale, tot ce vreţi.

Urmează un moment în care atenţia tuturor este distrasă de un avion de jucărie, din plastic, pe care Anton îl aşază pe baza lui Franco, aflată în junglă, şi toată lumea se uită la el.

— E vorba despre un Antonov-12, explică Maxie. Poate transporta muncitori săpători, basculante, motostivuitoare, mecanici şi ingineri. Pista aerodromului este suficient de lungă. Cu aparatul Antonov se poate livra cu succes orice este necesar.

Însă, încă o dată, Haj îl opreşte din discurs, de data asta ridicând brusc mâna dreaptă în aer şi ţinând-o acolo, asemenea unui şcolar ascultător care-şi aşteaptă rândul.

— *Monsieur* Philippe.

— Da, Haj.

— Am dreptate presupunând că, în baza acordului propus, miliţiile trebuie să-şi ocupe bazele pe o perioadă de cel puţin şase luni?

— Sigur că ai dreptate.

— Şi *după* cele şase luni?

— După şase luni, Mwangaza se va instala ca ales al poporului şi crearea unei provincii Kivu frăţeşti va fi în plină desfăşurare.

— Dar vreme de şase luni – până când minele trec în mâinile poporului – cine le controlează?

— Sindicatul, cine altcineva?

— Şi Sindicatul va exploata minereul?

— Eu aşa sper.

(Glumă)

— Şi-l va expedia?

— Normal! I-am explicat toate acestea lui Luc.

— Şi Sindicatul va *vinde* minereul?

— Îl va comercializa, dacă la asta te referi.

— Am spus că-l vinde.

— Iar eu spun comercializare, repetă Philip, cu zâmbetul cuiva căruia îi place o trântă sănătoasă.

— Şi va păstra toate profiturile exclusiv pentru sine?

Aflat de cealaltă parte a mesei, Tabizi e pe punctul de a exploda, însă, cu agilitatea lui recunoscută, Philip i-o ia din nou înainte.

— Profiturile, Haj – *veniturile* ar fi un cuvânt mai potrivit –, aşa cum sugerezi pe drept cuvânt, vor reveni în aceste şase luni Sindicatului pentru recuperarea investiţiei făcute în avans. Asta va îngloba, bineînţeles, costurile mari pe care le presupune sprijinirea lui Mwangaza pentru a ajunge la putere.

Sub privirile tuturor, Haj rumegă cele auzite. Apoi reia:

— Iar aceste mine, aceste trei baze pe care le-a ales Sindicatul vostru – câte una pentru fiecare dintre noi...

— Ce-i cu ele?

— Păi, nu sunt doar mine vechi, alese la întâmplare, nu-i aşa? Poate că nu arată, dar ele sunt mine profilate pe ceva anume.

— Regret, dar nu pricep ce vrei să spui, Haj! Eu nu mă pricep la tehnică.

— În toate se exploatează aur şi diamante, corect?

— A, chiar sper să fie aşa! Altfel, înseamnă că am comis o greşeală cumplită.

— Dar minele astea au slujit şi drept *terenuri de depozitare.*

— Serios?

— Serios. În jurul lor se găsesc dealuri de minereu de coltan. Minereu extras, stocat şi abandonat în perioada în care noi eram prea ocupaţi să ne măcelărim între noi, astfel că n-am mai reuşit să-l mutăm de acolo. Nu e nevoie decât de o prelucrare brută la faţa locului, pentru a-i reduce greutatea, în vederea expedierii, şi om te-ai făcut! Nici măcar nu aveţi nevoie de şase luni. Două sunt de ajuns.

Cu coada ochiului, îl văd pe Tabizi cum îşi examinează delicat urmele lăsate de vărsatul de vânt pe falcă, cu degete încărcate de inele, însă eu cred că acum se gândeşte la falca lui Haj.

— Ei, mulţumesc pentru informaţii, Haj, îi răspunde Philip, cu glas netulburat. Nu pot crede că experţii noştri nu ştiu lucrurile pe care ni le-ai spus tu, dar o să mă îngrijesc să le transmit asta. Din păcate, coltanul nu mai este mineralul-minune care era odată, dar am convingerea că ştii deja asta.

— *Roamer,* Căpitane?

Ridic mâna, cerând clarificări. Oarecum agasat, Maxie mi le dă. Păi de unde aveam să ştiu că aparatele radio de tip roamer trec atât de repede de pe o frecvenţă pe alta, încât în toată Africa nu există niciun dispozitiv de ascultare – ca să nu mai vorbim de Bukavu – ca să le intercepteze?

— Şi *merci,* Căpitane?

— Mercenari, domnule! Dar ce credeai că sunt, maşini Mercedes? Te lăudai că te pricepi la termeni militari.

— Şi CMP, Căpitane?

Asta cu nici două minute mai devreme.

— Companie Militară Privată. Isuse, pe ce lume trăieşti, domnule

Sinclair?

Îmi cer scuze, lucru pe care un interpret de clasă nu trebuie să îl facă niciodată.

— *Cordoane.* Asta ai înţeles, băiete? Cuvânt franţuzesc, n-ar trebui să ai probleme cu el. Imediat ce se asigură o bază, se organizează un cordon de securitate în jurul ei. Pe o rază de douăzeci şi cinci de kilometri, nimeni nu pătrunde şi nu iese fără aprobarea noastră. Aprovizionarea se face exclusiv cu elicopterul. Elicopterul nostru, pilotul nostru, dar baza voastră.

Anton aşază câte un elicopter pe fiecare bază. Mişcându-mă ca să evit privirea fixă a lui Haj, descopăr că Philip a ocupat o poziţie în centrul scenei.

— Iar aceste elicoptere, domnilor – întotdeauna dornic să creeze efecte dramatice, Philip aşteaptă să se lase o tăcere mormântală, aceasta se instaurează şi abia după aceea continuă –, aceste elicoptere, care sunt *vitale* pentru operaţiunea noastră, pentru a fi identificate mai uşor, vor fi vopsite în *alb.* Iar pentru a trece mai uşor, noi propunem să luăm măsura de precauţie de a plasa marcaje ale Naţiunilor Unite pe fuzelaj, adaugă el, pe un ton nepăsător, pe care îl imit cât pot de bine, timp în care rămân cu ochii aţintiţi asupra sticlei de Perrier, surd la strigătele tot mai puternice de revoltă ale lui Hannah.

Maxie revine. Se pronunţă în favoarea aruncătoarelor de mine de şaizeci de milimetri, esenţiale pentru realizarea agitaţiei atât de dragi lui Anton. Apreciază într-o oarecare măsură şi grenada propulsată de motor-rachetă, cu raza de acţiune de nouă sute de metri, care apoi se autodistruge, făcând fărâme un pluton întreg, dar tot grenadele de şaizeci de milimetri îi sunt mai aproape de inimă. În timp ce redau spusele lui, mă simt ca într-un tunel lung, în care vocea proprie, care se reflectă de pereţi pe întuneric, mă izbeşte peste faţă:

> — Întâi transportăm combustibil şi muniţie.
>
> — Fiecare om va primi câte un Kalaşnikov de producţie cehă. Nu cred că găsiţi o armă semiautomată mai bună pe lumea asta.
>
> — Fiecare bază primeşte câte trei mitraliere de 7,62 mm, zece mii de cartuşe, un elicopter alb pentru transportul de mărfuri şi de trupe.
>
> — Fiecare elicopter va fi dotat cu o mitralieră Gatling la bordul anterior, capabilă să tragă patru mii de gloanţe pe minut; muniţia va fi de 12,7 mm.
>
> — Este timp suficient pentru instruire. Nu ştiu să existe vreo unitate militară care să nu se comporte mai bine după instrucţie.

— Spune-le asta, amice!

— Le spun.

Nu a sunat niciun ceas, dar orologiul ticăia înainte, iar militarii ştiu să respecte orarul cu stricteţe. Uşile duble ale bibliotecii se deschid larg. Femeile noastre, de care am uitat, stau lângă bufetul cu

mâncăruri regeşti purtând şorţuri. În starea mea – mintea pare să-mi fi părăsit corpul – observ homar la gheaţă, somon garnisit cu castraveţi, un amestec de produse din carne, un sector cu brânzeturi care include şi nişte Brie moale care a scăpat de dispozitivul de tocat gunoiul, sticle cu vin alb în vase argintii brumate, o piramidă de fructe proaspete şi, ca un giuvaier al coroanei, un tort cu etaj, deasupra căruia se află drapelul provinciei Kivu şi cel al Republicii Democratice Congo. Pe uşă, într-o sincronizare perfectă şi o ordine solemnă, intră Mwangaza, piosul său secretar, adică Delfinul, şi Anton, care încheie procesiunea.

— Pauză de prânz, domnilor! exclamă Philip în glumă, iar noi, îndatoritori, ne ridicăm în picioare. Vă rog să produceţi cât mai multe pagube acestui bufet!

Elicoptere albe, purtând însemnele Naţiunilor Unite. Care trag cu mitraliera instalată la bordul anterior câte patru mii de gloanţe pe minut în interesul păcii, al frăţiei şi al prosperităţii pentru întreaga provincie Kivu.

Trebuie să menţionez că în toată activitatea mea de interpret nu mi s-a întâmplat vreodată să nu fiu invitat în mod foarte insistent de clienţi să particip personal la orice fel de trataţie pe care o dădeau după discuţii, fie că era vorba despre ceva de proporţii, adică banchet la cravată neagră, cu maestru de ceremonii, ori vreun simplu cocktail la sfârşitul zilei, la care se adăugau câteva gustări. Însă ordinele Căpitanului fuseseră fără echivoc. Pe de altă parte, presentimentul confuz care pusese stăpânire pe mine îmi alungase foamea, deşi, la întoarcerea în camera cazanului, am fost întâmpinat de o bogată varietate de sandviciuri, în ciuda ameninţării lui Maxie că mă voi bucura de pesmet marinăresc.

— Suntem consemnaţi aici, băiete, mă informează Spider, îndesându-şi în gură o bucată de caşcaval şi un castravecior, în timp ce, cu cealaltă mână, face un semn larg spre şirul de casetofoane. Fă un tur al meselor, aşa, în trecere, şi stai cu crăcii în sus până la noi ordine.

— Cine a spus asta?

— Philip.

Mulţumirea de sine a lui Spider nu reuşeşte să mă liniştească, dimpotrivă. Cu acelaşi zâmbet atotcunoscător cu care m-a informat mai devreme că o să fim ocupaţi la prânz, acum îmi spune că lucrurile s-au calmat. Îmi pun casca pe urechi şi constat că sunt conectat la un zgomot alb. De astă dată, Sam nu a uitat să-şi decupleze microfonul. Spider examinează o revistă militară cam terfelită şi mestecă de zor, dar probabil că stă cu ochii pe mine. Aleg biblioteca de pe pupitrul meu şi aud zdrăngănit de farfurii, de furculiţe şi de cuţite, lucru previzibil, semn că ospăţul este în toi. O aud pe Gladys – ori o fi

Janet? – întrebând: „Vreţi să vă tai o felie, domnule?” într-o pronunţie surprinzător de bună în swahili. Păstrez în minte topografia precisă a bibliotecii care s-a transformat în sufragerie. E vorba despre autoservire asistată şi despre mese separate, de două persoane şi una de patru, fiecare cu microfonul ei. Ferestrele sunt deschise pentru cei care doresc să ia o gură de aer. Mesele din grădină, cu microfoane, îşi aşteaptă muşteriii. Philip joacă rolul de ospătar-şef.

— Domnule Dieudonné, de ce nu aici? *Mzee* Franco, unde te-ai simţi mai bine, având în vedere piciorul suferind?

De ce ascult? De ce sunt atât de agitat? Aleg o masă şi-l aud pe Franco discutând cu Mwangaza şi cu Delfinul. Descrie un vis pe care l-a avut. În calitate de copil secret, captiv al servitorilor de la Misiune, am auzit o mulţime de vise africane, aşa că tot ce povesteşte Franco nu mă surprinde, cum nu mă surprinde nici interpretarea pe care i-o dă el.

— Am intrat în curtea vecinului meu şi am văzut un mort zăcând cu faţa în jos în noroi. L-am întors şi mi-am văzut propriii ochi privindu-mă. Mi-am dat atunci seama că trebuia să respect ordinele generalului meu şi să obţin condiţii bune pentru mai mai în acea măreaţă bătălie.

Delfinul îl aprobă cu un zâmbet afectat. Mwangaza nu se lansează în niciun comentariu. Însă eu am urechi doar pentru ceea ce *nu aud:* plescăitul tălpilor de pantofi din piele de crocodil, vreun hohot de râs uşor dispreţuitor. Comut pe prima masă de două persoane şi-i aud pe Philip şi pe Dieudonné discutând practici pastorale într-un amestec de swahili şi de franceză. Trec la a doua masă şi nu aud nimic. Unde a dispărut Maxie? Dar Tabizi? Nu sunt însă paznicul lor. Sunt paznicul lui Haj. Unde e? Comut înapoi, la masa mare, sperând, fără sorţi de izbândă, că îşi păstrează gândurile pentru sine, din respect pentru prietenia dintre marele om şi tatăl lui. Aud în schimb bufnituri şi gâfâieli, dar nu voci, nici măcar glasul lui Mwangaza. Încet-încet, analizez ce se întâmplă. Franco şi-a scos punguţa cu fetişuri din ascunzătorile costumului cafeniu, de dimensiuni uriaşe, şi îi arată, conspirativ, noului său conducător, ceea ce păstrează acolo: un os de la o labă din faţă a unei maimuţe, o cutie cu unsoare care a aparţinut cândva bunicului său, un fragment de bazalt cules dintr-un oraş din junglă, care a dispărut de multă vreme. Mwangaza şi Delfinul se arată politicoşi şi apreciază respectivele fetişuri. Dacă Tabizi e acolo, nu se deranjează să reacţioneze. Cu toate astea, nici urmă de Haj, oricât de atent ascult.

Revin la Philip şi la Dieudonné şi constat că Maxie li s-a alăturat şi îşi exersează franceza îngrozitoare comentând practicile pastorale ale populaţiei banyamulenge. Fac ceea ce ar fi trebuit să fac în urmă cu cinci minute. Trec pe SALONUL lui Mwangaza şi îl aud pe Haj urlând.

De acord, atribuirea vocii a fost la început doar o încercare de identificare. Urletul nu conţinea niciunul dintre sunetele de registru larg pe care le auzisem până în acel moment la Haj, iar multe dintre tonurile specifice nu le ascultasem, cum ar fi cel de groază, suferinţă şi chinuri cumplite, reducându-se treptat la scâncete de cuvinte recognoscibile care, deşi slabe, mi-au îngăduit să confirm identificarea. Pot oferi aproximări ale acestor cuvinte, dar nu textual. A fost unul dintre rarele momente din viaţă când creionul din mâna mea, pregătit să pună totul pe hârtie, a rămas în aer, fără să atingă hârtia. Spunea banalităţi, precum „Vă rog” ori „Pentru numele lui Dumnezeu” ori „Ajunge”. O invoca pe *Maria,* deşi nu m-am lămurit nicidecum dacă Haj apela la Fecioara Maria, la vreo amantă ori la mama lui.

În prima clipă, ţipătul m-a şocat pentru că a fost extrem de puternic, cu toate că mai târziu m-am simţit obligat să găsesc o explicaţie. A avut efectul unui fir electric montat între difuzoarele căştii mele, care mi-a străpuns creierul şi s-a încins până la roşu. A răsunat atât de puternic, încât mi-a fost imposibil să cred că nu l-a auzit şi Spider. Cu toate acestea, când am riscat o privire furişă spre el, atitudinea lui nu se schimbase câtuşi de puţin. Stătea în aceeaşi poziţie, molfăind aceeaşi bucată de pâine cu caşcaval şi un castravecior, citind ori doar prefăcându-se că lectureazǎ aceeaşi revistă militară, degajând acelaşi aer de mulţumire satisfăcută care mă călcase mai devreme pe nervi.

Am comutat imediat înapoi la bibliotecă, timp în care am încercat să-mi vin în fire. Aşezat comod la masă, Mwangaza îşi propunea să publice o carte care să cuprindă o selecţie a reflecţiilor lui despre democraţia în Africa. La altă masă, Philip, Maxie şi Dieudonné discutau aprins chestiuni legate de irigaţii. Preţ de câteva clipe, am încercat să mă conving că urletul fusese doar o închipuire, dar pesemne că nu am fost îndeajuns de convingător, pentru că, fără să-mi dau seama cum, am revenit în salonul lui Mwangaza.

Ajuns în acest moment al relatării, îmi voi îngădui să mă slujesc de avantajul gândirii retroactive, pentru că am mai auzit nişte urlete, după care am reuşit să identific celelalte *dramatis personae.* De pildă: mi s-a părut încă de la început, când am perceput şi mişcarea altor picioare în încăpere – două perechi de tălpi din material cauciucat, foarte active, şi o pereche de tălpi de pantofi foarte uşori, pe care am atribuit-o lui Tabizi, care umbla cu agilitatea unei pisici –, dar nu am auzit plescăitul tălpilor de la pantofii din piele de crocodil purtaţi de Haj, ceea ce m-a făcut să concluzionez că, ori era suspendat deasupra podelei, ori nu avea pantofii în picioare, sau şi una, şi cealaltă. Însă a trebuit să ascult câteva schimburi de cuvinte între Haj şi torţionarii lui

până să-mi dau seama că era legat şi, cel puţin de la talie în jos, gol puşcă.

Deşi veneau din apropierea microfonului, răcnetele pe care le auzeam erau mai slabe şi semănau mai degrabă cu cele scoase de un porc dus la înjunghiat, fiind înăbuşite de un prosop sau de ceva asemănător, care i se scotea de la gură dacă făcea semn că are lucruri interesante de spus, apoi era îndesat la loc dacă se constata contrariul. Am mai dedus că, în opinia celor care îl torturau, Haj se slujea de acel semnal mult prea des: motiv pentru care am putut să-i identific, întâi pe Benny – „Mai încearcă asta o dată şi-ţi ard testiculele” – şi, imediat după aceea, Anton, promiţându-i lui Haj „o călătorie cu *ăsta* în cur de nu-ţi mai revii”.

Bun, dar ce era *ăsta?*

În zilele noastre, auzim atât de multe despre tortură, încât imaginaţia noastră este depăşită, şi analizăm dacă practici precum acoperirea capului cu o glugă, privarea de sunete şi scufundarea în apă[25] pot fi considerate mijloace de tortură. *Ăsta* era acţionat electric: măcar atâta lucru mi-a fost clar imediat. L-am auzit pe Anton ameninţându-l că îl porneşte, iar la un moment dat Benny i-a atras atenţia fără menajamente lui Tabizi că s-a împiedicat de cablu. Să fi fost o vergea electrică pentru mânat vitele? O pereche de electrozi? Dacă da, se punea întrebarea: Cum ajunseseră în posesia instrumentului? Îl aduseseră cu ei drept echipament standard, pentru orice eventualitate – la fel cum cineva îşi ia umbrela la serviciu într-o zi înnorată? Ori improvizaseră aparatul pe loc, din materialele găsite, la faţa locului – o bucată de cablu de nu ştiu unde, un transformator, un comutator cu variator de tensiune, vreun vătrai şi cu asta s-a rezolvat?

Iar dacă bricolaseră, la cine ar fi apelat în mod firesc pentru asistenţă tehnică şi cunoştinţe privind folosirea obiectului? Motiv pentru care, în pofida tulburării mele, mi-a venit în minte zâmbetul lui Spider. Acel zâmbet părea să sugereze mândria creatorului. Oare asta pusese la cale cât fusese plecat de la post? Asamblase pentru băieţi un dispozitiv din diverse materiale pe care le avea în cutia de scule? Făcuse pentru ei una dintre faimoasele lui improvizaţii, care aveau să garanteze sinceritatea absolută până şi în cazul celui mai îndărătnic dintre prizonieri? Dacă da, sarcina aceea nu-i stricase deloc pofta de mâncare, pentru că acum mesteca de zor.

Nu voi încerca să prezint altceva decât modul în care Tabizi conducea interogatoriul, precum şi protestele inutile ale lui Haj, care, cu o rapiditate înduioşătoare, s-au transformat într-o confesiune. Las în seama imaginaţiei dumneavoastră ameninţările guturale şi blestemele pe de o parte, şi răcnetele, scâncetele şi rugăminţile, pe de alta. Tabizi nu era un începător în ale torturii, în mod clar.

Ameninţările lui laconice, ieşirile lui teatrale şi izbucnirile nervoase trădau o practică îndelungată. Iar Haj, după ce la început s-a arătat sfidător, nu putea fi stoic până la capăt. Nu-l vedeam rezistând multă vreme dacă ar fi fost legat la stâlp şi biciuit.

Este important să precizez că Tabizi nu a făcut niciun efort pentru protejarea sursei informaţiilor: şi mă refer la mine. Preluase informaţiile direct din duelul care avusese loc pe treptele chioşcului şi nu a încercat să ascundă originea lor prin manevre subtile. N-am auzit exprimări de genul: „informaţii primite de la o sursă de încredere” ori „potrivit unor materiale primite”, prin care ofiţerii domnului Anderson încearcă să ascundă plasarea microfoanelor. Doar un specialist în interogare ale cărui victime nu vor mai vedea lumina zilei ar putea fi atât de neglijent. Întâi, în franceza lui bolovănoasă, Tabizi îl întreabă pe Haj de sănătatea tatălui său, Luc.

— Rău. Foarte. Pe moarte.

— Unde?

— Spital.

— Spital, de unde?

— Cape Town.

— Care anume?

Haj e precaut, şi pe bună dreptate. Minte. I-au arătat de ce este în stare dispozitivul electric, ca să-şi facă o idee. Tabizi întreabă din nou în ce spital din Cape Town. Zgomotele produse de tălpile lui arată că e nervos. În minte mi se încheagă imaginea lui cum se învârteşte în jurul lui Haj, căruia îi azvârle câte o întrebare, intervenind din când în când, dar lăsând totul în seama celor doi asistenţi ai săi.

Tabizi: Luc nu s-a internat în niciun spital, aşa e?... adevărat?... da?... Bine. Deci, ai minţit... cine te-a învăţat? Luc?... minciuna îţi aparţine?... bine, şi unde e Luc acum?... unde e?... unde-i Luc... Am zis, unde este Luc?... în Cape Town, bun. Data viitoare să nu mai minţi. Deci, Luc e în Cape Town, dar nu în spital. Şi atunci ce caută acolo? Vorbeşte!... Golf... A, ce-mi place! Cu cine joacă golf? Cu olandezul acela gras?... A, joacă golf cu *fratele* lui!... fratele olandezului sau fratele lui?... propriul frate... frumos... şi cum îl cheamă pe fratele ăsta?... Étienne... unchiul tău Étienne... mai în vârstă ori mai tânăr?... mai tânăr... Bun, şi cum îl cheamă pe olandez?... am zis, olandez... da, olandezul cel gras... acela despre care am vorbit deja... am zis, olandezul cu care tatăl tău nu joacă golf astăzi... olandezul gras cu care ai studiat la Paris, şi care fumează trabuc... îl mai ţii minte?... ţii minte?... da? Olandezul gras pe care tatăl tău l-a întâlnit la Nairobi, datorită ţie, căcat mic ce eşti... mai vrei? Vrei să-i pun pe băieţi să dea mai tare, ca să simţi ca lumea? Marius... Deci, numele lui este Marius... Domnul Marius, Marius şi mai

cum? Lăsaţi-l o clipă... să spună ceva... bine, nu-l lăsa, dă-i cât poate duce... van Tonge... deci îl cheamă Marius van Tonge. Şi ce profesie are Marius van Tonge?... investiţii de capital... unul dintre cei cinci parteneri... acum ne înţelegem, s-o ţinem tot aşa, deci nu-mi veni cu căcaturi, şi noi mai scădem din voltaj... nu prea mult, că altfel uiţi despre ce e vorba... deci acest Marius te-a trimis să ne spionezi... spionezi în numele lui Marius... spionezi pentru olandezul acela gras, te plăteşte bine ca să-i spui tot ce vorbim... da?... da?... da? Nu! Deci, nu. Să admitem că e cum zici... nu spionezi pentru el, ci pentru Luc, cum vine asta? Eşti spionul lui Luc şi, imediat ce ajungi acasă, o să-i spui tatei totul, pentru ca el să meargă la Marius ca să obţină un târg mai bun... nu-i adevărat... nu-i adevărat?... tot nu-i adevărat? Nu adormi aici... n-o să te lase nimeni să dormi... deschide ochii... dacă nu deschizi ochii în cincisprezece secunde, o să te trezim cum nu te-ai trezit de când te ştii... aşa-i mai bine... Mai bine... mult mai bine... în regulă, ai venit aici din proprie iniţiativă... eşti independent... tăticul tău a fost de acord să facă pe bolnavul pentru ca tu să vii aici din proprie iniţiativă... nu vrei *ce?... Război?...* Nu mai vrei alt război... crezi în reconciliere cu Rwanda... *vrei un tratat comercial* cu Rwanda... când? În mileniul următor? *(râsete)* vrei o piaţă comună a tuturor naţiunilor din zona Marilor Lacuri... iar Marius este omul potrivit să înfăptuiască asta... asta crezi tu sincer... ei bine, felicitări! *(în engleză)* Daţi-i nişte apă... acum mai spune-ne ceva despre prietenii tăi cei răi din Kinshasa care ţi-au spus poveşti căcăcioase despre Mwangaza. Nu ai niciun prieten rău... nu ai deloc prieteni în Kinshasa... Nimeni de acolo n-a vorbit cu tine... oameni care te-ar putea face să te pomeneşti mort... ei, TREZEŞTE-TE IMEDIAT, căcat cu ochi... *(din nou într-o engleză chinuită)* Vâră-i-l, Benny, până la capăt... îl urăsc pe negroteiul ăsta... mi-e silă... îl *urăsc*...

Până acum, reacţiile lui Haj abia s-au auzit, ceea ce explică de ce Tabizi a repetat totul cu voce tare, presupun că spre beneficiul microfoanelor la care nu aveam aprobare să ascult, şi pentru oricine ar mai asculta la vreo conexiune separată – şi mă gândesc îndeosebi la Philip. Însă când se aude cuvântul „Kinshasa”, dispoziţia celor din încăpere se modifică radical, inclusiv cea a lui Haj. Parcă se trezeşte. Pe măsură ce durerea şi umilinţa lui se transformă în furie, şi glasul lui capătă putere, pronunţia se limpezeşte iar Haj sfidătorul, Haj cel dinainte, se recreează. Nu mai aud confesiuni scâncite, obţinute sub tortură. În schimb, auzim acuzaţii furioase, dezlănţuite, un potop de condamnări dure, neiertătoare.

Haj: Vreţi să ştiţi cine sunt, cine sunt tipii înţelepţi din Kinshasa cu care am vorbit! Sunt prietenii voştri! Prietenii lui Mwangaza! Magnaţii cu care el nu vrea să aibă de a face până când nu construieşte

Ierusalimul în Kivu! Ştii cum îşi spun ăştia, banda asta de funcţionari publici altruişti când se îndoapă cu bere, se culcă cu târfe şi se gândesc ce tip de Mercedes să-şi cumpere? Clubul Treizeci la Sută. Ce înseamnă treizeci la sută? Sunt banii poporului pe care ei au de gând să şi-i însuşească în schimbul serviciilor pe care le vor face Căii de Mijloc. Este acea parte din această operaţiune împuţită care îi convinge pe tâmpiţi ca taică-meu că vor construi şcoli, drumuri şi spitale, când, de fapt, ei îşi căptuşesc buzunarele cu bani. Ce au de făcut aceşti magnaţi ca să se aleagă cu Porţia Poporului? Ce le place mai mult să facă: nimic. Se fac că nu văd. Dau ordin trupelor să rămână în cazărmi şi să nu mai violeze pe nimeni vreme de câteva zile.

Haj ţipă ca un negustor ambulant. Dacă ar putea să şi gesticuleze, probabil ar fi mai fericit.

Haj: Nicio problemă, Mwangaza! Vrei să declanşezi câteva tulburări de stradă în Bukavu şi în Goma, să prinzi un loc înainte de alegeri, să-i izgoneşti pe rwandezi şi să porneşti un mic război? Nimic mai simplu! Vrei să pui mâna pe aeroportul Kavumu, să te joci cu mineralele, să furi stocurile depozitate acolo, să le duci în Europa şi să mai detensionezi piaţa mondială printr-o vânzare rapidă? Fă-o! Cu o mică precizare. Noi distribuim Porţia Poporului, nu tu. Iar felul cum o distribuim este treaba noastră. Vreţi ca Mwangaza să fie guvernator în Kivu de Sud? Se bucură de sprijinul nostru deplin şi altruist. Pentru că, din orice contract de construcţie pe care îl acordă, din orice drum pe care-şi închipuie că-l construieşte şi din orice floare pe care o plantează de-a lungul bulevardului Patrice Lumumba, noi luăm o treime. Iar dacă ne tragi cumva pe sfoară, apelăm la prevederile constituţionale şi te gonim din ţară doar în chiloţi. Mulţumim pentru atenţie!

Diatriba lui Haj este întreruptă, lucru ce mi se pare incredibil, de soneria unui telefon, ceea ce mă şochează şi mai mult, deoarece singurul telefon în funcţiune de care am ştiinţă este cel prin satelit, aflat în centrul de operaţiuni. Anton preia apelul, răspunde: „Chiar aici” şi-i trece receptorul lui Tabizi, care ascultă, apoi protestează volubil în engleza lui infectă:

— Tocmai l-am dovedit pe ticălos! Am tot dreptul!

Însă protestele lui nu au niciun rost, pentru că, imediat ce închide, îi transmite salutări lui Haj în franceză:

— În regulă. Acum trebuie să plec. Dar dacă te mai întâlnesc vreodată, te omor cu mâna mea! Dar nu din prima. Întâi o să-ţi ucid femeile, copiii, surorile şi fraţii, pe taică-tău şi pe cei care cred că te iubesc. Abia după aceea ţi-aş face felul *ţie*. Ar dura zile în şir. Poate

chiar săptămâni, dacă am noroc. Dezlegaţi-l pe nenorocit şi daţi-l jos!

Uşa se închide cu o bufnitură, semn că a ieşit. Glasul lui Anton e conspirativ şi tandru.

— Te simţi bine, fiule? În viaţa asta, trebuie să facem cum ni se spune, nu-i aşa, Benny? Aşa-i viaţa soldaţilor simpli.

Benny se poartă la fel de împăciuitor.

— Stai puţin, să te curăţ. Să nu fii supărat pe noi, da? Data viitoare să fii de aceeaşi parte a baricadei cu noi.

Din prudenţă, comut înapoi în bibliotecă, dar sunt incapabil să mă mişc din cauza durerilor pe care le simte Haj. Umerii mi-au înţepenit, sudoarea îmi alunecă pe şira spinării şi în palme am urme sângerii unde unghiile mi-au pătruns în carne. Mă uit spre Spider: haleşte dintr-o plăcintă cu brânză slujindu-se de o lingură de plastic şi citeşte din revista lui militară ori aşa lasă impresia. Oare Anton şi Benny îi vor prezenta un raport de utilizare care să sune cam aşa: „Grozav dispozitivul tău electric, Spider, l-a făcut să suspine din rărunchi în câteva clipe"?

Auzind un zgomot de cascadă venind dinspre baia din apartamentul regal, comut pe BAIA SALONULUI şi intru exact la ţanc ca să surprind un duet grosolan al lui Benny şi Anton, care îşi freacă victima cu un burete umed. Încep să mă întreb dacă n-ar fi cazul să-l las să-şi revină singur, când aud un dublu zgomot în momentul când uşa se deschide şi se închide. Şi-mi dau seama, deoarece nu se aud paşi, că a sosit Philip cel mătăsos, în locul superzelosului Tabizi.

Philip: Mulţumesc, băieţi!

Nu le mulţumeşte, le spune s-o şteargă. Aceeaşi uşă se aude deschizându-se şi închizându-se, lăsându-l pe Philip singur cu Haj. Aud clinchet de pahare. Philip a ridicat tava cu băuturi şi o plasează undeva la îndemână, încearcă o canapea ori un scaun, apoi se mută pe altul. În tot acest timp, aud plescăitul moale al tălpilor pantofilor din piele de crocodil pe podea.

Philip: Eşti în stare să şezi?

Haj se aşază pe un scaun ori pe o canapea şi înjură.

Philip: Ai pierdut masa de prânz. Ţi-am adus nişte salată de ton. Nu vrei? Păcat! E foarte bună. Un păhărel de scotch îndoit, atunci?

(Toarnă oricum: un strop de scotch, multă apă minerală şi, după plescăitură, cuburile de gheaţă)

Tonul lui e impersonal. Ce s-a petrecut mai devreme nu are nimic de-a face cu el.

Philip: în legătură cu *Marius.* Sclipitorul tău prieten şi coleg din perioada facultăţii. Da? Unul dintre cei zece parteneri la o companie multinaţională de investiţii de capital care se numeşte Union Minière des Grands Lacs. Numărul doi al companiei din Johannesburg, care are în atenţie Congo de Est.

Un foşnet, indiciu că se desface o foaie de hârtie.

Haj: *(în engleză, probabil una dintre puţinele expresii mai lungi pe care le ştie)* Du-te-n mă-ta!

Philip: Union Minière des Grands Lacs este o corporaţie multinaţională deţinută integral de un conglomerat olandez înmatriculat în Antile. Eşti atent la ce spun eu? Da? Iar conglomeratul se cheamă – cum?

Haj: *(cu un geamăt greu de încadrat)* Hogen?

Philip: Iar politica sa?

Haj: Să facem afaceri, nu război.

Philip: Bun, dar *cine deţine* Hogen? O fundaţie din Liechtenstein deţine Hogen şi, conform standardelor obişnuite, de-aici se pierde urma. Cu toate acestea, printr-o şansă nesperată, am reuşit să facem rost pentru tine de toată distribuţia.

Numele pe care le rosteşte cu voce tare nu-mi spun nimic, şi am bănuiala că nici lui Haj. Stomacul începe să mă ardă abia când Philip se apucă să citească funcţiile acestor oameni.

Philip: Broker pe Wall Street şi fost consilier prezidenţial... Director general executiv al PanAtlantic Oil Corporation din Denver, Colorado... fost membru al Consiliului Naţional de Securitate, vicepreşedinte la Amermine Gold & Finance Corporation of Dallas, Texas... consilier principal al Pentagonului în privinţa achiziţiei şi stocării de substanţe minerale strategice... vicepreşedinte al Grayson-Halliburton Communications Enterprise...

Până să termine, pe blocnotesul meu sunt nouă nume: dacă e să-i dau crezare lui Philip, am acolo lista celor mai importanţi oameni care deţin puterea corporatistă americană din punct de vedere politic, inseparabilă de guvern, lucru pe care Philip îl subliniază cu încântare.

Philip: Fiecare dintre ei este un creator de concepte. Neoconservatori de primă mână şi geopoliticieni de mare anvergură. Tipul de oameni care se întâlnesc într-o staţiune montană la schi şi decid soarta naţiunilor. Nu este pentru prima oară când gândurile lor se îndreaptă spre Congo de Est, şi ce descoperă? Alegerile bat la uşă,

iar anarhia va izbucni mai mult ca sigur. Chinezii în căutare de resurse urlă la uşă. Şi atunci, în ce direcţie să pornească? Congolezii nu-i iubesc pe americani şi reciproca. Rwandezii îi dispreţuiesc pe congolezi şi controlează totul. Sunt din cale-afară de eficienţi. De aceea, planul americanilor este de a sprijini prezenţa comercială şi economică a Rwandei în Congo de Est până când acest lucru devine o realitate ireversibilă. Încearcă să realizeze o anexare *de facto* fără vărsare de sânge, şi contează pe o mână de ajutor din partea CIA. Şi aici intervine amicul tău Marius.

Dacă eu am luat-o razna, Haj probabil că a înnebunit.

Philip: De acord, ai dreptate, Mwangaza a încheiat un târg necinstit cu cei din Kinshasa. N-ar fi primul politician congolez care-şi acoperă retragerea, nu? *(Chicoteşte)* Dar este o alegere mai bună decât o preluare rwandeză, asta e sigur. *(Pauză pentru a îngădui ceea ce, cu regret, bănuiesc doar a fi o încuviinţare din cap)* Şi măcar el îşi doreşte într-un final un Kivu independent, nu o colonie americană. Iar dacă oamenii din Kinshasa îşi primesc banii, de ce să se bage? Iar Kivu rămâne în cadrul familiei federale, unde-i este locul. *(Sunet de lichid turnat şi clinchet de cuburi de gheaţă, semn că paharul lui Haj este reumplut)* Aşadar, bătrânul are multe atuuri dacă stai să te gândeşti mai bine. Consider că ai fost cam aspru cu el, Haj, vorbesc serios! E naiv, dar aşa sunt mai toţi idealiştii. Şi *vrea* să facă lucruri bune, chiar dacă nu reuşeşte să le ducă la capăt. *(Schimbare bruscă de ton)* Ce încerci să spui? Ce vrei? Haina. Uite-ţi haina. Ţi-e frig, da? Nu poţi vorbi. Şi vrei un stilou. Ce altceva mai vrei? A, hârtie. Uite aici. *(Rupe o pagină de undeva)*

Ce Dumnezeu s-a întâmplat cu limba hiperactivă a lui Haj? I s-a urcat whisky-ul la cap? Ori sunt urmările dispozitivului electric? Scârţâit produs de alunecarea peniţei pe hârtie, în timp ce scrie ceva îndârjit, folosind unul dintre stilourile lui. Cui îi scrie? Pe ce temă? Avem de a face cu un alt duel. Am revenit în apartamentul rezervat oaspeţilor şi Haj a dus un deget de atenţionare la buze. Ne aflăm pe treptele chioşcului, iar Haj încearcă să păcălească atât microfoanele, cât şi pe mine. Dar de data asta îi întinde lui Philip notiţele.

Philip: E cumva o glumă proastă?
Haj: *(foarte încet)* O glumă bună.
Philip: Nu pentru mine.
Haj: *(la fel de încet)* Pentru mine şi tata, e bună.
Philip: Ai înnebunit!
Haj: De acord, dar fă-o, bine? Nu vreau să mai discutăm despre asta.

În faţa *mea?* Nu doreşte să vorbească dacă *ascult eu?* Asta vrea să-i comunice lui Philip? Foşnetul foii de hârtie care trece dintr-o mână în alta. Glasul lui Philip e îngheţat:

Philip: Înţeleg prea bine de ce nu vrei să vorbeşti. Crezi serios că mai poţi smulge trei milioane de dolari de la noi doar mâzgălind o factură?

Haj: *(răcnet)* Asta ne este preţul, tâmpitule! Numerar, ai înţeles?

Philip: Evident, în ziua când cei de la Kinshasa îl numesc pe Mwangaza guvernator al Kivu de Sud.

Haj: Nu! *Acum!* Chiar azi!

Philip: Azi e sâmbătă.

Haj: Până luni seară! Ori nu încheiem niciun târg! În contul tatălui meu din Bulgaria ori unde dracu' îl are! M-ai auzit?

Glasul i se potoleşte. Congolezul furios este înlocuit de absolventul dispreţuitor de la Sorbona.

Haj: Tata a făcut înţelegerea la un preţ prea mic. Nu şi-a dat seama că putea obţine mai mult şi mi-am propus să repar greşeala pe care a făcut-o. Preţul revizuit este de trei milioane suplimentar, şi nu negociem. Unul pentru Bukavu, unul pentru Goma şi unul pentru că m-aţi legat ca pe o maimuţă şi m-aţi torturat de m-aţi făcut să mă piş pe mine. Aşa că pune mâna pe telefon şi vorbeşte cu Sindicatul ăsta al vostru şi cere cu tipul care zice „da".

Philip se tocmeşte, străduindu-se în acelaşi timp să-şi păstreze demnitatea neştirbită: în eventualitatea în care Sindicatul va analiza oferta lui Haj, ce-ar fi ca avansul să fie de jumătate de milion, iar restul la terminarea acţiunii? Pentru a doua oară, Haj îi spune lui Philip să se ducă dracului. Ba chiar împreună cu mama lui, dacă are cumva una.

— Scuză-mă că te-am neglijat atâta vreme, dragă Brian! Cum a fost?

Intervenţia lui Sam vine din altă lume, dar reacţionez calm.

— Practic, nimic notabil, Sam. Multă mâncare, aşa că nu s-a prea discutat. N-ar trebui să revenim sus?

— Dintr-o clipă în alta. Philip trebuie să răspundă unei chemări a firii.

Uşa se închide, iar Haj, rămas singur, se plimbă prin cameră. Ce face? Se priveşte în oglindă, gândindu-se cum arată acum, dacă tot s-a vândut pentru trei milioane de dolari pe care îi va primi luni, dacă? Începe să îngâne un cântec. Eu nu fac aşa ceva. Nu am talent muzical. Propriul fredonat mă umple de ruşine chiar şi când sunt singur. Dar

Haj are ureche, şi cântă ca să se binedispună. Poate ca să ne încurajeze pe amândoi. Merge târâş prin cameră, în ritmul cântecului, pleosc, pleosc, pleosc. Cântă ca să alunge ruşinea amândurora. Melodia aleasă, indiferent ce a mai cântat ori fredonat în urechile mele, este clinchetul clopotului din biserica Misiunii, evocând orele chinuitoare pe care le petreceam acolo la şcoala duminicală. Suntem aliniaţi, îmbrăcaţi cu uniformele noastre albastre. Batem din palme şi din picioare: tropa, tropa, şi ne spunem o poveste înălţătoare despre o fetiţă care i-a promis lui Dumnezeu că-şi va apăra virtutea faţă de oricine, tropa, tropa. Dumnezeu a ajutat-o. De fiecare dată când s-a simţit ispitită, El a întins mâna Sa şi a readus-o pe calea cea dreaptă, tropa. Iar când ea a ales să moară decât să-i cedeze unchiului ei cel rău, Dumnezeu a trimis coruri de îngeri să o întâmpine la porţile raiului. Tropa, tropa.

Se aude clopoţelul lui Philip, anunţând următoarea rundă de discuţii. Îl aude şi Haj. Sunetul captat de microfoane e slab, dar nu-i dau nimic de înţeles lui Spider. Stau pe scaun cu căştile pe urechi, mâzgălind pe blocnotes cu un aer total nevinovat. Haj merge poticnit până la uşă, o deschide şi iese cântând în soare. De-a lungul aleii acoperite ce duce spre apartamentul oaspeţilor, microfoanele captează tânguiala dulceagă despre triumful virtuţii.

13

Chiar şi astăzi îmi vine greu să descriu sentimentele contradictorii care m-au asaltat când am ieşit din carcera subterană şi mi-am reluat locul în ciorchinele de credincioşi care pătrundeau în sala de jocuri de noroc pentru ultima parte a conferinţei. În pivniţă, nu întrevăzusem nicio speranţă pentru omenire, însă traversând aleea acoperită, m-am convins că eram într-o stare de graţie divină. Am privit lumea şi am tras concluzia că, în absenţa mea, o furtună de vară clătise aerul şi aşezase sclipiri pe fiecare frunză şi fir de iarbă. În soarele după-amiezii, chioşcul semăna cu un templu grecesc. Mi-am imaginat că sărbătoream o supravieţuire miraculoasă: a mea şi a lui Haj deopotrivă.

Cea de-a doua iluzie, nu cu mult mai lăudabilă decât prima, a fost să cred că facultăţile mele mintale, afectate de repetatele imersiuni sub linia de plutire, cedaseră locul fantazărilor; că lanţul evenimentelor, începând cu urletul lui Haj şi terminând cu acel cântec prostesc, fusese o rătăcire a spiritului, provocată de tensiunea prea mare; duelul nostru audio de pe treptele de piatră a fost o alta, iar acelaşi lucru se putea afirma despre orice alte fantazări sinistre despre bileţele transmise din mână în mână sau despre negocieri ale mitei.

în speranţa că voi putea verifica această teorie convenabilă, când mi-am reluat locul la masa de joc acoperită cu postav verde am făcut o trecere în revistă a jucătorilor din iluzoria mea dramă, începând cu Anton, înarmat cu un maldăr de dosare pe care, cu făloşenia lui obişnuită, le-a aşezat unul câte unul în faţa fiecărui invitat. Nici îmbrăcămintea, nici înfăţişarea nu trădau vreun semn al activităţilor lui din ultimele minute. Încheieturile degetelor erau uşor înroşite, dar nu prezentau zgârieturi. Cu bombeurile sclipind şi cu dungile pantalonilor ca un tăiş de cuţit. Benny nu-şi făcuse încă apariţia, probabil în pauza de masă ocupându-se de protejatul său, Jasper.

Cum Philip şi Haj lipseau, mi-am îndreptat atenţia spre Tabizi, care părea absent, însă aşa se şi cuvenea, având în vedere că ceasul arăta două şi douăzeci, iar pe noi ne aştepta ora adevărului. Alături de el stătea stăpânul său, Mwangaza. Întrucât soarele sclipea pe gulerul lui de sclav şi-i transforma părul alb într-o adevărată aură, Iluminatul

nostru devenise întruchiparea viselor lui Hannah. Putea fi acelaşi om care, în imaginaţia mea, plătise din banii poporului complicitatea tacită a magnaţilor din Kinshasa? Şi, de cealaltă parte a lui Mwangaza, unsurosul Delfin, arborându-şi zâmbetul de om binedispus. În ceea ce-l privea pe Maxie, simpla lui prezenţă, lăbărţat lângă scaunul gol al lui Philip, cu picioarele întinse neglijent în faţă, a fost de ajuns să mă convingă de faptul că eu eram cel care nu-şi găsea defel locul acolo, şi că toţi ceilalţi erau ceea ce se pretindeau a fi.

Şi, ca şi cum ar mai fi fost nevoie de ceva care să întărească toate astea, pe uşa interioară intră salvatorul meu, Philip. Face un semn cu mâna spre Dieudonné şi spre Franco. Trecând prin dreptul lui Tabizi, se apleacă să-i şoptească la ureche. Tabizi răspunde printr-o mişcare din cap, fără să-şi schimbe expresia. Ajungând la locul rezervat lui Haj, scoate un plic sigilat din buzunarul hainei şi îl strecoară ca pe un bacşiş în dosarul ce aşteaptă sosirea delegatului care lipseşte. Abia după aceea se aşază la celălalt capăt al mesei, iar apoi, aşa cum s-ar exprima Paula, am renunţat să mai neg. Ştiu că Philip a telefonat la Londra şi a cerut să discute cu omul care spune „da". Îmi dau seama din strâmbătura lui Tabizi că Haj a calculat cu precizie poziţia vulnerabilă în care se află Sindicatul: pregătirile sale sunt deja prea avansate, prada este prea mare ca să mai renunţe în această etapă, au investit deja mult, s-ar putea să mai bage ceva bani, iar dacă se retrag acum, nu se vor mai întâlni cu o asemenea şansă vreme de cel puţin o generaţie.

În aceeaşi lumină sumbră a realităţii, mă uit încă o dată la Mwangaza. Aureola lui este făcută cu föhnul? A înghiţit vreun băţ? E deja mort şi legat în şa ca El Cid? Hannah l-a văzut prin ceţurile rozalii ale idealismului ei, însă acum, când pot să-l privesc îndeaproape, arcul trist al vieţii lui stă scris pe faţa sa mototolită. Iluminatul nostru reprezintă decăderea oricui. A fost curajos – e de ajuns să ne uităm la dosarul lui. A fost inteligent, harnic, loial şi sârguincios toată viaţa. A făcut totul cum se cuvenea, însă coroana a mers întotdeauna la alţii, comparabili cu el ori sub el. Iar asta, pentru că nu s-a dovedit îndeajuns de nemilos, ori suficient de corupt, ori destul de duplicitar. Ei bine, de acum înainte va fi toate acestea. Este pe punctul de a pune mâna pe coroană, dar asta este o iluzie. Pentru că dacă va ajunge să o poarte, ea va aparţine oamenilor cărora li s-a vândut ca să ajungă aici. Orice vis ar avea, el este de zece ori amanetat. Iar asta include şi visul potrivit căruia, imediat ce ajunge la putere, nu va trebui să-şi plătească datoriile. Haj a întârziat doar vreo două minute, însă în mintea mea m-a făcut să aştept câteva vieţi. Cei din jurul mesei şi-au deschis dosarele, iar eu procedez la fel. Documentul dinăuntru îmi pare cunoscut, şi aşa se şi cuvine. Într-o viaţă anterioară, l-am tradus din franceză în swahili. Sunt prezente

ambele versiuni. La fel şi zece, douăsprezece pagini de cifre şi de conturi impresionante, toate, din câte-mi dau eu seama, proiecţii ale viitorului îndepărtat: estimări ale cantităţilor extrase, costuri de transport, depozitare, vânzări brute, profituri brute, înşelătorie brută.

Philip înalţă capul cu păr alb şi îngrijit. Îl văd pe deasupra foii în timp ce frunzăresc dosarul. Zâmbeşte către cineva din spatele meu, un zâmbet cald, complice, de încredere, aşadar, atenţie. Aud plesnetul tălpilor pantofilor din piele de crocodil şi simt un gol în stomac. Ritmul plesniturilor se situează sub viteza medie. Haj intră plutind, cu haina desfăcută la nasturi, lăsând la vedere căptuşeala de culoarea muştarului, cu stilourile şi cu pixurile Parker la locul lor, iar buclişoara de pe frunte, rearanjată în mare măsură. La Sanctuar, când te întorceai la colegi după ce primeai bătaie, etica impunea să pari nepăsător. Haj respectă acelaşi principiu. Ţine mâinile vârâte adânc în buzunarele pantalonilor, unde le place lor să stea, şi îşi leagănă coapsele. Cu toate astea, ştiu că orice mişcare este un chin pentru el. Ajuns la jumătatea distanţei până la scaunul lui, se opreşte o clipă şi, surprinzându-mi privirea, îmi surâde. Am dosarul deschis în faţă, aşa că, în teorie, i-aş putea zâmbi neutru, pentru ca apoi să revin la lectură. Dar n-o fac. Ne confruntăm din priviri.

Privirile ni se întâlnesc şi rămân încleştate în timp ce ne măsurăm unul pe celălalt. Nu am idee cât a durat. Nu cred că limba lungă şi subţire a orologiului s-a clintit cale de o secundă ori două. Însă a fost suficient ca el să priceapă că ştiam, dacă vreunul din noi s-ar fi îndoit de asta. A fost suficient de lungă pentru ca eu să-mi dau seama că el ştia că ştiu, şi aşa mai departe. Şi a ţinut suficient de mult pentru ca persoana care s-ar fi întâmplat să se uite la noi să priceapă că eram ori o pereche de homosexuali ce-şi transmit semnale de împerechere, fie doi bărbaţi care împărtăşeau cunoştinţe ilicite, dar *cum* de se întâmplase asta? În ochii lui bulbucaţi nu rămăsese multă lumină, dar, după experienţa prin care trecuse, de ce ar mai fi existat vreo luminiţă în ei? Îmi spunea oare: „Ticălosule, tu m-ai trădat?!” Iar eu îi reproşam oare că se trăda pe sine, dar trăda şi Congo? Acum, după mai multe zile şi nopţi decât aş avea nevoie pentru a mă gândi la acel moment, îl înţeleg ca pe unul de recunoaştere reciprocă. Amândoi eram hibrizi: eu, prin naştere, el, prin educaţie. Fiecare din noi se îndepărtase prea mult de ţara care ne adusese pe lume ca să aparţinem cu adevărat altui loc.

S-a aşezat la locul lui, crispându-se de durere, şi a zărit plicul alb ieşind discret din dosar. L-a pescuit cu vârful arătătorului şi al degetului mare, l-a mirosit şi, în văzul tuturor, l-a deschis. A desfăcut o bucată de hârtie de mărimea unei cărţi poştale, ceva tipărit, şi a citit pe sărite textul de două rânduri care, presupun, confirma, într-un limbaj codificat, înţelegerea pe care o negociase pentru sine şi pentru

tatăl lui. Am crezut că va da din cap către Philip, dar nu s-a deranjat. A mototolit bucata de hârtie şi a aruncat-o cu boltă şi, ţinând cont de starea lui, a dovedit o ţintă impresionantă. Ghemotocul căzuse în urna care stătea într-un colţ al încăperii.

— Drept la ţintă! a exclamat el în franceză, aruncându-şi palmele deasupra capului, alegându-se cu râsete îngăduitoare din partea celor strânşi în jurul mesei.

Voi trece peste negocierile migăloase, nesfârşitele banalităţi prin care delegaţii de toate condiţiile se conving singuri că sunt deştepţi, apărând interesele companiei sau tribului lor, că sunt mai şmecheri decât delegaţii care stau alături de ei. Funcţionând pe pilot automat, mi-am folosit timpul pentru a-mi controla gândurile şi emoţiile şi, prin orice mijloace posibile – de exemplu, manifestând indiferenţă totală faţă de orice s-ar întâmpla să afirme Haj –, pentru a scăpa de senzaţia că eu şi el am putea fi în vreun fel – ca să folosesc o frază la care instructorii de la cursul de o zi ţin foarte mult – conştienţi unul de celălalt. Mă îngrijora gândul că Haj putea să fi suferit vreo leziune internă, vreo hemoragie, dar m-am liniştit complet când s-a ridicat problema remunerării oficiale a lui Mwangaza.

— Bine, *Mzee,* obiectează Haj, aruncând o mână în aer, cum a făcut şi până acum. Cu tot respectul, *Mzee.* Stai puţin – vorbeşte în franceză, pe care o redau fără intonaţie către sticla de Perrier –, cifrele astea sunt de-a dreptul ridicole! La dracu'! Ceea ce vreau să spun – şi, cu vioiciune, apelează la cei doi tovarăşi pentru a primi şi sprijinul lor – este: vi-l puteţi imagina pe Mântuitorul nostru trăind atât de sărăcăcios? Ce vei mânca, *Mzee?* Cine-ţi va plăti chiria, notele de plată la combustibil, costul călătoriilor, distracţiile? Toate cheltuielile astea necesare trebuie să fie achitate din bani publici, nu din contul pe care-l ai deschis în Elveţia!

Dacă Haj ar fi sângerat, trebuia să se vadă. Faţa lui Tabizi a împietrit, deşi până atunci fusese destul de rigidă. Zâmbetul lui Philip nu s-a schimbat defel, iar Delfinul a răspuns în numele stăpânului său, cu replica gata pregătită.

— Atâta vreme cât rămâne alesul poporului, iubitul nostru Mwangaza va trăi aşa cum a făcut-o mereu, adică din salariul de simplu profesor şi din modestele venituri obţinute din cărţile lui. Îţi mulţumeşte însă pentru întrebarea grijulie.

Felix Tabizi dă ocol mesei ca un căpcăun care a devenit corist de biserică. Însă nu înmânează celor prezenţi o foaie cu textul vreunui imn, ci ceea ce el numeşte *notre petit aide-mémoire* – o pagină de tabele de transformare, care stabileşte, pentru calmarea şi desfătarea cititorilor noştri, ceea ce se înţelege în lumea reală prin cuvinte şi expresii aeriene precum „cazma", „mistrie", „târnăcop", „roabe grele şi uşoare" şi altele asemenea. Şi cum informaţiile se pun la dispoziţie

în swahili, dar şi în franceză, pot rămâne la fel de tăcut ca şi ceilalţi participanţi, în timp ce între cuvinte şi înţeles se fac nişte asociaţii filosofice.

Şi nici în ziua de azi n-aş putea spune despre ce era vorba. Cele mai bune „roabe uşoare” proveneau din Bulgaria, dar ce Dumnezeu erau? Rachete care se montau în conurile anterioare ale elicopterelor albe cu însemne ONU? Dacă mă întreabă cineva acum ce însemna „seceră”, „tractor” ori „combină de recoltare”, aş fi la fel de neştiutor. Mi-a trecut prin minte că acela ar fi fost momentul potrivit să sar în picioare şi să exclam că era ceva putred la mijloc? Să acţionez la fel de curajos ca micuţul domn de la *trattoria?* Trebuia să fac dosarul sul şi să izbesc cu el de tăblia mesei: „Nu pot să tac! Îmi sunt dator mie însumi. Prin urmare, aşa voi face”? Dacă aşa stăteau lucrurile, încă analizam chestiunea când uşile interioare s-au deschis şi pe ele a intrat distinsul nostru notar, *monsieur* Jasper Albin, însoţit de Benny, protectorul lui conştiincios.

Jasper a căpătat o statură mai impozantă. Nu beneficia de ea la începutul zilei, când părea mândru că nu avea nimic de oferit în afara venalităţii. M-a uimit faptul că o acţiune atât de îndrăzneaţă şi de generos finanţată şi-a lăsat afacerile în mâinile unui asemenea om. Jasper cel de acum era pregătit pentru un astfel de rol, chiar dacă tot ceea ce a urmat a fost o reprezentaţie teatrală – ori, mai bine zis, o pantomimă, întrucât o bună bucată din banda sonoră a acelui moment istoric mi s-a cam şters din minte, din fericire pentru mine. Soarele după-amiezii continuă să se reverse prin ferestre. În razele lui plutesc particule de praf, ori rouă de seară, când, din geanta lui diplomat destul de umflată, Jasper scoate două dosare identice îmbrăcate în piele, cu un aspect regesc. Pe copertele lor stă scris un singur cuvânt: contract. Slujindu-se doar de vârfurile degetelor, deschide pe rând fiecare dosar, apoi se aşază la loc şi se reazemă de spătar, îngăduindu-ne să vedem originalul, documentul unic, cel legat în panglici şi de neaplicat, o versiune a lui fiind în franceză, iar a doua în swahili, tradusă de mine.

Din geanta lui de magician, mai scoate un prespapier antic, din metal cenuşiu şi gravat, pe care, în starea mea de aproape levitaţie, îl asemăn storcătorului de portocale al mătuşii Imelda. Este urmat de o foaie de hârtie impermeabilă, de format A4, pe care sunt lipite opt stele roşii, sistem sovietic, însă cu mai multe colţuri, care se pot detaşa. La semnul lui Philip, mă ridic în picioare şi mă postez lângă Jasper, în vreme ce acesta începe să se adreseze delegaţilor. Cuvântarea lui nu entuziasmează pe nimeni. I s-a confirmat, spune el, că părţile contractului nostru s-au pus de acord. Întrucât el nu a participat la deliberări şi cum chestiunile complexe privitoare la agricultură se situează în afara graniţelor priceperii lui profesionale,

se vede obligat să se absolve de răspundere referitor la formularea tehnică a contractului care, în eventualitatea unui litigiu, va putea fi stabilită de un tribunal. În cursul redării spuselor lui, m-am străduit şi am reuşit să evit privirea lui Haj.

Jasper îi invită pe toţi semnatarii să se ridice. Asemenea participanţilor la o slujbă religioasă, aceştia alcătuiesc un şir, cu Franco în frunte. Mwangaza, prea important ca să se aşeze la rând, stă într-o parte, flancat de protectorii şi de consilierii lui. Haj, pe care continui să-l ignor, e ultimul în rând. Franco se apleacă deasupra versiunii în swahili, dă să o semneze şi se ridică brusc. A depistat vreo insultă, un semn rău? Iar dacă nu, de ce sunt ochii lui de bătrân scăldaţi în lacrimi? Se răsuceşte cu greu, târându-şi piciorul beteag, până când ajunge faţă în faţă cu Dieudonné, duşmanul lui, dar acum, nu se ştie pentru câtă vreme, frate de arme. Ridică pumnii uriaşi până la înălţimea umărului. Se pregăteşte oare să-şi sfâşie noul prieten bucată cu bucată?

— *Tu veux?* urlă el în franceză. Chiar vrei să faci asta?

— *Je veux, bien, Franco,* îi răspunde cu sfiiciune Dieudonné, apoi cei doi bărbaţi cad unul în braţele celuilalt într-o strânsoare atât de aprigă, încât mă tem să nu-i plesnească toracele.

Urmează o hârjoană. Franco, cu ochii înlăcrimaţi, semnează. Dieudonné îl împinge deoparte şi încearcă să semneze, numai că Franco îl ţine de braţ: vrea cu orice preţ să-l mai îmbrăţişeze o dată. Într-un târziu, Dieudonné reuşeşte să semneze. Haj refuză stiloul care i se întinde şi scoate cu un gest larg unul din buzunarul costumului Zegna. Fără măcar să simuleze că citeşte textul, îşi mâzgăleşte semnătura de două ori, o dată pentru varianta în swahili, a doua oară pentru cea în franceză. Aplauzele sunt declanşate de Philip şi se aud şi în tabăra lui Mwangaza. Bat din palme pentru cei mai buni dintre noi.

Femeile noastre apar cu tăvi pe care se află pahare cu şampanie. Ciocnim, Philip rosteşte câteva cuvinte minunate şi alese, în numele Sindicatului, Mwangaza răspunde cu demnitate, eu redau ambele discursuri cu strălucire. Mi se mulţumeşte, nu tocmai generos. Un jeep trage în curtea din faţa casei. Apropiaţii îl conduc pe Mwangaza spre vehicul. Franco şi Dieudonné, ţinându-se de mână, ca nişte africani de treabă, îşi aruncă tot felul de glume în vreme ce Philip îi împinge spre jeep. Haj îmi întinde mâna ca să ne luăm rămas-bun. Accept strângerea de mână cu precauţie, fiindcă n-aş vrea să-i dau dureri, fără să văd rostul acestui gest.

— Ai o carte de vizită? mă întreabă el. Mă gândeam să deschid un birou la Londra. Te-aş putea folosi.

Bag mâna în buzunarul sacoului meu de împrumut şi pescuiesc o carte de vizită: Brian Sinclair, interpret autorizat, cu adresa la o căsuţă poştală din Brixton. Mai întâi se uită lung la ea, apoi mă examinează.

Râde, dar delicat, fără să emită hăhăitul acela ca de hienă, cu care m-am obişnuit deja. Tardiv, îmi dau seama că mi s-a adresat în limba shi, în care îl asaltase pe Dieudonné pe treptele chioşcului.

— Dacă te gândeşti vreodată să vii la Bukavu, să-mi trimiţi un e-mail, adaugă el nepăsător, de astă dată în franceză, şi scoate din ascunzişurile costumului Zegna o cutie din platină pentru cărţi de vizită.

Respectiva carte de vizită se află dinaintea ochilor mei în timp ce scriu despre toate acestea, nu fizic, ci întipărită fără putinţă de ştergere în memoria mea vizuală. Are 7,5 cm pe 5 cm şi margini aurite. Pe a doua dungă aurie din interior se află fauna din Kivu, atât din trecut, cât şi din prezent. Gorila, leul, leopardul şi elefantul, o armată de şerpi prinşi într-un dans zglobiu, dar nicio zebră. Drept fundal, avem dealuri roşietice, un cer roz înapoia acestora, iar pe cealaltă parte, silueta unei cântăreţe de cabaret cu un picior ridicat foarte sus, ţinând un pahar de şampanie în mână. Numele lui Haj şi numeroasele lui funcţii sunt prezentate cu literele înflorite ale unei proclamaţii regale, întâi în franceză, apoi în engleză, iar la urmă în swahili. Sub acestea, sunt trecute adresele de la domiciliu şi de la firmă din Paris şi din Bukavu, iar după ele, un întreg şir de numere de telefon. Pe partea cealaltă, alături de dansatoarea de cabaret, o adresă de e-mail în cerneală.

Refăcând drumul pe sub pasarela acoperită, deja familiar, am băgat de seamă cu încântare că, în graba ce devine tradiţională pentru momentele finale ale tuturor conferinţelor, Spider şi ajutoarele lui se împrăştiaseră deja, dezmembrând circuitele pe care le instalaseră cu ceva timp în urmă. Cu o şapcă pe cap şi cu o vestă matlasată, Spider stătea cu picioarele desfăcute pe treptele de piatră unde se manifestase Haj, înfăşurând pe mână cablul electric şi fluierând. În chioşc, doi oameni cu hanorace urcaseră pe scări. Un al treilea stătea în genunchi, în faţa băncii de piatră. În camera cazanului din subsol, planul ca pentru metroul londonez stătea proptit cu faţa la perete, iar cablurile fuseseră strânse şi legate. Casetofoanele erau stivuite în cutia lor neagră.

Un sac de culoare cafenie, pentru depozitarea deşeurilor, cu gura larg deschisă şi pe jumătate plin, zăcea pe tăblia pupitrului lui Spider. Sertarele goale stăteau deschise în cea mai bună tradiţie Chat Room. Cine a trecut prin mâinile domnului Anderson devine sclav al propriilor reguli de securitate personală, care încep cu ce poţi spune jumătăţii tale, până la recomandarea de a nu azvârli cotoare de măr în sacul personal de deşeuri, pentru că acestea împiedică arderea deşeurilor secrete, iar Spider nu constituie o excepţie de la regulă. Casetele lui audio, înregistrate digital, erau numerotate şi etichetate

fără greş şi aşezate ordonat în tăvi. Casetele nefolosite stăteau aşezate pe un raft de deasupra, în cutii.

Pentru selecţiile mele principale, am consultat registrul de intrări. Lista scrisă de mână din faţa mea cuprindea benzile care-mi erau cunoscute: apartamentul destinat oaspeţilor, apartamentul regal şi aşa mai departe. Am ales cinci dintre ele. Însă ce reprezenta lista de pe dos, scrisă tot de mână? Şi cine – ori ce – era S? De ce, în coloana în care trebuia trecut locul de plasare al microfonului, aveam litera S? S de la Spider? S de la Sindicat? S de la Sinclair? Sau, altă bănuială, S de la *satelit?* Era posibil ca Philip, Maxie ori Sam, ori lordul Brinkley, ori vreunul dintre partenerii lui fără de nume, ori toţi laolaltă, să hotărască, din motive de autoprotecţie, pentru istorie, pentru arhivă, să-şi intercepteze propriile convorbiri telefonice? Am considerat că asta era explicaţia. Existau trei casete pe care se scrisese cu pixul câte un S. După ce am înşfăcat trei casete neînregistrate, am mâzgălit acelaşi S pe cant şi mi-am însuşit originalele.

Următorul lucru a fost să ascund casetele. Pentru a doua oară de când mă văzusem silit să îl îmbrac, m-am arătat recunoscător faţă de sacoul marca Harris Tweed. Avea nişte buzunare interioare extrem de încăpătoare, fiind probabil croit exact pentru asemenea îndeletniciri. Betelia pantalonilor cenuşii s-a dovedit a fi la fel de generoasă, însă blocnotesurile mele erau rigide şi greu de îndoit din cauza arcurilor. Tocmai mă gândeam ce să fac cu ele, când am auzit vocea lui Philip, la fel de mângâietoare ca atunci când vorbise în timpul spectacolului.

— Brian, dragul meu! *Aici* erai? De-abia aşteptam să te felicit! Iată că am găsit şi momentul potrivit.

Stătea rezemat de uşă, cu un braţ rozaliu pe toc, cu picioarele încrucişate, punându-şi în evidenţă pantofii uşori şi comozi. Instinctul mi-a dictat să mă port politicos, însă mi-am adus aminte la timp că, după spectacolul memorabil pe care îl dădusem, era mai firesc să mă simt stors şi agitat.

— Mă bucur că ai fost mulţumit, am spus eu.

— Faci ordine?

— Exact.

Ca dovadă, am aruncat unul dintre blocnotesurile mele în sacul cu hârtie de tocat şi ars. M-am întors şi am dat de Philip proţăpit exact în faţa mea. Să fi observat umflăturile din jurul taliei mele? A ridicat braţele şi am crezut că va încerca să-mi scoată casetele din ascunzătoare, însă el a întins mâna şi a recuperat carneţelul meu din sac.

— Ei, trebuie să recunosc, s-a mirat el, umezindu-şi degetul şi răsfoind câteva pagini cu semne scrise cu creionul. Nu are niciun rost să mă plâng că nu le descifrez, nu? Puţini ar reuşi.

— Domnul Anderson numeşte acest scris cuneiform babilonian, am

zis eu.

— Şi cerculeţele astea de pe margine ce înseamnă?

— Sunt notiţe pentru mine.

— Şi ce îţi spun?

— Sunt indicaţii de stil. Vorbire aluzivă. Lucruri care trebuie sugerate când fac redarea.

— Cum ar fi?

— Afirmaţii făcute sub formă interogativă. Când ceva serveşte drept glumă şi când nu. Sarcasme. Nu prea reuşeşti să redai sarcasmul, mai ales la traducere. Nu se poate transmite bine.

— Extraordinar, fascinant! Şi ţii minte toate însemnările astea?!

— Nu neapărat. Tocmai de aceea le notez.

Philip este ca un vameş de la Heathrow care te scoate din şirul de sosire pentru că eşti o *zebră.* Nu te întreabă unde ţi-ai ascuns cocaina ori dacă ai participat la un curs de instruire într-o tabără Al Qaeda. El vrea să afle unde ţi-ai petrecut vacanţa, dacă hotelul a fost bun, în vreme ce-ţi studiază limbajul trupului şi clipirile mirate, şi aşteaptă o modificare semnificativă a nivelului vocii.

— Da, sunt deosebit de impresionat! Te-ai descurcat excelent! Sus, jos, peste tot, a zis el, punând blocnotesul înapoi în sac. Şi eşti căsătorit. Cu o ziaristă renumită, am înţeles.

— Întocmai.

— O frumuseţe de femeie, mi s-a spus.

— Aşa zice lumea.

— Cred că alcătuiţi o pereche grozavă!

— Bineînţeles!

— Ei, să nu uiţi că vorbăria în pat poate costa vieţi.

Apoi a dispărut. Ca să mă conving că plecase, am urcat până în capul scării şi am ajuns la vreme ca să-l văd dispărând după colţul clădirii. Pe deluşor, Spider şi oamenii lui trebăluiau încă. Am revenit în camera de la subsol, mi-am recuperat blocnotesul şi le-am luat şi pe celelalte trei. Servindu-mă cu altele patru noi dintr-un teanc, le-am mototolit puţin copertele, le-am numerotat ca pe cele scrise şi le-am aruncat în sac. Buzunarele şi betelia pantalonilor stăteau să plesnească. Cu două blocnotesuri aşezate între omoplaţi şi câte unul în fiecare buzunar, am urcat legănându-mă treptele ce duceau afară din pivniţă şi am mers pe aleea acoperită la adăpostul relativ al dormitorului meu.

În sfârşit, înapoi spre Blighty[26]! Ne aflăm la o altitudine de aproape nouă sute de metri deasupra mării şi în fiecare cuşcă din avion se desfăşoară o petrecere câmpenească, şi de ce nu, la o adică? Am redevenit noi înşine, acelaşi grup de fraţi care au pornit de la Luton în acelaşi avion fără semne de identificare, în urmă cu douăzeci şi patru

de ore, venind acasă cu coada sus şi cu un contract în buzunar, având toate motivele din lume să petrecem, la un pas de câştigarea Cupei, nu? Philip nu este cu noi. Nu ştiu unde s-a dus şi nici nu-mi pasă. Poate la dracu'! Sper să fie aşa. Primul care îşi face apariţia cu paşi mărunţi pe interval este Spider, purtând o bonetă improvizată de bucătar-şef şi distribuind farfurii, pahare, cuţite şi furculiţe din plastic. În urma lui vine tropăind Anton, cu un prosopel prins în talie ca un şorţ, aducând coşul primit din partea unui donator anonim de la Fortnum & Mason, din Piccadilly. Îl urmează îndeaproape masivul Benny, blândul nostru uriaş, care duce o sticlă gigantică de şampanie. Nici măcar marele avocat Jasper, retras în cuşca din capătul avionului pe care a ocupat-o şi la venire, nu poate rezista spiritului sărbătoresc. Adevărat, la început se dă în spectacol refuzând, dar, după o vorbă mai tăioasă de-a lui Benny şi o ocheadă la eticheta de pe sticlă, cedează din proprie iniţiativă, la fel ca mine, de altfel, deoarece un interpret de clasă care şi-a jucat rolul cu brio nu trebuie niciodată să strice cheful celorlalţi. Geanta mea din imitaţie de piele se odihneşte deasupra, în plasa pentru bagaje.

— Ce impresie ţi-au lăsat, bătrâne? mă întreabă Maxie, jucând rolul lui T.E. Lawrence, pentru că se trânteşte pe podea lângă mine, cu paharul de plastic în mână.

Şi e chiar plăcut să-l vedem pe comandantul nostru bând ceva tare, nu doar apă plată. E interesant să-l vezi îmbujorat şi entuziasmat de reuşită.

— La delegaţi te referi, Căpitane? îl întreb eu ca să mă lămuresc. Ce cred eu despre ei?

— Crezi că vor respecta contractul? Haj s-a eschivat puţin, aşa am avut impresia. Ceilalţi doi mi s-au părut mai angajaţi. Dar o să ne pună totul la dispoziţie în două săptămâni?

Am lăsat deoparte chestiunea ezitării lui Haj şi apelez la repertoriul de aforisme al tatălui meu.

— Căpitane, să-ţi spun ceva, dar sincer. Partea cea mai importantă în privinţa congolezilor este *cât* ştii. Până acum n-am putut vorbi deschis, dar acum pot.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Şefu', eu sunt sigur că peste două săptămâni vi se vor alătura, aşa cum au promis, îi răspund, incapabil să mă exprim ambiguu, deoarece vreau să-i vin în ajutor.

— Prieteni! strigă Maxie de pe interval. Vreau să aud ovaţii în cinstea lui Sinclair. L-am stors de puteri şi el nici măcar n-a clipit!

Se ovaţionează şi se ridică paharele în cinstea mea. Mă simt purtat de un val de emoţie în care se amestecă vinovăţie, mândrie, solidaritate şi recunoştinţă. După ce mi se limpezesc ochii, cât pe ce să lăcrimeze, îl văd pe Maxie întinzându-mi un plic alb, similar celui care

se iţea din dosarul lui Haj.

— Cinci miare, dolari, bătrâne. Aşa ţi-a spus Anderson?

Aşa era, am recunoscut.

— Am ridicat suma la şapte. Nu-i suficient, după părerea mea, dar e tot ce am putut obţine.

Dau să-i mulţumesc, dar am rămas cu capul plecat şi nu sunt sigur dacă mă va auzi. Mâna lui grea mă loveşte peste umăr pentru ultima oară şi, când ridic ochii, Maxie se află la celălalt capăt al avionului, iar Benny răcneşte la noi să fim atenţi şi să ne păzim fundul, pentru că urmează aterizarea. Ascultător, îmi recuperez geanta şi mă pregătesc să-mi păzesc fundul, dar prea târziu, deoarece aterizasem deja.

Nu i-am văzut când au plecat. Poate că nici n-am vrut. Ce ar mai fi fost de spus? Am rămas cu o imagine apocrifă a lor, cu raniţele şi truselele pe umeri, fluierând *Colonel Bogey*[27]*,* în vreme ce ies pe uşa din spate a hambarului vopsit în verde, şi urcă o mică pantă spre un autobuz fără însemne care îi aşteaptă.

O femeie-gardian mă escortează pe coridoarele aeroportului. Geanta cu lucruri de schimb se leagănă, lovindu-mă peste şold. Stau în faţa unui bărbat gras, aflat la un ghişeu. Geanta din imitaţie de piele se află pe podea, la picioarele mele. Pe tăblia tejghelei, o geantă din nailon de culoare roşie.

— Vă rog să verificaţi conţinutul şi să vă identificaţi bunurile, îmi spune grăsanul, fără să se uite la mine.

Trag fermoarul genţii sport şi-mi identific lucrurile: un smoching de culoare roşu-închis, cu pantaloni asortaţi, o cămaşă albă, un brâu din mătase, totul făcut ghem în jurul pantofilor mei din piele adevărată. Într-un plic rezistent se găsesc paşaportul, portofelul, agenda şi diferite alte obiecte personale. Şosetele negre din mătase sunt băgate în pantoful stâng. Le scot afară şi-mi descopăr telefonul mobil.

Mă trezesc pe bancheta din spate a unui automobil Volvo Estate de culoare bleumarin ca miezul nopţii, în drum spre eşafod. Şoferul meu este aceeaşi femeie-gardian. Acum poartă o şapcă. Îi văd nasul bont în oglinda retrovizoare. Geanta din imitaţie de piele stă strânsă între genunchii mei. Cea sport din nailon se află pe banchetă, lângă mine. Telefonul mobil odihneşte în apropierea inimii.

Se lasă amurgul. Trecem printr-o periferie lipsită de personalitate, cu hangare, cu ateliere de reparaţii, cu clădiri din cărămidă, adăpostind birouri. Porţi metalice scăldate în lumina unor reflectoare, festonate cu sârmă tăioasă ca briciul. Poliţişti mătăhăloşi şi înarmaţi, purtând căşti de jocheu, patrulează prin zonă. Şoferiţa mea îndreaptă botul automobilului direct spre porţile închise şi accelerează. Acestea se deschid. Traversăm un lac de asfalt şi oprim lângă un refugiu de pietoni inundat de flori roşii şi galbene.

Uşile automobilului Volvo se deblochează automat. Aşadar, până la

urmă, sunt eliberat. Conform ceasului din sala de Sosiri, este ora nouă şi douăzeci într-o seară înfierbântată de sâmbătă. M-am întors în Anglia pe care nici măcar n-am părăsit-o şi trebuie să schimb nişte dolari.

— Îţi doresc un weekend plăcut, îi spun şoferiţei, ceea ce în traducere înseamnă: „Mulţumesc pentru că m-ai ajutat să trec fraudulos benzile şi blocnotesurile în aeroportul Luton”.

Autobuzul rapid către gara Victoria aşteaptă gol şi cufundat în întuneric. Lângă el, şoferii fumează şi stau la taclale. Prizonierul evadat alege un colţ din spate, îşi aşază geanta din imitaţie de piele între picioare şi pune geanta roşie sport sus, la bagaje. Îşi deschide telefonul mobil. Ecranul capătă viaţă, apoi lumina începe să tremure. Tastează 121 şi apasă butonul verde. Un glas sever de femeie îl avertizează că are CINCI mesaje.

> Penelope, vineri, ora 19.15: Salvo! Ticălos nenorocit! Unde mama dracului ai dispărut? Te-am căutat *peste tot.* După ce că apari târziu, eşti văzut de *câţiva* martori furişându-te pe o uşă lăturalnică, pe la jumătatea petrecerii. De ce? Fergus a căutat în budele şi în barul de la parter şi a trimis oameni pe stradă ca să te strige. *(Se aude un „Da, dragă, ştiu înfundat)* Acum suntem într-o limuzină, Salvo, şi ne îndreptăm spre casa lui Sir Matthew ca să luăm cina. Fergus are adresa, pentru cazul în care te-ai rătăcit. *Dumnezeule,* Salvo!
>
> Thorne Gornistul, vineri, ora 19.20: *(exprimare cu accent scoţian, temperat de experienţa londoneză)* Ascultă, Salvo, suntem al dracului de îngrijoraţi din pricina ta, amice! Dacă-n decurs de un ceas nu dai semne că te mai afli în lumea celor vii, o să le cer oamenilor mei să dragheze toate fluviile în căutarea ta. Ai ceva de scris la îndemână? Un petic de hârtie? Poftim? *(hohote de râs, din fundal)* Penelope spune că ai obiceiul să-ţi notezi unele lucruri pe braţe!? Dacă nu mai ai loc, pe ce mai scrii, amice? *(Urmează o adresă din Belgravia. Sfârşitul mesajului).*
>
> Penelope, vineri, 20.30: Am ajuns în sala mare a lui Sir Matthew, Salvo.
>
> E foarte frumos. Mulţumesc, am primit mesajul tău. Nu-mi pasă cine este cel mai vechi client corporat al tău, dar n-ai dreptul să mă umileşti în halul ăsta! Într-o clipă, Fergus! Salvo, poate n-ai idee, dar Sir Matthew e foarte superstiţios. Mulţumită ţie, suntem *treisprezece* la masă, într-o zi de *vineri.* De aceea, în timp ce-ţi transmit mesajul ăsta, Fergus telefonează în delir – o, auzi că a găsit pe cineva! – da’ pe cine-ai găsit, Fergus? – *(percep o palmă coborâtă peste microfonul telefonului)* – l-a găsit pe Jellicoe. Jelly o să umple golul. Nu are smoching, dar Fergus i-a dat ordin să-şi vină în fire cât de cât şi să sosească aşa cum e îmbrăcat. Prin urmare, să *nu* apari aici, Salvo, indiferent unde te-ai afla. Fă-n continuare ce faci şi acum. La masa lui Sir Matthew *nu încap* cincisprezece persoane, iar eu am îndurat destule umilinţe pentru o singură seară!

Penelope, sâmbătă, 09.50: Eu sunt, dragul meu! Scuze că am fost aşa scorpie seara trecută! Doar că am fost foarte îngrijorată în legătură cu tine. N-aş putea spune că mi-a trecut supărarea, dar când o să-mi povesteşti despre treburile tale, pesemne că o să înţeleg. Petrecerea a fost plăcută, dacă ţinem seama de nivel. Jelly a venit amorţit cu totul, dar Fergus a avut grijă să nu-şi dea în petic. O să râzi când o să-ţi povestesc ce s-a mai întâmplat. N-am reuşit să intru în apartamentul nostru. Am luat de la birou altă poşetă şi mi-am uitat cheile acolo, fiindcă am presupus că *iubitul meu* are să fie aproape ca să mă ducă acasă şi să se ocupe de mine. Paula a avut o aventură, aşa că nu puteam folosi cheia *ei,* prin urmare am rămas la Brown's Hotel peste noapte – *sper* că pe cheltuiala ziarului! Iar *astăzi* – iar asta înseamnă o corvoadă *cumplită,* dar m-am gândit că e mai bine să o duc până la capăt, mai ales că tu te-ai dat la fund şi m-ai lăsat baltă – am fost de acord să mă dovedesc un bun cercetaş şi să-l ascult pe Fergus vorbindu-le unor indivizi din lumea publicităţii într-o casă de ţară din Sussex. După câte se pare, va avea loc o întâlnire cu câteva nume importante din domeniu, de aceea cred că o să-mi prindă bine şi mie.

Să-i cunosc într-un mediu neoficial, la asta mă refeream. Vine şi Sir Matthew, aşa că n-o să fiu chiar singură. În orice caz, acum sunt în drum spre birou. Ca să-mi iau boarfele. Şi să mă schimb fără să se prindă nimeni. Aşadar, pe curând, dragul meu! Mâine, dacă nu chiar în seara asta. Normal, încă sunt nebună după tine. De aceea, va trebui să faci eforturi *mari* pentru a salva situaţia. Şi te rog să nu te învinovăţeşti singur pentru seara trecută: te înţeleg perfect. Chiar dacă până acum m-am prefăcut că nu. *Tschüss.*[28] A, şi cât voi fi acolo, dispar din eter – fără telefoane mobile, evident. De aceea, dacă apare ceva ieşit din comun, telefonează-i Paulei. La revedere!

Hannah, sâmbătă, 10.14: Salvo? Salvo? *(bateria e pe ducă)* De ce n-ai… *(nu se aude prea bine, iar ea, disperată, trece de la engleză la swahili)*… ai promis, Salvo!… Of, Doamne!… A, nu se poate *(bateria s-a terminat).*

Dacă m-aş găsi în Chat Room ori din nou în subsol, în camera cazanului, aş spune că microfonul funcţionează defectuos, ori că Obiectivul şi-a păstrat glasul sub nivelul necesar de captare. Însă linia a rămas deschisă. Se aude zgomot de fond, nişte glasuri sparte, paşii unor persoane în trecere, dar nimic în prim-plan. Prin urmare, trag concluzia că Hannah a lăsat mâna în care ţine telefonul să-i atârne moale pe lângă corp, iar ea suspină să-i sară inima din piept vreme de 53 de secunde, până când îşi aduce aminte de aparat şi-l închide. Formez numărul ei şi intru pe căsuţa vocală. Telefonez la spital. Un glas necunoscut mă informează că personalul nu are voie să primească telefoane în cursul schimbului de noapte. Autobuzul a început să se umple de oameni. Două femei cu aspect de autostopiste se uită la mine, apoi la geanta roşie din nailon, aflată deasupra capului meu. Amândouă consideră că ar fi mai sigur să se aşeze în faţă, lângă şofer.

14

Din respect pentru vecinii mei care dorm, am urcat scara într-o tăcere deplină, ducând geanta roşie sport ca pe un copilaş, la piept, ca să nu o lovesc din greşeală de balustradă şi să fac zgomot. În sâmbetele de la mijlocul verii din Prince of Wales Drive, nu se ştie niciodată. În unele nopţi, au loc petreceri gălăgioase până spre dimineaţă, iar Penelope, dacă se-ntâmplă să fie acasă, urlă la telefon chemând poliţia şi ameninţând că o să scrie un articol în ziarul ei despre faptul că există prea puţini poliţişti în patrulare pe teren. În alte nopţi, mai ales că elevii sunt în vacanţă, iar toată lumea e speriată de atacurile teroriste, în afară de faptul că, în zilele noastre, mai fiecare are şi un al doilea cămin, când te apropii de Norfolk Mansions nu-ţi auzi decât zgomotul propriilor paşi pe pavaj, la care se adaugă cântecul straniu al bufniţelor din Battersea Park, ca într-o scenă de film cu atacul apaşilor. Deocamdată, pe mine mă interesa un singur sunet, anume glasul îndurerat al lui Hannah, care încerca să-şi reprime tonul acuzator.

Ca de obicei, m-a întâmpinat încuietoarea de la uşa principală, lucru pe care, la acea oră, l-am considerat simbolic. Tot ca de obicei, a trebuit să scot cheia, să o frământ în mână şi să încerc din nou. După ce am ajuns în hol, m-am simţit ca propria-mi fantomă. Nimic nu se schimbase de când murisem. Luminile erau tot aprinse; mda, aşa şi trebuia. Le lăsasem aprinse când trecusem pe acasă pentru a-mi îmbrăca smochingul, iar Penelope nu mai trecuse de atunci pe acolo. În timp ce-mi scoteam pantofii din picioare, atenţia mi-a fost atrasă de o gravură pătată a castelului Tintagel, care, vreme de cinci ani, atârnase nebăgată în seamă într-un colţ întunecat. Obiectul ne fusese dăruit de sora lui Penelope drept cadou de nuntă. Cele două surori se urăsc de moarte. Niciuna nu are vreo legătură cu Tintagel. N-au călcat niciodată acolo şi nici n-au avut vreodată intenţia. Unele cadouri te lămuresc pe deplin.

Mi-am dezbrăcat costumaţia de prizonier în aşa-zisa baie matrimonială şi, cu un sentiment de dezgust şi de eliberare, am încredinţat-o coşului de rufe murdare. Ca să fiu mai convingător, mi-am aruncat şi smochingul, împachetat, aşa cum era. Probabil că

Thorne Gornistul considera că pentru o astfel de haină merita să ţii regim. După ce mi-am adus trusa de ras din baie, am avut confirmarea perversă că gentuţa albastră cu ursuleţ, în care Penelope îşi ţinea ceea ce, cu un aer dispreţuitor, numea „trusa de presă”, lipsea de pe raft: era exact ce-i lipsea unei femei care-şi petrecea weekendul în Sussex cu un grup de oameni din lumea publicităţii.

Întins în dormitor, mi-am pus prada pe pat, prin asta înţelegând casetele şi blocnotesurile şi, ordonat până la manie cum sunt, am început să mă gândesc la cel mai bun mod de a scăpa de geanta din imitaţie de piele primită de la domnul Anderson, dar apoi mi-am adus aminte de coşul de gunoi din bucătărie. Tocmai mă pregăteam să arunc şi cărţile de vizită pe numele lui Brian Sinclair, când, fără niciun motiv aparent, am decis să le păstrez pentru ceea ce mătuşa Imelda ar fi numit vremuri grele. Apoi am îmbrăcat haine de om liber: blugi, pantofi sport şi o jachetă din piele din epoca dinainte de a o fi cunoscut pe Penelope, mai precis de la absolvire. Ca să duc lucrurile până la capăt, mi-am pus pe cap căciuliţa din lână, de culoare bleumarin, cu moţ, pe care ea o ostracizase ca fiind prea afro.

Relatez aceste acţiuni cu lux de amănunte deoarece, în timp ce mă îmbrăcam, eram pe deplin conştient de ceremonie. Fiecare mişcare pe care o făceam însemna încă un pas spre Hannah, în speranţa nebună că ea mă va mai dori, lucru pe care îl pusesem sub semnul îndoielii. Fiecare obiect ales cu propria mână din comodă constituia o parte din garderoba mea de drum, ce avea să mă însoţească în noua mea viaţă. Din hol, mi-am adus valiza numită Antler Tronic Medium Roller-Case, cu o încuietoare cu cifru şi cu mânerul de tractare reglabil, cândva un obiect foarte preţuit, ce împodobea o existenţă lipsită de sens. În ea am pus întâi casetele şi blocnotesurile, pe care le-am împachetat într-o cămaşă înainte de a le înghesui într-un compartiment interior. Mişcându-mă metodic prin apartament şi refuzând să mă las pradă nostalgiei, mi-am smuls laptopul şi cablurile de conectare, dar nu şi imprimanta, din lipsă de spaţiu, cele două casetofoane, unul de buzunar, iar celălalt ceva mai mare, ambele cu carcase robuste pentru a putea fi transportate în siguranţă, plus două seturi de căşti şi micuţul meu radio portabil. La acestea, am adăugat cartea de rugăciuni a tatei, ruptă şi pătată de atâta folosire, scrisorile pline de îndemnuri ale fratelui Michael, toate scrise pe patul de moarte, un medalion de aur în care se afla un smoc din părul alb de neîmblânzit al mătuşii Imelda, un dosar cu corespondenţă personală, inclusiv scrisoarea şi cartea poştală de Crăciun a lordului Brinkley, plus rezistenta geantă de umăr din pânză în care adusesem acasă ingredientele necesare pentru ceea ce voisem a fi *coq au vin.*

De pe birou am luat plicul sigilat cu ceară, pe care scria exemplarul lui BRUNO, conţinând contractul prenupțial redactat de prevăzătorul

tată al lui Penelope, pentru a anticipa exact un moment precum acela prin care tocmai treceam. Recunoscusem mereu că, spre deosebire de mine, el avusese o părere mai realistă asupra căsătoriei noastre. La fel de solemn de parcă aş fi aşezat o coroană de flori la mormântul soldatului necunoscut, am aşezat contractul semnat de amândoi pe perna lui Penelope, am scos verigheta de pe al treilea deget al mâinii mele stângi şi am aşezat-o exact în centru. Cu această verighetă te dezleg. Chiar dacă am simţit ceva, nu a fost vorba de amărăciune, nici de furie, ci de împlinire. O deşteptare care începuse cu mult înainte ca izbucnirea micuţului gentleman din *trattoria* să-mi fi arătat singurul sfârşit posibil. O luasem pe Penelope în căsătorie pentru persoana care nu voia să fie: o luptătoare neînfricată a măreţei noastre prese britanice, o amantă credincioasă şi de durată, capabilă să îi uite pe cei dinainte, modelator al stilului meu de viaţă şi născătoare a viitorilor mei copii şi, în momentele mele de depresie maximă, mamă, dar de rasă albă. În ce o privea, Penelope se căsătorise cu latura mea exotică, ca apoi să descopere conformistul din mine, ceea ce trebuie să fi constituit cea mai mare dezamăgire. În privinţa asta, o compătimeam sincer. Nu am lăsat niciun bilet.

Închizând cu un pocnet valiza pe rotile şi refuzând să mai arunc o ultimă privire în urmă, m-am îndreptat spre pasajul ce ducea spre ieşire şi spre libertatea mea. În acest timp, am auzit încuietoarea răsucindu-se fără poticneli, aşa cum mi se întâmplă mie, şi am auzit paşi uşori pătrunzând în hol. Prima mea reacţie a fost una de spaimă. Nu-mi era frică de Penelope, depăşisem această fază. Era teama că va trebui să exprim în cuvinte ceea ce transpusesem în faptă. Teama că voi fi reţinut, că voi irosi timp preţios cu explicaţii. Teama că aventura lui Penelope cu Thorne se terminase trist şi că ea va reveni acasă în căutarea unei consolări, urmând să sufere un nou refuz umilitor, tocmai din partea cuiva pe care îl considera incapabil să opună vreo rezistenţă serioasă. Prin urmare, m-am simţit uşurat atunci când am dat nu peste Penelope stând în faţa mea cu o mână în şold, ci peste Paula, vecina noastră, care este şi consultant în chestiuni de psihiatrie, îmbrăcată cu o haină de ploaie şi, din câte mi-am dat eu seama, nimic altceva pe dedesubt.

— Salvo, te-a auzit Hannibal, mi-a spus ea.

Glasul Paulei este cât se poate de monoton, trădând un soi de apatie permanentă. Iar Hannibal este ogarul ei de vânătoare.

— Când băieţii frumoşi se furişează, încercând să fie discreţi, Hannibal îi aude negreşit, urmează ea pe un ton sumbru. Unde naiba te duci? Arăţi ca un sălbatic!

— La treabă, i-am răspuns. Un apel venit târziu. E ceva urgent, Paula. Îmi pare rău! Trebuie să plec!

— Îmbrăcat în halul ăsta? Hai, lasă-mă! Ai nevoie de un păhărel

înainte de asta. Ai ceva de băut?

— Păi... nu la mine, dacă înţelegi ce vreau să spun.

Glumeam.

— Poate am eu una, măcar *o dată-n viaţă.* Am şi pat, dacă asta-ţi lipseşte. Ai impresia că nu ştiu ce-i acela bărbat, aşa e? Ţi-ai închipuit mereu că doar mi-am încălzit fundul la arşiţa voastră. Salvo, Penelope nu mai locuieşte aici! Cea care are adresa aici e doar o Penelope ideală.

— Te rog, Paula! Trebuie să plec.

— Adevărata Paula este o femeiuşcă nesigură pe ea, cu mulţi bani, care acţionează ca să-şi alunge îndoielile. De altfel, e psihopată, se autoamăgeşte, şi mi-e prietena cea mai apropiată. Ce-ar fi să participi la şedinţele de experienţă trupească lăuntrică? Acolo discutăm mult despre femei ca Penelope. Ai putea aspira la un nivel superior de gândire. Unde ai treabă la ora asta?

— La spital.

— Cu valiza aceea? Dar unde e spitalul ăsta? În Hong Kong?

— Paula, te rog! Mă grăbesc!

— Ce-ar fi să facem amor mai întâi şi *abia după* să te duci la spital?

— Nu. Regret!

— Atunci, întâi mergi la spital şi după aceea facem amor? îmi zice, cu oarecare speranţă în glas. Penelope spune că eşti bun la pat.

— Mulţumesc de compliment, dar nu.

Paula s-a dat la o parte, iar eu, recunoscător, m-am strecurat pe lângă ea, spre scara comună. În alte condiţii, m-aş fi mirat că furnizoarea de adevăruri ale vieţii şi primitoarea de nenumărate sticle de Rioja a traversat fără niciun efort graniţa dintre poziţia de guru şi cea de nimfomană, dar nu în acea seară.

Mi-am ocupat postul de observaţie pe o bancă din parc, aflată în faţa uşilor de la intrarea în spital la aproximativ 7.00, după ceasul mătuşii Imelda, cu toate că, din întrebările mele discrete la recepţie, aflasem că personalul care lucra în schimbul de noapte nu rămânea decât cel mult până la ora 8.30. În câmpul meu vizual se afla o sculptură modernă, cu tăieturi brutale, care îmi îngăduia să ţin totul sub observaţie fără să fiu văzut. De o parte şi de alta a uşilor de intrare din sticlă stăteau câte un reprezentant al uneia dintre firmele tot mai numeroase de pază din Marea Britanie. „Zuluşi şi ovambos, parcă-l aud pe Maxie spunând cu mândrie. Cei mai buni luptători din lume.” La subsolul clădirii, o procesiune de ambulanţe albe îşi descărnau răniţii. Lângă mine, pe bancă, se găseau geanta de pânză în care îmi pusesem casetele şi blocnotesurile. Conştient de şansele mele reduse de supravieţuire, îmi petrecusem bareta de umăr în jurul încheieturii mâinii.

Eram superconştient şi pe jumătate adormit. Găsirea unui pat la miez de noapte în acel anotimp presărat de atentate tero, mai ales când eşti o *zebră* şi mai şi târâi după tine o valiză, nu reprezintă o sarcină tocmai uşoară. Prin urmare, m-am considerat de-a dreptul norocos când un poliţist prietenos, după ce a oprit în dreptul meu ca să se uite mai bine la mine, m-a îndrumat către o pensiune inundată de lumina unor reflectoare, construită într-o imitaţie de stil Tudor, situată în apropiere de Kilburn High Road, care, potrivit proprietarului, domnul Hakim, era deschisă tuturor persoanelor, indiferent de culoarea pielii, cu condiţia ca respectivii să posede banii necesari. Contra unei sume în numerar – mai precis, dolari de-ai lui Maxie, convertiţi în lire sterline –, am devenit instantaneu ocupantul apartamentului directorial, un dormitor dublu situat în partea din spate a casei, plus o bucătărioară şi un balcon care dădea spre grădina de legume de dimensiuni liliputane.

Trecuse deja de ora trei dimineaţa, însă somnul nu îl cuprinde în mod firesc pe bărbatul hotărât să reia legătura cu femeia vieţii lui. Imediat după ce soţia cu forme ample a domnului Hakim a închis uşa apartamentului, eu am început să măsor încăperea, având căştile pe urechi şi casetofonul în mână. Iar S reprezenta într-adevăr *satelit.* Philip se slujise din plin de acest mijloc de comunicare. Discutase cu vocea care era împuternicită să spună „da”. Şi, spre întristarea mea, acea voce care spunea „da” îi aparţinea aceluia care pentru mult timp fusese pentru mine un mare erou, şi care era şi duşmanul marelui ziar al lui Penelope, lordul Brinkley of the Sands, cu toate că tonul său de indignare întemeiată îmi dădea motive de speranţă. La început, el şi-a manifestat neîncrederea:

— Philip, pur şi simplu nu vreau să aud aşa ceva! Dacă nu te-aş cunoaşte mai bine, aş spune că apelezi la unul dintre trucurile folosite de Tabby Tărcatul.

Iar după ce Philip îl anunţă că în caz contrar înţelegerea cade:

— Este cel mai imoral lucru pe care l-am auzit de când mă ştiu! Pentru numele lui Dumnezeu, ce înseamnă o strângere de mână, acolo? Şi tu spui că nici măcar nu vrea să se mulţumească acum cu o parte şi să primească restul ulterior? Păi, aşa trebuie. Fă-l să înţeleagă asta.

Iar când Philip insistă spunând că a apelat la toate raţionamentele posibile, tonul lui Brinkley este, spre uşurarea mea, chiar modelul inocenţei ultragiate:

— Băiatul ăsta a înnebunit! O să stau de vorbă cu taică-său. Prea bine, dă-i ce vrea. Asta se va deconta strict din câştigurile viitoare şi vom căuta cu asiduitate toate căile pentru a recupera aceste sume încă din prima zi. Te rog să-i spui asta, Philip! M-ai dezamăgit, cu sinceritate ţi-o zic! Dacă nu te-aş cunoaşte foarte bine, m-aş întreba

cine cui îi joacă feste.

La opt şi şaptesprezece, un tânăr cu o salopetă albă a coborât treptele spitalului cu hainele fluturând. Era urmat de două măicuţe îmbrăcate în rase cenuşii. La şi douăzeci, a apărut un grup de asistenţi/asistente, majoritatea de culoare. Însă, într-un anume fel, mi-am dat seama că Hannah, cu toate că era o fire gregară, nu se găsea în acel grup astăzi. La opt treizeci şi trei, a apărat un alt grup în galop. Aveau cu toţii un aer fericit, iar Hannah s-ar fi potrivit perfect între ei. Însă nu astăzi. La opt şi patruzeci, a apărut singură, păşind împleticit, aşa cum fac aceia care merg şi, în acelaşi timp, vorbesc la telefonul mobil. Purta uniformă, dar îşi scosese boneta de asistentă. Până atunci, o văzusem doar în uniformă ori goală. Se încrunta aşa cum făcuse atunci când îi luase pulsul lui Jean-Pierre, sau când mi se dăruise. Ajunsă la prima treaptă, s-a oprit brusc, ignorându-i pe cei care s-au văzut siliţi să o ocolească în urcare ori în coborâre, lucru care, pentru o femeie atât de respectuoasă, putea fi surprinzător, dar nu pentru mine.

A rămas neclintită, privind încruntată la telefonul mobil. Aproape că mă aşteptam ca ea să îl scuture nedumerită ori să îl azvârle, dezgustată. În cele din urmă, l-a lipit de ureche, înclinându-şi gâtul lung pentru a-l ţine mai aproape, şi mi-am dat seama că asculta ultimul dintre cele opt mesaje ale mele, transmise în cursul primelor ore ale zilei. În clipa când a ridicat capul, mâna care ţinuse telefonul i-a căzut moale pe lângă trup şi am bănuit că, din nou, uitase să-l închidă. Până să ajung lângă ea, a început să râdă, însă când am prins-o în braţe, râsul s-a transformat în plâns cu lacrimi. În taxi a mai plâns puţin, apoi a râs, lucru pe care l-am făcut şi eu tot drumul până la pensiunea domnului Hakim. Ajunşi acolo, ca orice amanţi care se respectă, amândoi am fost cuprinşi de sentimente de jenă, ce ne-au silit să renunţăm la îmbrăţişări şi să mergem la distanţă pe pietrişul din curtea proprietăţii. Amândoi ştiam prea bine că ne datoram explicaţii şi că drumul până la îmbrăţişări trebuia să treacă printr-o serie de etape. Drept urmare, cu aerul oficial necesar, am deschis uşa dormitorului şi i-am făcut loc, invitând-o să intre de bunăvoie, nu la dorinţa mea, ceea ce, după o ezitare de o fracţiune de secundă, a acceptat. Am urmat-o şi am tras zăvorul, dar văzând că braţele i-au rămas pe lângă trup, am rezistat ispitei de a o îmbrăţişa.

Cu toate acestea, ţin să spun că ochii ei nu s-au dezlipit nicio clipă de ai mei. Nu am descoperit nicio urmă de acuzaţie ori de ostilitate în ei. Era vorba mai curând despre o vizită de studiu pe care o făcea, lucru ce m-a determinat să mă întreb cât de mult vedea ea din tulburarea mea, deoarece aveam în faţă o femeie care-şi petrecuse zile întregi îngrijind oameni în stare foarte gravă şi ştia cum să

interpreteze expresiile de pe chipurile lor. După ce a încheiat inspecţia în privinţa mea, Hannah m-a luat de mână şi m-a plimbat prin încăpere, exerciţiu care avea scopul de a face legătura dintre mine şi obiectele ce-mi aparţineau: medalionul mătuşii Imelda, cartea de rugăciuni a tatei, şi aşa mai departe, deoarece unei asistente medicale cu diplomă nu-i scapă niciun element care ar putea prezenta importanţă pentru pacientul ei – cum ar fi semnul, parcă mai deschis la culoare, de pe inelarul mâinii stângi. După care, a ridicat unul dintre cele patru blocnotesuri ale mele – numărul trei, din întâmplare, care era dedicat planului de război elaborat de Maxie – şi, aşa cum procedase Philip cu doar şaisprezece ore mai devreme, mi-a cerut explicaţii pe care am şovăit să i le dau, având în vedere că strategia mea legată de îndoctrinarea ei impunea o pregătire amănunţită, în conformitate cu cele mai avansate principii ale meseriei.

— Şi *asta?* a insistat ea, arătând fără echivoc la una dintre hieroglifele mele ceva mai complicate.

— Kivu.

— Ai discutat despre *Kivu?*

— Tot weekendul. Ei, dacă vrei adevărul, clienţii mei au vorbit despre Kivu.

— Sigur?

— Da, în mod creator, ca să spun aşa.

Semănasem seminţele curiozităţii, cu toate că o făcusem fără multă isteţime. După câteva momente de tăcere, ea a zâmbit trist.

— Cine poate avea idei creatoare privind Kivu în prezent? Poate că nimeni, însă, după părerea lui Baptiste, rănile încep să se cicatrizeze. Dacă vom continua pe acest drum, probabil că într-o bună zi Congo nu va mai avea copii care să ştie ce este războiul. În sfârşit, cei de la Kinshasa vorbesc serios despre organizarea de alegeri.

— Cine e Baptiste?

La început, ea a lăsat impresia că nu mă auzise, atât era de absorbită de semnele mele asemănătoare cuneiformelor.

— Baptiste este reprezentantul neoficial al lui Mwangaza la Londra, mi-a răspuns ea, înapoindu-mi blocnotesul.

Încă mă gândeam la rolul unui Baptiste în viaţa ei, când Hannah a scos un ţipăt de spaimă, primul şi ultimul pe care l-am auzit vreodată din partea ei. Ţinea în mână plicul conţinând cei şase mii de dolari în bancnote pe care încă nu îi schimbasem în lire, şi am citit imediat acuzaţia din privirea ei.

— Hannah, nu i-am furat! I-am câştigat prin muncă. Serios!

— Serios?

— Da, cel puţin din punct de vedere legal. Banii mi-au fost daţi de... – era cât pe ce să spun: guvernul britanic, însă, de dragul domnului Anderson, m-am răzgândit – clienţii pentru care am lucrat

în cursul weekendului. Chiar dacă, în mare, reuşisem să-i alung suspiciunile, ele au renăscut la vederea cărţilor de vizită ale lui Brian Sinclair, pe care le lăsasem pe placa de marmură a şemineului.

— Brian e un prieten, am asigurat-o eu cu un sentiment evident de vinovăţie. Cineva pe care-l cunoaştem amândoi, de fapt. O să-ţi povestesc mai târziu despre el.

Am văzut din capul locului că nu reuşisem să o conving şi aproape că mă hotărâsem să dau în vileag toată povestea, atunci şi acolo – spunându-i despre domnul Anderson, despre insulă, despre Philip, Maxie, Haj, Anton, Benny, Spider şi iar despre Haj –, însă ea a părut cuprinsă de oboseală, de parcă ar fi auzit tot ce putea afla într-o singură sesiune. De aceea, în loc să mă asalteze cu întrebări, ostenita asistentă de noapte s-a întins complet îmbrăcată pe marginea patului şi a adormit, lucru ce m-a uimit, cu atât mai mult cu cât zâmbetul întipărit pe faţă a refuzat să îi dispară. Dornic să-i urmez exemplul, am închis şi eu ochii, întrebându-mă cum Dumnezeu aveam să-i explic faptul că devenisem, fără voie, complice la o lovitură militară împotriva patriei ei. Baptiste, am repetat în sinea mea. Nu-mi trecuse prin minte că admiraţia ei faţă de Mwangaza se extindea şi la unii membri ai organizaţiei acestuia. În ciuda stării mele de epuizare, natura trebuie că-mi sărise în ajutor, pentru că, atunci când m-am trezit purtam încă blugi şi cămaşă, dar Hannah stătea goală în braţele mele.

Ca şi fratele Michael, de altfel, nu sunt adeptul lucrurilor explicate până la capăt. După părerea lui, actele de iubire erau la fel de intime ca şi rugăciunile şi aşa trebuiau să rămână. Aşadar, nu voi insista asupra extazului trăit la reîntâlnirea noastră fizică petrecută în nevinovăţia primelor raze de soare, care se strecurau prin ferestrele boltite pe plapuma multicoloră de pe patul doamnei Hakim. Hannah te *ascultă*. Nu eram obişnuit cu oameni care să facă asta. În starea mea de emoţie şi de anticipare, mă temusem că ea se va arăta caustică ori de-a dreptul neîncrezătoare. Dar de fapt mă gândisem la Penelope, nu la Hannah. Adevărat, din când în când – de exemplu, atunci când m-am văzut silit să o deziluzionez în legătură cu Mwangaza –, câteva lacrimi s-au rostogolit pe obrajii ei şi s-au prelins ca nişte broboane pe faţa de pernă a doamnei Hakim, dar tot timpul a fost preocupată de trista mea soartă. În urmă cu două zile, mă mirasem de delicateţea cu care îl anunţase pe un bărbat că avea să moară, iar eu mă hotărâsem să dau o replică acelei scene la care asistasem, însă îmi lipseau atât priceperea, cât şi atitudinea rezervată. După ce am început să vorbesc, am cedat nevoii de a-i spune totul dintr-odată. Faptul că, în ciuda calităţii mele de angajat cu program redus, eram un funcţionar îndoctrinat al atotputernicului Serviciu Secret britanic a lăsat-o fără

replică.

— Şi chiar le eşti credincios acestor oameni, Salvo?

Vorbeam englezeşte, astfel că ea îmi pusese întrebarea tot în engleză.

— Hannah, mereu am încercat să fiu credincios. Şi mă voi strădui să rămân astfel, i-am răspuns, iar ea a părut să înţeleagă şi acest aspect.

Încolăcită în jurul meu ca un copil somnoros, s-a arătat entuziasmată de călătoria mea fermecată din apartamentul din podul aflat în South Audley Square până la palatul poleit din Berkeley Square, de plimbarea mea cu elicopterul şi de zborul misterios până pe o insulă fără nume din nord. În timp ce i-am prezentat lorzii războinici, i-am urmărit chipul traversând trei anotimpuri în tot atâtea clipe: furie întunecată faţă de ticăloşia lui Franco, omul cu piciorul beteag, animat de dorinţa de luptă, şi tristeţe pentru Dieudonné, cel lovit de SIDA. Abia după ce l-am descris pe revoltătorul Haj, băiat educat în Franţa, deschis la orice şi proprietar de cluburi de noapte, m-am trezit confruntat de fata Misiunii Penticostale, care se şi îmbrăcase corespunzător.

— Proprietarii de cluburi de noapte sunt nişte ticăloşi, Salvo! Era imposibil ca Haj să fie altfel. Aşa se comportă tânăra elită din Kivu în zilele noastre. Poartă ochelari de soare negri şi conduc automobile cu tracţiune integrală, se uită la filme porno împreună cu prietenii. Luc, tatăl lui, are o reputaţie proastă în Goma, nu mă jenez să ţi-o spun. Un individ care face politică în folos personal, nu pentru popor. După aceea, s-a încruntat atunci când, fără să vrea, şi-a schimbat verdictul. Cu toate astea, trebuie să acceptăm ideea că, în prezent, în Congo nu este posibil să faci bani fără să te dovedeşti un ticălos. Măcar priceperea lui trebuie admirată...

Observând expresia de pe faţa mea, a tăcut şi m-a examinat cu un aer gânditor. Iar când Hannah procedează astfel, nu este uşor să-ţi păstrezi securitatea personală.

— Când vorbeşti despre acest Haj, vocea ţi se schimbă într-un anumit fel. Simţi ceva deosebit pentru el?

— Am avut sentimente speciale faţă de toţi, i-am răspuns eu evaziv.

— Atunci, de ce acest Haj este deosebit? Pentru că a suferit influenţele culturii occidentale?

— L-am dezamăgit.

— Cum, Salvo? Nu te cred! Poate că te-ai trădat pe tine însuţi. Şi nu este acelaşi lucra.

— L-au torturat.

— Pe Haj?

— Cu un dispozitiv electric. A urlat. Apoi le-a spus tot ce voiau să afle. Atunci s-a vândut.

Ea a închis şi a deschis ochii.

— Şi tu ai ascultat toate astea?

— Nu trebuia. Dar aşa s-a întâmplat.

— Şi l-ai înregistrat?

— Alţii au făcut-o.

— În timp ce era torturat?

— Era vorba despre înregistrări de arhivă. De documentare, nu operative.

— Şi le avem? A sărit din pat şi s-a dus ţintă la masa din dreptul ferestrei. Asta?

— Nu.

— Atunci asta? Văzându-mi faţa, a lăsat caseta înapoi pe tăblie s-a întors în pat, aşezându-se lângă mine. După ce mâncăm, vreau să ascultăm caseta. Bine?

— Bine, am răspuns eu.

Însă, înainte de a mânca, avea nevoie de nişte haine, pe care a trebuit să le aducă de la cămin, astfel că am rămas singur cu gândurile mele vreme de o oră. Am crezut că nu avea să se întoarcă. Descoperise că înnebunisem şi avea dreptate. Se dusese la Baptiste. Paşii aceia, care urcă treptele, nu sunt ai lui Hannah, ci ai doamnei Hakim. Însă doamna Hakim cântăreşte binişor peste 80 de kilograme, în vreme ce Hannah este o silfidă.

Îmi povesteşte despre fiul ei, Noah. Mănâncă pizza, pe care o ţine într-o mână, iar cu cealaltă mă ţine de braţ, şi-mi vorbeşte în swahili despre Noah. Prima oară când am fost împreună mi-a vorbit cu sfială despre el. Acum simte că trebuie să-mi destăinuie totul despre băiat, cum s-a întâmplat şi ce reprezintă pentru ea. Noah este copilul născut din dragoste – „doar că, Salvo, crede-mă, nici vorbă de iubire, nicidecum”.

— Când tata m-a trimis din Kivu în Uganda, ca să fac şcoala de asistente medicale, m-am îndrăgostit de un student la medicină. Când am rămas însărcinată, mi-a spus că era căsătorit. Altei fete cu care se culca i-a zis că era homosexual.

Avea şaisprezece ani şi, în loc să se îngraşe din cauza sarcinii, a pierdut şase kilograme, după care şi-a făcut curaj pentru a merge la testarea HIV. Rezultatul a fost negativ. Astăzi, dacă apare ceva neplăcut, acţionează imediat, ca să reducă timpul de aşteptare. A născut, iar mătuşa ei a ajutat-o să-şi crească fiul până şi-a terminat pregătirea. Toţi studenţii şi tinerii doctori voiau să se culce cu ea, însă a evitat orice legături până m-a întâlnit pe mine.

Izbucneşte în râs.

— Şi uită-te la tine, Salvo! Şi tu eşti căsătorit!

— Nu mai sunt, spun eu.

Râde şi clatină din cap, apoi ia o gură din vinul roşu al casei, care, suntem amândoi de acord, este cea mai nenorocită poşircă pe care am băut-o vreodată.

— E mai prost decât ce ni se bagă pe gât la petrecerea anuală a spitalului, crede-mă, Salvo!

— Dar nu întrece chiantiul de tărie ucigătoare al lui Giancarlo, o contrazic eu, şi îmi fac timp ca să-i povestesc despre micuţul domn curajos de la Trattoria Bella Vista din Battersea Park Road.

La doi ani după naşterea lui Noah, Hannah a terminat şcoala. A ajuns asistentă principală, a învăţat singură engleză şi s-a dus la biserică de trei ori pe săptămână.

— Mai faci asta şi acum, Hannah?

— Puţin.

Tinerii doctori spun că Dumnezeu nu este compatibil cu ştiinţa, iar în rezerve, sincer vorbind, vede puţine semne ale prezenţei Lui. Asta n-o împiedică însă să se roage pentru Noah sau să le dea o mână de ajutor puştilor, cum îi numeşte ea, de la Şcoala Duminicală, în cadrul bisericii din North London unde, cu puţina credinţă ce i-a mai rămas, merge să se închine.

Hannah se mândreşte că face parte din populaţia nande şi este îndreptăţită să fie astfel, întrucât cei din neamul nande sunt recunoscuţi pentru spiritul lor întreprinzător. A sosit în Anglia printr-o agenţie când avea douăzeci şi trei de ani, îmi spune ea, în timp ce bea cafea şi încă un pahar de vin roşu şi prost. Mi-a mai povestit asta, dar în jocul nostru, dacă laşi un subiect baltă, trebuie să-l reiei de la început. Englezii nu s-au purtat rău, dar cei de la agenţie au tratat-o ca pe un rahat, ăsta fiind primul cuvânt obscen pe care am auzit-o rostindu-l. Îl lăsase pe Noah în Uganda, la mătuşa ei, lucru care i-a frânt inima, însă cu ajutorul unei prezicătoare din Entebbe îşi descoperise destinul în viaţă, ceea ce echivala cu îmbunătăţirea practicilor şi tehnologiilor medicale moderne şi trimiterea de bani acasă pentru Noah. După ce va învăţa destule şi va economisi îndeajuns, se va întoarce în Kivu pentru a trăi alături de el.

La început când a ajuns în Anglia, îl visa pe Noah în fiecare noapte. Discuţiile la telefon cu el o tulburau mereu, până când şi-a stabilit un program de conversaţii telefonice o dată pe săptămână, la o oră când tarifele sunt reduse. Agenţia nu i-a spus că va trebui să urmeze un curs de adaptare, în care a investit toate economiile, ori că va trebui să urce din nou toate treptele până va ajunge să fie asistentă. Nigerienele cu care împărţea un apartament nu au plătit chiria, iar într-o bună zi proprietarul le-a azvârlit pe toate în stradă, inclusiv pe Hannah. Ca să fie promovată, trebuise să fie de două ori mai bună decât concurentele ei albe, şi să muncească de două ori mai mult. Însă, cu ajutorul lui Dumnezeu, ori, aşa cum mi se părea mai firesc, ca urmare a eforturilor

ei eroice, a reuşit. De două ori pe săptămână participă la un curs pe tema procedurilor chirurgicale simple pentru ţările sărace. Ar fi trebuit să fie la curs şi în seara asta, dar va recupera. Este o diplomă pe care şi-a promis să o obţină înainte de a-şi relua viaţa alături de Noah.

A lăsat la sfârşit partea cea mai importantă. A convins-o pe matroană să-i îngăduie să-şi ia concediu fără plată o săptămână, ceea ce îi va permite să-şi însoţească puştii de la Şcoala Duminicală într-o excursie de două zile la mare.

— Şi ai cerut acest concediu doar pentru copiii de la Şcoala Duminicală? am întrebat-o eu cu oarecare speranţă.

A respins cu desăvârşire ideea. Să-şi ia un concediu de o săptămână în nădejdea palidă că nu ştiu ce interpret frunză-n vânt îşi va respecta promisiunile? Ridicol!

Am făcut cafea şi am plătit nota din dolarii lui Maxie, transformaţi în lire. Peste un minut va veni vremea să mergem acasă la domnul Hakim. Hannah mi-a luat o mână, îmi examinează palma şi, gânditoare, îmi urmăreşte liniile cu unghia.

— O să trăiesc o veşnicie? o întreb.

Clatină din cap în semn că nu şi continuă să-mi examineze palma rămasă prizonieră între degetele ei. Erau cinci, murmură ea în swahili. Nu chiar nepoate. Verişoare. Dar le socoteşte şi acum nepoate. Fiicele mătuşii care a îngrijit-o pe ea în Uganda şi care se ocupă acum de Noah. Toţi copiii mătuşii. N-a născut niciun băiat. Aveau vârste cuprinse între şase şi şaisprezece ani. Le recită numele, toate luate din Biblie. Ţine ochii plecaţi, vorbind palmei mele, iar glasul i-a devenit plat, cu o singură tonalitate.

— Mergeau spre casă. Unchiul meu şi fetele, în cele mai bune haine ale lor. Fuseseră la biserică şi erau copleşite de atâtea rugăciuni. Mătuşa mea nu se simţise bine şi rămăsese în pat. Nişte băieţi s-au apropiat de ei. Interaharnwe de peste graniţă, din Rwanda, drogaţi de nu mai ştiau de ei şi căutând să se distreze. L-au acuzat pe unchiul meu că ar fi spion tutsi, au tăiat tendoanele de la picioarele fetelor, le-au violat şi le-au azvârlit în fluviu, cântând *Unt! Unt!* în timp ce ele se înecau. În felul acela, tinerii voiseră să spună că vor face unt din toată populaţia de origine tutsi.

— Şi ce i-au făcut unchiului tău? o întreb, cu toate că ea evită să mă privească.

— L-au legat de un copac. L-au silit să vadă tot. L-au lăsat în viaţă ca să poată povesti sătenilor.

Într-un fel de reciprocitate, îi povestesc despre tatăl meu şi despre stâlpul la care a fost biciuit. Nu am mai spus nimănui despre asta, doar fratelui Michael. Mergem pe jos spre casă şi auzim cum Haj este torturat.

Stă dreaptă de cealaltă parte a încăperii, cât mai departe de mine. A adoptat chipul oficial de asistentă medicală. Expresia rămâne ca îngheţată. Chiar dacă Haj urlă, Tabizi răcneşte şi-l invită să vorbească, Benny şi Anton fac ce se pricep mai bine cu ceea ce Spider le-a pregătit îndatoritor din ce a găsit prin cutia de scule. Hannah rămâne la fel de impasibilă ca un judecător, care nu se uită la nimeni, cu atât mai puţin la mine. Când Haj îşi varsă dispreţul faţă de Tabizi şi de Mwangaza pentru că au încheiat un târg murdar cu cei din Kinshasa, Hannah abia dacă se clinteşte. Când Anton şi Benny îl spală la duş, ea scoate o exclamaţie înăbuşită de dezgust, dar asta nu se vede pe faţa ei. Când Philip apare în scenă şi se apucă să-l ia pe Haj cu vorbe dulci şi cu argumente, îmi dau seama că ea a trăit fiecare clipă de durere a lui Haj, de parcă s-ar fi aflat la patul lui ca să-i dea îngrijiri. Iar când Haj cere trei milioane de dolari pentru a-şi vinde ţara, mă aştept ca Hannah să se arate măcar indignată, însă ea îşi coboară ochii şi clatină din cap în semn de milă şi de înţelegere.

— Sărmanul băiat, murmură ea. I-au ucis spiritul.

Moment în care, dorind să o scutesc de batjocura finală, mă pregătesc să opresc banda, însă ea mă împiedică.

— De aici mai departe, e doar un soi de cântec. Haj încearcă să-şi facă viaţa mai uşoară. Şi nu poate, îi explic eu cu blândeţe.

Cu toate astea, la insistenţele ei, las banda să se deruleze, începând cu turul făcut de Haj prin salonul lui Mwangaza şi sfârşind cu plescăitul tălpilor pantofilor din piele de crocodil, când trece sfidător pe alee spre apartamentul rezervat oaspeţilor.

— Încă o dată, spune ea poruncitor.

Aşa se face că pun banda din nou, iar după asta, multă vreme, ea rămâne nemişcată.

— Îşi târâie un picior, ai auzit asta? Poate i-au afectat inima.

— Nu, Hannah, n-am observat să târâie un picior.

Opresc banda, însă ea tot nu se clinteşte.

— Ştii cântecul acela? mă întreabă ea.

— Seamănă cu toate cântecele pe care le ştiam.

— Şi atunci de ce îl cântă?

— Ca să-şi facă puţin curaj, aşa cred.

— Poate vrea să-ţi dea ţie curaj.

— Tot ce se poate, admit eu.

Hannah este practică. Dacă are de rezolvat o problemă, merge până la cauză şi porneşte de acolo. Eu îl am pe fratele Michael, iar ea, pe sora Imogène. La şcoala misiunii ei, Imogène a învăţat-o tot ce ştia. Când era gravidă, Imogène i-a trimis scrisori de mângâiere. Legea lui Imogène care, după părerea lui Hannah, nu trebuie uitată, susţine că, întrucât în izolare nu apar probleme, trebuie mai întâi să o

descompunem în componentele ei de bază, iar apoi să abordăm fiecare componentă pe rând. Abia după ce facem asta temeinic – şi doar atunci – Dumnezeu are să ne îndrume pe calea cea bună. Având în vedere că acesta era un *modus operandi* pentru Hannah, atât în activitate, cât şi în viaţă, în general, nu aş putea ridica obiecţii faţă de interogatoriul oarecum brutal la care, în ciuda blândeţii şi a mângâierilor liniştitoare, mă supune acum, folosind limba franceză pentru a clarifica lucrurile.

— Cum şi când ai furat casetele şi blocnotesurile, Salvo?

Am descris ultima mea coborâre în camera cazanului, apariţia-surpriză a lui Philip şi cum am scăpat ca prin urechile acului.

— La întoarcere, nu s-a uitat nimeni bănuitor la tine şi nu te-a întrebat ce ai în geantă?

— Nimeni.

— Eşti sigur?

— Cât se poate de sigur.

— Cine mai ştie că tu ai furat casetele?

Ezit. Dacă Philip a decis să revină în camera cazanului după plecarea echipei pentru a arunca încă o privire în sacul cu documente de distrus, atunci se ştie. Dacă, la sosirea în Anglia, Spider şi-a verificat casetele înainte de a fi predate la arhivă, se ştie. Ori dacă cine le-a predat a hotărât să le verifice, atunci se ştie. Nu sunt sigur de ce am ridicat tonul în acest punct al discuţiei, dar probabil că am făcut-o din dorinţa de autoapărare.

— Cu toate acestea, insist eu, apelând la stilul dramatic şi impresionant al avocaţilor pentru care sunt obligat uneori să traduc în faţa instanţei, chiar dacă se ştie ori nu, fără îndoială că, *din punct de vedere tehnic,* am încălcat grav legea păstrării secretelor de stat. Ori nu? Cu alte cuvinte, cât de *oficiale* sunt aceste secrete? Dacă eu nu exist, atunci probabil că nici secretele nu există. Cum ar putea un interpret inexistent să fie acuzat de furt de secrete inexistente, când el acţionează în numele unui Sindicat fără nume şi care, după cum susţine acesta, nu există?

Însă Hannah, aşa cum ar fi trebuit să bănuiesc, este mai puţin impresionată de oratoria mea de instanţă.

— Salvo. Ai furat de la nişte patroni puternici ceva preţios. Problema este când îşi vor da seama de asta, iar dacă te vor prinde, ce-ţi vor face? Ai spus că peste două săptămâni vor ataca Bukavu. De unde ştii asta?

— Mi-a spus Maxie. În avion, când veneam spre casă. Trebuie să pună mâna pe aeroport. Sâmbăta se joacă meciuri de fotbal. Mercenarii albi vor sosi cu un avion elveţian, cei de culoare se vor da drept o echipă de fotbal aflată în deplasare.

— Deci nu mai sunt două săptămâni, ci doar treisprezece zile.

— Da.
— Şi, nu sigur, dar probabil, eşti un om căutat.
— Presupun.
— Atunci trebuie să mergem la Baptiste.
Mă ia în braţe şi o vreme uităm de toate în afară de noi doi.

Stăm întinşi pe spate, amândoi privind tavanul, iar ea îmi povesteşte despre Baptiste. E un naţionalist congolez care doreşte cu patimă un Kivu unit şi recent s-a întors de la Washington, unde a participat la un forum de studiu privind trezirea conştiinţei africane. Rwandezii şi-au trimis brutele să-l găsească şi să-l lichideze, dar el este atât de inteligent, încât mereu i-a păcălit. Cunoaşte toate grupările congoleze, inclusiv pe cele periculoase. În Europa, în America şi în Kinshasa.
— Kinshasa, unde se află mogulii, sugerez eu.
— Da, Salvo. De unde provin bogătaşii. Dar şi mulţi oameni buni şi serioşi ca Baptiste, cărora le pasă de Congo de Est şi sunt pregătiţi să rişte pentru a ne apăra de duşmani şi de exploatatori.
Aş vrea să fiu, în mod necondiţionat, de acord cu tot ce spune ea. Aş vrea să fiu la fel de congolez pe cât este ea. Însă şobolanul geloziei, cum obişnuia fratele Michael să spună, îmi ronţăie mădularele.
— Deci, chiar dacă ştim că Mwangaza a încheiat un târg necinstit cu cei din Kinshasa, sugerez eu, ori a fost încheiat de Tabizi sau de oamenii lui, crezi că este bine să mergem la reprezentantul lui Mwangaza din Londra ca să-i spunem toată povestea? Atât de multă încredere ai în el?
Ea se aşază într-un cot şi se uită la mine de sus.
— Da, Salvo. Atât de mult mă încred în el. Dacă Baptiste aude ce am auzit şi noi şi socoteşte că Mwangaza este corupt, lucru pe care încă nu-l cred, atunci Baptiste, fiindcă este un om de onoare şi visează pacea din Kivu la fel de mult ca şi noi, va şti pe cine să avertizeze şi cum să împiedice catastrofa care ne pândeşte.
Se întinde din nou pe spate şi reluăm examinarea tavanului. Pun întrebarea inevitabilă:
— Cum l-ai cunoscut pe Baptiste?
— Grupul lui a organizat excursia cu autobuzul până la Birmingham. Este shi, la fel ca Mwangaza, şi este normal că a văzut în el un bun conducător. Dar asta nu-l face să fie orb la slăbiciunile lui Mwangaza.
— Bineînţeles, o asigur eu.
— Şi în ultima clipă, cu puţin înainte ca autobuzul să plece, s-a suit şi mi-a ţinut o cuvântare impresionantă despre perspectivele păcii şi înţelegerii etnice pentru Kivu.
— Ţie, personal? întreb eu.

— Da, Salvo. Mie, personal. Din cele treizeci şi şase de persoane aflate în autocar, mi-a vorbit doar mie. Iar eu eram goală puşcă.

Prima ei obiecţie faţă de campionul meu favorit, lordul Brinkley, a fost atât de îndârjită, încât totul mi-a mirosit a fundamentalism gen sora Imogène.

— Dar, Salvo. Dacă nişte ticăloşi ne atrag în război şi ne jefuiesc bogăţiile, cum poţi stabili grade de vinovăţie? Toţi sunt la fel de răi, pentru că sunt amestecaţi şi complici în aceeaşi acţiune?

— Dar Brinkley nu este precum ceilalţi, i-am răspuns eu răbdător. El este o figură de marcă, la fel ca Mwangaza. El este tipul de om în spatele căruia mărşăluiesc ceilalţi când se pun pe furat.

— Tot el este şi omul care a putut spune „da".

— Întocmai. Şi este omul care şi-a exprimat şocul şi revolta morală, dacă mai ţii minte. Şi, practic, l-a acuzat pe Philip de joc dublu. Iar ca argument convingător: Dacă el este cel care, ridicând receptorul telefonului, poate spune „da", tot el ar putea să spună şi „nu".

Insistând în continuare să-mi susţin punctul de vedere, m-am bizuit pe experienţa mea, căpătată în lumea corporatistă. Observasem de nenumărate ori, am spus eu, că oamenii de la cârmă erau atât de preocupaţi de obţinerea de fonduri şi de urmărirea variaţiilor pieţei, încât nu aveau habar ce se făcea în numele lor. Şi curând ea a început să mă aprobe, ştiind că la urma urmelor existau domenii în care cunoştinţele mele le depăşeau pe ale ei. Argumentând în continuare, i-am adus aminte de discuţia mea cu Brinkley în casa din Berkeley Square:

— Ce s-a întâmplat când i-am menţionat numele domnului Anderson? Nici măcar nu auzise de el!

Am încheiat, aşteptând reacţia ei şi sperând sincer că răspunsul nu va fi o nouă trimitere la Baptiste. În cele din urmă, i-am arătat scrisoarea mea, prin care mi se mulţumea pentru sprijin: „Dragă Bruno", semnată, „Al tău, ca întotdeauna, Jack". Nici măcar asta nu a făcut-o să renunţe cu totul.

— Dacă Sindicatul este anonim, cum de-l folosesc pe Brinkley ca figură emblematică? Şi pentru că nu i-am putut răspunde mulţumitor: Dacă ţii să te duci la cineva dintre ai tăi, măcar du-te la domnul Anderson, în care ai încredere. Spune-i versiunea ta şi lasă-te la mila lui.

Dar am reuşit încă o dată să dejoc manevra ei, de astă dată datorită cunoştinţelor mele despre lumea secretelor.

— Anderson s-a spălat pe mâini în ce mă priveşte încă înainte de a părăsi apartamentul lui conspirativ. Operaţiunea era neoficială, iar *eu* nu existam ca persoană sub nume real. Îţi închipui că va confirma existenţa mea după ce o să-i spun că toată afacerea a fost o

înşelătorie?

Stând alături în faţa laptopului meu, am început să căutăm. Website-ul lordului Brinkley nu preciza vreo adresă. Cei care doreau să-i scrie trebuiau să se adreseze Camerei Lorzilor. Articolele decupate de mine din ziare ne-au ajutat. Jack era căsătorit cu o anume Lady Kitty, o moştenitoare din lumea aristocraţiei, care participa la acţiuni caritabile în folosul nevoiaşilor Marii Britanii, ceea ce a încântat-o pe Hannah. Iar Lady Kitty avea website. Acolo am găsit enumerate societăţile de caritate care se bucurau de patronajul ei, şi adrese la care donatorii puteau trimite cecuri, plus un anunţ referitor la cafeaua oferită de ea joi, *At Home,* unde binefăcătorii puteau participa exclusiv prin programare făcută din timp. *At Home* fiind Knightsbridge, inima triunghiului de aur al Londrei.

S-a mai scurs o oră. Sunt treaz, şi mintea-mi este extrem de limpede. Hannah, obişnuită să doarmă oricând i se iveşte prilejul, nu se clinteşte. Îmbrăcându-mi în tăcere cămaşa şi pantalonii, îmi iau telefonul mobil şi cobor în salonul pentru oaspeţi, unde doamna Hakim strânge resturile dejunului. După schimbul obligatoriu de platitudini, mă retrag în grădiniţa care se află în canionul format de înaltele clădiri cenuşii. Am o presimţire, pe care instructorii de la cursul de o zi ar numi-o *rutele comerciale* ale lui Penelope. După înfierbântatul sfârşit de săptămână petrecut cu Thorne, ea va trebui să treacă pe la Norfolk Mansions pentru un tratament de dimineaţă, după care poate da piept cu problemele unei săptămâni de muncă. Cele mai reuşite convorbiri telefonice le are din taxiurile plătite de redacţie. Ca toţi jurnaliştii buni, s-a gândit mult la fraza de deschidere.

— Să te ia dracu', Salvo, dragul meu! Dacă mai aşteptai o săptămână, te-aş fi scutit chiar eu de deranj! N-o să te întreb unde ţi-ai petrecut weekendul, după ce m-ai făcut de râs în faţa patronului. Sper ca femeia aceea măcar să merite, Salvo. Sau e vorba despre un el? Fergus a spus că se teme să intre în aceeaşi baie cu tine...

Am revenit în dormitor. Am găsit-o pe Hannah cum o lăsasem. În arşiţa verii, cearşaful prins între coapse, ca un văl aranjat de un pictor, îi acoperea un sân.

— Unde-ai fost?

— În grădină. Ca să divorţez.

15

Foarte fermă, Hannah mă convinsese să nu duc casetele şi blocnotesurile în casa familiei Brinkley. Şi cum s-a arătat la fel de hotărâtă să mă conducă până la uşa casei şi să aştepte până ieşeam, am ajuns la un compromis: ea va rămâne cu bunurile furate de mine într-o cafenea din apropiere, iar eu o voi suna pe mobil când voi considera că e momentul potrivit, după care Hannah le va lăsa, fără să atragă atenţia, la intrare şi va reveni la cafenea pentru a mă aştepta.

Era luni, ora cinci după-amiază, când am ieşit din casa domnului Hakim şi, cu circumspecţia de rigoare, ne-am urcat într-un autobuz care mergea spre staţia de metrou din Finchley Road. Până la supravegherea de pe trotuarul de pe partea cealaltă a terasei cu linii frumos desenate din faţa casei Knightsbridge, s-a făcut ora şase, iar până când i-am găsit lui Hannah un loc la o masă de la fereastra cafenelei a trecut de şase şi douăzeci. În autobuz, Hannah îşi mai pierduse din încredere, spre deosebire de mine, care devenisem mai optimist şi nerăbdător.

— Peste câteva ore vom lăsa necazurile în urmă, am asigurat-o eu, masând-o pe spate din dorinţa de a o ajuta să se relaxeze, însă singura ei reacţie a fost promisiunea că se va ruga pentru mine.

Apropiindu-mă de casa-ţintă, mi s-a oferit şansa de a coborî în subsolul marcat cu tăbliţa LIVRĂRI sau de a urca scările către uşa încadrată de piloni, care avea un clopoţel vechi, cu şnur. Am preferat a doua variantă. Uşa mi-a fost deschisă de o femeie de origine latino-americană purtând o uniformă neagră, care avea guler şi şorţuleţ alb.

— Aş dori să discut cu lordul Brinkley, vă rog, am spus eu, imitând tonul imperios al clienţilor mei din partea de sus a pieţei.

— E birou.

— Dar cu Lady Kitty? am întrebat blocând uşa cu o mână, iar cu cealaltă scoţând cartea de vizită pe numele lui Brian Sinclair. Sub pseudonim, scrisesem: BRUNO SALVADOR. Iar pe spate: INTERPRET SINDICAT.

— Nu venit, mi-a răspuns menajera, pe un glas poruncitor, şi de astă dată a reuşit să trântească uşa, închizând-o, pentru ca la câteva secunde după aceea să fie deschisă de Lady Kitty.

Fără să-şi trădeze vârsta, la fel ca orice doamnă din înalta societate, Lady Kitty purta o fustă scurtă, o centură Gucci şi avea părul drept vopsit blond-cenuşiu. Între bijuteriile de cea mai bună calitate pe care le-am remarcat la încheieturile mâinilor ei, am identificat un minuscul ceas Cartier din aur de două culori. Picioarele albe ca mătasea erau încălţate cu pantofi italieneşti de o eleganţă fără cusur. Ochii albaştri păreau a fi etern speriaţi, de parcă ar fi avut în faţă o viziune înfiorătoare.

— Vrei să discuţi cu Brinkley, din câte am înţeles, m-a informat ea, iar privirea i s-a plimbat agitată între cartea de vizită şi faţa mea, de parcă ar fi încercat să-mi deseneze portretul.

— Am participat la o acţiune foarte importantă pentru dumnealui pe durata weekendului, i-am explicat eu şi m-am oprit, neştiind sigur cât anume din respectiva activitate avea dreptul să cunoască.

— În *acest* weekend?

— Trebuie să discut cu dânsul. E vorba despre o chestiune personală.

— Nu era mai bine să telefonezi? m-a întrebat ea, mai uimită decât până atunci.

— Regret, dar nu. Am apelat la prevederile legii secretelor de stat: N-ar fi fost prudent, n-ar fi fost *sigur,* i-am explicat eu, lăsând deoparte amănuntele. În niciun caz la telefon. Nu avem voie.

— *Noi?*

— Oamenii care lucrăm pentru lordul Brinkley.

Am urcat într-un salon lung, cu pereţi înalţi, decoraţi în roşu, cu oglinzi având ramele aurite, parfumat de săculeţele cu plante frumos mirositoare Willowbrook ale mătuşii Imelda: potpuriu şi miere.

— O să te rog să aştepţi aici, m-a anunţat ea, conducându-mă într-o încăpere care era o copie a primeia. Ar trebui să sosească în curând. Ştii să-ţi pregăteşti ceva de băut? Te descurci tu. După aceea, citeşte ziarul lui sau vezi tu.

Rămas singur, am efectuat cu discreţie o recunoaştere a locului în care mă aflam. Un birou vechi cu forme rotunjite, încuiat. Fotografii ale fiilor care studiau la Eton şi ale unor lideri din Africa Centrală. Un Mobutu sclipitor în uniforma de mareşal: *„Pour Jacques, mon ami fidèle, 1980”.* Uşa s-a deschis. Lady Kitty s-a apropiat de un dulap şi a extras de acolo un shaker pentru cocktailuri din argint şi un pahar.

— Tocmai m-a anunţat secretara lui, o mică neisprăvită, s-a plâns ea, mimând un accent proletar: „Jack e într-o şedinţă, *Kitty”*. Doamne, cât urăsc asta! Ce haz mai are să fii pair dacă toată lumea îţi spune Jack? Şi nu le poţi reproşa asta, pentru că te dau în judecată şi te târăsc prin tribunale. S-a aşezat cu atenţie pe braţul unei canapele, picior peste picior. I-am spus că e vorba despre o urgenţă. Adevărat?

— Nu, dacă intervenim la timp, i-am răspuns pe un ton de

consolare.

— A, vom interveni! Brinkley e îngrozitor de priceput la aşa ceva. Să rezolve orice, la orice oră. Cine-i Maxie?

Există situaţii în viaţa unui agent secret, chiar şi cu program redus, când doar o simplă minciună nu este de ajuns.

— N-am auzit de Maxie.

— Sigur ai auzit, altfel nu ţi-ar fi apărut pe faţă expresia asta ridicolă. În fine, eu îl cunosc, chiar dacă tu ai auzit ori nu de el. Apoi şi-a netezit bluza de firmă peste bust. Aşa cum e, sărmanul de el... Eşti căsătorit, Bruno?

Să dau încă un răspuns negativ? Ori să rămân cât mai aproape de adevăr, atât cât permit măsurile de securitate?

— Da, sigur că sunt.

„Cu Hannah, nu cu Penelope."

— Şi ai o groază de copii minunaţi?

— Regret, încă nu...

„Cu excepţia lui Noah."

— Dar vei avea. La vremea potrivită. Te străduieşti zi şi noapte. Soţia *lucrează?*

— Desigur.

— Din greu?

— Foarte.

— Sărmana de ea! A reuşit să vină cu tine în acest weekend, cât ai descâlcit lucrurile pentru Brinkley?

— N-am avut parte de un asemenea weekend, i-am răspuns, silindu-mă să alung din minte imaginea lui Hannah stând goală în camera cazanului.

— Philip a fost şi el acolo?

— Philip?

— Da, Philip. Şi nu mai fi atât de rigid.

— Regret, dar nu cunosc niciun Philip.

— Ba îl cunoşti! E stăpânul vostru. Până şi Brinkley îi mănâncă din palmă.

Asta fiind problema lui Brinkley, am gândit eu, recunoscător că măcar o parte din aşteptările mele se confirmau.

— Şi acest Philip nu lasă *niciodată* mesaje. Niciunul dintre voi nu face asta. „Spuneţi-i că a telefonat Philip", de parcă pe lume n-ar exista decât un singur Philip. Ia să văd, susţii în continuare că nu-l cunoşti?

— Am spus deja că nu.

— Aşa ai zis, şi acum ai roşit, ceea ce mi se pare foarte drăguţ! Probabil că s-a dat la tine. Brinkley îl numeşte Regina[29] Africană. Ce limbi cunoşti?

— Îmi pare rău, dar nu am permisiunea de a spune acest lucru.

Apoi, privirea i-a căzut pe geanta de umăr, pe care o aşezasem pe podea.

— Ce cari în geanta aceea? Brinkley spune să-i verificăm pe toţi cei care intră în casă. A instalat o grămadă de camere de televiziune cu circuit închis la uşa principală şi de aceea îşi aduce femeile pe uşa din spate, ca nu cumva să se surprindă pe sine cât de neprevăzător a fost.

— Doar un casetofon, i-am răspuns şi am ridicat geanta ca să i-l arăt.

— În ce scop?

— Pentru cazul în care nu aveţi unul în casă.

— Am sosit, draga mea!

Ea îl auzise înaintea mea. Sărind în picioare, şi-a ascuns paharul în dulap, a închis uşa, a folosit un spray de gură, aflat în buzunarul bluzei şi, ca o şcolăriţă vinovată, a ajuns la uşa de intrare în salonul mare din doi paşi.

— Îl cheamă *Bruno,* a rostit ea binedispusă către cel care se apropia cu paşi apăsaţi. Îi cunoaşte pe Maxie şi pe Philip şi susţine că nu-i adevărat, e căsătorit cu o femeie care munceşte din greu şi vrea copii, dar mai târziu, şi are un casetofon, pentru cazul că nu există vreunul în casa noastră.

Pentru mine, sosise momentul adevărului. Lady Kitty dispăruse, iar în faţa mea rămăsese soţul ei, îmbrăcat într-un costum bleumarin elegant, la două rânduri, având o croială ce imita moda anilor treizeci, ultimul răcnet. La nicio sută de metri depărtare, Hannah aştepta apelul meu. Selectasem deja numărul ei pe mobil. În câteva minute, dacă totul mergea conform planului, urma să-i prezint lui Jack Brinkley dovada că, în contradicţie cu ceea ce credea, avea să anuleze toate faptele bune pe care le făcuse pentru Africa în cursul întregii lui cariere politice. S-a uitat întâi la mine, apoi a privit cercetător la încăpere, după care m-a măsurat din nou.

— Asta e a dumitale?

Ţinea cartea mea de vizită de un colţ de parcă ar fi fost udă, şi din ea picura ceva neplăcut.

— Da, domnule.

— Eşti cine scrie aici?

— Sinclair, domnule. Însă doar oficial. Acesta a fost pseudonimul meu pe durata weekendului. M-aţi recunoaşte mai uşor după numele meu real, Bruno Salvador. Am purtat cândva o scurtă corespondenţă.

Hotărâsem să nu aduc vorba de felicitările lui de Crăciun, deoarece acestea nu fuseseră personalizate, însă mi-am dat seama că el îşi adusese aminte de scrisoarea mea de sprijin, pentru că a ridicat capul şi, fiind un bărbat înalt, a procedat exact ca judecătorii: s-a uitat la mine de sus, peste marginea ochelarilor cu rame groase, ca să vadă pe

cine avea în faţă.

— Bine, bine, să lăsăm deoparte asta, de acord, Salvador? Mi-a sugerat el şi, după ce mi-a luat casetofonul şi s-a convins că nu avea bandă, mi l-a înapoiat, ceea ce a echivalat cu o strângere de mână, etapă peste care sărisem.

Se instalase la biroul vechi, aşezându-se pieziş pe scaun. Examina scrisoarea pe care mi-o trimisese, în care exista şi un P.S. de mână, unde spunea că spera să ne putem întâlni într-o bună zi şi – ce păcat că nu aveam reşedinţa în circumscripţia lui, cu două semne de exclamaţie, punctuaţie ce m-a făcut întotdeauna să zâmbesc. Din modul jovial în care a citit scrisoarea, ar fi putut fi corespondenţa lui, o scrisoare pe care era fericit să o primească. După ce a citit-o până la capăt, zâmbea în continuare. A aşezat hârtia în faţa lui pe tăblia biroului, dând de înţeles că poate va trebui să o examineze ceva mai târziu.

— Aşadar, ce problemă anume te frământă, Salvador?

— Păi, de fapt, e problema dumneavoastră, Sir, dacă-mi permiteţi. Eu am fost doar interpretul.

— A, serios? Şi ce ai interpretat?

— Tot ce s-a spus acolo. Mai ales ce a spus Maxie. El nu vorbeşte nicio limbă. A, scuze, doar engleza! Iar Philip nu prea ştie swahili. De aceea, eu am fost prins între focuri, ca să spun aşa. A trebuit să echilibrez situaţia. Deasupra şi dedesubtul liniei de plutire.

Am zâmbit descumpănit, pentru că nutrisem speranţa că până în acel moment primise destul de multe aprecieri privind performanţele mele, care, însumate, valorau mult, indiferent dacă până la urmă ajunsesem probabil de partea cui nu trebuia, lucru pe care ţineam să i-l explic pentru a mă reabilita parţial în faţa lui.

— *Linie de plutire?* Ce înseamnă asta?

— Sincer să fiu, asta a fost expresia lui Maxie, Sir. Nu a mea. Pentru perioadele cât aveam să stau în camera cazanului. Ca să ascult conversaţiile dintre delegaţi în timpul pauzelor. Maxie a avut un specialist, pe nume Spider. Am făcut o pauză, pentru cazul în care numele ar fi sunat cunoscut pentru Brinkley, dar se pare că mă înşelasem. Spider este un adevărat specialist în interceptări. A avut la dispoziţie doar echipamente vechi de cine ştie când, şi a trebuit să facă funcţionabil sistemul în ultima clipă. Un soi de trusă de montaje pentru amatori. Dar nu cred că aţi avut cunoştinţă despre asta.

— Cunoştinţă, despre *ce* anume?

Am luat-o de la capăt. Nu avea niciun rost să ascund ceva. Era chiar mai rău decât mă temusem. Philip nu-i spusese nici măcar o frântură din cele întâmplate.

— Sir, toată insula a fost înţesată de microfoane. Până şi chioşcul de pe culmea unei movile. Imediat ce simţea că s-a atins un punct

critic al negocierilor, Philip cerea câte o pauză, iar eu coboram în sala cazanului şi trăgeam cu urechea, transmiţându-i informaţii esenţiale lui Sam, care stătea sus, şi în felul ăsta Philip şi Maxie ştiau tot ce se întâmplase atunci când tratativele se reluau. În plus, avea timp să primească recomandări din partea Sindicatului şi a prietenilor lui Philip prin satelit, ori de câte ori a avut nevoie. Motiv pentru care ne-am concentrat asupra lui Haj. Adică el. Mă refer la Philip. Da, presupun că asta s-a făcut cu ajutorul lui Tabizi. Eu n-am fost decât un instrument neştiutor.

— Dar cine e *Haj,* dacă-mi permiţi?

Asta m-a şocat; părea real. Aşa cum anticipasem, lordul Brinkley nu avea habar de ceea ce se petrecuse sub auspiciile lui – nici măcar de rolul lui de singur om care putea spune „da".

— Haj a fost unul dintre delegaţi, Sir, am spus eu, optând pentru o abordare ceva mai delicată. Au fost trei invitaţi. Doi şefi ai miliţiilor – căpetenii războinice, dacă vreţi – şi Haj. El este acela care v-a făcut o gaură de trei milioane de dolari, i-am reamintit eu, cu un surâs trist, pe care am avut impresia că l-a înţeles deplin: era normal, având în vedere indignarea lui din timpul convorbirii telefonice prin satelit.

— Ceilalţi doi şefi fiind cine? a întrebat el, încă nedumerit.

— Franco, din tribul mai mai, şi Dieudonné, care e de origine munyamulenge. Haj nu are la dispoziţie o miliţie, dar poate oricând să mobilizeze oameni. Face afaceri cu substanţe minerale în Bukavu, deţine fabrici de bere şi câteva hoteluri şi cluburi de noapte, iar tatăl său, Luc, este un mare om de afaceri din Goma. A, dar ştiţi toate astea, nu-i aşa?

A clătinat din cap şi a zâmbit într-un fel care mi-a sugerat că începusem să ne înţelegem. În mod normal, ar fi trebuit să apese deja un buton de pe birou ca să cheme pe vreunul dintre angajaţii lui mai lipsiţi de noroc pentru a ne aduce câte ceva ca să ne răcorim, dar, cum el nu lăsa impresia că va face aşa ceva, ci dimpotrivă, îşi împreunase mâinile sub bărbie, aşa cum procedează cineva care se pregăteşte să asculte o poveste lungă, am decis să încep de la capăt, aşa cum făcusem şi în faţa lui Hannah, optând pentru o versiune mai concentrată şi cu mai puţine preocupări pentru sensibilităţile distinsului meu auditoriu. Dar am fost prea expeditiv probabil, după cum am început să mă tem atunci când am ajuns la momentul cumplit al adevărului despre tratamentul care i se aplicase lui Haj.

— Şi unde ajungem astfel, după părerea dumitale? m-a întrebat el, arborând acelaşi zâmbet aparent sincer. Salvador, ce propui, în ultimă instanţă? Să mergem la prim-ministru? La preşedintele Statelor Unite, la Uniunea Africană? Ori la toate?

Mi-am îngăduit un hohot consolator de râs.

— Oh, nu cred că trebuie să mergem atât de departe, serios!

— Mă simt uşurat!

— Cred că trebuie să sistăm imediat proiectul şi să ne asigurăm de acest lucru. Mai avem douăsprezece zile până la data stabilită pentru intervenţie, timp suficient. Trebuie stopat planul de război, iar Mwangaza trebuie să fie oprit până când va putea găsi aliaţi cu o moralitate corespunzătoare – precum a dumneavoastră, Sir – şi anularea acelui contract...

— A, există şi un *contract?*

— Bineînţeles! Ba chiar unul cam dubios, dacă-mi permiteţi, Sir. Redactat de *monsieur* Jasper Albin din Besançon – la care aţi mai apelat în trecut, şi pe care oamenii dumneavoastră vor decide să-l mai folosească şi în alte ocazii – şi redat în swahili de nimeni altul decât modesta mea persoană.

Începusem deja să mă ambalez. Presupun că mi se urcase la cap ideea potrivit căreia eu şi Hannah aveam să ieşim în orice clipă din ascunzătoare pentru a duce o viaţă normală.

— Nu ai cumva la tine un exemplar al acestui contract?

— Nu, dar l-am văzut, evident. Şi am reţinut anumite porţiuni din el, lucru care pentru mine este – cum să spun – un reflex, ca să fiu sincer.

— Şi ce te face să crezi că este *dubios?*

— Este fals. Eu am mai văzut contracte. Dar acesta este ipotetic. Susţine că se referă la probleme de agricultură, dar, de fapt, se referă la furnizarea de arme şi de *matériel* pentru declanşarea unui război local. Dar cine a mai auzit de un război de mici proporţii în Congo? Este ca şi cum o femeie ar spune că este *puţin* gravidă, am îndrăznit eu, citându-l pe Haj, şi m-am simţit încurajat de zâmbetul de cunoscător al gazdei mele. Iar profiturile obţinute prin vânzarea substanţelor minerale – aşa-zişii bani ai poporului – reprezintă o şarlatanie în toată regula, am continuat eu. O fraudă, mai precis. Poporul nu va primi absolut nimic. Nicio porţiune pentru popor, nici vorbă de profituri pentru altcineva în afară de Sindicatul dumneavoastră, de Mwangaza şi de apropiaţii lui.

— Groaznic, a murmurat lordul Brinkley, clătinând din cap în semn de compătimire.

— Vă rog să nu mă înţelegeţi greşit, Sir. Din multe puncte de vedere, Mwangaza este un bărbat de seamă. Dar este bătrân. Da, bătrân pentru o asemenea funcţie, să-mi fie iertat. Arată deja ca o marionetă. Şi s-a compromis atât de mult, încât nu văd cum ar mai putea ieşi cu faţa curată din aceste jocuri de culise. Îmi pare foarte rău, dar acesta este adevărul, Sir.

— Ăsta-i cel mai obişnuit lucru în astfel de jocuri.

După aceea, am analizat câteva exemple de lideri africani care dăduseră dovadă de măreţie la începutul carierei politice, pentru ca,

doar după câţiva ani, să treacă de partea răului, deşi, în sinea mea, mă îndoiam că Mobutu, din fotografia din spatele lordului Brinkley, se încadrase vreodată în acea categorie. Mi-a trecut totuşi prin minte că, dacă într-un târziu lordul Brinkley avea să considere firesc să mă recompenseze pentru intervenţia mea oportună şi, incidental, să mă păstreze alături de el, o slujbă în organizaţia condusă de el putea fi soluţia pentru amândoi, deoarece, Dumnezeule, aveau mare nevoie de cineva care să facă ordine şi curăţenie!

De aceea, următoarea lui întrebare m-a şocat.

— Şi eşti chiar sigur că m-ai văzut în seara aceea?

— La care seară vă referiţi, Sir?

— Când spui tu că a fost. Vineri seara, am dreptate? Am pierdut firul. Zici că m-ai văzut vineri seara în Berkeley Square. Într-o casă.

— Da.

— Mai ţii minte cum eram îmbrăcat?

— Haine elegante şi comode. Pantaloni cafeniu-deschis, o jachetă moale din piele întoarsă, pantofi sport.

— Îţi mai aminteşti ceva despre casă – în afară de număr, pe care n-ai reuşit să-l reţii ori l-ai uitat?

— Sigur. Totul.

— Descrie casa, te rog! Cu cuvintele tale.

Am început să vorbesc, dar am simţit că mi se învârteşte capul, fiindu-mi greu să schiţez trăsăturile caracteristice, la cerere.

— Avea un hol foarte mare, cu o scară împărţită în două…

— *Despărţită?*

— … şi vulturi deasupra uşilor…

— Vulturi *vii?*

— Şi mai erau şi alte persoane în afară de dumneavoastră. Vă rog să nu mai spuneţi că n-aţi fost acolo, Sir! V-am şi vorbit. V-am mulţumit pentru atitudinea dumneavoastră în problemele africane.

— Poţi numi câteva dintre acele persoane?

Le-am numit, chiar dacă n-am făcut-o cu obişnuitul meu aplomb. Începusem să fierb, iar când mi se întâmplă asta, îmi vine greu să mă mai stăpânesc. Marele mogul corporatist cunoscut sub numele de Amiralul Nelson, din cauza peticului purtat peste un ochi: mi-am adus aminte numele. Celebrul prezentator TV specialist în lumea muzicii pop: ştiam şi numele lui. Tânărul nobil cu centură, care deţine o bună parte din West End. Fostul ministru de finanţe african, aflat în exil. Miliardarul indian din domeniul îmbrăcămintei. Prosperul proprietar de supermarketuri, care achiziţionase recent unul dintre marile noastre cotidiene „din hobby”. Începusem să mă dezumflu, dar am continuat.

— A, şi bărbatul căruia i-aţi spus *Marcel,* Sir! am exclamat eu. Africanul pe care-l voiaţi alături atunci când aţi dat telefonul acela tip

conferinţă...

— Regina era acolo?

— Vă referiţi la Philip? Bărbatul pe care-l numiţi Regina Africană? Nu, nu a fost! În schimb, a fost Maxie. Philip n-a apărut decât pe insulă.

Nu avusesem intenţia de a ridica vocea, dar aşa se întâmplase, iar lordul Brinkley şi-a coborât glasul.

— Aduci mereu vorba de *Philip* şi *Maxie* de parcă aş fi prieten la cataramă cu aceste persoane, s-a plâns el. Nu-l cunosc pe niciunul din ei. N-am auzit de ei. Nu ştiu la cine te referi.

— Atunci de ce n-o întrebaţi pe soţia dumneavoastră despre ei?

Pierdusem controlul. Nu poţi descrie furia oarbă decât cuiva care a trăit personal acest sentiment. Există şi simptome fizice. Înţepături ca de ac în buze, ameţeală, astigmatism temporar, greaţă şi incapacitatea de a distinge culorile şi obiectele din imediata apropiere. Şi, s-ar cuveni să adaug, o nesiguranţă în privinţa declaraţiilor, în opoziţie cu ce bolboroseşti, dar nu ai reuşit să exprimi.

— Kitty! Deschisese larg uşa şi răcnea. Trebuie să o întreb ceva pe soţia mea. Vrei să vii un minut?

Lady Kitty a luat poziţie de drepţi ca o santinelă. Ochii ei albaştri, goliţi de strălucirea de mai devreme, priveau la soţul ei.

— Draga mea Kitty! Două întrebări scurte. Nume. O să le rostesc şi te rog să răspunzi pe loc, fără să te gândeşti. *Maxie.*

— N-am auzit de el. Nici pomeneală! Ultimul Max pe care l-am cunoscut a murit acum o mie de ani. Singurii care îi spuneau Maxie erau furnizorii.

— *Philip.* Prietenul nostru de faţă spune că eu îl numesc Regina Africană, lucru pe care-l consider drept insultător pentru amândoi, ca să fiu sincer.

Ea s-a încruntat şi a dus un deget arătător la buză.

— Regret. Nici de Philip nu-mi amintesc. Cunosc o Philippa Perry-Onslow, dar e femeie, sau cel puţin aşa susţine ea.

— Şi pentru că tot eşti aici, draga mea. Vinerea trecută spre seară... La ce oră spui că s-a întâmplat?

— Cam pe la ora asta, am răspuns eu.

— Aşadar, în urmă cu şaptezeci şi două de ore, ca să fim mai exacţi – vineri, a nu se uita, când în mod obişnuit mergem la ţară, dar să lăsăm asta acum, fiindcă nu aş vrea să te influenţez –, *unde eram?* S-a uitat, cu un gest ostentativ, la ceas. Şapte şi zece. Gândeşte-te bine, te rog!

— În drum spre Marlborough, desigur.

— Unde mergeam?

— Să ne petrecem weekendul. Pentru ce altceva?

— Şi eşti dispusă să declari asta sub jurământ, dacă e nevoie? Pentru că îl avem pe tânărul de aici – foarte dotat, foarte fermecător, bine intenţionat, sunt convins –, care face nişte confuzii foarte grave, unele dintre ele foarte *primejdioase* pentru noi toţi.

— Desigur că aş face-o, dragă! Nu fi ridicol!

— Şi *cum* am mers până la Marlborough, dragă? Cu ce *mijloc de transport?*

— Cu automobilul, bineînţeles. Brinkley, despre ce este vorba?

— A condus Henry?

— Tu ai condus. Henry era liber.

— La ce oră am plecat, mai ţii minte cumva?

— Of, dragă! Doar ştii prea bine. Împachetasem şi aveam totul gata încă de la trei, dar tu ai luat prânzul mai târziu, ca de obicei, de aceea am prins cea mai *cumplită* aglomeraţie pe şosea şi n-am ajuns la conac decât la ora nouă, aşa că am ratat cina.

— Şi cine şi-a petrecut weekendul cu noi?

— Gus şi Tara. Că tare le place să trăiască pe spinarea altora! Ar cam fi vremea să ne ducă odată la Wilton's. Mereu promit că o să ne invite acolo, dar niciodată nu se ţin de cuvânt, a explicat ea, întorcându-se către mine, sperând să găsească înţelegere.

Mă mai răcorisem între timp, însă privirea ei directă, lipsită de orice expresie a fost îndeajuns ca să iau din nou foc.

— Dar aţi fost *acolo!* m-am răstit eu la el. M-am răsucit către soţia lui: Am şi dat mâna cu soţul dumneavoastră. Şi era acolo şi Maxie! Îşi închipuie că poate face bine în Kivu, dar nu va reuşi. Nu se pricepe la planuri, e doar soldat. Au fost pe insulă şi au plănuit un război pentru ca acest Sindicat să poată pune mâna pe coltan şi să intre pe piaţă pentru a-l vinde sub preţ, şi l-au torturat pe Haj! Cu un dispozitiv electric, pe care l-a confecţionat Spider. Pot dovedi asta.

Scăpasem porumbelul şi nu-mi mai puteam lua vorbele îndărăt, dar măcar am avut înţelepciunea de a mă opri.

— Să dovedeşti, cum? m-a întrebat Brinkley.

— Cu însemnările mele.

— Care însemnări?

Am bătut în retragere. Mi-am adus aminte de Hannah.

— Imediat ce am revenit de pe insulă, mi-am făcut însemnări, am minţit eu. Am o memorie perfectă. Pe termen scurt. Dacă mă grăbesc şi păstrez fiecare vorbă în minte, pot scrie totul, cuvânt cu cuvânt. Exact asta am făcut.

— Unde?

— Când am ajuns acasă. Imediat.

— Şi unde-i casa asta? Privirea i-a căzut pe scrisoarea din faţa lui, pe birou: „Dragă Bruno". A, casa fiind în Battersea! Te-ai aşezat şi ai notat tot ce ţi-ai adus aminte, cuvânt cu cuvânt. Minunat!

— Totul.
— Începând cu ce?
— Cu domnul Anderson şi mai departe.
— Mai departe, unde?
— Berkeley Square. Battersea Power Station. Aeroportul Luton. Insula. Înapoi.
— Deci, e vorba despre relatarea *ta* referitor la ceea ce ai văzut şi ai auzit *tu* pe insula *ta,* apoi ţi-ai amintit în liniştea din casa *ta* din Battersea, câteva ore mai târziu.
— Exact.
— Am ferma convingere că eşti foarte inteligent, dar, regret, acestea nu constituie ceea ce se cheamă *probe* ori *dovezi.* Întâmplător, sunt jurist. Ai acele însemnări la tine?
— Nu.
— Pesemne le-ai lăsat acasă.
— Pesemne.
— Le poţi recupera, desigur, în cazul în care-ţi pui în minte să mă şantajezi ori să-ţi vinzi povestea ridicolă vreunei publicaţii. A suspinat ca un om bun, care trage o concluzie tristă. Ei, asta este, nu? Îmi pare foarte rău pentru tine! Eşti convingător şi crezi fiecare cuvânt pe care îl rosteşti, sunt sigur. Numai că trebuie să te previn să fii circumspect înainte de a repeta aceste acuzaţii dincolo de aceşti pereţi. Nu toată lumea se va dovedi la fel de îngăduitoare ca noi. Ori eşti vreun infractor cu experienţă, ori ai nevoie de un control medical. Probabil că ambele sunt valabile.
— E şi căsătorit, dragă, a intervenit, îndatoritoare, Lady Kitty din culise.
— Şi i-ai povestit soţiei toate astea?
Cred că am răspuns printr-un „nu”.
— Întreabă-l de ce a venit cu casetofonul la el.
— Chiar, de ce?
— Întotdeauna am unul la mine. Alţii cară computere după ei. Eu sunt un interpret de clasă, de aceea am asupra mea un casetofon.
— Fără casete, ne-a reamintit Lady Kitty.
— Le ţin separat, am spus eu.
La un moment dat am avut impresia că Brinkley mi-ar putea cere să-mi golesc conţinutul buzunarelor pe masă, caz în care n-aş mai fi răspuns de reacţiile mele, dar acum cred că nu a avut curajul. Trecând pe sub camerele de televiziune cu circuit închis îndreptate spre mine ca nişte arme, aş fi preferat să o iau la dreapta, în loc de stânga, ori să mă arunc sub roţile vreunei maşini, decât să recunosc proporţiile prostiei mele, umilinţa şi furia în faţa iubitei mele Hannah, însă din fericire picioarele mele ştiau mai bine decât mine încotro s-o pornească. Tocmai mă pregăteam să intru în cafenea, dar ea mă

văzuse venind şi m-a întâmpinat în prag. De la distanţă faţa mea cred că i-a spus tot ce trebuia să ştie. Am luat înapoi casetele şi blocnotesurile. Ea mi-a prins braţul cu mâinile şi m-a îndrumat pe trotuar aşa cum ar fi procedat cu un rănit, îndepărtându-l de locul unui accident rutier.

Am cumpărat de la un supermarket lasagna şi o plăcintă cu peşte pentru a le găti în cuptorul cu microunde al familiei Hakim, salată de fructe, pâine, caşcaval, lapte, şase conserve de sardele, ceai, două sticle de Rioja. Oprind un taxi, am reuşit să-mi amintesc adresa pensiunii domnului Hakim şi chiar să-i dau şoferului un număr fals, la douăzeci de case de adevărata noastră destinaţie. Eram îngrijorat mai mult pentru Hannah decât pentru mine. Într-un gest galant, dar interpretat greşit, am mers atât de departe, încât i-am sugerat să doarmă la cămin.

— Bună idee, Salvo! Îmi găsesc un doctor tânăr şi atrăgător şi te las pe tine să salvezi Kivu.

Cu toate acestea, când ne-am aşezat la prima masă gătită împreună la domiciliu, ea îşi recăpătase buna dispoziţie.

— Ştii ceva?

— Mă îndoiesc.

— Acel lord Brinkley al tău. Cred că face parte dintr-un trib de oameni răi, a spus ea, clătinând din cap şi râzând până când nu am mai avut încotro şi am făcut la fel.

Ceasul mătuşii Imelda arăta patra şi un sfert când Hannah m-a trezit ca să-mi spună că-mi suna telefonul. După ce-l pornisem pentru întâlnirea cu lordul Brinkley, uitasem să-l mai blochez când ajunsesem acasă. Până să răspund, telefonul a înregistrat mesajul vocal.

> Penelope: Apartamentul *meu,* Salvo, nenorocitule! *Apartamentul* l-ai abandonat, nu pe mine! Şi mai ai îndrăzneala, obrăznicia să… Ştii ce-o să fac? O să cer să se emită pe numele tău un ordin de comportament antisocial. Of, dulapurile mele! Biroul tatei – biroul *tău,* nenorocitule – cel pe care ţi l-a dăruit el – încuietorile forţate – hârtiile tale azvârlite prin toată încăperea – *(oftat)* – hainele mele, perversule, aruncate peste tot în dormitorul meu… *(respiraţie precipitată)* – bine. Fergus vine încoace *acum.* Aşa că, fii atent! Nu e lăcătuş, dar o să aibă el grijă să nu mai calci *niciodată* în casa asta cu cheia *mea.* După aceea, o să te caute până dă de tine. În locul tău, aş şterge-o cât aş putea de repede! Pentru că Fergus cunoaşte lume, Salvo, şi nu-s toţi băieţi buni. Şi dacă-ţi închipui măcar o clipă că…

Stăm întinşi pe pat, încercând să derulăm evenimentele. Plecasem de la locuinţa lui Brinkley la şapte şi douăzeci. Apoi lordul îi dăduse telefon lui Philip. Pe la şapte şi jumătate, Philip ori cineva cu aceeaşi ocupaţie stabilise că Penelope participa la un cocktail. Au mai constatat, dacă nu cumva ştiau asta dinainte, că în sacul cu documente

de distrus al lui Spider se aflau blocnotesurile mele albe şi casete neînregistrate. Care era locul cel mai indicat pentru a le găsi, dacă nu locuinţa mea?

— Salvo?

A trecut o oră în care am încercat să dormim, fără ca unul din noi să fi scos vreo vorbă.

— Cum explici că un bărbat care a fost torturat fredonează un cântec pentru copii? Pacienţii mei nu cântă atunci când au dureri.

— Pesemne că a fost încântat să scape de povara confesiunii, îi răspunde Salvo, ca un bun catolic.

Neputând adormi, mă duc în vârful picioarelor până în baie cu aparatul portabil de radio şi ascult la cască veştile BBC de pe postul Radio 4. Automobile-capcană în Irak. Insurgenţii au ucis zeci de oameni. Însă nimic despre vreun interpret de frunte şi agent secret cu program redus care să fie pus sub urmărire.

16

— O după-amiază întreagă pentru a da de cineva? protestez eu, jucând rolul soţului gelos pentru a-i întârzia plecarea. Ce o să faci cu el după ce-l găseşti?

— Salvo, iar te porţi ca un copil! Baptiste nu este o persoană căreia să-i telefonezi pur şi simplu. Rwandezii sunt foarte şireţi. Trebuie să se ascundă, chiar şi de susţinători. Acum, lasă-mă să plec, te rog! Trebuie să ajung la biserică peste patruzeci de minute.

Este biserica Misiunii Penticostale Bethany, undeva prin North London.

— Cu cine te întâlneşti acolo?

— Ştii prea bine cu cine. Prietena mea, Grace, şi doamnele de la organizaţia de caritate care ne plătesc autocarul şi ne găsesc locuri de cazare pentru copiii de la Şcoala Duminicală. Acum dă-mi voie să plec, te rog!

Poartă o pălăriuţă plată, drăguţă, şi o rochie albastră lungă, cu un bolero din mătase. Îi ştiu istoria; nu e nevoie să mi-o spună. Pentru o zi specială, precum Crăciunul ori ziua de naştere, după ce a plătit chiria şi i-a trimis mătuşii banii pentru Noah, şi-a făcut cadou ceva de îmbrăcat. A spălat-o şi a călcat-o de o sută de ori de atunci, iar acum e cam ponosită.

— Şi tânărul şi frumosul pastor? o întreb eu cu severitate.

— Are cincizeci şi cinci de ani şi e căsătorit cu o doamnă care nu-l scapă o clipă din ochi.

Îi fur un sărut de despărţire, cer iertare şi mai fur unul. Câteva secunde mai târziu, a ieşit din casă mergând repede pe trotuar, cu fusta fluturându-i cât o urmăresc de la fereastră. În cursul nopţii precedente am ţinut sfaturi de iubire şi de război. Sunt încredinţat că alte perechi nu trec într-o viaţă prin situaţiile încordate la care fusese supusă relaţia noastră în decurs de doar patru zile. Rugăminţile mele de a fugi cât mai este vreme, de a uita că a avut o legătură cu mine, de dragul ei, al lui Noah, de dragul carierei ei et cetera, s-au lovit de un zid surd şi orb. Destinul ei este să rămână alături de mine. Aşa e orânduit. De Dumnezeu, de prezicătoarea din Entebbe şi de Noah.

— De *Noah!* repet eu, şi râd.

— I-am spus că l-am întâlnit pe noul lui tată şi este foarte încântat.

Uneori sunt prea englez pentru ea, prea indirect şi reţinut. Uneori e inaccesibilă, o femeie africană exilată, pierdută amintirilor ei. După pătrunderea forţată din Norfolk Mansions, am propus să schimbăm ascunzătoarea imediat, să plecăm şi să luăm totul de la început într-o altă parte a oraşului. Hannah nu a fost de acord, susţinând că, dacă mă căutau, o modificare bruscă a obiceiurilor ar atrage atenţia asupra noastră. Era preferabil să stăm liniştiţi şi să ne comportăm firesc. M-am supus voinţei ei şi am avut parte de un dejun liniştit cu oaspeţii, în loc să ne furişăm ca nişte evadaţi în camera noastră. După aceea, ea m-a trimis sus, insistând să discute în particular cu domnul Hakim, un bărbat mândru, curăţel, sensibil la farmecul femeilor.

— Ce i-ai spus? am întrebat-o când a revenit râzând.

— Adevărul, Salvo. Nimic altceva decât adevărul. Doar că nu în întregime.

I-am cerut o măruntă confesiune. În engleză.

— I-am spus că suntem amanţi şi că fiecare a fugit de acasă. Rudele noastre furioase ne caută şi afirmă minciuni despre noi. Trebuie să contăm pe protecţia lui ori să găsim o altă pensiune.

— Şi ce-a zis?

— Mai putem sta cel puţin o lună şi ne va apăra chiar cu viaţa.

— Ce vrea în schimb?

— Pentru cincizeci de lire în plus pe lună din banii lui Iuda, va fi curajos ca un leu. Apoi a apărut pe uşă şi soţia lui, care a spus că ne va proteja pe gratis. Dacă cineva i-ar fi oferit protecţie când era tânără, a zis ea, nu s-ar fi căsătorit cu domnul Hakim. Asta li s-a părut foarte amuzant amândurora.

Discutasem chestiunea foarte problematică a comunicaţiilor, lucru despre care ştiam de la Chat Room că reprezintă punctul cel mai slab al agenţilor clandestini. În pensiunea domnului Hakim nu exista niciun telefon public. Singurul telefon din casă era cel din bucătărie. Mobilul meu era o capcană mortală, i-am explicat lui Hannah, folosindu-mă de cunoştinţele mele din interiorul instituţiei. Având în vedere cuceririle tehnologice actuale, un telefon mobil activat putea fi descoperit oriunde pe planetă, doar în câteva secunde.

— Am văzut asta, Hannah, şi am cules roadele, ar fi trebuit să auzi ce mi-a trecut pe la urechi în timpul cursurilor mele de o zi.

Captat de subiect, mi-am îngăduit o digresiune în arta introducerii unui proiectil mortal în fasciculul radio al telefonului, decapitând astfel abonatul.

— Ei bine, înseamnă că mobilul meu nu-ţi va exploda în faţă, mi-a răspuns ea, scoţând un telefon în culorile curcubeului din încăpătoarea ei geantă de umăr.

Dintr-un foc, s-a stabilit şi legătura noastră secretă. Eu luam

telefonul ei, iar ea îl va împrumuta pe cel al lui Grace. Dacă voiam să-i telefonez lui Hannah la biserică, apelam la ajutorul lui Grace.

— Şi *după* biserică? am vrut eu să ştiu. În timp ce îl cauţi pe Baptiste, cum dau de tine?

Din expresia ei impenetrabilă, mi-am dat seama că mă izbisem din nou de o barieră culturală. Se prea putea ca Hannah să nu cunoască legile secrete din Chat Room, dar ce ştia Salvo despre comunitatea congoleză din Londra ori despre locul unde se ascundeau personalităţile de vază?

— Baptiste s-a întors acum o săptămână din Statele Unite. Are o adresă nouă şi probabil că şi alt nume. Trebuie să vorbesc întâi cu Louis.

Louis era adjunctul neoficial al biroului european al Căii de Mijloc înfiinţat de Baptiste, mi-a explicat ea. De asemenea, un prieten apropiat al lui Salomé, prietena surorii lui Baptiste, Rose, care trăia la Bruxelles. Dar Louis se ascundea în acele momente, aşa că totul depindea de întoarcerea lui Rose de la Kinshasa, unde fusese plecată pentru a participa la căsătoria nepotului ei. Dacă nu, se putea vorbi cu Bien-Aimé, iubitul lui Rose, în caz că soţia lui nu se afla în oraş.

M-am dat bătut.

Sunt singur, părăsit până la căderea întunericului. Având în vedere regulile stricte ale meseriei, pe care am încercat să le respect după pătrunderea prin efracţie în apartamentul din Norfolk Mansions, pentru a-mi folosi telefonul mobil este nevoie de o plimbare de cel puţin un kilometru şi jumătate depărtare de casa domnului Hakim. De-a lungul unui drum mărginit de copaci, până la o staţie de autobuz, care e mereu pustie. Parcurg distanţa fără să mă grăbesc, profitând de libertate. Mă aşez pe o bancă singuratică, apăs butonul verde şi formez 121, apoi din nou butonul verde. Singurul mesaj e din partea lui Barney, adjunctul sclipitor al domnului Anderson şi donjuanul de serviciu de la Chat Room. Din cuibul lui vulturesc de la balcon, Barney vede tot ce se petrece în fiecare cabină şi decolteul oricărei femei cât de cât atrăgătoare. Apelul lui este unul de rutină. M-ar fi surprins dacă nu m-ar fi căutat, dar a făcut-o. Ascult mesajul de două ori.

> Bună, Salvo! Unde dracu' eşti? Am încercat la Battersea şi m-am ales cu vorbe de ocară din partea lui Penelope. Avem de lucru pentru tine. Nu e vorba despre ceva care să-ţi pună viaţa în primejdie, dar dă-ne un semn imediat ce primeşti mesajul şi anunţă-ne când vrei să treci pe aici. *Tschüss.*

Prin acest mesaj aparent nevinovat, Barney mi-a stârnit cele mai adânci suspiciuni. El e mereu detaşat, însă în dimineaţa asta e atât de relaxat, încât nu cred o iotă din ce spune. „Imediat ce primeşti

mesajul". De ce atât de repede, dacă vorbim de lucruri obişnuite? Îl suspectez eu, a primit ordin să mă ademenească la Chat Room, unde Philip şi brutele lui mă vor aştepta să-mi ofere un tratament similar cu cel primit de Haj?

O iau din loc, dar într-un ritm ceva mai vioi. Dorinţa de a-mi recăpăta demnitatea şi de a mă bucura de respectul lui Hannah după eşecul suferit în faţa lui Brinkley este acută. Din sentimentul de umilinţă apare şi inspiraţia.

Nu cumva Hannah însăşi mă sfătuise să mă duc la Anderson, nu la Măria Sa lordul? Ei bine, acum aşa aveam să procedez! Dar impunând condiţiile mele, nu acceptându-le pe ale lui Anderson ori Barney. Eu voi alege momentul, locul şi armele. Iar când totul va fi stabilit, dar numai atunci, o voi informa şi pe Hannah de planul meu!

Întâi trebuia să rezolv aspectele practice. Cumpăr de la un magazin un exemplar din *The Guardian,* ca să fac rost de mărunţiş. Merg până găsesc o cabină telefonică izolată. Este din sticlă, îngăduind celui care vorbeşte la telefon să vadă totul în jur, şi primeşte şi monede. Îmi aşez geanta de umăr jos, între picioare. Îmi dreg glasul, îmi mişc umerii ca să mi-i destind, şi răspund mesajului lăsat de Barney, aşa cum mi s-a sugerat.

— Salv! Ai primit mesajul meu? Bravo, domnule! Ce zici, poţi veni azi după-amiază, şi după aceea mergem la o bere?

Barney nu mi-a propus în viaţa lui să ieşim la o bere, dar mă prefac a nu băga de seamă. Mă simt la fel de relaxat ca şi el.

— Barnes, azi e cam anapoda pentru mine. Am ceva juridic, destul de greu. Plicticos de moarte, dar plata e tare de tot! Te-aş putea rezolva mâine, dacă-ţi convine. Preferabil, spre seară, între patru până pe la opt.

Pescuiesc, exact ceea ce îmi propusesem prin sclipitorul meu plan. Barney pescuieşte, eu la fel. Diferenţa este că el nu ştie. De data asta, întârzie cu răspunsul. Probabil că are pe cineva alături, care îl dirijează.

— Hei, de ce nu vii chiar acum, ce naiba? întreabă el, renunţând la abordarea delicată, ceea ce nu face niciodată, indiferent cât de presat ar fi. Amână-i pe ceilalţi. Ce contează câteva ore de întârziere pentru ei? Plătim preferenţial, bine? Şi, la o adică, unde eşti?

Ştie prea bine unde mă aflu. Are adresa pe ecran, aşa că, de ce-şi mai bate gura degeaba? Încearcă să tragă de timp cât mai primeşte sfaturi?

— La un public, mă tângui eu cu glas binedispus. Mobilul meu s-a buşit.

Am rămas amândoi în aşteptare. Acesta este Barney în filmare cu încetinitorul.

— Păi, ia şi tu un taxi. Plătim noi. Şeful vrea să te strângă la piept.

Susţine că ai salvat naţiunea în weekend, dar nu vrea să ne spună cum.

Simt că-mi tresaltă inima de bucurie. Barney s-a predat de bunăvoie! Cu toate astea, îmi păstrez calmul. Nu reacţionez impulsiv. Domnul Anderson s-ar putea mândri cu mine.

— Mai devreme de mâine-seară nu mă pot mişca, Barney, spun eu pe un ton stăpânit. Şeful mă poate strânge la piept abia atunci.

De data asta nu mai trage de timp.

— Ai turbat? Mâine e *miercuri,* omule! Noaptea sfântă!

Inima îmi tresaltă din nou, dar nu îngădui ca vreo tonalitate triumfătoare să se strecoare în glasul meu.

— Atunci rămâne pe joi sau nu mai vin deloc, Barnes. E tot ce pot face pentru tine, dacă nu cumva spui că e al dracului de urgent, ceea ce nu ai făcut până acum. Îmi pare rău, dar asta e situaţia!

Închid. Regret degeaba. Mâine e noaptea sfântă şi legenda spune că de douăzeci de ani domnul Anderson nu a scăpat nicio noapte sfântă. Chiar dacă Philip şi oamenii lui i-ar ciocăni la uşă, chiar dacă blocnotesuri vitale au căzut în foc, chiar dacă benzi audio au dispărut. Miercuri este noaptea sfântă, iar domnul Anderson este bariton la Societatea Corală Sevenoaks.

Am parcurs jumătate din drum. Reprimându-mi dorinţa de a o suna pe Hannah, ca să o anunţ ce idee genială am avut, formez numărul de informaţii abonaţi şi primesc legătura cu corespondentul artistic de la *Sevenoaks Argus.* Am un unchi, explic eu cu un aer nevinovat. E bariton în societatea corală locală. Mâine este ziua lui de naştere. Mi-ar putea spune doamna unde, la ce oră se întruneşte Societatea Corală Sevenoaks miercuri seara?

Aha. Mda. Înţelege şi nu tocmai. Am habar dacă unchiul meu este *autorizat* sau *neautorizat?*

Recunosc faţă de ea că n-am idee.

Asta o încântă. Ceea ce este neobişnuit la Sevenoaks, explică ea, este faptul că există două societăţi corale. Concursul naţional al corurilor din Marea Britanie, Singfest, va avea loc peste trei săptămâni la Albert Hall. În competiţie sunt înscrise ambele societăţi, amândouă dornice să câştige premiul.

Poate că, dacă mi-ar explica diferenţa dintre ele, îi sugerez eu...

Ar putea, dar să nu fac public acest lucru. *Autorizat* înseamnă legat de o biserică respectabilă, de preferinţă una catolică ori ecumenică, dar nu neapărat. Înseamnă, în primul rând, să aibă profesori *şi* dirijori *cu experienţă,* dar nu profesionişti, pentru că funcţia nu este plătită pe măsură. Înseamnă *exclusiv* folosirea talentelor locale, *fără* cântăreţi invitaţi din afară.

Şi neautorizaţi?

Neautorizaţi, dar din nou trebuia să dovedesc discreţie, însemna *în*

afara bisericii, ori vreuna despre care niciunul dintre noi nu a auzit, ori înseamnă bani *recent* investiţi, asta presupunând cumpărarea, împrumutul ori furtul unor persoane pe care le poţi găsi, indiferent de cheltuieli, însemnând *fără* adresă şi *practic* tratarea unui cor ca şi cum ar fi o echipă de fotbal profesionistă. A reuşit să se facă înţeleasă?

Reuşise. Domnul Anderson nu a făcut niciodată ceva neautorizat.

Întorcându-mă la pensiunea domnului Hakim, adică între graniţele tactice, cum ar fi spus Maxie, nu am mai pierdut vremea şi am apelat-o pe Hannah cu intenţia clară de a o informa în legătură cu realizările mele de până atunci. Mi-a răspuns Grace, care avea ştiri tulburătoare.

— Hannah e foarte deprimată, Salvo! Oamenii care ne finanţează au atâtea probleme, încât te întrebi de unde mai reuşesc să facă rost de bani pentru acţiunile caritabile.

Când Hannah a venit la telefon, abia de i-am recunoscut vocea. Vorbea în engleză.

— Salvo, ce bine-ar fi dacă am avea pielea mai puţin neagră. Dacă am avea vreo genă albă în sânge. Nu la tine mă refer, tu n-ai probleme. Dar noi suntem negri, negri. Nu ai cum să ignori asta. Şovăie, apoi îşi revine. Am avut trei copii care trebuiau să stea la o anume doamnă Lemon. N-au văzut-o niciodată pe buna doamnă Lemon, dar o iubesc, înţelegi?

— Înţeleg.

— Două nopţi în pensiunea ei de la malul mării reprezintă un vis pentru ei.

— Bineînţeles.

Urmează încă o pauză, cât îşi adună gândurile.

— Doamna Lemon este *creştină,* aşa că nu avea de gând să ne ceară bani. Iar Amelia este una dintre elevele de la Şcoala Duminicală. Ei, Amelia a făcut un desen cu soarele care străluceşte deasupra mării, iar soarele este o lămâie mare şi zâmbitoare, înţelegi?

— Da.

— Ei, acum doamna Lemon nu se simte deloc bine. Imitând glasul doamnei Lemon, vocea lui Hannah creşte în intensitate. „Probleme cu inima, dragă! Nu am voie să mă enervez. Doar că nu am ştiut, înţelegi? Am crezut că aceşti copii sunt nevoiaşi."

Grace preia telefonul, iar glasul ei este la fel de dispreţuitor.

— E o cafenea simpatică la jumătatea drumului până la Bognor. Primeşte şi autocare. Eu şi Hannah am încheiat o înţelegere cu această cafenea. Treizeci de chiftele de pui, mâncare pentru supraveghetori şi pentru şofer. Câte o băutură răcoritoare pentru fiecare persoană. O sută de lire. Era cinstit?

— Foarte cinstit, Grace. Foarte rezonabil, după cum sună.

— Şoferul a dus grupuri la cafeneaua aceea vreme de mai bine de cincisprezece ani. Şcolari, în general, tot soiul de copii. Doar că erau

albi. Când proprietarul şi-a dat seama că ai noştri sunt negri, şi-a adus aminte că aplică o nouă politică. „E vorba despre pensionari, ne-a spus el. Vin aici pentru linişte, înţelegeţi? De aceea nu primim copii, cu excepţia celor albi.”

— Ştii ceva, Salvo? revine Hannah în dispoziţie belicoasă.

— Ce să ştiu, iubito?

— Congo ar trebui probabil să invadeze Bognor!

Râdeam. Să-i povestesc despre planul meu şi să risc, provocându-i alte griji, ori să păstrez asta pentru mai târziu? Păstrează, îmi zic în sinea mea. Dacă trebuie să-şi facă probleme în privinţa lui Baptiste, are deja prea multe pe cap.

Sclipitorul meu plan trebuie pus pe hârtie.

Timp de cinci ore, fără a avea cu ce să mă hrănesc în afară de o bucată de lasagna rece, mă apuc de treabă pe laptop. Ajutat de pasaje alese din benzi şi din blocnotesuri, pe care le redau, acolo unde este nevoie, în engleză, la care adaug o serie de afirmaţii făcute de Philip pe telefonul prin satelit, alcătuiesc un rezumat copleşitor al complotului despre care domnul Anderson m-a asigurat că era în interesul ţării noastre. Respingând tradiţionalul „Stimate domnule Anderson”, îmi iniţiez atacul cu: „Ştiind că sunteţi un om onorabil şi integru”. Ţinând seama că citeşte încet şi cu meticulozitate, apreciind engleza directă, mă limitez la douăzeci de file atent compilate, încheindu-se cu pătrunderea neautorizată în Norfolk Mansions. Cu o înfloritură finală, îmi intitulez micul opus *J’Accuse!,* după pamfletul înfocat al lui Émile Zola în favoarea colonelului Dreyfus, o saga de tenacitate morală atât de apreciată de fratele Michael. Copiez documentul pe o dischetă şi mă grăbesc să cobor la doamna Hakim, mare iubitoare de computere. Apoi pun casetele furate şi blocnotesurile în ascunzătoarea lor, în spatele puţinelor noastre haine din dulap, între care strecor şi copia mea de *J’Accuse!,* distrug fără a lăsa urme discheta ca măsură de prevedere, aruncând-o în coşul de gunoi din bucătăria doamnei Hakim, deschid televizorul ca să văd ştirile de ora şase şi mă declar încântat că încă nu au apărut veşti despre o *zebră* turbată aflată încă în libertate.

Nu m-a impresionat organizarea operativă a întâlnirii cu Baptiste, însă nu am fost surprins. Întrucât a refuzat să-şi divulge adresa curentă, el şi Hannah conveniseră, fără să mă consulte şi pe mine, ca ea să mă ducă la Rico’s Coffee Parlour în Fleet Street la ora zece şi jumătate în acea noapte. De acolo, un tovarăş de arme fără nume avea să ne conducă până la un punct de întâlnire, neprecizat. M-am gândit în primul rând la casete şi la blocnotesuri. Să le iau cu mine ori să le las în ascunzătoarea lor? Nu doream să i le dau lui Baptiste chiar de la prima întâlnire, dar, din fidelitate faţă de Hannah, mi-am dat seama

că trebuia să le iau cu mine.

Având în vedere dezamăgirile ei din cursul dimineţii şi eforturile după-amiezii, mă aşteptam să o găsesc într-o dispoziţie sumbră, dar, spre uşurarea mea, nu a fost cazul. Motivul principal al bunei ei dispoziţii era Noah, cu care purtase o discuţie lungă doar cu o oră mai devreme. Ca de obicei, discutase întâi cu mătuşa ei, în cazul în care apărea vreo problemă, însă mătuşa spusese: „Lasă-l să-ţi spună chiar el, Hannah”, şi l-a lăsat pe copil să vorbească.

— E al treilea din clasă la învăţătură, Salvo, imaginează-ţi, mi-a explicat ea, radiind de fericire. Am vorbit cu el în engleză şi a început să o rupă binişor, am rămas uimită! Iar ieri, echipa lui de fotbal a câştigat concursul de la Kampala pentru jucători sub zece ani, iar el a fost cât pe ce să marcheze un gol.

Tocmai împărtăşeam euforia ei, când un BMW violet, din care, pe geamurile deschise, se revărsau ritmuri de muzică rap, a oprit cu un scrâşnet în stradă. Şoferul purta ochelari negri şi o barbă ascuţită, ca a lui Dieudonné. Africanul masiv aflat alături de el mi-a amintit de Franco. Am urcat repede în maşină, iar şoferul a apăsat pedala de acceleraţie. Luând curbele neglijent, am gonit spre sud, fără a respecta mai deloc semafoarele sau benzile, şi circulând pe cele rezervate autobuzelor. Am hurducăit prin pustiul unei foste zone industriale presărate de depozite de pneuri uzate, pe drumuri pline de gropi, şi am cotit brusc pentru a evita trei copii cocoţaţi pe un scaun cu rotile, coborând de pe un drum lăturalnic, cu mâinile întinse ca nişte acrobaţi. Am oprit şi şoferul a strigat:

— Acum!

BMW-ul a făcut o întoarcere din trei mişcări, şi s-a îndepărtat, lăsându-ne pe o alee cu pietriş, duhnind îngrozitor. Deasupra coşurilor asemănătoare acelora din epoca victoriană, macaralele, ca nişte girafe uriaşe, ne-au măsurat din cerul nopţii, de culoare oranj. Spre noi s-au îndreptat doi africani. Cel mai înalt dintre ei purta o redingotă din mătase şi era încărcat de aur.

— Ăsta-i tipul fără nume? a întrebat-o pe Hannah în swahili vorbită în Congo.

„Vorbeşti doar engleză, Salvo, mă prevenise ea. Cei care vorbesc limbile noastre stârnesc prea mult interes.” În schimb, reuşisem să o conving să ne dăm drept cunoştinţe, nu amanţi, pentru realizarea interviului. Implicarea ei în aceste evenimente depindea de mine. Eram hotărât să o ţin cât mai departe de ele, cu orice preţ.

— Ce-are în geantă? a întrebat cel scund, tot în swahili.

— Ceva special pentru Baptiste, i-a răspuns Hannah.

Tipul înalt s-a apropiat de mine şi a luat geanta, cu degetele lui subţiri, cântărind-o, fără să o deschidă. Urmaţi de colegul lui, ne-a condus pe o scară de piatră într-o casă unde am fost întâmpinaţi de

muzică rap. Într-o cafenea iluminată cu tuburi de neon, africani mai în vârstă urmăreau un grup congolez care cânta de mama focului pe un ecran de televizor cu plasmă de dimensiuni industriale. Bărbaţii beau bere, iar femeile, sucuri. La mese separate, băieţi purtând geci cu glugă discutau cap în cap. Am urcat o scară şi am intrat într-un salon având canapele îmbrăcate în creton, ai cărui pereţi erau acoperiţi cu tapet pufos, şi cu piei de leopard din nailon pe podea. Pe un perete atârna o fotografie a unei familii africane îmbrăcată de duminică. Mama şi tatăl stăteau în centru, iar cei şapte copii, de la cel mare până la cel mic stăteau de o parte şi de alta a lor. Ne-am aşezat, Hannah pe canapea, eu pe un scaun în faţa ei. Bărbatul cel înalt a început să se foiască prin dreptul uşii, bătând din picior în ritmul muzicii care răzbătea din cafenea.

— Vrei o băutură răcoritoare, ceva? O cola?

Am clătinat din cap.

— Dar ea?

Afară, în stradă, a oprit o maşină silenţioasă. Am auzit bufnetul înfundat al unei portiere, apoi paşi pe scară. Baptiste era un fel de Haj lipsit de graţie. Zvelt, cu trăsături şi cu membre longiline. Purta ochelari Ray-Ban şi haine de firmă, jachetă din piele de căprioară, coliere de aur şi cizme texane pe care avea broderii înfăţişând pălării de cowboy. Părea ireal, de parcă atât hainele, cât şi corpul fuseseră cumpărate recent. La încheietura mâinii stângi avea un ceas Rolex din aur. Văzându-l, Hannah a sărit în picioare de bucurie şi i-a strigat numele. Fără să-i răspundă, el şi-a scos jacheta, a aşezat-o pe speteaza unui scaun şi a murmurat: „Şterge-o" către ghidul nostru, care a dispărut imediat pe scări în jos. Şi-a împins apoi pelvisul înainte, s-a proţăpit pe picioarele desfăcute şi a întins mâinile în faţă, invitând-o pe Hannah să-l îmbrăţişeze. Ceea ce, după o clipă de derută, ea a şi făcut, după care a izbucnit în râs.

— Ce ţi-a făcut America, Baptiste? a protestat, în engleză, aşa cum convenisem. Eşti atât de – şi a căutat cuvântul potrivit –, atât de bogat, dintr-odată!

La care, tot fără să scoată o vorbă, el a sărutat-o într-un mod ce mie mi-a părut excesiv de posesiv, obrazul stâng, apoi cel drept, şi cel stâng a doua oară, în timp ce mă măsura din priviri.

Hannah îşi reluase locul pe canapea. M-am aşezat în faţa ei, cu geanta de umăr alături. Baptiste, ceva mai relaxat decât toţi, se lăfăia într-un fotoliu îmbrăcat în brocart, ţinându-şi genunchii desfăcuţi spre Hannah, de parcă i-ar fi propus să o prindă între ei.

— Şi, care-i durerea? a întrebat el, ţinându-şi degetele mari vârâte în cureaua lată Gucci, în stilul Blair-Bush.

Am început cu precauţie, perfect conştient că datoria mea era să-l

pregătesc pentru şocul pe care urma să i-l administrez. Pe cât de blând am putut – şi, privind în urmă, recunosc, apelând la verbozitatea de tip Anderson –, l-am avertizat că ceea tot ce aveam să-i spun putea să-i afecteze anumite păreri şi convingeri şi anumite aşteptări privind o figură politică respectată şi charismatică de pe scena congoleză.

— Te referi la Mwangaza?

— Din nefericire, da, i-am răspuns cu un aer trist.

Nu-mi făcea nicio plăcere să-i dau veşti proaste, am zis eu, dar făcusem o promisiune faţă de o persoană cunoscută mie, căreia nu ţineam să-i divulg numele, iar acum trebuia să o respect. Acela era personajul fictiv pe care, după dezbateri aprinse, eu şi Hannah îl creaserăm de comun acord. Trebuie să mai adaug faptul că nu detest nimic mai mult decât să mă adresez cuiva care poartă ochelari negri. În cazuri extreme, ţin minte că am solicitat clienţilor mei să şi-i scoată, motivând că îmi afectează capacitatea de comunicare. Însă, de dragul lui Hannah, hotărâsem să arborez un zâmbet şi să îndur situaţia.

— Bărbat? Ori femeie? a întrebat el.

— Îmi pare rău, dar nu sunt pregătit să divulg asta, i-am răspuns, recunoscător că găsisem acel prilej, încă de la început, pentru a-mi impune stilul. Pentru a simplifica lucrurile, să spunem că e vorba despre un bărbat, am adăugat eu, concesiv. Iar acest *prieten* al meu, care este perfect onorabil şi de încredere după părerea mea, efectuează o activitate strict secretă pentru guvern.

— Guvernul *britanic?* m-a întrebat el, rânjind când a pronunţat cuvântul „britanic”, iar acest lucru, împreună cu ochelarii Ray-Ban şi cu accentul american mi-au dat fiori, dar omul era un prieten apreciat al lui Hannah.

— Îndatoririle amicului meu, am reluat eu, îi oferă acces constant la mesaje şi la alte informaţii ce se vehiculează între naţiunile africane şi entităţi europene cu care sunt în legătură.

— A cui entitate? Să înţeleg că te referi la guverne, ori la ce altceva?

— Nu *neapărat* la un anumit guvern, Baptiste! Nu toate entităţile reprezintă naţiuni. Multe sunt mai puternice şi mai puţin controlabile decât naţiunile. Şi mult mai bogate.

Am aruncat o privire spre Hannah, căutând încurajarea ei, însă ea închisese ochii de parcă s-ar fi rugat în gând.

— Şi acest amic mi-a spus, ca dovadă de mare încredere, după multe chinuri, am continuat eu, hotărât să intru direct în subiect, că pe o insulă de undeva din Marea Nordului s-a desfăşurat o întrunire secretă – şi am făcut o pauză, pentru ca aceste informaţii să se fixeze – între Mwangaza al tău – îmi pare rău că trebuie să mă exprim astfel –, şi reprezentanţii unor miliţii din Congo de Est – şi i-am urmărit partea

de jos a feţei, căutând să descopăr semne de iluminare, dar n-am observat decât o uşoară încordare a buzelor – şi *alţi* reprezentanţi ai unui sindicat anonim cu sediul offshore, alcătuit din investitori internaţionali. La această conferinţă s-a convenit că se va organiza, cu sprijinul unor mercenari occidentali şi africani, o lovitură militară împotriva provinciei Kivu. Am aşteptat din nou ca să văd vreo reacţie, dar în zadar. O lovitură sub acoperire. Ce nu poate fi atribuită nimănui. Folosindu-se miliţiile locale, cu care s-a încheiat un târg. O miliţie alcătuită din unităţi ale triburilor mai mai, iar alta din triburile banyamulenge.

Cum instinctul îmi spunea să nu-i vâr pe Haj şi pe Luc în această ecuaţie, am aruncat din nou o privire spre Baptiste, ca să-i văd reacţia. Din câte îmi dădeam eu seama, ochelarii Ray-Ban erau îndreptaţi spre sânii lui Hannah.

— Scopul *pretins* al acestei operaţiuni, am insistat eu, ceva mai tare, este de a se crea un Kivu unit, democratic şi frăţesc, la nord şi la sud. Cu toate astea, scopul *real* este puţin diferit. Acela de a prăda Congo de Est de toate substanţele minerale pe care sindicatul poate pune mâna, inclusiv minereul de coltan ţinut în stoc, ceea ce investitorilor le va aduce multe milioane, iar populaţiei din Kivu – absolut nimic.

Nicio mişcare din cap, nicio schimbare a direcţiei spre care sunt îndreptate lentilele ochelarilor de soare.

— Poporul va fi furat. Jefuit, ca de obicei, am protestat eu, simţind că vorbeam singur. Povestea e veche. Politica de îmbogăţire, dar sub alt nume. Ţinusem asul în mânecă până în ultima clipă. Iar cei de la Kinshasa ştiu şi participă la acest plan. Se vor preface că nu văd, cu condiţia să li se dea şi lor o felie din pradă, ceea ce, în cazul de faţă, reprezintă banii poporului. Dar o vor pe toată.

De la etaj s-a auzit ţipătul unui copil, care curând a fost potolit. Hannah a arborat un zâmbet visător, dar pentru copil, nu destinat mie. Expresia impenetrabilă a lui Baptiste nu se schimbase, iar imobilitatea lui începea deja să aibă un efect descurajant asupra forţei mele narative.

— Şi când susţii că s-a petrecut porcăria asta?

— Cu alte cuvinte, când am vorbit cu prietenul meu?

— Întrunirea aia pe de insulă, omule! Când?

— Ţi-am spus, recent.

— Nu înţeleg ce-nseamnă *recent. Cât* de recent? *Când?*

— În cursul săptămânii trecute, i-am răspuns, pentru că, dacă ai dubii într-o discuţie cu privire la celălalt, cel mai bine e să ţii cât mai aproape de adevăr.

— Şi tipul ăsta, care nu are nume, a participat la discuţii? A fost pe insula aia cu ei şi a ascultat cât respectivii au încheiat târgul?

— A studiat documentele. Rapoartele. Ţi-am spus doar.

— A studiat documentele. S-a gândit: „Ce rahat!” şi a venit la *tine.*

— Da.

— De ce?

— Fiindcă are conştiinţă. Şi-a dat seama de proporţiile înşelătoriei. Îi pasă de Congo. Nu este de acord cu războaie declanşate de străini pentru profit. Ăsta nu e un motiv suficient de bun?

Evident, nu.

— Dar de ce *tu.* Omule? El e vreun liberal alb, iar tu eşti singurul individ cât de cât negru pe care-l cunoaşte?

— A venit la mine fiindcă-i pasă. Mai mult nu ai nevoie să ştii. Mi-e prieten vechi, nu contează cum l-am cunoscut. Ştia că am legături cu Congo şi că pun suflet pentru ţara asta.

— Fugi de-aici, domne’! Îţi baţi joc de mine!

Sărind în picioare, a început să măsoare camera în lung şi-n lat, iar cizmele texane păreau să alunece pe covorul auriu, foarte gros. După câteva ture, s-a oprit în faţa lui Hannah.

— Poate că-l cred pe fraierul ăsta, i-a zis el, înclinându-şi spre mine capul ce semăna mai mult cu un craniu. Poate *mă gândesc* să-l cred. Poate c-ai avut dreptate aducându-l la mine. Nu cumva e pe jumătate rwandez? Eu aşa am impresia. Pesemne că asta explică într-o măsură ceea ce susţine.

— *Baptiste,* a şoptit Hannah dar el a ignorat-o.

— Bine, nu-mi răspunde. Să vedem faptele. Uite care sunt ele. Prietenul tău se culcă cu tine, corect? Prietenul prietenului tău ştie că el se culcă cu tine, aşa că a venit la el. Şi-i spune prietenului tău o poveste, pe care el ţi-o repetă, pentru că se culcă cu tine. Toată istoria asta te înfierbântă şi de aia îţi aduci prietenul cu care te culci, ca s-o mai spună o dată, lucru pe care amicul prietenului tău şi l-a închipuit din capul locului. Noi numim asta *dezinformare.* Rwandezii se pricep de minune la *dezinformări.* Au oameni care nu fac altceva decât să lanseze *dezinformări.* Dă-mi voie să-ţi explic modul de funcţionare. Bine?

Stând în faţa lui Hannah, Baptiste îşi întoarce ochii impenetrabili spre mine, apoi din nou spre ea.

— Uite cum merge treaba. Un mare om, un om *cu adevărat* mare – mă refer aici la Mwangaza – oferă un mesaj de speranţă pentru ţara mea. Pace, prosperitate, fraternitate, unitate. Dar acest mare om nu este prieten cu rwandezii. El ştie că viziunea lui nu se poate materializa atâta vreme cât rwandezii se slujesc de provinciile noastre ca să facă războaie, să ne colonizeze economia şi să trimită bande de ucigaşi pentru a ne şterge de pe faţa pământului. De aceea, el îi urăşte pe aceşti ticăloşi. Iar ei îl urăsc la rândul lor. Şi mă urăsc şi *pe mine.* Ştii de câte ori au încercat să mă lichideze? Ei bine, acum încearcă să-l lichideze şi pe Mwangaza. Cum? Lansând o minciună chiar în sânul

taberei lui. Care e minciuna? Păi, tocmai ai ascultat-o. A fost rostită de prietenul care se culcă cu tine: „Mwangaza s-a vândut omului alb! Mwangaza a amanetat dreptul nostru din naştere îmbuibaţilor de la Kinshasa!”

Uitând de Hannah, se aşază în faţa mea. Glasul i-a mai urcat o octavă, forţat parcă de ritmul muzicii rap ce răzbate prin covorul auriu.

— Ai cumva idee cum un meci oarecare din Kivu poate da foc la toată regiunea? La asta te-ai gândit?

Probabil că am dat din cap.

— Păi tu eşti meciul acela căcăcios, domne’, chiar dacă eşti bine intenţionat şi gândeşti corect! Iar persoana asta fără nume de care vorbeşti, care iubeşte Congo atât de mult şi vrea să-l apere de năvălitorul alb, este un gândac rwandez. Şi să nu-ţi închipui că e singurul, pentru că aceeaşi poveste ni se bagă pe gât din toate părţile şi fiecare spune că Mwangaza este cel mai mare Antihrist din toate timpurile. Joci cumva golf? Nobilul sport ce se cheamă golf? Domnule, practici golful?

Am clătinat din cap.

— Nu joacă golf, a murmurat Hannah în numele meu.

Am dat din cap, întărind spusele ei.

— Ştii unde a fost Mwangaza săptămâna trecută? În fiecare zi, fără excepţie, de dimineaţă până seara? Poţi să şi verifici. La Marbella, în sudul Spaniei, într-o vacanţă ca să joace golf, după care se va întoarce în Congo pentru a-şi continua campania eroică pentru o putere paşnică. Ştii unde am fost eu în ultimele şapte zile, până ieri, mai precis? Poţi să verifici. În Marbella, ca să joc golf cu Mwangaza şi colaboratorii lui cei mai apropiaţi. Şi atunci, te rog, dar numai dacă vrei, spune-i bunului tău amic să-şi vâre-n cur insula aia, şi tot acolo să-şi vâre şi minciunile murdare!

Tot timpul cât mi-a vorbit, ceasul Rolex al lui Baptiste, cu brăţara lui de aur de 18 carate şi cu fazele lunii mi-a aruncat sclipiri drept în ochi. Cu cât vorbea, cu atât mai mare şi mai orbitor mi s-a părut acel ceas.

— Vreţi să mergeţi undeva, să vă ducă şoferul? Vrei un taxi? a întrebat-o el pe Hannah în swahili.

— Ne descurcăm noi, a spus ea.

— Omul care ţi-o trage are în geanta aia ceva pentru mine? Nişte documente defăimătoare? Nişte droguri, ceva?

— Nu.

— Când te saturi de el, să mă anunţi.

Am urmat-o pe Hannah prin cafenea, ajungând în stradă. O altă limuzină Mercedes stătea lângă cealaltă, iar şoferul era la volan. Pe geamul din spate, o fată de culoare, purtând o rochie decoltată şi o

stolă din blană, s-a uitat lung la noi, ca o persoană aflată în primejdie.

17

Hannah nu este o femeie care plânge. Imaginea ei, stând pe marginea patului, purtând cămaşa de noapte de fetiţă care se adăposteşte la Misiune, la ora unu dimineaţa, cu lacrimi rostogolindu-i-se printre degete, m-a făcut să ating un prag al compătimirii pe care nu-l mai cunoscusem până atunci.

— Salvo, nu putem face nimic pentru a ne salva, m-a asigurat ea printre suspine când, după îndelungi rugăminţi, am convins-o să stea dreaptă. Avem un vis atât de minunat! Pace. Unitate. Progres. Dar rămânem congolezi, ne întoarcem mereu la începuturi. De aceea, ziua de mâine nu vine niciodată.

După ce am făcut tot ce se putea ca să o consolez, m-am apucat să pregătesc ouă jumări, pâine prăjită şi ceai, timp în care i-am vorbit despre planurile mele pentru acea zi. Hotărât să nu-i sporesc mâhnirea cu propuneri discutabile, am avut grijă să omit cu desăvârşire din discuţie telefoanele pe care le dădusem, precum şi documentul secret pe care-l intitulasem *J'Accuse!* şi pe care îl ascunsesem în fundul dulapului. Peste douăsprezece ore, ea avea să plece la Bognor. Era mult mai bine să aştept întoarcerea ei, moment în care îmi voi fi pus în aplicare planul de acţiune şi totul se va rezolva. Cu toate astea, când i-am propus să doarmă, ea a clătinat cu amărăciune din cap şi a spus că ţinea să mai audă o dată acel cântec.

— Cântecul lui Haj. Cel pe care l-a cântat după tortură.

— Acum?

— Acum.

Dorind cu orice preţ să o binedispun, am scos caseta cu pricina din ascunzătoare.

— Mai ai cartea de vizită pe care ţi-a dat-o?

I-am adus-o. A examinat-o pe faţă şi, văzând animalele, a reuşit să zâmbească. A întors-o şi, încruntându-se, a studiat dosul. Şi-a pus apoi căştile, a pornit casetofonul şi s-a cufundat într-o tăcere de nepătruns. Din care am aşteptat răbdător să iasă.

— Salvo, ţi-ai respectat tatăl? m-a întrebat ea, după ce ascultase de două ori pasajul respectiv.

— Sigur că da! Imens! La fel ca tine, sunt convins.

— Şi Haj îşi respectă tatăl. E congolez. Îşi respectă tatăl şi îi dă ascultare. Crezi cu adevărat că se poate duce la tatăl lui să-i spună: „Tată, Mwangaza, aliatul tău politic şi prieten de o viaţă, este un mincinos”, fără să aibă nicio dovadă? Nici măcar semne pe corp, dacă oamenii care l-au torturat ştiau să-şi facă treaba?

— Hannah, te rog! Eşti moartă de oboseală şi ai avut o zi cumplită. Hai la culcare.

I-am pus mâna pe umăr, dar ea mi-a îndepărtat-o cu delicateţe.

— Salvo, a cântat pentru tine.

Am cedat, spunând că asta era şi impresia mea.

— Şi atunci, ce crezi că a încercat să-ţi comunice?

— Că supravieţuise şi noi ceilalţi să ne ducem dracului.

— Atunci de ce ţi-a scris adresa de e-mail? I-a tremurat mâna. A scris-o *după* ce a fost torturat, nu înainte. De ce?

Am făcut o glumă proastă:

— Poate caută clienţi pentru cluburile lui de noapte, aşa m-am gândit.

— Haj îţi spune să iei legătura cu el, Salvo. Are nevoie de ajutorul tău. Îţi spune: „Ajută-mă, trimite-mi înregistrările, trimite-mi dovada tratamentului la care m-au supus”. Are nevoie de probe. Vrea ca tu să i le pui la dispoziţie.

Eram slab ori doar şiret? După părerea mea, Haj era un playboy, nu un cavaler în armură. Pragmatismul franţuzesc şi traiul bun îl corupseseră. Iar cele trei milioane de dolari până luni seara constituiau o dovadă în acest sens. Să-i spulber iluziile lui Hannah? Sau să închei cu ea o înţelegere pe care eram sigur că nu va trebui să o respect?

— Ai dreptate, i-am zis. Vrea dovada. O să-i trimitem casetele. E singura cale.

— Cum? a întrebat ea pe un ton bănuitor.

Extrem de simplu, am asigurat-o. Nu ai nevoie decât de cineva care să posede aparatura necesară – un inginer de sunet, un magazin de muzică. Acolo transformi banda într-un fişier audio, pe care îl transmitem prin e-mail lui Haj. Şi gata.

— Nu, Salvo, nu e *gata*...

Şi s-a strâmbat în vreme ce se străduia să joace alt rol, aşa cum procedasem şi eu ceva mai devreme.

— De ce nu?

— Pentru că ai comite o ilegalitate. Haj e congolez, iar aici avem secrete britanice. Iar în adâncul sufletului, tu eşti britanic. Mai bine lasă lucrurile cum sunt.

Am luat un calendar.

— Până la data planificată de Maxie pentru lovitură mai sunt unsprezece zile, am zis eu, îngenunchind alături de pat. Prin urmare,

nu e zor, nu?

— Probabil că nu, m-a aprobat ea, neîncrezătoare. Dar cu cât Haj are mai mult timp la dispoziţie, cu atât mai bine.

— Putem amâna totul pentru câteva zile, am contraatacat eu cu dibăcie. Chiar şi o săptămână, am adăugat eu, amintindu-mi în acelaşi timp ritmul impresionant în care se mişca domnul Anderson pentru realizarea miracolelor lui.

— *O săptămână?* De ce trebuie să aşteptăm o săptămână?

Şi iar s-a încruntat.

— Pentru că poate nici nu va mai fi nevoie să trimitem fişierul. Poate că problema se rezolvă de la sine. Cei implicaţi ştiu că am intervenit. Există posibilitatea să anuleze acţiunea.

— Şi cum vom afla că au anulat totul?

La asta nu aveam răspunsul pregătit şi de aceea am tăcut amândoi stânjeniţi, timp în care Hannah, gânditoare, şi-a lăsat capul pe umărul meu.

— Peste patru săptămâni, va fi ziua de naştere a lui Noah, mă anunţă ea brusc.

— Am promis să-i luăm împreună un cadou.

— Îşi doreşte mai mult decât orice să-şi vadă verii din Goma. N-aş vrea să viziteze o zonă de război.

— Nu se va întâmpla asta. Să mai aşteptăm câteva zile. Poate se mişcă totuşi.

— Cam ce anume, Salvo?

— Nu toţi sunt monştri. Poate că va triumfa raţiunea, am insistat eu, iar ea s-a ridicat în capul oaselor şi mi-a aruncat privirea pe care pesemne o rezervă pacienţilor pe care îi suspectează că mint atunci când îşi descriu simptomele.

— Cinci zile, am spus pe un ton rugător. Într-a şasea, îi trimitem fişierul lui Haj. Asta îi va oferi timpul de care are nevoie.

Îmi mai amintesc o discuţie a cărei semnificaţie am înţeles-o abia mai târziu. Stăm îmbrăţişaţi, părând să fi uitat de orice griji când, brusc, Hannah vorbeşte de Latzi, prietenul trăsnit, de origine poloneză, al lui Grace.

— Ştii cum îşi câştigă existenţa? Lucrează la un centru de înregistrări pentru trupe rock. Înregistrează toată noaptea şi ajunge acasă drogat şi apoi fac dragoste toată ziua.

— Şi?

— Şi putem să mergem la el şi scoatem un preţ bun.

Acum e rândul meu să mă ridic în fund.

— Hannah! Nu vreau să te amesteci. Dacă trebuie să-i trimită cineva lui Haj înregistrările, acela voi fi eu.

Ea nu zice nimic, iar eu iau muţenia ei drept acceptare. Ne trezim târziu şi ne grăbim să ne facem bagajele. La rugămintea lui Hannah,

zbor desculţ până la parter şi-l implor pe domnul Hakim să ne ia într-una dintre minifurgonetele lui. Când mă întorc, o găsesc stând în faţa dulapului şubred, ţinând în mână geanta mea de umăr, care, din cauza precipitării ei de a scoate lucruri dinăuntru, a alunecat din ascunzătoarea ei, evident – dar, slavă Cerului, exemplarul din *J'Accuse!* a rămas la locul lui.

— Hai, lasă-mă pe mine, şi, folosindu-mă de faptul că sunt mai înalt, pun geanta la locul ei.

— Oh, Salvo! exclamă ea, pe un ton care mi se pare recunoscător.

Este pe jumătate dezbrăcată, ceea ce e cumplit.

Serviciul expres de la gara Victoria până în Sevenoaks a asigurat autobuze suplimentare pentru călătorii cu metroul care, de la exploziile din subteran, preferă lumina zilei. M-am apropiat de rând cu precauţie, conştient de căciuliţa cu moţ, trasă mai pe ochi, de culoarea pielii. Făcusem deplasarea până acolo parţial pe jos, parţial cu autobuzul, coborând de două ori în ultima clipă, ca să scap de orice urmăritori ipotetici. Autoverificarea de securitate presupune un consum nervos deosebit. În momentul în care agentul de securitate de la staţia de metrou m-a percheziţionat, aproape că mi-am dorit să mă identifice şi să se termine totul. Dar nu i s-a părut ciudat să vadă plicul cafeniu pe care scria *J'Accuse!* împăturit în jacheta mea de piele. De la o cabină telefonică din Sevenoaks am sunat pe telefonul lui Grace şi am descoperit că râdea să se prăpădească. Evident, călătoria cu autocarul până la Bognor nu fusese lipsită de momente neplăcute:

— Amelia, vai, a vărsat, nici nu-mi venea să cred, Salvo! În tot autobuzul, peste rochiţa ei cea nouă şi peste pantofi. Iar eu şi Hannah frecăm de zor cu cârpa şi *analizăm* situaţia!

— Salvo?

— Te iubesc, Hannah!

— Şi eu te iubesc, Salvo!

Îmi primisem binecuvântarea, astfel că puteam trece la îndeplinirea planului.

Şcoala de băieţi şi fete St Roderic se află la marginea înverzită a vechiului Sevenoaks. Între case luxoase, în faţa cărora, pe alei cu pietriş, fără pic de iarbă, stau parcate automobile noi, se înalţă o replică a Sanctuarului, care are şi foişoare, metereze şi un ceas înfiorător de urât. Memorial Hall, doar din cărămidă şi sticlă, a fost donată de părinţi recunoscători şi foşti elevi. O săgeată fluorescentă ghida vizitatorii către treptele acoperite cu gresie. Mergând în urma unor doamne corpolente, am ajuns la un balcon din lemn şi m-am aşezat lângă un cleric în vârstă cu părul perfect alb, care îmi amintea de Philip. Dedesubt, aşezaţi într-un careu militar cu trei laturi, stăteau în picioare cei şaizeci de membri al Societăţii Corale Sevenoaks

(autorizată). Cocoţat pe un podium, un bărbat cu o haină din catifea şi cu papion se adresa congregaţiei sale pe tema revoltei.

— Este absolut firesc să o *simţim*. Este cu totul altceva să o *auzim*. Să ne gândim puţin. Cămătarii s-au aşezat în casa Domnului şi ce-ar putea fi mai rău decât asta? Nu este de mirare că ne revoltăm. Cine n-ar face-o? Aşadar, o revoltă impresionantă. Şi aveţi grijă la „s”-uri, îndeosebi tenorii. O luăm de la cap, vă rog!

Şi corul a reînceput. Iar domnul Anderson, exemplificând de minune revolta, şi-a umflat pieptul, a deschis gura şi m-a văzut: se uita la mine insistent, încât ai fi fost tentat să crezi că eram singura persoană din sală, nu doar de la balcon. În loc să cânte, a închis brusc gura. Toţi coriştii din jurul lui cântau, iar bărbatul de pe podium flutura din mâinile scurte, fără să-şi dea seama că domnul Anderson, care rupsese rândurile, s-a apropiat de el, dominându-l prin statură, roşu de jenă. Ceilalţi membri ai corului nu au putut ignora scena, aşa că, încet, încet, cântecul s-a stins. Nu voi şti niciodată ce s-a petrecut între domnul Anderson şi dirijor, pentru că deja coborâsem scara şi rămăsesem în faţa uşilor care duceau spre sala principală. Mi s-au alăturat o femeie între două vârste care purta un caftan şi o adolescentă plinuţă care, dacă făceai abstracţie de părul verde şi de cercurile din jurul ochilor, era imaginea leită a distinsului ei tată. Câteva secunde mai târziu, pe uşă a apărut şi domnul Anderson; privind prin mine, de parcă n-aş fi fost acolo, s-a adresat celor două rude pe un ton poruncitor:

— Mary, vă rog să mergeţi acasă şi să aşteptaţi întoarcerea mea. Ginette, nu te mai uita aşa. Mary, te rog să iei maşina. O să găsesc o soluţie pentru a ajunge acasă.

Ochii ei rimelaţi din belşug mă rugau să iau cunoştinţă de nedreptatea ce i se făcea, iar fata pe nume Ginette s-a lăsat dusă de acolo de mama ei. Abia după aceea m-a învrednicit domnul Anderson cu o privire, confirmând prezenţa mea.

— Salvo! Te faci personal răspunzător de întreruperea repetiţiei!

Îmi pregătisem un discurs în toată regula. Voisem să aduc vorba de stima pe care i-o purtam, de respectul faţă de înaltele sale principii şi să amintesc numeroasele ocazii în care mă sfătuise să vin la el ori de câte ori am probleme, în loc să le strâng în mine, împovărându-mă. Dar nu era momentul potrivit pentru o asemenea cuvântare.

— În legătură cu lovitura de stat, domnule. Misiunea mea din cursul weekendului. Nu e deloc în interesul naţional. Are doar rolul de a jefui Congo.

Pe coridorul cu gresie verde se vedeau numeroase lucrări artistice realizate de elevi. Primele două uşi erau încuiate. A treia s-a deschis. La celălalt capăt al clasei, se găseau două bănci faţă în faţă, iar în spatele lor, pe tablă, un exerciţiu la o materie la care eu am fost

catastrofal: algebra.

Domnul Anderson m-a ascultat până la capăt.

Mi-am prezentat povestea pe scurt, lucru pe care domnul Anderson, ca unul căruia îi place să vorbească mult, l-a apreciat. Şi-a ţinut coatele pe pupitru şi mâinile împreunate sub bărbia lui formidabilă, şi nu şi-a dezlipit ochii de la mine, nici măcar atunci când am intrat în labirintul moral care este propria lui feudă: conştiinţa individuală versus cauza superioară. Exemplarul din *J'Accuse!* stă în faţa lui. Îşi pune ochelarii şi vâră mâna în buzunarul interior al hainei pentru a scoate un creion mecanic din argint.

— Şi acesta e titlul pe care i l-ai dat, Salvo? Mă acuzi pe mine.

— Nu pe dumneavoastră, domnule Anderson. Pe ei. Lordul Brinkley, Philip, Tabizi, Sindicatul. Oamenii care se folosesc de Mwangaza pentru a se îmbogăţi şi care vor să declanşeze un război în Kivu ca să-şi atingă scopul.

— Şi totul e aici, da? Pus pe hârtie. De tine.

— Doar pentru ochii dumneavoastră, domnule. Nu există o copie a acestui document.

Vârful creionului mecanic şi-a început plimbarea pe deasupra rândurilor.

— L-au torturat pe Haj, am adăugat eu, simţind nevoia de a scăpa de o piatră de pe inimă. Au folosit un dispozitiv electric. L-a meşterit Spider.

Fără să se întrerupă din lectură, domnul Anderson s-a simţit obligat să mă corecteze.

— Tortura este un cuvânt foarte emotiv, Salvo. A se folosi cu mare grijă. Cuvântul, adică.

După aceea, mi-am impus să rămân calm cât el a citit şi s-a încruntat, ori a citit şi a mâzgălit un comentariu personal pe margine, ori a scos câte-un ţâţâit nemulţumit ici şi colo, legat de imprecizia formulării mele. La un moment dat, a dat înapoi câteva pagini, comparând ceea ce citea cu ceva ce apăruse mai devreme, şi a clătinat din cap. Iar când a ajuns la ultima pagină, s-a întors la prima, începând cu titlul. Apoi, umezindu-şi degetul mare, a examinat încheierea încă o dată, de parcă ar fi vrut să se asigure că nu-i scăpase ceva, ori că evaluase corect, după care avea să dea nota meritată din partea examinatorului.

— Şi ce propui să faci cu acest document, Salvo, dacă nu te superi că întreb?

— L-am întocmit. E pentru dumneavoastră, domnule Anderson.

— Şi ce propui să fac *eu* cu el?

— Îl duceţi până la vârf, domnule! La ministrul de externe, chiar la prim-ministru, dacă e nevoie. Toată lumea ştie că sunteţi un bărbat cu

conştiinţă. Specialitatea dumneavostră este limita etică, aşa mi-aţi spus cândva. Şi pentru că nu mi-a răspuns: Trebuie să se *oprească.* Noi nu cerem capul nimănui. Nu arătăm cu degetul. Trebuie *împiedicaţi!*

— *Noi?* a repetat el. Cine sunt aceşti *noi?*

— Eu şi dumneavoastră, domnule, i-am răspuns, deşi avusesem un alt „noi” în minte. Şi toţi ceilalţi care nu şi-au dat seama că acest proiect a fost corupt de la un cap la celălalt. Domnule Anderson, vom salva vieţi! Sute, poate chiar mii. Şi copii, printre altele.

Acum mă gândeam la Noah.

Domnul Anderson şi-a aşezat palmele pe *J'Accuse!* de parcă ar fi crezut că vreau să i-l smulg, ceea ce era ultimul lucru la care m-aş fi gândit. A inspirat adânc, dar, după părerea mea, a sunat mai mult a oftat.

— Salvo, ai fost foarte harnic. Foarte conştiincios, dacă-mi pot permite să afirm asta, exact ce aşteptam de la tine.

— Am considerat că vă datorez asta, domnule Anderson.

— Ai o memorie excelentă, lucru de care sunt perfect conştienţi toţi cei care-ţi cunosc activitatea.

— Mulţumesc, domnule Anderson!

— Aici am găsit citate redate cuvânt cu cuvânt. Şi acestea sunt din memorie?

— A, nu în întregime.

— În acest caz, ai putea să-mi explici ce alte surse ai folosit pentru a formula această... acuzaţie?

— Materialul brut, domnule Anderson.

— Şi cât de brut este acest material?

— Casetele. Nu toate. Doar cele esenţiale.

— Privind ce?

— Complotul. Banii poporului. Tortura lui Haj. Haj acuzându-i pe cei din Kinshasa. Haj încheind târgul lui josnic. Philip divulgând o serie de lucruri în convorbirea prin satelit cu Londra.

— Şi despre câte casete ar fi vorba, Salvo? Numărul lor, te rog!

— Păi, nu toate sunt înregistrate până la capăt. Spider a respectat regulile de la Chat Room. Fiecare interceptare reprezintă o casetă, în general.

— Dar spune-mi precis câte, Salvo.

— Şapte.

— Vorbim şi despre probe scrise?

— Doar de blocnotesurile mele.

— Şi câte blocnotesuri sunt?

— Patru. Trei pline. Unul, pe jumătate. În cuneiformele mele babiloniene, am adăugat, repetând gluma pe care chiar domnul Anderson o făcuse cândva.

— Şi unde se află toate astea, Salvo? în acest moment. Acum.

Mă prefac a nu înţelege.

— Mercenarii? Armata personală a lui Maxie? Presupun că stau la bază. Îşi ung armele ori cine ştie ce fac. Atacul urmează să se desfăşoare peste zece zile, deci mai au timp de pierdut.

El însă nu s-a lăsat păcălit, lucru pe care trebuia să mi-l imaginez.

— Cred că ştii la ce mă refer, Salvo. La casetele şi la blocnotesurile în posesia cărora ai intrat prin fraudă. Ce ai făcut cu ele?

— Le-am ascuns.

— Unde?

— Într-un loc sigur.

— Acesta e un răspuns cam ridicol, Salvo, ce Dumnezeu?! Care este locul sigur în care le-ai ascuns?

Am închis gura şi mi-am ţinut buzele lipite, nu strânse, în semn de refuz, nemişcate, cu excepţia fiorului aproape electric pe care l-am simţit traversându-le, care mi-a provocat gâdilături.

— Salvo!

— Da, domnule Anderson!

— Ai fost desemnat pentru această misiune la recomandarea mea personală. Mulţi nu te-ar fi acceptat, având în vedere temperamentul şi trecutul tău nu tocmai limpede. Mai ales pentru activităţi ca ale noastre. Eu te-am propus.

— Ştiu, domnule Anderson. Şi apreciez acest lucru. De aceea am apelat acum la dumneavoastră.

— Deci, unde sunt? A aşteptat un moment, apoi a continuat de parcă nici n-ar fi lansat întrebarea. Te-am protejat, Salvo!

— Ştiu, domnule Anderson.

— Din ziua în care ai venit la mine, ţi-am fost scut şi protector. Au existat oameni din Chat Room şi din afară, care nu au fost de acord cu angajarea ta cu program redus, indiferent care ţi-ar fi fost talentele.

— Ştiu.

— Au existat unii care au considerat că eşti prea impresionabil. Cei de la serviciul recrutări, încă din capul locului. Prea generos şi inimos ca să ai parte de bine pe lumea asta, aşa au spus. Lipsit de talent manipulativ. Profesorii din fosta şcoală la care ai învăţat erau de părere că ai putea deveni un rebel. S-a mai pus şi problema preferinţelor tale personale, subiect pe care nu vreau să-l mai ating.

— Acum preferinţele mele sunt corecte.

— Ţi-am luat partea şi la bine, şi la rău, am fost apărătorul tău. N-am şovăit nicio clipă. „Tânărul Salvo e cel mai bun”, le-am spus eu tuturor. Nu există un lingvist mai bun, cu condiţia să nu-şi ia lumea în cap, lucru ce nu se va întâmpla, pentru că mă voi afla mereu în preajmă ca să mă asigur că aşa va fi.

— Îmi dau seama, domnule Anderson. Şi apreciez asta.

— Vrei să ajungi tată într-o bună zi, nu? Aşa mi-ai spus.

— Da.

— Nu e totul doar plăcere, când ai copii. Dar tu îi iubeşti, indiferent cât de mult te dezamăgesc. Îi protejezi, lucru pe care încerc să-l fac în cazul tău. Ţi-ai amintit unde-ai pus casetele acelea?

Temându-mă că deschizând gura aş putea sfârşi prin a spune mai multe decât îmi propusesem, m-am tras o vreme de buza de jos cu arătătorul şi cu degetul mare.

— Domnule Anderson, trebuie să le spuneţi să înceteze, am zis eu într-un târziu.

El şi-a ridicat creionul mecanic din argint şi, după ce s-a consultat în tăcere cu el vreme de câteva momente, l-a pus înapoi în buzunarul interior, unde-i era locul. Mâna i-a rămas sub rever, cam în acelaşi mod în care Maxie îl juca pe Napoleon.

— Asta e tot? Ăsta e ultimul tău cuvânt în legătură cu această chestiune? Nici „mulţumesc”, nici scuze, nici casete ori blocnotesuri. Doar „Spune-le să se oprească”.

— O să predau benzile şi blocnotesurile. Dar numai după ce le spuneţi să se oprească.

— Şi dacă nu o să le comunic asta? Dacă nu am nici interesul şi nici autoritatea de a-i opri?

— Le voi da altcuiva.

— Aha. Şi cine ar putea fi această persoană?

Îmi stătea pe limbă să rostesc Haj, dar prudenţa m-a oprit.

— Unui membru al Parlamentului din circumscripţia mea, ori altcuiva, i-am răspuns, ceea ce l-a făcut să tacă dispreţuitor, privindu-mă.

— Aşadar, după părerea ta sinceră, Salvo, a reluat el, ce anume se poate obţine prin *oprire,* aşa cum te exprimi tu?

— Pacea, domnule Anderson. Pacea Domnului.

Menţionarea fericită a lui Dumnezeu a atins evident o coardă sensibilă în inima domnului Anderson, pentru că pe faţa lui a apărut instantaneu o expresie de pietate.

— Şi nu ţi-a trecut cumva prin minte că s-ar putea ca voia lui Dumnezeu să fie ca resursele lumii, care se împuţinează chiar în vreme ce discutăm, ar sta mai bine în mâinile unor creştini cu un mod civilizat de viaţă, decât în ale celor mai mari păgâni şi celor mai înapoiaţi oameni de pe planetă?

— Eu nu mai ştiu cine sunt creştinii pe lumea asta, domnule Anderson.

— Ei bine, eu ştiu, mi-a răspuns el, şi s-a ridicat în picioare.

Când a făcut asta, a scos mâna de sub rever şi am văzut că între degete ţinea un telefon mobil. Trebuise să-l închidă pe durata repetiţiilor corului, pentru că acum degetul lui mare era petrecut peste partea superioară a aparatului cât aştepta activarea lui. Şi-a deplasat

masivitatea notorie în stânga mea, iar eu am presupus că intenţiona să se aşeze între mine şi uşă. De aceea, m-am mişcat şi eu spre stânga, iar în drum am ridicat *J'Accuse!*

— Salvo, mă pregătesc să dau un telefon foarte important.

— Ştiu, domnule Anderson. Şi aş dori să nu-l daţi.

— Odată dat, acest telefon va avea urmări pe care nici eu, nici tu nu le vom mai putea controla. Te-aş ruga să-mi dai un motiv, aici şi acum, ca respectiva convorbire să nu aibă loc.

— Un milion de motive, domnule Anderson. Pe tot cuprinsul provinciei Kivu. Acea lovitură de stat este un act criminal!

— Aceea este o ţară neguvernabilă, Salvo. O ţară incapabilă să adopte un mod de viaţă ordonat, o ţară care se abandonează de bunăvoie genocidului şi canibalismului, ba altor lucruri şi mai cumplite, şi *nu este* – încă un pas –, după părerea mea, demnă de respect în baza legilor internaţionale – ieşirea era aproape blocată –, în acelaşi fel în care un *element perturbator* din societatea *noastră* – cum eşti *tu,* Salvo – nu are dreptul să se lase pradă naivităţii în detrimentul intereselor ţării sale adoptive. Rămâi pe loc, te rog, nu este nevoie să te apropii mai mult. Poţi auzi ce am de spus şi din locul unde te afli. O să te mai întreb o dată şi, după aceea, gata. *Unde sunt materialele pe care le deţii în mod ilegal?* Detaliile se pot rezolva şi într-o manieră mai calmă. Peste douăzeci de secunde, o să dau acel telefon şi, în acelaşi moment, ori poate chiar înainte de asta, o să operez o arestare. O să-mi las mâna pe umărul tău, aşa cum cere legea, şi voi spune: „Bruno Salvador, te arestez în numele legii!" Salvo, ţin să-ţi spun că nu mă simt bine. Am cincizeci şi opt de ani şi recent am descoperit că sufăr de diabet.

Îi luasem deja telefonul dintre degetele care nu mi-au opus rezistenţă. Am rămas faţă în faţă şi eram cu 15 centimetri mai înalt decât el, ceea ce a părut să-l sperie mai mult decât pe mine. Am auzit prin uşa închisă cum Societatea Corală Sevenoaks se străduia să atingă nişte culmi de mânie şi fără serviciile baritonului-şef.

— Salvo. Îţi ofer o şansă. Dacă-mi dai cuvântul tău de onoare, acum şi aici, că noi doi mergem mâine-dimineaţă – la prima oră – acolo unde sunt ascunse aceste materiale, şi le recuperăm, poţi rămâne la Sevenoaks peste noapte ca oaspete, apoi vei lua masa cu noi în familie, vom mânca ceva simplu, gătit în casă, nimic sofisticat, ai la dispoziţie dormitorul fiicei mele mai mari, deoarece ea nu locuieşte cu noi acum, şi, în schimbul articolelor care lipsesc, o să mă îngrijesc să discut cu anumite persoane, asigurându-le... ai grijă, Salvo, termină cu prostiile...

Mâna care ar fi trebuit să mă înşface s-a ridicat ca să mă împiedice să mă apropii mai mult. Am prins clanţa uşii, încet, ca să nu-i atrag atenţia. Am scos bateria din telefonul mobil şi am pus carcasa în

buzunar. După aceea, am închis uşa în urma mea, deoarece nu mi s-a părut corect ca lumea să-l vadă pe ultimul meu mentor în acea stare de micime.

Nu mai ţin minte mare lucru despre acţiunile mele din orele care au urmat, dar nici atunci nu am fost prea conştient de ce fac. Ştiu că am mers pe jos încet, apoi mai repede, pe aleea din curtea şcolii, apoi am aşteptat într-o staţie de autobuz şi, cum nu a venit niciunul repede, aşa cum speram, am traversat şi am prins unul care mergea în direcţie opusă, dar nu era cel mai bun mod de a trece neobservat; după aceea am luat-o înapoi în zigzag, atât pentru a alunga impresia lăsată de domnul Anderson, cât şi pentru a scăpa de urmăritorii mei reali ori închipuiţi; de la Bromley am prins un tren până la gara Victoria, iar de acolo am mers cu taxiul până la Marble Arch, schimbând apoi cursa până la pensiunea domnului Hakim, datorită banilor oferiţi cu generozitate de Maxie. Iar din gara Bromley South, până la sosirea trenului meu, am sunat-o pe Grace de la un telefon public.

— Salvo, vrei să auzi ceva *demenţial?*

Am ascultat din politeţe.

— Am căzut de pe un măgar, asta s-a întâmplat! Drept în fund, şi m-au văzut toţi copiii, care au început să ţipe cât îi ţinea gura! Amelia a rămas în şa, dar eu am căzut. Iar măgarul a dus-o pe Amelia până pe plajă, la chioşcul de îngheţată, iar ea, din banii de buzunar, a cumpărat pentru măgar o îngheţată cu ciocolată de 99 de penny, iar măgarul a mâncat-o şi a şi adus-o pe Amelia înapoi! Nu te mint, Salvo! N-o să ajungi niciodată să le vezi, dar m-am ales cu nişte vânătăi pe fund de nu-ţi vine a crede, iar Latzi o să se prăpădească de râs!

Latzi, prietenul ei de origine poloneză, care lucrează în domeniul muzicii, mi-am adus aminte ca prin vis. Latzi, care îi va oferi lui Hannah un preţ bun.

— Şi mai ştii ceva, Salvo?

Când anume mi-am dat seama că mă ducea cu zăhărelul?

— A fost un spectacol, Punch şi Judy, înţelegi?

— Da, i-am răspuns eu.

— Iar copiii erau înnebuniţi după el. În viaţa mea n-am văzut atâţia copii fericiţi că sunt speriaţi de moarte.

— Grozav! Copiilor le place să fie speriaţi, am zis eu.

— Şi oamenii de la cafeneaua de pe drum, Salvo... locul unde am oprit după ce primii, de la cealaltă cafenea, nu ne-au primit acolo, pentru că eram coloraţi. S-au purtat *super* cu noi! Aşa că nu ne mai pasă de nimic.

— Unde este?

— Hannah? De parcă abia în acel moment şi-ar fi amintit de ea. A, Hannah i-a luat pe cei mari la un film, la un cinematograf din

apropiere, Salvo! A zis că dacă telefonezi o să te sune ea cât de curând poate. Poate mâine-dimineaţă, din cauza timpului. Eu şi Hannah stăm la familii diferite, înţelegi? Şi trebuie să păstrez telefonul la mine, că mă sună Latzi.

— Înţeleg.

— Pentru că, dacă nu mă găseşte, pe Latzi îl apucă toate alea. Iar familia la care stă Hannah are telefon fix, dar e complicat, aşa că mai bine nu o suni acolo. E în camera în care se află şi televizorul. Aşa că o să te cheme ea. Vrei să-i spui ceva, Salvo?

— Spune-i că o iubesc.

— Păi cred că i-ai transmis informaţia asta direct lui Hannah, Salvo, ori e ceva nou şi nu ştiam eu?

Ar fi trebuit să întreb la ce film se uita Hannah cu copiii mai mari, la asta m-am gândit când am închis.

Nu mi-am dat seama că micuţul nostru dormitor devenise pentru noi un cămin, înlocuind în câteva zile toţi anii pe care i-am petrecut la Norfolk Mansions. Am intrat şi am adulmecat, de parcă Hannah ar mai fi fost acolo, nu doar prin parfumul ei, ci în carne şi oase. Am salutat prieteneşte patul care rămăsese nefacut, cu aerul lui şifonat de triumf. Nicio urmă lăsată de ea acolo nu a scăpat privirii mele încărcate de vinovăţie: pieptănul afro, brăţările abandonate în favoarea unui inel din păr de elefant în ultimele minute ale plecării ei întârziate, ceştile pe jumătate goale, fotografia lui Noah de pe noptiera şubredă, pusă acolo să-mi ţină tovărăşie în lipsa ei, şi telefonul în culorile curcubeului, pe care mi l-a dat ca să primesc mesajele ei de iubire şi să mă poată anunţa la ce oră soseşte. De ce nu-l luasem cu mine? Pentru că nu voiam să fie acuzată dacă eu aveam să fiu arestat. Când avea să şi-l recupereze? Părinţilor li s-a spus să vină la biserică la ora unu după-amiază, dar era suficient ca vreun copil neascultător ca Amelia să se ascundă, aşa mă prevenise ea, sau să apară vreo ameninţare cu bombă, ori vreun blocaj rutier, şi se putea ca ei să nu se întoarcă decât spre seară.

Am ascultat ştirile de ora zece şi am încercat să găsesc pe internet lista celor mai căutaţi oameni, aşteptându-mă să-mi văd mutra zgâindu-se la mine alături de o descriere corectă din punct de vedere politic a etnicităţii mele. Tocmai ieşeam de pe net când telefonul ei a scos un tril. Grace îi transmisese mesajul, mi-a zis ea. Era la un telefon public şi nu avea mărunţiş. Am sunat-o imediat.

— De cine fugi? am întrebat-o, străduindu-mă să vorbesc pe un ton vesel.

S-a arătat surprinsă: de ce credeam că fugise?

— După cum îţi sună vocea, am zis eu. N-ai suflu.

Detestam deja acea convorbire. Aş fi vrut să-i punem punct chiar în

acel moment şi să o luăm de la capăt când aveam să fim mai limpezi. Cum să-i spun că domnul Anderson mă dezamăgise ca şi lordul Brinkley, fiind însă de o făţărnicie strigătoare la cer? Că era un alt Brinkley, exact cum anticipase ea?

— Cum se simt copiii? am întrebat.

— Bine.

— Grace mi-a zis că se distrează de minune.

— Da. Sunt foarte fericiţi.

— Şi tu?

— Sunt fericită pentru că te am în viaţa mea, Salvo.

De ce pe un ton atât de solemn? De definitiv?

— Şi eu sunt fericit. Că te am în viaţa mea. Eşti totul pentru mine. Hannah, ce se petrece? Mai e cineva cu tine în cabină? Parcă ai fi... ireală.

— Oh, Salvo!

Şi brusc, ca la un semnal, începe să-mi vorbească pătimaş şi drăgăstos, jurând că n-a mai cunoscut asemenea fericire şi că nu-mi va face niciodată ceva rău, dar nimic, nimic, cu intenţie, câte zile va avea.

— Bineînţeles că nu, am exclamat eu, chinuindu-mă să depăşesc propria stare de mistificare. N-ai putea să-mi faci vreun rău, şi nici eu ţie. Ne vom apăra mereu unul pe celălalt, la bine şi la greu. Asta este înţelegerea noastră.

Am auzit din nou:

— Oh, Salvo!

Închisese. Am rămas multă vreme cu privirea aţintită la telefonul din palmă. Noi, congolezii, iubim culorile. De ce altceva ne-a dat Dumnezeu aur şi diamante, fructe şi flori, dacă nu pentru a ne satisface dorinţa de culoare? Mă învârteam prin cameră; semănăm cu Haj după ce fusese torturat, privindu-mă în oglinzi, întrebându-mă ce mai rămăsese din mine care să merite salvat. M-am aşezat pe marginea patului şi mi-am prins capul în palme. Un om bun ştie când să se sacrifice, aşa îi plăcea fratelui Michael să spună. Un om rău supravieţuieşte, dar îşi pierde sufletul. Mai aveam vreme. Mai aveam o ultimă carte de jucat. Şi trebuia să o joc repede, cât Hannah era încă în siguranţă la Bognor.

18

A doua zi, la ora zece dimineaţa, împăcat cu mine însumi că luasem o hotărâre definitivă, am mers până la capăt cu zelul meu aproape nesăbuit, trăgându-mi căciuliţa cu moţ pe frunte, cu geanta de umăr lovindu-mi şoldul. Pe o stradă lăturalnică, de-a lungul căreia se înşirau automobile, am văzut o cabină telefonică vopsită într-un roşu vesel. Am format numărul extrem de familiar şi am dat de Megan, prietena tuturor.

— Bună, Salvo, dragule, cum îţi merge azi?

Dacă aveai gripă, Megan te asigura că toată lumea era la fel de bolnavă, dragule. Dacă erai în concediu, Megan spera că te bucurai de el.

— Se spune că petrecerea ei a fost *minunată!* De unde şi-a cumpărat hainele alea? O răsfeţi, asta e problema. Suntem ocupaţi momentan, îmi pare rău! Cu ce te pot ajuta? Mai aştepţi, dragule? Laşi un mesaj în căsuţa vocală? Ce preferi astăzi?

— Megan, de fapt nu o caut pe Penelope. Vreau cu Fergus.

— A, asta era! Bine, atunci! *Am mai crescut şi noi!*

Aşteptând să-mi facă legătura, mi-am imaginat schimbul de cuvinte dintre Thorne Gornistul şi asistenta lui extrem de fidelă, în privinţa celei mai bune tactici pentru rezolvarea unui apel venit din partea încă unui soţ nervos. Să fie Fergus în mijlocul unei întrevederi cu patronul ziarului? Ori într-o conferinţă cu cineva din străinătate? Ori să fie omul fără ocolişuri şi netemător, gata să se ia la trântă?

— Salvo, ce faci amice? Isuse, pe unde umbli? Ai mai distrus vreun apartament de când nu ne-am văzut?

— Am un subiect pentru tine, Fergus!

— Nu zău? Cerule! Păi, nu ştiu dacă vreau să aflu despre ce este vorba. Salvo! Mai ales dacă e în detrimentul unei tinere doamne. Adulţii iau singuri hotărâri în viaţă. Unii dintre noi trebuie să ne obişnuim cu gândul ăsta şi să mergem mai departe.

— Nu are nicio legătură cu Penelope.

— Mă bucur să aflu asta.

— E un subiect de ştiri. Unul senzaţional.

— Salvo?

— Da.

— Nu cumva încerci să-ţi baţi joc de mine?

— Se referă la Jack Brinkley. Ai şansa să-l încolţeşti. Pe el, pe Crispin Mellows şi...

I-am înşirat numele tuturor granzilor şi şmecherilor pe care-i văzusem reuniţi în Berkeley Square, dar, după cum mă aşteptasem, el avea urechi doar pentru Jack Brinkley, care adusese mari prejudicii ziarului, Thorne fiind la un pas de a-şi pierde slujba.

— Să-i venim de hac ticălosului, dar *cum* anume? Pentru că nu te cred nicicum, asta-i clar! De aici pornim.

— Nu-ţi pot povesti la telefon.

— Salvo.

— Ce mai e?

— Eşti pus pe căpătuit?

— Nu. Ţi-l dau pe tavă fără să-ţi cer un sfanţ.

Judecasem greşit omul. Dacă aş fi spus că voiam o sută de miare, altfel nu-i divulg, s-ar fi simţit mai în largul lui.

— Nu cumva vrei să ne sabotezi, ar fi o chestie foarte idioată să ne faci tocmai nouă una ca asta! Să ne târâi prin tribunale sub acuzaţia de defăimare şi să mai pierdem alte milioane? Pentru că, Salvo, crede-mă, dacă te ţii de prostii...

— Ne-ai dus odată la nu ştiu ce club. În Strand. O pivniţă. S-a întâmplat în perioada în care tu şi Penelope...

— Ce-i cu asta?

— Care era adresa?

Mi-a dat-o.

— Dacă ne întâlnim acolo peste o oră, îţi ofer boaşele lui Brinkley pe tavă, l-am asigurat eu, folosind limbajul pe care-l înţelegea cel mai bine.

Cu toate că se află la o azvârlitură de băţ de hotelul Savoy, Clubul Casbah nu fusese un loc salubru nici în vremurile lui bune, însă în această dimineaţă arăta deplorabil. La intrare, care amintea de cea a unei temniţe, un asiatic cu un aer disperat manevra un aspirator vechi de pe vremea războiului cu burii. Scara de piatră mi-a adus aminte de treptele care coborau în camera cazanului de pe insulă. Între stâlpi şi perne brodate, Fergus Thorne stătea în acelaşi separeu în care, în urmă cu şase luni, în cursul unei cine intime în trei, Penelope îşi scosese pantoful şi îl mângâiase pe picior, în timp ce el îmi povestea ce valoare deosebită reprezenta ea pentru ziar. În dimineaţa asta, spre uşurarea mea, era singur, cu un suc de roşii în faţă, citind ediţia de dimineaţă a ziarului la care lucra. Doi dintre reporterii lui cei mai buni stăteau la câteva mese depărtare: obraznicul Jellicoe, pe scurt Jelly, care mă pişcase de fund la petrecerea lui Penelope, şi o

zgripţuroaică, pe nume Sophie, care îndrăznise să se creadă rivala lui Penelope şi plătise scump asta. Neinvitat, m-am aşezat lângă Thorne şi am pus geanta de umăr între picioarele bine strânse. El şi-a întors faţa pătată spre mine, s-a strâmbat şi a revenit la ziar. Am scos *J'Accuse!* din buzunarul jachetei şi l-am pus pe masă. El s-a uitat şui la plic, l-a înşfăcat şi s-a făcut nevăzut cu el în spatele ziarului. În timp ce citea, am observat cum aerul viclean de pe faţa lui a fost înlocuit de o expresie de lăcomie.

— Salvo, asta e o *porcărie* de la un cap la celălalt – îmi spunea el în timp ce dădea pagina cu aviditate –, dar ştii deja chestia asta, nu? O invenţie strigătoare la cer. Cine a scris-o?

— Eu.

— Şi toţi oamenii ăştia... Unde s-a petrecut treaba?

— În Berkeley Square.

— I-ai văzut ***tu?***

— Da.

— Personal? Cu ochii tăi? Ai grijă!

— Da.

— Ai băut?

— Nu.

— Te-ai drogat?

— N-am consumat niciodată.

— Jelly! Sophie! Veniţi încoace, vă rog! Vorbesc cu un om care ne poate da boaşele Marelui Jack pe tavă, dar nu cred nicio iotă din ce-mi povesteşte el.

Ne-am apropiat capetele, toţi patru. Indiferent ce rezerve aş fi avut până în acel moment cu privire la măreaţa noastră presă britanică, ele sunt trecute temporar în uitare când văd cum Thorne îşi mobilizează mica armată.

— Jasper *Albin?* Albin *ăla?* Ticălosul acela de franţuz care a minţit cu sfruntare în faţa judecătorilor de la Curtea de Apel! Iar Marele Jack are *neobrăzarea* să-l angajeze din nou pentru *asta?* Ăsta este un îngâmfat neruşinat! Jelly, vreau să laşi baltă totul, dă o fugă până la Besançon şi ia-l tare de tot pe Albin. Dacă trebuie să recurgi la mită, fa-o!

Jelly îşi notează cu un aer important în blocnotes.

— Sophie! Te prezinţi cu ţâţele înainte la firmele de securitate. Cine e *Maxie? Colonelul* Maxie? Maxie şi mai cum? Dacă-i mercenar, înseamnă că face parte din Forţele Speciale. Când s-a retras? Cu cine se culcă? Ce şcoli a urmat? În ce războaie murdare a luptat? Şi să-mi găseşti casa din Berkeley Square. Cui îi aparţine, cine plăteşte încălzirea şi lumina, cine a închiriat-o în seara aceea, de la cine, pe cât?

Cu limba puţin scoasă, Sophie îşi notează. Blocnotesul ei este

identic cu cele care se odihnesc la picioarele mele.

— Şi să-mi găsiţi insula aceea – adresându-se amândurora – şi cine a zburat cu elicopterul de la Battersea la Luton vinerea trecută. Verificaţi traficul necomercial, ce avioane au plecat de la Luton, verificaţi orice insule de închiriat din Marea Nordului. Căutaţi una cu un chioşc. Şi urmăriţi şi pista cu coşul de mâncare cumpărat de la Fortnum: cine l-a comandat, plătit, livrat. Să-mi puneţi mâna pe factură, „SOMON AFUMAT PENTRU INVADATORII STATULUI CONGO." Mamă, ce-mi place!

— Şi mie, murmură Sophie.

— O poezie, spune Jelly.

— Şi să vă păziţi de marii jucători. Dacă Jackie prinde de veste că am pornit pe urmele lui, o să ne trântească o hotărâre judecătorească de nu ne vedem! Câtă ipocrizie la individul ăsta! Acum ţine predici despre ştergerea datoriilor pentru statele care sunt insolvabile, iar după aceea îi jecmăneşte pe amărâţii ăia de congolezi de ultimul bănuţ care se poate scoate de acolo. E scandalos! E minunat!

În vreme ce entuziasmul lui Thorne îmi sună în urechi precum o muzică, mă simt dator să îi reamintesc de scopul principal al întregii acţiuni.

— Fergus, nu vrem să punem mâna doar pe Jack.

— Nu-ţi face griji, domnule! Îi facem pe toţi să cadă odată cu el. Dacă o să-l învinuiască ei, cu atât mai bine!

— Ascultă, războiul trebuie oprit. Lovitura de stat trebuie împiedicată.

Ochii injectaţi ai lui Thorne, mult prea mici pentru faţa lui, m-au măsurat cu o neîncredere dispreţuitoare.

— Adică să împiedicăm lovitura şi să nu publicăm articolul? „OMUL NU REUŞEŞTE SĂ MUŞTE CÂINELE CEL MARE." La asta te referi?

— Mă refer la faptul că toate investigaţiile pe care ţi le propui – să găseşti elicopterul, coşul, insula – vor dura prea mult. Mai avem doar nouă zile. Am devenit mai îndrăzneţ. Ori publici articolul imediat, ori nu-l publici deloc, Fergus! Asta-i târgul. *După* atac va fi prea târziu. Congo de Est ar putea fi deja în cădere liberă.

— Imposibil, a zis el şi a împins *J'Accuse!* peste masă. Avem nevoie de dovezi de nezdruncinat. Documentate de la prima până la ultima. Tu-mi oferi aici doar un rezumat nenorocit. Vreau să-l prind pe Jack Brinkley cu pantalonii în vine şi cu mâna în casa de bani. Dacă nu reuşesc asta, atunci *el* mă va pune *pe mine în genunchi* în faţa onoratei instanţe, ca să cerşesc îndurare pentru impertinenţa mea.

Sosise momentul pe care îl anticipasem şi de care mă temusem atât de mult.

— Dar dacă aş avea acele dovezi la mine? De netăgăduit? Chiar

acum şi aici?

S-a aplecat peste masă, lăsându-şi pumnii pe tăblie. M-am aplecat şi eu. La fel au procedat Jelly şi Sophie. Am rostit pe un ton lipsit de echivoc:

— Dacă aş avea glasul lui Brinkley – tare şi clar pe bandă digitală – autorizând o mită de trei milioane de dolari pentru unul dintre delegaţii congolezi, într-o convorbire purtată prin satelit, în numele Sindicatului anonim, consideri că asta ar fi o dovadă suficientă?

— Cu cine vorbeşte?

— Cu Philip. Consultant independent. Philip trebuie să stea de vorbă cu acel membru al Sindicatului care are puterea de a aproba mita de trei milioane. Acest membru împuternicit este Jack Brinkley. Poţi urmări dialogul din momentul solicitării banilor de către delegat până în punctul în care Brinkley aprobă mita.

— Fugi de-aici, domnule!

— Ăsta-i adevărul.

— Trebuie să văd caseta aceea. Vreau s-o ascult. Să fie verificată de o comisie de experţi, ce mama dracu'!

— Aşa va fi. Vei putea. Ne întoarcem la biroul tău şi o ascultăm. Îmi poţi lua mie interviu şi voi povesti tot ce ştiu, cu cuvintele mele. Mă poţi fotografia şi poţi publica fotografia pe prima pagină, alături de a lui Brinkley. Cu o condiţie. Am închis şi deschis ochii. Oare eu eram acela care vorbea? Îţi dai cuvântul tău de onoare, în faţa acestor doi martori, că vei publica articolul în ziarul de duminică? Da sau nu?

Într-o tăcere de care îmi amintesc şi astăzi, am tras geanta de umăr dintre picioare, dar, din motive de securitate, am ţinut-o în poală. Blocnotesurile erau în compartimentul cel mare, iar cele şapte casete, în cel mic. Strângând geanta apăsată de stomac, am tras fermoarul de la compartimentul mic, apoi am aşteptat răspunsul.

— Accept condiţiile, a mormăit el.

— Deci, da?

— Da, lua-te-ar naiba! O să ieşim cu el duminică.

M-am întors către Jelly şi Sophie, privindu-i drept în ochi.

— Aţi auzit, da? O să publice articolul duminică aşa cum este. Da?

— Da.

— Da.

Am băgat mâna înăuntru şi am pipăit. Am trecut cu degetele peste casete, căutând-o pe cea cu numărul cinci, care conţinea interogatoriul lui Haj, şi caseta numărul şase, pe care era înregistrată vocea lordului Brinkley aprobând mita de trei milioane. În timp ce degetele îmi alunecau înainte şi înapoi peste casete, fără să am senzaţia unei revelaţii, mai întâi am realizat că erau doar cinci casete, nu şapte, apoi că lipseau tocmai casetele cu numerele cinci şi şase. Am tras fermoarul compartimentului mare şi am pipăit printre blocnotesuri. De amorul

artei, am căutat şi în despărţitura mică din spate, care nu este un compartiment în adevăratul sens al cuvântului, ci mai degrabă un loc unde să-ţi pui biletele de călătorie sau o tabletă de ciocolată. Nici acolo nu erau, dar de ce să fi fost acolo? Se aflau în Bognor.

Eram atât de preocupat să reconstitui ultimele evenimente, încât nu m-a mai interesat reacţia spectatorilor mei care, din câte îmi aduc aminte, a variat de la scepticism – Thorne – până la aceea de îngrijorare încărcată de efuziune – Jelly. Mi-am cerut scuze – ce ridicol, trebuie că le-am uitat acasă et cetera. Mi-am notat numărul de celular al lui Sophie ca să o anunţ când le voi găsi. Am ignorat privirea dispreţuitoare şi insinuările lui Thorne, care era convins că am vrut să-mi bat joc de el. Le-am spus la revedere şi pe curând, însă nu cred că m-a crezut vreunul dintre ei, cum nici eu nu eram convins. Apoi am chemat un taxi şi, fără a mă deranja să-i mai spun şoferului o falsă destinaţie, am mers până în faţa pensiunii domnului Hakim.

Dacă o învinuiam pe Hannah? Dimpotrivă. Am simţit un asemenea sentiment de dragoste pentru ea, încât, chiar înainte de a ajunge la adăpostul refugiului nostru, m-am minunat de curajul ei în faţa adversităţii – adică a mea. Înţepenit în faţa dulapului, am descoperit cu mândrie, nu cu indignare, că şi cartea de vizită a lui Haj, cu adresa de e-mail mâzgălită pe dos, avusese aceeaşi soartă ca şi casetele. Ea ştiuse dintru început că Brinkley nu era demn de încredere. Nu avusese nevoie de cursurile de o zi ca să-şi dea seama că în Salvo regăsea rămăşiţele unei loialităţi faţă de cine nu merita, o loialitate care se strecurase ca un virus în sistemul meu, şi că totul trebuia să se rezolve cu timpul. Nu voia ca Noah să-şi petreacă ziua de naştere într-o zonă de război. Acţionase după bunul-plac, aşa cum intenţionasem şi eu. Amândoi ne abătuserăm de la calea comună, fiecare în direcţia lui, ea spre oamenii ei, eu spre ai mei. Nu făcuse nimic care să necesite iertarea mea. Rezemat de poliţa de deasupra şemineului, se găsea un exemplar al programului copiilor de la Şcoala de Duminică: 12.00 – picnic şi cântece la căminul pentru tineret... 2.30 p.m. spectacol de matineu cu *Vântul printre sălcii,* realizat de Clubul de Dramă şi Dans Bognor... 5.30 p.m. – seară în familie. Cinci ore. Cinci ore până când voi putea să-i întorc mesajul de iubire totală şi nestrămutată.

Am deschis radioul ca să ascult ştirile de la miezul zilei.

> Se redactează legi pentru pedepsirea celor care promovează islamismul. Tribunale speciale înfiinţate pentru audierea secretă a proceselor intentate teroriştilor. Egipteanul suspect de atentat cu bombă prins de o echipă americană în Pakistan. Continuă căutarea bărbatului de treizeci de ani de origine afro-caraibiană pe care poliţia doreşte să-l interogheze în legătură cu uciderea – stai să vezi! – a două adolescente.

Mi-am pregătit o baie. Am stat în apă. M-am surprins îngânând

cântecul murmurat de Haj, cântecul Misiunii. „De ce cântă un om torturat?” mă întrebase ea. Pacienţii ei nu cântau, atunci de ce cântase Haj? De ce intonează un adult un cântec trist despre virtutea unei fetiţe, dacă a fost bătut?

Am ieşit din baie. Ţinând strâns aparatul portabil de radio, stau în faţa ferestrei, în halat de baie. Prin perdeaua ca un năvod, contemplu o furgonetă fără inscripţii parcată în apropiere de poarta de intrare în pensiunea domnului Hakim.

> Precipitaţii în sudul Indiei. Alunecări de teren. Numeroase victime. Trecem la ştiri din crichet.

Ora cinci. Ies pentru plimbarea mea, dar, contrar recomandărilor de la cursul de o zi, folosesc aceeaşi cabină telefonică. Introduc în fantă o liră şi ţin alta pregătită, însă nu reuşesc să dau decât de robotul lui Grace. Dacă sunt Latzi, să revin după ora 10 seara, când va fi în pat, *singură!* Hohote de râs. Dacă sunt Salvo, ca oaspete binevenit, să las un mesaj de dragoste pentru Hannah.

Încerc să mă ridic la înălţimea sugestiei:

— Dragă Hannah, te iubesc!

Însă, din motive de securitate, nu adaug, aşa cum s-ar fi cuvenit: „Ştiu ce ai făcut şi ai avut dreptate procedând astfel.”

Mergând pe un traseu ocolit, mă întorc întristat la casa domnului Hakim. Bicicliştii, care s-au înmulţit după exploziile de la metrou, trec pe lângă mine ca nişte călăreţi fantomatici. Furgoneta fără inscripţii stă parcată tot în faţa porţilor. Nu are aprobare de parcare în acea zonă. Ascult ştirile de ora şase. Lumea a rămas în acelaşi loc ca şi la ora două.

Mănânc doar ca să treacă timpul. În frigiderul de mărimea unei cutii de pantofi, găsesc o pizza veche de două zile, sos de usturoi, pâine neagră de Westfalia, castraveciori muraţi, dulceaţă Marmite. Imediat după sosirea în Londra, Hannah a împărţit un apartament cu o asistentă din Germania şi, drept urmare, a presupus că toţi englezii mâncau cârnaţi în sânge, smântână, şi că beau ceai de mentă. Aşa se explică prezenţa unui pachet argintiu în frigiderul domnului Hakim. Ca orice asistentă, Hannah pune totul în frigider, chiar dacă nu e vorba despre ceva perisabil. Axioma ei este: „Ce nu poţi steriliza, refrigerează”. Încălzesc untul înainte de a-l unge pe pâinea neagră. Întind dulceaţa Marmite. Mănânc încet. Înghit cu precauţie.

Ştirile de la ora şapte sunt identice cu cele de la şase. Lumea chiar a stat pe loc vreme de cinci ore? Fără să-mi mai pese de măsurile de securitate, navighez pe net şi trec prin ştirile banale ale zilei.

> Atacuri sinucigaşe la Bagdad au provocat patruzeci de morţi şi sute de persoane – ori invers? Ambasadorul american proaspăt numit la ONU a prezentat alte cincizeci de obiecţiuni la reformele propuse.

Preşedintele francez internat în spital, ori externat din spital. Bolile de care suferă intră sub incidenţa legii păstrării secretelor de stat – dar sună de parcă ar suferi de deochi. Rapoarte neconfirmate din capitala congoleză Kinshasa anunţă confruntări armate între miliţiile rivale din regiunea estică a ţării.

Telefonul ca un curcubeu al lui Hannah sună. Din câteva salturi de-a latul camerei, îl înşfac şi revin la computer.

— Salvo?

— Hannah! Minunat. Bună!

Surse apropiate guvernului congolez din Kinshasa acuză „elemente imperialiste din Uganda”. Rwanda neagă orice amestec.

— Eşti bine, Salvo? Te iubesc mult.

Vorbeşte în franceză, limba iubirii noastre.

— Bine. Grozav! Abia aştept să te revăd. Tu cum te simţi?

— Te iubesc atât de mult, încât am impresia că m-am prostit, Salvo. Grace spune că n-a mai văzut pe cineva care să devină dintr-o persoană normală, bolnavă de dragoste.

„Zona de graniţă cu Rwanda este descrisă ca fiind paşnică, fără să se înregistreze un trafic neobişnuit.”

Lupt pe trei fronturi în acelaşi timp, lucru pe care Maxie nu l-ar agrea nicidecum. Încerc să ascult şi să vorbesc, dar şi să hotărăsc dacă să-i spun noutăţile, dar nu-mi dau seama dacă e vorba despre războiul nostru, ori al altcuiva.

— Ştii ceva, Salvo?

— Ce anume, draga mea?

— De când te cunosc, am slăbit un kilogram şi jumătate.

Trebuie să mă gândesc la asta, să o înţeleg.

— Dă vina pe mişcare fizică neobişnuită! exclam eu. Dă vina *pe mine!*

— Salvo?

— Ce e, iubita mea?

— Salvo, am făcut ceva rău. Ceva despre care trebuie să-ţi povestesc.

Un funcţionar al ambasadei britanice de la Kinshasa descrie zvonurile privind prezenţa în regiune a unor mercenari conduşi de cetăţeni britanici drept „imaginară şi absurdă”.

Bineînţeles că sunt zvonuri absurde! Absolut! Lovitura de stat trebuie să aibă loc peste nouă zile! Sau nu cumva Brinkley a dat startul operaţiunii în momentul în care am ieşit din casa lui?

— Ascultă. N-ai făcut nimic rău. Lasă. Serios! Indiferent despre ce

ar fi vorba! Nimic nu mai contează! Ştiu totul. Îmi povesteşti când te întorci!

Din fundal se aud ţipete de copii.

— Trebuie să mă întorc acolo, Salvo!

— Înţeleg! Fugi! Te iubesc!

Sfârşit de drăgălăşenii. Încheierea convorbirii telefonice.

> Patru tehnicieni de aviaţie de naţionalitate elveţiană, prinşi între focuri, au solicitat protecţia comandantului forţelor ONU staţionate în Bukavu.

Aşezat pe scaunul din răchită împletită, cu aparatul portabil de radio pe masa de alături, încep să studiez tapetul din casa domnului Hakim, timp în care îl ascult pe Gavin, corespondentul nostru din Africa Centrală, care ne prezintă un reportaj:

> Potrivit guvernului congolez de la Kinshasa, un puci sprijinit de Rwanda a fost înăbuşit din faşă, graţie unei operaţiuni de securitate executată cu rezultate strălucite, organizată pe baza unor informaţii foarte precise.
>
> Kinshasa suspectează implicare franceză şi belgiană, dar nu elimină amestecul altor puteri occidentale, pe care nu le numeşte.
>
> Douăzeci şi doi de membri ai unei echipe africane de fotbal sunt reţinuţi pentru a fi interogaţi după descoperirea unei ascunzători conţinând arme uşoare şi mitraliere grele pe aeroportul din Bukavu.
>
> Nu se semnalează victime. Ţara de origine a fotbaliştilor nu a fost stabilită încă.
>
> Ambasada Elveţiei din Kinshasa s-a interesat de soarta celor patru experţi în aviaţie, dar refuză deocamdată să facă orice comentarii. Investigaţia privind documentele lor de călătorie a fost încredinţată organelor de la Berna.
>
> Mulţumim, Gavin.

Sfârşitul buletinului de ştiri. Sfârşitul oricăror dubii, dacă mai era cazul. Salonul pentru oaspeţi pus la dispoziţie de doamna Hakim este un spaţiu regal, cu fotolii adânci şi cu o pictură în ulei reprezentând un paradis de pe malul unui lac, unde dansează hurii. Peste o oră va deveni bârlogul unor vânzători asiatici care fumează la greu, se uită la filme indiene produse de Bollywood la un televizor cât un Cadillac, dar, deocamdată, oferă muţenia dulceagă a salonului unui antreprenor de pompe funebre, iar eu urmăresc ştirile de la ora opt seara. Oamenii cu cătuşe la mâini au altă înălţime. Benny pare intrat la apă. Anton este masiv. Spider a crescut cu douăzeci de centimetri faţă de momentul în care, purtând bonetă de bucătar-şef, ne-a oferit farfurii cu mâncare. Însă steaua spectacolului nu este nici comandantul pakistanez cu cască albastră, nici colonelul congolez de armată cu bastonul lui de paradă, ci căpitanul nostru, Maxie, cu pantaloni cafenii, fără centură şi cu un tricou ud de sudoare, care nu are o

mânecă.

Pantalonii sunt tot ce i-a rămas din costumul kaki bun pentru orice situaţie pe care l-am văzut ultima oară atunci când mi-a întins un plic în care se găseau cei şapte mii de dolari pe care, din preaplinul inimii lui, îi smulsese Sindicatului. Faţa lui, lipsită de ochelarii lui Bogey, nu mai are charisma care mă vrăjise, dar, în alte privinţe, a evoluat ca expresivitate, afişând masca răbdării îndârjite care refuză să se recunoască învinsă, indiferent câte zile a stat legat de stâlpul unde a fost biciuit. Mâinile lui puternice sunt încătuşate în faţă şi împreunate una peste alta, ca labele unui câine care se odihneşte. Are doar un bocanc, pentru ca piciorul gol să se asorteze cu umărul dezgolit. Însă nu bocancul lipsă îl face să meargă încet, ci încă o pereche de cătuşe, scurte pentru un om de înălţimea lui, şi, după cum arată, prea strânse pe glezne. Priveşte drept la mine şi, judecând după felul cum îşi mişcă falca a revoltă, pare să-mi spună să mă duc dracului, dar îmi dau seama că vrea să comunice acest lucru operatorului care îl filmează, nu mie.

În urma lui Maxie, care calcă inegal, vin Anton şi Benny, toţi trei înlănţuiţi unul de celălalt. Anton are nişte vânătăi pe partea stângă a feţei şi bănuiesc că le-a căpătat ca urmare a impertinenţei lui. Benny arată mai mărunt decât în realitate, pentru că lanţurile îl fac să stea ghemuit şi să meargă cu paşi mărunţi. Coada cenuşie de cal i-a fost tăiată, dintr-o singură lovitură de panga, dând impresia că l-au pregătit deja pentru ghilotină. După Benny urmează Spider, cel care improvizează instrumente de tortură şi amicul meu hoţ de sunete, înlănţuit, dar mergând drept. I s-a permis să-şi păstreze cascheta, care îi conferă o anumită insolenţă. Fiind un acrobat aproape desăvârşit, nu are aceleaşi probleme cu mersul ca tovarăşii lui mai înalţi. Împreună, cei patru seamănă cu un grup de dansatori stângaci de conga, pentru că ţopăie încoace şi încolo pe o muzică al cărei ritm nu-l pot ţine.

După albi vin fotbaliştii, cam douăzeci, într-un şir descrescător de umbre negre, nenorocite: „veterani, nu începători, cei mai buni luptători din lume”. Dar când, agitat, îl caut din ochi pe Dieudonné sau pe Franco, în eventualitatea, total improbabilă, că au fost şi ei prinşi ca urmare a eşuării operaţiunii, răsuflu uşurat, pentru că nu-i văd între prizonieri nici pe mătăhălosul şi semiologul războinic în vârstă, şi nici pe spectralul lider banyamulenge. După Haj nu m-am uitat, deoarece ştiam că nu avea cum să se numere printre ei. Un amănunt pe care comentatorii îl anunţă cu încântare este că Maxie – prezentat deocamdată sub numele de „presupusul conducător al grupului” – a reuşit să înghită cardul SIM în momentul arestării.

Revin în dormitor şi îmi reiau studiul tapetului ales de doamna Hakim. La radio, purtătoarea de cuvânt a Ministerului de Externe acordă un interviu:

„Avem mâinile cât se poate de curate, Andrew, îl informează ea pe reporterul care-i pune întrebări inchizitoriale, în limbajul muşcător al laburiştilor de vremuri noi, oameni cât se poate de transparenţi. Guvernul Maiestăţii Sale nu are niciun amestec în această afacere, te asigur. De acord, câţiva dintre participanţi sunt de naţionalitate britanică. Dar lăsă-mă să vorbesc! Credeam că ai ceva mai mult respect faţă de noi, serios. Din semnalele pe care le-am primit până acum rezultă că a fost vorba despre o încercare privată, pusă la cale de nişte incompetenţi, care a eşuat. Nu are niciun rost să întrebi mereu: «Cine a organizat acţiunea?», pentru că nu ştiu cine! Ştiu doar că a fost vorba despre amatori, şi, orice ai crede despre noi, amatori nu suntem. Şi eu cred în libertatea de expresie, Andrew! Noapte bună!”

Maxie a căpătat şi nume. Una dintre fostele lui soţii l-a zărit la televizor. Un bărbat agreabil, care nu vrea să se poarte ca un adult, fiul unui pastor. Educat la Sandhurst, a condus o şcoală de alpinism în Patagonia, a lucrat cu contract în Emiratele Arabe Unite, declară ea cu un aer degajat. Se crede că un profesor universitar congolez care-şi spune Iluminatul se află printre organizatorii complotului, dar acesta se ascunde. Interpolul a iniţiat o anchetă. Despre lordul Brinkley şi Sindicatul anonim sprijinit pe plan internaţional şi despre planurile lui referitoare la resursele din Congo de Est, nicio vorbuliţă. Despre ticăloşi libanezi şi consultanţi independenţi şi prietenii lor, nicio vorbuliţă. Probabil s-au dus cu toţii să joace golf.

Stau întins în pat, ascultând ceasul de alamă al doamnei Hakim care anunţă jumătăţile şi sferturile de oră. Mă gândesc la Maxie, înlănţuit de un stâlp, pentru a fi biciuit. Apar zorii, soarele răsare, iar eu stau tot în pat, neînlănţuit. Se face ora şapte, apoi opt. Sferturile de oră continuă a fi anunţate. Telefonul colorat ca un curcubeu sună.

— Salvo?

— Da, Grace.

De ce nu vorbeşte? Îi întinde telefonul lui Hannah? Atunci, de ce nu-l ia? Se aud zgomote de discuţie în fundal. Numele unui bărbat care este rostit pe o voce poruncitoare de către o femeie din nordul ţării. Cine Dumnezeu este *Cyril Ainley?* N-am auzit nici de Cyril, nici de Ainley. Unde ne aflăm? La spital? Într-o sală de aşteptare? Este vorba doar de secunde. Milisecunde, în care fur orice sunet ce îmi ajunge la ureche.

— Salvo, tu eşti?

— Da, Grace. Sunt Salvo.

Glasul ei e atenuat acum. Vorbeşte dintr-un loc unde telefoanele sunt interzise? Îi aud pe alţii vorbind la telefon. Ea stă cu gura lipită de microfon, distorsionând sunetul. Are mâna făcută căuş deasupra microfonului. Brusc, vorbele pornesc într-o avalanşă: un monolog dement, rostit pe nerăsuflate, pe care nu-l poate opri, chiar dacă ar vrea, pe care nici eu nu pot să-l împiedic.

— Au prins-o Salvo doar Dumnezeu ştie cine sunt indivizii ăia eu mă aflu la o secţie de poliţie ca să anunţ dar nu pot vorbi prea mult au smuls-o pur şi simplu de pe trotuar de lângă mine chiar din faţa bisericii unde i-am lăsat pe copii şi Amelia s-a prefăcut că are o criză şi mama ei spune că am răsfăţat-o şi eu şi Hannah coboram dealul foarte necăjite de ingratitudinea mamei când o maşină a oprit şi doi indivizi unul negru celălalt alb în afară de asta arătând obişnuit şi la volan o femeie care privea doar înainte prin parbriz fără să întoarcă deloc capul în vreme ce ei au coborât şi cel de culoare a zis bună Hannah şi a luat-o de talie de parcă ar fi fost un prieten vechi şi o bagă în maşină şi dispar iar acum vorbesc cu o doamnă poliţist foarte amabilă care mă întreabă ce fel de maşină şi-mi arată poze de maşini iar Hannah nu mi-a zis o vorbă nu a apucat iar acum poliţiştii spun că poate ea a vrut să plece cu băieţii aceia poate că îl ştie pe unul din ei şi s-a gândit să mai scoată şi ea nişte bani cu amândoi de parcă Hannah ar face aşa ceva oamenii aceia au răpit-o de pe stradă şi doamna poliţist zice că poate e un joc în care este băgată şi poate şi tu eşti la fel Grace şi dacă faci organele de poliţie să piardă timpul este o infracţiune Grace şi îţi dai seama că mi-am ieşit din răbdări de ce nu puneţi un anunţ i-am spus eu că negrii nu sunt luaţi în serios aşa că acum vorbeşte cu toată lumea numai cu mine nu.

— Grace!

Îi rostesc numele încă o dată. Grace. De trei, de patra ori. Apoi am întrebat-o aşa cum faci cu copiii, încercând să o calmez în loc să o sperii. Ce s-a întâmplat? Nu acum, mă refer la Bognor, cât aţi fost împreună. Mă refer la prima noapte cât aţi fost acolo, noaptea când mi-ai zis că ea era la film cu copiii mai mari.

— Era o surpriză pentru tine, Salvo.

— Ce fel de surpriză?

— A înregistrat ceva pentru tine, un fişier audio, aşa a zis, nişte muzică pe care o voiai tu şi ea dorea să ţi-o dăruiască. Era ceva secret.

— Şi unde s-a dus să facă asta, Grace?

— Într-un loc de care i-a zis Latzi, undeva pe deal, nu era circulaţie. L-am sunat pe Latzi la studio. Ăştia care-s morţi după muzică au prieteni peste tot, Salvo. Şi Latzi cunoştea pe cineva care cunoştea pe altcineva în Bognor, şi Hannah s-a dus să se întâlnească cu el, iar eu am păstrat secretul şi asta este totul. Isuse, Salvo, ce Dumnezeu se petrece?

Închid. Sigur, Grace. Mulţumesc. Deci, după ce a creat fişierul audio din benzile cinci şi şase, a apelat la un computer, fără îndoială că prietenul lui Latzi avea aşa ceva, şi i l-a trimis lui Haj pe adresa de e-mail spre edificare, ca să-l ajute în discuţia cu tatăl lui, dar, întâmplător, nu trebuia să se deranjeze, pentru că operaţiunea dăduse greş, iar ascultătorii şi privitorii şi toţi cei pe care cândva îi

considerasem prieteni se strânseseră în jurul ei pentru lovitura finală.

Fratele Michael spunea că pentru a prinde un păcătos trebuie să găseşti păcătosul din tine şi, câteva momente, asta am şi făcut. M-am dus la dulapul unde îmi atârnasem jacheta de piele. Mi-am pescuit telefonul mobil, cel pe care îmi interzisesem să-l mai folosesc, de pe care citeam doar mesajele, şi l-am pornit. Şi într-adevăr, aşa cum era de aşteptat, aveam un mesaj nou. Însă de data asta nu era de la Penelope, nici de la Barney ori Hannah. De la Philip. Iar Philip nu mi se adresa cu glasul lui plăcut şi mieros, ci pe un ton glacial, aşa cum bănuiam:

> Salvo, te sfătuiesc să telefonezi la acest număr. La orice oră din zi şi din noapte. Vreau să-ţi propun şi o înţelegere. Cu cât suni mai curând, cu atât se va simţi toată lumea mai bine.

Am sunat şi am dat de Sam. Mi s-a adresat cu Brian, ca pe vremuri.

— Brian, dragule, ai un pix? Şi o hârtie? Sigur că ai, bravo! Uite adresa.

19

Trebuie să recunosc fără înconjur că acţiunile mele din următoarele zece minute nu au fost complet raţionale, oscilând între preocupări de maniac şi de administrator. Nu-mi aduc aminte să fi avut accese violente de furie ori de enervare, deşi există dovezi ulterioare că aceste emoţii, dar şi altele conexe, fierbeau sub linia de plutire. Primul meu gând – unul dintre numeroasele mele gânduri de început – s-a îndreptat spre gazdele noastre, domnul şi doamna Hakim, cu care eu şi Hannah stabiliserăm o relaţie călduroasă, ce se extinsese şi asupra celor doi copii ai lor, un flăcău neastâmpărat pe nume Rashid, care era preferatul lui Hannah, şi mult mai sfioasa Diana, care îşi petrecea mult timp ascunzându-se după uşa bucătăriei, în slaba speranţă că voi trece pe acolo. Prin urmare, am luat o bună parte din bogăţia mea dobândită nu tocmai cinstit şi i-am înmânat-o doamnei Hakim, care a rămas năucită.

Presupunând că nu voi mai pune piciorul în casă o vreme, în cel mai fericit caz, următorul meu gând a fost să mă asigur că lăsam totul cât mai ordonat cu putinţă în acele circumstanţe. Cum sunt ordonat până la obsesie – sub îndrumarea Paulei, Penelope botezase această manie *anală* –, am scos cearşaful de pe pat, am scos feţele de pernă, am aranjat pernele, am adus prosoapele din baie şi le-am pus într-un morman frumos în colţul încăperii, ca pentru spălat.

Îmbrăcămintea a constituit o preocupare de prim ordin. În această privinţă, mi-am amintit de soarta pe care o avuseseră Maxie şi oamenii lui, care, evident, se vedeau obligaţi să se descurce cu un singur schimb de haine pentru mulţi ani înainte. De aceea, am ales o pereche de pantaloni reiaţi foarte rezistenţi, credincioasa mea jachetă de piele, care mai putea rezista mult şi bine, pantofi sport, căciuliţa mea cu moţ şi cămăşi curate, atâtea cât am reuşit să îngrămădesc în rucsac. Am mai ales şi nişte lucruri la care ţineam mult, inclusiv o fotografie înrămată a lui Noah.

În final, am scos nefericita geantă de umăr din ascunzătoarea ei aflată în spatele dulapului şi, după ce am verificat încă o dată conţinutul şi m-am convins de lipsa celor două casete – deoarece uneori, pe parcursul ultimelor patruzeci şi opt de ore, fantezia şi

realitatea găsiseră modalităţi de a se substitui una alteia fără să bag de seamă –, am închis uşa raiului nostru efemer, am mormăit un ultim rămas-bun către domnul şi doamna Hakim, care m-au privit nedumeriţi, şi am urcat în taxiul care mă aştepta să mă ducă la adresa din Regent's Park unde fusesem convocat de Sam.

Reconstituirea a ceea ce a urmat este fidelă atât cât îmi îngăduie memoria, având în vedere funcţionarea defectuoasă a vederii şi a altor simţuri la acea oră. Oprind în faţa unei case elegante din Albany Crescent, NW1 – fără două milioane de lire n-ai fi putut cumpăra o asemenea reşedinţă –, am fost întâmpinat de imaginea a doi tineri în treninguri care, în grădina din faţă, se jucau cu o minge medicinală. La sosirea mea, oprindu-se din joacă, s-au întors să mă urmărească. Netulburat de interesul care mi se arăta, am plătit şoferul – atent să adaug un bacşiş generos – şi m-am apropiat de poartă, moment în care unul dintre tineri m-a întrebat vesel dacă mă putea ajuta cu ceva.

— Da, probabil că poţi, i-am răspuns, la fel de vesel. Întâmplător, am venit să discut cu Philip o chestiune particulară.

— Înseamnă că ai nimerit unde trebuia, amice, mi-a răspuns el şi, cu o politeţe exagerată, mi-a luat rucsacul, în vreme ce al doilea tânăr şi-a pus geanta mea pe umăr, lăsându-mă astfel liber şi nestânjenit. Apoi primul tânăr a pornit pe aleea presărată cu pietriş ce ducea spre uşa de la intrare şi a deschis-o ca să-mi uşureze accesul, în vreme ce al doilea, fluierând o melodie, a încheiat procesiunea. Schimbul amical de cuvinte dintre noi se poate explica lesne. Cei doi erau aceiaşi tineri blonzi care, îmbrăcaţi cu blazere încheiate până la gât, mă întâmpinaseră în casa din Berkeley Square. Aşadar, mă ştiau un tip cuminte şi ascultător. Eram bărbatul sfios predat lor de Bridget. Le cedasem geanta mea de umăr, aşa cum mi se recomandase. Stătusem pe balconul unde mi se spusese şi fusesem condus afară de Maxie. Prin prisma meseriei lor, mă considerau un câine blând şi fără colţi. Asta mi-a oferit, acum îmi dau seama, elementul-surpriză de care aveam nevoie.

Băiatul aflat în frunte era la vreun metru şi ceva în faţa mea atunci când am intrat în living, şi se mişca destul de greoi din cauza rucsacului meu. Foarte sigur de sine, mergea relaxat, fără să se încordeze. Un brânci a fost de ajuns ca să-l fac să zboare pe burtă. Cel din spatele meu era ocupat în acel moment să închidă uşa. În Berkeley Square observasem o oarecare condescendenţă în purtarea lui. Acum ea devenise evidentă. Pesemne ştia că, luându-mi geanta de umăr, se alesese cu premiul cel mare. O lovitură bine ţintită în vintre a pus capăt expresiei de satisfacţie de pe mutra lui.

Acum mi se deschisese calea până la Philip. Am traversat încăperea dintr-un salt şi l-am strâns de gât, având de luptat doar cu grăsimea depusă pe bărbia dublă. Nu ştiu ce avusesem de fapt în minte. Îmi

aduc aminte de şemineul din cărămidă de culoarea păsatului de ovăz şi de faptul că m-am gândit să-i sfărâm capul alb de el. Purta un costum cenuşiu, cămaşă albă şi o cravată scumpă din mătase roşie în ape, pe care am încercat, fără succes, să o folosesc drept garotă.

L-aş fi putut strangula? Aveam nebunia necesară, asta e sigur, aşa cum scumpul şi regretatul meu tată ar fi spus, plus puterea de care era nevoie, numai că unul din tineri m-a deconectat folosind un obiect din dotarea personală sau ceva asemănător, pentru că n-am avut timp să văd ce era. Acum, la trei luni după incident, încă mai am, în afară de alte răni, un cucui cât un ou de găină în partea stângă a cefei. Când mi-am revenit, Philip stătea întreg şi nevătămat în faţa aceluiaşi şemineu din cărămidă, alături de o doamnă venerabilă cu părul cărunt, îmbrăcată într-un taior de lână şi purtând pantofi decenţi, care, chiar înainte de a fi spus: „Brian, dragule”, mi-am dat seama că nu putea fi altcineva decât Sam. Era imaginea perfectă a arbitrelor de tenis pe care le vezi pe scaunele înalte de la Wimbledon, recomandându-le jucătorilor aflaţi la aproape doi metri dedesubt să-şi controleze purtarea.

Când m-am trezit, acestea au fost primele impresii. La început, am rămas nedumerit observând absenţa celor doi tineri blonzi, apoi, întorcând capul atât cât am reuşit, i-am văzut prin uşa deschisă pe coridor, uitându-se la televizor, cu sonorul încet. Era ora la care se desfăşurau partidele de calificare, iar australienii pierdeau. Întorcând capul în cealaltă parte, am fost uimit să constat în încăpere un înger păzitor, pentru că, aşa cum am reuşit eu să-l văd, era bărbat. Stătea la un pupitru în faţa unei ferestre boltite, pe care, vreme de o clipă, am luat-o drept fereastra din dormitorul domnului Hakim. Razele de soare care pătrundeau pe geam îl iluminau, dându-i o înfăţişare divină, în ciuda începutului pronunţat de chelie şi a ochelarilor de vedere. Pupitrul lui semăna cu masa de campanie a unchiului Henry, cu picioare încrucişate, pe care o putea plia când trebuia să dea fuga la locul următoarei bătălii. Ca şi Philip, purta un costum, însă unul lucios precum al unui şofer, şi stătea ghemuit deasupra tăbliei asemenea unui funcţionar dickensian care se teme să nu fie surprins într-un moment de inactivitate.

— Iar acesta este Arthur, de la Ministerul de Interne, dragă Brian, mi-a explicat Sam, observându-mi interesul. Arthur a fost de acord să rezolve lucrurile pentru noi la nivel oficial, adevărat, Arthur?

Arthur n-a catadicsit să răspundă.

— Arthur are *puteri executive,* mi-a explicat Philip. Eu şi Sam, nu. Noi avem rol pur consultativ.

— Iar Hannah se află într-o companie excelentă, în caz că îţi făceai griji, a mai spus Sam, pe tonul ei amabil obişnuit. O să ia legătura cu tine imediat ce ajunge acasă.

Acasă? Care casă? La domnul Hakim? La căminul asistentelor? În Norfolk Mansions? Conceptul de casă îmi era neclar, lucru lesne de înţeles.

— Regretăm foarte mult, dar Hannah a încălcat condiţiile vizei de şedere în Anglia, mi-a explicat Sam. Tocmai de aceea Arthur se află aici. Pentru a confirma totul, nu-i aşa, Arthur? Hannah a venit în Anglia să *îngrijească bolnavi* şi să-şi dea examenele, drăguţa de ea! Şi să fie de folos ţării ei când se întoarce acasă. N-a venit aici ca să ia parte la activităţi politice. Asta nu era prevăzut în fişa ei de post, nu, Arthur?

— În niciun caz, a confirmat Arthur, vorbind pe nas din cuibul lui inaccesibil de lângă fereastră. Era vorba doar despre a *îngriji bolnavii.* Dacă vrea să facă agitaţie politică, să o facă acasă.

— Hannah a participat la *marşuri,* Salvo, mi-a explicat Sam, pe un ton compătimitor. Şi nu doar o dată, din păcate.

— A participat la marşuri, unde? am reuşit eu să întreb, în ciuda ameţelii.

— Împotriva Războiului din Irak, ceea ce nu era deloc treaba ei.

— Încălcare flagrantă, a remarcat Arthur. *Şi* împotriva conflictului din Darfur[30], ceea ce nu o privea deloc.

— Plus călătoria ei la Birmingham, care a constituit un act politic de netăgăduit, a zis Sam. Iar acum *asta,* din nefericire.

— Asta? am întrebat eu tare ori încet, nici nu mai ştiu cum.

— Materiale secrete, a enunţat Arthur cu satisfacţie. Dobândire, posesie şi transmitere către o putere străină. Mai rău de atât nici nu se poate. La care se adaugă faptul că destinatarul respectivului material are legături cu miliţii neguvernamentale, ceea ce sună a terorism.

Treptat, îmi recăpătasem mai toate simţurile.

— A încercat să împiedice un război ilegal, am strigat, spre surprinderea mea. Amândoi am încercat asta!

Philip, diplomat ca întotdeauna, a intervenit pentru a detensiona situaţia.

— Adevărul nu aparţine nici uneia din părţi, asta e sigur, a protestat el cu delicateţe. Londra nu poate deveni un rai al activiştilor politici. Mai ales când aceştia au sosit aici cu o viză de studii. Hannah a acceptat condiţiile astea, indiferent de chestiunile legale, adevărat, Sam?

— După ce i-am explicat problema, a cooperat deplin, l-a aprobat Sam. S-a întristat, fireşte. Dar n-a cerut un avocat, nu s-a dovedit obositoare ori obstrucţionistă, semnând renunţarea la drepturi fără să murmure. Asta pentru că şi-a dat seama ce este mai bine pentru ea. Şi pentru tine. Şi pentru băieţel, bineînţeles, mândria şi bucuria ei. *Noah.* Le aleg nişte nume extrem de drăguţe, nu-i aşa?

— Vreau să stau de vorbă cu ea, am spus ori, probabil, am strigat.

— Da, dar regret că deocamdată nu avem modalitatea de a purta o discuţie acum. Se află la un centru de triere, iar tu eşti aici. Peste câteva ore, ea va pleca de bunăvoie spre Kampala, unde va rămâne alături de Noah. Ce ar putea fi mai frumos decât asta?

Lui Philip i-a revenit rolul de a concluziona:

— A acceptat fără zarvă, Salvo, a zis el, privindu-mă de sus. Aşteptăm acelaşi lucru şi din partea ta. Mi s-a adresat cu un glas împăciuitor, în care s-a strecurat şi un ton oficial. Ministerului de Interne i s-a adus la cunoştinţă – prin intermediul lui Arthur, aici de faţă, care s-a dovedit extraordinar de îndatoritor şi a făcut verificări, mulţumesc, Arthur – că bărbatul care îşi spune Bruno Salvador nu este în prezent şi nici nu a fost vreodată supus britanic, loial sau nu. Pe scurt, el nu există. Philip a păstrat o tăcere de două secunde în memoria defunctului. Cetăţenia ta britanică, împreună cu toate drepturile şi privilegiile, a fost obţinută prin fals. Certificatul tău de naştere a fost o minciună. Nu ai fost un copil găsit, iar tatăl tău nu a fost un navigator care trebuia să se debaraseze de un copil – ei, aşa e? a urmat el, făcând apel la bunul meu simţ. Putem presupune, aşadar, că, la data naşterii tale, consulul din Kampala a cedat rugăminţilor Sfântului Scaun. Faptul că, din punct de vedere tehnic, pe vremea aceea nu aveai vârsta necesară pentru a-ţi da seama că deveniseşi parte la fraudă, nu constituie, din păcate, o scuză în faţa legii. Am dreptate, Arthur?

— Care lege? a întrebat Arthur pe un ton vioi din alcovul lui. Nu există aşa ceva. Pentru el, adică.

— Salvo, tristul adevăr este că, aşa cum bine ştii ori *ar trebui* să ştii, ai fost un imigrant ilegal încă de când, la zece ani, ai coborât în docurile de la Southampton, iar în tot acest răstimp nu ai făcut cerere de azil. Ţi-ai continuat viaţa pur şi simplu de parcă ai fi fost unul dintre *noi*.

În acel moment, pe drept cuvânt, furia de nestăvilit care creştea în mine m-ar fi făcut în mod normal să sar din scaun şi să mai încerc o dată să-l strangulez, ori să lovesc o altă parte a anatomiei lui. Dar când eşti legat fedeleş, ca o maimuţă nenorocită, ca să folosesc exprimarea lui Haj, cu braţele şi cu picioarele înfăşurate cu bandă adezivă, şi apoi legat de un scaun de bucătărie, şansele de a te exprima prin limbajul trupului îţi sunt limitate, lucru pe care Philip l-a apreciat primul, pentru că de ce ar fi riscat un zâmbet senin, asigurându-mă că până şi dinapoia celui mai întunecat nor se află cerul limpede?

— Una peste alta, ca să n-o mai lungim, am fost informaţi deja că, în mod sigur, congolezii sunt de acord – în principiu, ţinând seama de timpul necesar pentru parcurgerea etapelor administrative necesare (un zâmbet indulgent), iar o vorbă la urechea ambasadorului nostru

de la Kinshasa şi un certificat de naştere care să reprezinte mai exact realităţile istorice, să zicem? (un zâmbet şi mai indulgent) şi vor fi încântaţi să te accepte drept un cetăţean de-al lor. Te vor primi *acasă,* aş spune eu, deoarece, din punct de vedere tehnic, nu i-ai părăsit vreodată. Asta numai dacă situaţia îţi este agreabilă, desigur. Acum vorbim despre viaţa ta, nu despre a noastră. Însă pentru noi, lucrurile capătă o rezolvare admirabilă, nu-i aşa, Arthur?

— Poate merge unde vrea, din punctul nostru de vedere, confirmă Arthur de lângă fereastră. Atâta vreme cât nu rămâne aici.

Cu glasul ei matern, Sam aprobă din suflet cele spuse de Philip şi de Arthur.

— Şi pentru Hannah reprezintă aranjamentul perfect, Salvo. De ce să acaparăm noi asistentele lor cele mai bune? Situaţia de acolo e disperată. Serios, Salvo, dacă te gândeşti mai bine, ce mai înseamnă Anglia fără Hannah, ce-ţi mai poate oferi ea? Doar nu te bate gândul să te întorci la Penelope, nu-i aşa?

Odată lămurită problema, Philip ia geanta mea de umăr, trage fermoarul şi numără blocnotesurile şi casetele, pe care le aşază una după alta pe masă.

— *Minunat,* afirmă el, ca un prestidigitator încântat de propria-i măiestrie. Şi cu cele două de la Hannah se fac şapte. Cu excepţia cazului, desigur, în care ai făcut copii după ele. Atunci nimic nu te-ar mai salva. Ai făcut copii?

Brusc, mă simt atât de adormit, încât nu-mi aud nici propriul răspuns. Mă pune să repet, pentru a fi captat de microfoane, presupun.

— Nu ar fi fost sigur, spun din nou şi încerc să adorm la loc.

— Iar acesta este singurul exemplar din *J'Accuse!,* să înţeleg? Cel pe care i l-ai dat lui Thorne? continuă el, pe tonul celui care pune la punct ultimele detalii.

Probabil că am dat aprobator din cap.

— Bine. Atunci nu mai trebuie decât să distrugem hard diskul, spune el cu uşurare, şi face semn băieţilor blonzi din dreptul uşii, care mă dezleagă şi mă lasă pe podea pentru ca sângele să înceapă să circule din nou normal.

— Ce mai face Maxie? întreb eu, sperând să aduc un strop de culoare în obrajii fără niciun rid.

— A, săracul Maxie, vai de el! oftează Philip, de parcă şi-ar fi amintit de un vechi prieten. Cât se poate de bun în meseria lui, aşa mi s-a spus, dar, vai, tare încăpăţânat. Mare greşeală a făcut că s-a precipitat!

— Adică, mare prostie a făcut Brinkley, sugerez eu, dar numele nu-i pare cunoscut.

Aşa cum se spune în lumea teatrului, apar probleme cu ridicarea mea în picioare. După lovitura straşnică primită în cap sunt mai greu

decât înainte, iar un singur băiat nu ajunge. După ce mă ridică în picioare, Arthur se aşază în faţa mea, aranjându-şi poalele hainei ca să arate cât mai oficial. Vâră mâna în buzunarul de la piept, scoate un plic cafeniu pe care scrie serviciul maiestăţii sale şi mi-l pune în mâna ascultătoare.

— Ai acceptat asta în prezenţa martorilor, anunţă el către încăperea spaţioasă. Te rog să citeşti documentul. *Acum.*

Când, într-un târziu, reuşesc să mă concentrez pentru a citi, scrisoarea tipărită mă anunţă că sunt o persoană nedorită. Arthur îmi dă un pix Parker, asemănător cu ale lui Haj. După câteva încercări, reuşesc o versiune chinuită a semnăturii mele. Fără strângeri de mână, fiindcă suntem prea britanici, ori am fost, sunt încadrat de cei doi băieţi. Ieşim în grădină şi băieţii mă conduc spre poartă. E o zi toridă. Din cauza ameninţărilor teroriste cu bombă şi a faptului că jumătate din populaţia oraşului se află în concediu, pe stradă nu se vede nici ţipenie. O furgonetă verde-închis, fără inscripţii distinctive şi fără geamuri a tras în faţa casei. Este geamăna celei parcate în faţa pensiunii domnului Hakim, poate chiar aceeaşi. Din ea coboară patru bărbaţi care vin spre noi. Cel din fruntea lor poartă o caschetă de poliţist.

— Acest domn vă creează necazuri? întreabă el.

— Acum nu, spune unul din băieţii blonzi.

20

Noah, când nu se poate interpreta decât pe sine, un interpret, chiar unul de clasă, devine un om pierdut. Aşa am ajuns eu să pun toate acestea pe hârtie, fără să am idee cui le adresez, dar acum ştiu că-ţi sunt destinate. Vor mai trece câţiva ani până să fii chemat pentru a descifra ceea ce domnului Anderson îi plăcea să numească drept cuneiforme babiloniene, iar când vei putea face asta, sper să-ţi fiu alături, ca să te ajut, dar nu vor constitui o problemă pentru tine dacă vei cunoaşte bine limba swahili.

Fii atent, scumpul meu fiu adoptat, la orice eveniment *special* care apare în viaţa ta. E un cuvânt cu multe sensuri, dar niciunul bun. Într-o bună zi, o să-ţi citesc *Contele de Monte Cristo,* un roman preferat al regretatei mele mătuşi Imelda. Eroul este cel mai *special* deţinut dintre toţi. Acum există în Anglia o mulţime de Monte Cristo, iar eu sunt unul dintre ei.

O furgonetă *specială* nu are geamuri, însă posedă dispozitive speciale pe podea pentru deţinuţi speciali care pentru siguranţa şi confortul lor sunt legaţi de ea pe durata călătoriei ce durează trei ore. Pentru ca nu cumva aceştia să tulbure liniştea publică prin răcnete de protest, se pune la dispoziţie un căluş special din piele, fără niciun cost suplimentar.

Deţinuţii speciali au numere în loc de nume. Al meu este 26.

Un bloc special de ospitalitate este un grup de barăci Nissen[31] revopsite, construite pentru bravii noştri aliaţi canadieni în 1940 şi înconjurate de suficientă sârmă ghimpată cât să închidă acolo întreaga armată nazistă, lucru de înţeles pentru mulţi britanici care încă-şi închipuie că luptă în cel de-al Doilea Război Mondial, dar mai puţin acceptabil pentru deţinuţii de la Camp Mary.

Nu se ştie în mod oficial de ce acest lagăr poartă numele mamei lui Hristos. Unii susţin că primul comandant canadian era un catolic fervent. Domnul J.P. Warner, care a făcut parte din Corpul Regal al Poliţiei Militare, iar acum are funcţia de ofiţer special însărcinat cu găzduirea noastră, cunoaşte o altă variantă. Potrivit domniei sale, Mary a fost o doamnă din Hastings, o localitate apropiată, care, în zilele cele mai întunecate ale războiului, când Marea Britanie

rămăsese izolată, şi-a împărţit farmecele cu generozitate unui pluton de genişti canadieni în orele dintre ultima paradă a zilei şi stingerea din aceeaşi seară.

Primele mele întâlniri cu domnul Warner nu au lăsat să se întrevadă relaţia caldă care avea să se dezvolte între noi, însă, din ziua când s-a simţit capabil să se bucure de dărnicia lui Maxie, s-a înfiripat legătura. Nu avea nicio problemă cu negrii, m-a asigurat el, pentru că bunicul lui făcuse parte din Forţa Sudaneză de Apărare, iar tatăl lui intrase în distinsa noastră poliţie colonială din Kenya, pe durata tulburărilor de acolo.

Deţinuţii speciali se bucură de drepturi speciale:

— dreptul de a nu se aventura dincolo de perimetrul lagărului;
— dreptul de a nu se alătura plimbării din zori a altor deţinuţi până în oraş, de a nu vinde trandafiri nemirositori la intersecţii şi de a nu curăţa parbrizele BMW-urilor în schimbul câtorva cuvinte injurioase;
— dreptul de a păstra în orice moment tăcerea, de a nu da sau primi telefoane, de a nu trimite scrisori şi de a nu primi decât acele articole care au fost aprobate în prealabil de către autorităţi şi apoi înmânate mie ca favoare personală din partea domnului J.P. Warner, ale cărui răspunderi, mă asigură el, sunt îngrozitor de împovărătoare.

— Nu te ascult, 26, îi place lui să-mi spună, fluturându-şi degetul arătător prin faţa mea în semn de ameninţare. Eu stau împreună cu aerul, adaugă el, acceptând încă un pahar din sticla mea de Rioja. Nu alături de cineva în carne şi oase.

Cu toate astea, domnul Warner este un ascultător şiret, care a înotat prin toate oceanele vieţii. A condus închisori militare în ţări îndepărtate – şi chiar, asta demult, pentru purtări pe care a refuzat să le divulge, a gustat din propria lui doctorie.

— Conspiraţiile, 26, nu sunt o problemă. Toată lumea conspiră, dar nu toţi trec la fapte. Dar când se ajunge la acoperirea urmelor, să ne ferească Dumnezeu!

Există o oarecare consolare în faptul că ştii că aparţii aceleiaşi specii.

Privind în urmă, era inevitabil ca şederea mea la Camp Mary să nu înceapă cât se poate de prost. Simpla mea sosire la Recepţie, având eticheta de special, a fost de ajuns să îi avertizeze pe toţi. Iar când în dreptul numelui meu apărea şi însemnul PV – acest lucru însemnând Potenţial Violent –, ei bine, te alegi cu ceea ce meriţi, aşa cum am aflat atunci când, din spirit de solidaritate, m-am alăturat unui grup de somalezi pe acoperişul vechii case parohiale care slujeşte drept

centru de comandă al lagărului. Mesajul nostru către lume era paşnic. Aveam soţii şi copii care mergeau la Şcoala Duminicală în haine viu colorate. Pe cearşafurile pe care le ţineam în fasciculele reflectoarelor lagărului erau scrise cuvinte prin care solicitam înţelegere:

NU NE TRIMITEŢI ACASĂ PENTRU A FI TORTURAŢI, DOMNULE BLAIR! VREM SĂ FIM TORTURAŢI AICI!

Într-un fel, mă deosebeam mult de colegii alături de care demonstram. În vreme ce ei stăteau în genunchi milogindu-se să rămână, eu abia aşteptam să fiu deportat. Însă când eşti închis, spiritul de echipă contează, aşa cum am descoperit pe propria-mi piele când un grup de poliţişti fără ecusoane de identificare, cu căşti de motociclişti pe cap, ne-au dispersat cu ajutorul unor bâte de baseball.

Cu toate acestea, Noah, în viaţă, nimic, nici măcar câteva oase frânte, nu rămâne nerăsplătit. În timp ce zăceam în infirmerie, legat de cele patru colţuri ale patului şi gândindu-mă că existau puţine lucruri în viaţă pentru care merita să trăieşti, a intrat domnul J.P. Warner cu prima dintre cele cincisprezece scrisori săptămânale pe care le-am primit, scrise de mâna iubitei tale mame. Ca o condiţie pentru că pleca fără să facă scandal, cu bravura ei tipică, a reuşit să smulgă de la cei care o prinseseră o adresă pe care putea să-mi scrie. Multe lucruri din cele scrise de ea nu sunt încă pentru ochi sau urechi necoapte. Deşi castă, mama ta este o femeie pătimaşă, care vorbeşte fără oprelişti despre dorinţele ei. Însă într-o seară răcoroasă, când o să fii foarte bătrân şi vei fi iubit la fel ca mine, sper că vei aprinde un foc şi te vei aşeza lângă el ca să citeşti şi să afli cum mama ta mă făcea să râd şi stârnea lacrimi de bucurie pe obrajii mei de deţinut, cu fiecare pagină îndepărtând astfel orice gând de autocompătimire şi de disperare.

Paşii pe care ea îi face în viaţă compensează mult imobilitatea mea. Acum nu mai este doar asistenta Hannah cu diplomă, ci asistenta Hannah dintr-o secţie a unui spital universitar, cel mai bun din Kampala! Cu toate astea, îşi găseşte vreme pentru a-şi continua pregătirea în privinţa procedurilor chirurgicale simple! La recomandarea lui Grace, mi-a zis ea, şi-a cumpărat un inel temporar de logodnă, ca să-şi ţină admiratorii la distanţă până când voi putea eu să o înzestrez cu unul permanent. Iar când un tânăr medic stagiar a încercat să o pipăie în sala de operaţii, l-a repezit, iar el şi-a cerut scuze trei zile la rând, după care a invitat-o să petreacă un weekend la casa lui de vacanţă, ceea ce a făcut-o să-i mai ţină o prelegere.

Singura mea îngrijorare este că poate nu ştie că am iertat-o pentru sustragerea acelor casete din geanta mea de umăr şi pentru trimiterea lor lui Haj fără să mă întrebe. Sper să înţeleagă că nu era nimic de iertat încă de la început! Iar dacă nu poate, oare ea, ca o fată de

treabă a Misiunii, îmi va întoarce spatele în favoarea unui bărbat care nu are să-i reproşeze nimic? Cam astea sunt spaimele pe care amanţii întemniţaţi le trăiesc în orele nesfârşite ale nopţii.

Şi a mai existat o scrisoare, Noah, pe care, din lipsă de curaj, la început am refuzat cu desăvârşire să o deschid. Plicul era gros, de un cafeniu uleios şi gros, un avertisment clar că supralumea secretă a Marii Britanii îşi făcea simţită prezenţa. Din raţiuni de securitate, purta un timbru normal în locul antetului tipărit anunţând că venea din partea Serviciului Maiestăţii Sale. Numele meu, numărul şi adresa lagărului, corecte până la ultimul amănunt, erau scrise de o mână care-mi era familiară precum propriul meu scris. Vreme de trei zile a stat parcă privindu-mă ţintă de pe pervazul ferestrei. Într-un târziu, întărit de o seară petrecută cu J.P. Warner şi cu o sticlă de Rioja pe care o cumpărase pentru mine cu ajutorul bogăţiei dobândite ilegal de la Maxie, am luat un cuţit moale din plastic, ca să nu-mi pot provoca răni, şi am deschis plicul. Întâi am citit scrisoarea explicativă. Pe hârtie simplă de format A4, fără filigran, adresa din Londra şi data.

> Dragă Salvo,
>
> În mod oficial nu cunosc expeditorul scrisorii anexate şi nici nu am examinat conţinutul ei, căci este scrisă în franceză. Barney m-a asigurat că are un caracter personal şi nu conţine obscenităţi. După cum ştii, nu îmi place să încalc intimitatea nimănui decât dacă sunt în joc interesele naţiunii noastre. Dorinţa mea sinceră este ca tu să-ţi aminteşti într-o bună zi de colaborarea noastră într-o lumină mai favorabilă, deoarece este esenţial ca Omul să fie mereu protejat de el însuşi.
>
> Al tău,
> R. (Bob) Anderson

Privirea mi-a alunecat spre cel de-al doilea plic la care scrisoarea explicativă a domnului Anderson făcea referiri dătătoare de iluzii deşarte. Era voluminoasă şi avea adresa tipărită electronic, pentru *monsieur l'interprète* Brian Sinclair, fiind trimisă la căsuţa sa poştală din Brixton. Numele expeditorului, în relief şi în albastru precum cerul pe spate, era ortografiat

Comptoir Joyeux de Bukavu: o glumă, am dedus imediat, privind numele complet al lui Haj, Honoré Amour-Joyeuse. Nu era chiar o scrisoare, ci mai degrabă o colecţie de notaţii întâmplătoare, făcute în mai multe zile şi nopţi. Când am închis ochii şi am mirosit paginile, jur că am inhalat o adiere de parfum feminin, iar P.J. Warner a afirmat acelaşi lucru. Textul era în franceză, aşternut într-un stil academic şi meticulos, care nici măcar în circumstanţe ce impuneau graba nu-l părăsise, acelaşi lucru putând fi spus şi despre vocabularul lui deocheat.

Dragă Zebră,

Nu era nevoie de benzi. Aşa cum mi-ai tras-o tu, aşa le-am tras-o şi eu lor.

Cine mama dracu' e Hannah?

De ce îmi serveşte tot felul de căcaturi medicale şi-mi recomandă să-mi verific fundul la un urolog?

Iar când îmi spune să stau alături de iubitul meu tată şi iată dovezile care să mă ajute să fac asta?

N-am avut nevoie de nicio probă. Imediat ce am ajuns acasă, i-am spus lui Luc că dacă nu voia să se trezească mort şi falit, primul lucru pe care trebuia să-l facă era să-l dea în gât pe Mwangaza.

Al doilea lucru era să-i sfătuiască pe mai mai şi pe banyamulenge să nu se facă de rahat.

Al treilea lucru pe care trebuia să-l facă era să-şi descarce sufletul în faţa primului mare funcţionar ONU, iar al patrulea, să plece într-o vacanţă mai lungă în Alaska.

Hannah spune că eşti în budă în Anglia, ceea ce, cunoscându-te, nu mă surprinde. Se roagă ca tu să ajungi în Congo într-o bună zi. Ei, dacă reuşeşti, s-ar putea să mă port ca marii escroci şi-o să-ţi dau un post la universitatea din Bukavu, în prezent zonă calamitată. Şi n-o să dau doi bani dacă predai limbi străine ori lecţii de băut bere.

Şi grăbeşte-te, pentru că nu toţi îngerii lui Dumnezeu de la porţile raiului o să-i păzească virtutea lui Hannah de unchiul Haj atunci când ea se va întoarce în Kivu.

La Bukavu, afacerile se desfăşoară ca de obicei. Plouă nouă luni pe an, iar atunci când canalizările refulează, Piaţa Independenţei devine Lacul Independenţei. În mai fiecare săptămână putem oferi răzmeriţe, demonstraţii şi schimburi de focuri, dar programarea lor e cam imprevizibilă. În urmă cu câteva luni, echipa noastră de fotbal a pierdut un meci important, de aceea mulţimea a linşat arbitrul, iar poliţia i-a împuşcat pe singurii şase indivizi care nu făceau nimic. Însă nimic din toate acestea nu-i potoleşte pe evanghelştii albi care umblă cu Biblia după ei şi au părul perfect aranjat şi ne îndeamnă să-l iubim pe George Bush şi să nu ne mai posedăm femeile, pentru că lui Dumnezeu nu-i place asta.

Avem aici un bătrân preot belgian care, în urmă cu câţiva ani, a fost împuşcat în cur. Din când în când, el apare în vreunul dintre cluburile mele ca să bea pe gratis şi să vorbească despre frumoasele vremuri de odinioară. Când aduce vorba de tatăl tău, zâmbeşte. Când îl întreb de ce, zâmbeşte şi mai larg. Eu cred că tatăl tău le-a pus-o tuturor femeilor care au trecut prin Misiune.

Casa mea din cartierul Muhumba este un palat colonial care a aparţinut unui ticălos de belgian şi e pe malul lacului, dar cred că omul a fost foarte de treabă, pentru că a sădit o grădină a raiului ce se întinde până la apă, unde găseşti toate florile de care ai auzit vreodată şi unele de care n-ai habar. Copaci-lumânare, copaci coada-calului, aloe, bougainvillea, hibiscus, jacaranda, agapanthus şi arorut, dar orhideele mele sunt nişte porcării. Avem păianjeni de mărimea unor şoareci şi păsări-şoarece cu capete pufoase şi cozi lungi, în caz că ai uitat. Păsările-ţesător de pe la noi au o tehnică specială de a atrage femelele. Masculul ţese un cuib, apoi o convinge pe femelă să intre. Dacă ei îi place ce vede, se împerechează. Să le spui asta evangheliştilor tăi.

Voiam să spun că în grădina asta există o casă. Am construit-o pentru doica mea, care nu a apucat bine să o vadă ridicată, că a şi murit. Era singura femeie pe care am iubit-o şi cu care nu m-am culcat. Are acoperiş din tablă şi o verandă, iar în prezent e ocupată de un milion de fluturi şi de ţânţari. Dacă ajungi vreodată la Bukavu, este a ta. Caşcavalul de Goma este încă bun, lumina ni se stinge de câte trei ori pe zi, dar nimeni nu stinge luminile bărcilor de pescuit noaptea. Liderii noştri sunt nişte rahaţi a căror gândire nu o depăşeşte pe cea a copiilor de cinci ani. Nu cu multă vreme în urmă, stăpânii noştri de la Banca Mondială au efectuat un studiu privind stilul de viaţă din Congo. Întrebare: Dacă statul ar fi o persoană, ce i-aţi face? Răspuns: Am împuşca-o. Avem conştiinţa neagră, dar orice vânzător ambulant vinde un înălbitor de piele care provoacă în mod garantat cancer. Tinerii congolezi văd Europa drept ţara promisă. De aceea, fii atent: dacă ajungi aici, o să arăţi ca o zebră respinsă. Alegerile nu ne oferă soluţii, dar sunt alegerile noastre. Avem o constituţie. Avem copii suferind de poliomielită şi copii suferind de ciumă, care se simt mai bogaţi cu trei milioane de dolari. Într-o zi, s-ar putea să avem şi un viitor.

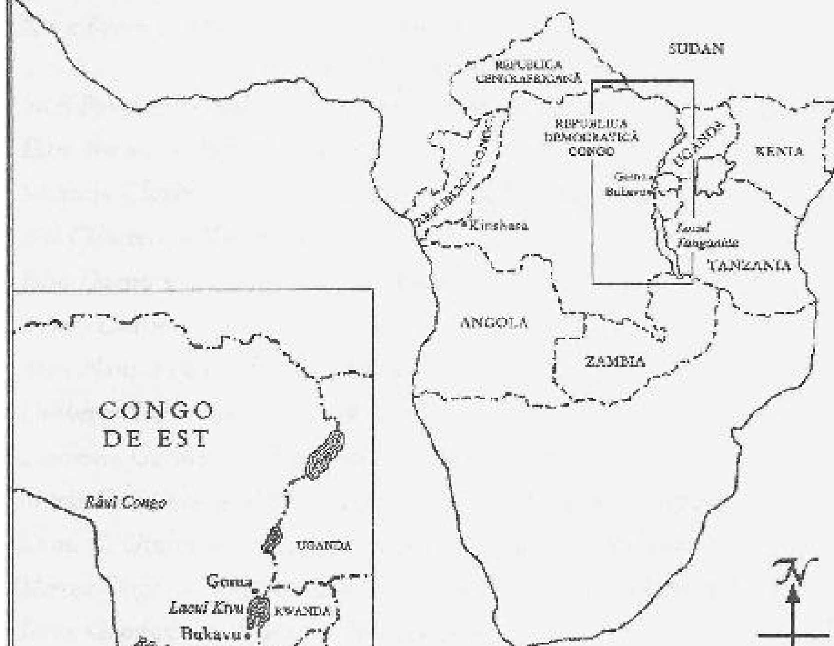
HAJ

Şi aici ne aflăm pe coastă, Noah. În fiecare dimineaţă, inima mea se ridică odată cu soarele tomnatic. În fiecare seară se întristează. Dar dacă-mi aduc scaunul lângă fereastră şi luna străluceşte, reuşesc să văd o dungă de mare dincolo de gardul din sârmă ghimpată. Acolo se termină Anglia lor şi începe Africa mea.

MULŢUMIRI

Sincere mulţumiri lui Stephen Carter, neobositul meu cercetător; lui Brigid şi Bob Edwards pentru sfaturi jurnalistice şi spirituale; şi lui Sonja şi John Eustace pentru chestiuni medicale şi de îngrijire. Îi rămân, de asemenea, adânc îndatorat lui Jason Stearns de la International Crisis Group pentru extraordinara lui pricepere şi îndrumare pe durata scurtei mele vizite în Congo; lui Al Venter, recunoscut veteran şi istoric al luptelor purtate de mercenari; şi doamnei Michela Wrong, autoarea splendidelor cărţi *Pe urmele domnului Kurtz (În the Footsteps of Mr Kurtz)* şi *N-am făcut-o pentru voi (I Didn't De It For You),* pentru că mi-a oferit cu generozitate din înţelepciunea şi din creativitatea ei editorială. În astfel de cazuri se obişnuieşte a se susţine că opiniile exprimate în acest roman sunt, la fel ca şi erorile, exclusiv ale mele. După cum ar afirma şi Salvo, aşa stau lucrurile. La fel de adevărat este că fără sprijinul soţiei mele, Jane, încă m-aş zbate pe la pagina 16, întrebându-mă cum au trecut doi ani fără să bag de seamă.

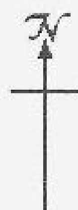
John le Carré
Cornwall, 2006

AFRICA
SUDAN
REPUBLICA CENTRAFRICANĂ
REPUBLICA DEMOCRATICĂ CONGO
UGANDA
KENIA
REPUBLICA CONGO
Kinshasa
TANZANIA
ANGOLA
ZAMBIA

CONGO DE EST
Râul Congo
UGANDA
Goma
Lacul Kivu
RWANDA
Bukavu
Râul Elila
BURUNDI
Munţii Mulenge
Lacul Tanganica
Katanga

N

Congo de Est

Observații

[←1]

Cătun, sătuc (în fr. în orig.)

[←2]

Ioan Damaschinul a fost ultimul dintre părinţii greci, cunoscut mai puţin pentru ideile teologice proprii, şi mai mult pentru compilaţii cu caracter enciclopedic, la care se face referire în text. (n.tr.)

[←3]

Tip de gard care a fost proiectat pentru a nu obstrucţiona priveliştea, (n.tr.)

[←4]

Pasăre pe cale de dispariţie, cu aptitudini imitative remarcabile, (n.tr.)

[←5]

Pronunţie falsă, pentru a sugera regalitatea (în fr. în orig.)

[←6]

În traducere aproximativă, Thorne Gornistul (n.tr.)

[←7]

Autorii genocidului (în fr. în orig.)

[←8]

Formulare care desemnează un om bătrân şi înţelept, în swahili. (n. red.)

[←9]

Numele personajului, intenţionat ales, înseamnă „păianjen”, ceea ce explică în mare măsură trăsăturile acestuia şi aluziile din text. (n.tr.)

[←10]

Algerian de origine europeană (în fr. în orig.)

[←11]

Quaker – membru al unei secte protestante pacifiste întemeiate în sec. al XVIII-lea şi răspândite în Anglia şi în SUA (n. red.)

[←12]

Agenţie comercială (în fr. în orig.)

[←13]

Minereu din care se extrage staniul (n.tr.)

[←14]

Numele dat de localnici unui minereu metalic, columbită-tantalită, din care se obţin elementele niobium şi tantal, metale rare, ultimul din acestea fiind folosit pentru producerea de telefoane mobile, DVD-playere, computere şi console pentru jocuri. Controlul asupra acestui minereu a alimentat conflictele din Congo, în urma cărora, între 1998 şi 2004, au pierit circa 3,8 milioane de oameni. (n.tr.)

[←15]

Din prietenie (în lat. în orig.)

[←16]

Termen derivat din swahili, folosit de africani pentru europeni, însemnând stăpân sau şef (n.tr.)

[←17]

Buzduganul Camerei Comunelor simbolizează autoritatea regală delegată acestei camere inferioare a Parlamentului britanic, care nu-şi desfăşoară activitatea decât în prezenţa acestui buzdugan ce este adus în sala de şedinţe în cadrul unei ceremonii zilnice, (n.tr.)

[←18]

Oraş de târfe (în fr. în orig.)

[←19]

Suntem eu toţii zairezi. (în fr. în orig.)

[←20]

Suntem cu toţii congolezi. (în fr. în orig.)

[←21]

Dar Salvo metisul nu! Nu şi porcul ras!

[←22]

Era o alianţă contra naturii. (în fr. în orig.)

[←23]

Cuvânt în limba kinyarwanda care înseamnă „cei care conlucrează”, desemnând cea mai importantă dintre mişcările de rezistenţă ale majorităţii hutu din Rwanda. (n.tr.)

[←24]

Aluzie la postura napoleoniană a personajului şi la bătălia de la Borodino din 7 septembrie 1812, dintre armatele lui Napoleon şi cele ale lui Kutuzov, care s-a încheiat nedecis, fiind considerată o victorie strict tactică a francezilor. (n.tr.)

[←25]

Este vorba despre o formă de tortură care constă în imobilizarea persoanei, căreia i se toarnă apă peste faţă, simulându-se astfel înecul; subiectul suferă traume psihice care se vindecă extrem de greu. (n.tr.)

[←26]

Termen argotic pentru Marea Britanie, folosit în mod ironic de expatriaţi sau de persoane care se întorc din străinătate. (n.tr.)

[←27]

Marş faimos, compus în 1914, a cărui partitură s-a vândut în peste un milion de exemplare şi a slujit drept muzică pentru filmul *Podul de pe fluviul Kwai,* având la bază romanul omonim al autorului francez Pierre Boulle. (n.tr.)

[←28]

Pe curând (în germ. în orig.)

[←29]

În engleză, *queen* („regină”) înseamnă şi homosexual efeminat.

[←30]

Este vorba despre un conflict armat complex din vestul Sudanului, declanşat în 2003 şi încă nesoluţionat, soldat cu sute de mii de victime. Ţările occidentale au fost criticate fie pentru atitudinea nepăsătoare, fie pentru intervenționism. (n.tr.)

[←31]

Adăpost confecţionat din tablă ondulată, de formă semicirculară, folosit în cursul celui de-al Doilea Război Mondial de Aliaţi pentru construirea rapidă a unor baze aeriene şi pentru încartiruirea trapelor. (n.tr.)